

Töö nr **21004203**

Viru Keemia Grupp AS

biotoodete tootmiskompleksi

eriplaneeringu detailne

lahendus

Lisad

Merlin Kalle | ruumilise keskkonna planeerija, tase 7 (nr 163361)

Juhan Ruut | keskkonnamõju strateegilise hindamise juhtekspert (litsents nr KMH0155)

Viru Keemia Grupp AS | planeeringu koostamisest huvitatud isik

Lüganuse Vallavalitsus | planeeringu koostamise korraldaja

HENDRIKSON DGE

www.dge.ee

Sisukord

1. Lüganuse Vallavolikogu 29.06.2023 otsus nr 114 Viru Keemia Grupp (VKG) AS biotoodete tootmiskompleksi (BTT) eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) I etapi aruande vastuvõtmise kohta koos lisadega- esitatud eraldi digitaalse konteinerina suure mahu tõttu; lisaks kättesaadav: https://www.lyganuse.ee/vkg-biotoodete-tootmiskompleks	
2. Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti kiri eriplaneeringu detailsest lahendusest	5
3. Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse tingimus eriplaneeringu detailse lahenduse koostamiseks	7
4. Põllumajandus- ja Toiduameti kiri eriplaneeringu detailsest lahendusest	8
5. Politsei- ja Piirivalveameti kiri eriplaneeringu detailsest lahendusest	10
6. Hendrikson & Ko OÜ kiri Põllumajandus- ja Toiduametile	12
7. Telia Eesti AS tehnilised tingimused nr 38797564	14
8. Eesti Lairiba Arenduse Sihtasutuse elektroonilise side alased tehnilised tingimused nr: TT2985	16
9. Lüganuse Vallavalitsuse kiri eriplaneeringu kooskõlastamiseks	19
10. Lüganuse Vallavalitsuse kiri eriplaneeringule arvamuse avaldamiseks	22
11. Kaitseministeeriumi kooskõlastus	26
12. Politsei- ja Piirivalveameti kooskõlastus	27
13. Terviseameti kooskõlastus	29
14. Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet kooskõlastus	32
15. Muinsuskaitseameti kooskõlastus	33
16. Põllumajandus- ja Toiduameti kooskõlastus	34
17. Päästeameti kooskõlastus	36
18. Transpordiameti kooskõlastus	38
19. Keskkonnaameti kooskõlastus	42
20. Kliimaministeeriumi kooskõlastus	46
21. Elering AS tingimused	49
22. Riigimetsa Majandamise Keskuse arvamus	51
23. Koprapere OÜ arvamus	53
24. Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi arvamus	54
25. Eesti Keskkonnaühenduste Koja arvamus	58
26. Koprapere OÜ arvamus	62
27. Lüganuse Vallavolikogu 25.09.2024 otsus nr 211 VKG AS BTT kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu detailse lahenduse vastuvõtmise kohta koos lisaga	64
28. Teada eriplaneeringu avalikustamise kohta ajalehes „Postimees“ 02.10.2024	76
29. Teada eriplaneeringu avalikustamise kohta valla veebilehel	77
30. Teade eriplaneeringu avalikustamise kohta kooskõlastajatele ja kaasatavatele	78
31. Teada eriplaneeringu avalikustamise kohta Ametlikes Teadaannetes	80
32. Keskkonnaameti ettepanekud eriplaneeringu kohta	81
33. Kliimaministeeriumi ettepanekud eriplaneeringu ja selle KSH kohta	83
34. Eesti Loodushoiu Keskuse arvamus eriplaneeringu ja selle KSH kohta	85
35. Riigimetsa Majandamise Keskus ettepanekud eriplaneeringu kohta	87
36. Eesti Keskkonnaühenduste Koja ja Päästame Metsad MTÜ seisukoht eriplaneeringu ja selle KSH kohta	88
37. Koprapere OÜ arvamus eriplaneeringu ja selle KSH kohta	94
38. Teade eriplaneeringu avaliku väljapaneku tulemusi tutvustavate avalike arutelude kohta kooskõlastajatele ja kaasatavatele	96

Lisad

39. Lüganuse Vallavalitsuse seisukoht Keskkonnaameti ettepanekutele koos lisaga	97
40. Lüganuse Vallavalitsuse seisukoht Kliimaministeeriumi ettepanekutele koos lisaga	100
41. Lüganuse Vallavalitsuse seisukoht OÜ Koprapere arvamusele koos lisaga	103
42. Lüganuse Vallavalitsuse seisukoht Eesti Loodushoiu Keskuse arvamusele koos lisaga	108
43. Lüganuse Vallavalitsuse seisukoht Eesti Keskkonnaühenduste Koja seisukohale koos lisaga	114
44. Lüganuse Vallavalitsuse seisukoht Riigimetsa Majandamise Keskuse ettepanekutele koos lisaga	126
45. Koprapere OÜ teist korda arvamus kavandatava BTT eriplaneeringu ja II etapi KSH aruande kohta	129
46. Eriplaneeringu avaliku väljapaneku tulemusi tutvustava avaliku arutelu protokoll (Kiviõli Kunstide Kool)	132
47. Avalikul arutelul osalejate nimekiri (Kiviõli Kunstide Kool)	134
48. Eriplaneeringu avaliku väljapaneku tulemusi tutvustava avaliku arutelu protokoll (Aa mõis)	135
49. Avalikul arutelul osalejate nimekiri (Aa mõis)	139
50. Koprapere OÜ kiri „Küsimused 10.12.2024 avalikul arutelul AA mõisa peahoones“	140

**TARBIJAKAITSE JA
TEHNILISE JÄRELEVALVE
AMET**

OÜ Hendrikson & Ko
Raekoja plats 9
Tartu linn, Tartu linn
Tartu maakond

Teie: 21.11.2023

Meie: 12.12.2023 nr 16-6/22-05167-008

**Viru Keemia Grupp AS biotoodete
tootmiskompleksi Lüganuse valla
eriplaneeringu detailsest lahendusest**

Edastasite Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile (edaspidi TTJA) 21.11.2023 kirja, milles palusite väljastada tingimused Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi Lüganuse valla eriplaneeringu detailse lahendamise koostamiseks. Eriplaneeringu detailselahenduse koostamise eesmärgiks on määrata kavandatava tootmiskompleksi ehitusõigus ja lahendada muud asjakohased planeerimisseaduse § 126 lõikes nimetatud ülesanded.

Palume eriplaneeringu detailse lahenduse koostamisel arvestada TTJA varasemalt 19.01.2023 kirjaga nr 16-6/22-05167-004 saadetud märkustega.

Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi Lüganuse valla eriplaneering ja keskkonnamõju strateegilise hindamise asukoha eelvaliku ja I etapi keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande (koostaja OÜ Hendrikson & Ko) kohaselt, planeeritakse tootmise käigus heitvee ärajuhtimiseks rajada torustik, mille kaudu suunatakse puhastatud vesi süvamere kollektori kaudu Soome lahte.

Eeltoodut arvestades märgime täiendavalt, et veeseaduse § 23 mõistes on sisemeri avalik veekogu. Torujuhtme paigaldamiseks avalikku veekogusse on vajalik TTJA-lt taotleda ka ehitusseadustiku § 113¹ kohane hoonestusluba.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liina Roosimägi
ehituse tegevusõiguse talituse juhataja

Koopia: Lüganuse Vallavalitsus, Viru Keemia Grupp AS

Hanna-Liis Heinla +372 620 1752
hannaliis.heinla@ttja.ee

RIIGI
KAITSEINVESTEERINGUTE
KESKUS

OÜ Hendrikson & Ko
merlin@dge.ee

Teie: 02.11.2023

Meie: 01.12.2023 nr 4-3/23/5483-2

Tingimus Viru Keemia Grupp AS
biotoodete tootmiskompleksi Lüganuse
valla eriplaneeringu detailse lahenduse
koostamiseks

Olete palunud Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuselt tingimusi Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi Lüganuse valla eriplaneeringu detailse lahenduse koostamiseks.

Sama eriplaneeringu asukoha eelvaliku kooskõlastas Kaitseministeerium 22.02.2023 kirjaga nr 12-1/23/5136 tingimusega, et eriplaneeringut ei asutaks realiseerima enne riigikaitseliste kompensatsioonimeetmete täielikku rakendumist, eeldatavalt 2026. aastast. Põhjenduseks, et soovitud kõrgusega ehitis kavandatud asukohas vähendaks riigikaitseliste ehitiste töövõimet, mistõttu selle püstitamist Kaitseministeerium praegu lubada ei saa.

Palume detailse lahenduse koostamisel eeltoodud tingimuse ja selgitusega jätkuvalt arvestada. Lähiaastatel on Kaitseministeeriumil kavas rakendada täiendavad riigikaitseliste kompensatsioonimeetmed, mille tulemusel on kavandatud asukohas võimalik kõrguspiiranguteta püstitada ka üle 28 m kõrguseid ehitisi.

Palume eriplaneeringu detailse lahenduse seletuskirjas planeeringu elluviimise võimalusi kirjeldavas osas kajastada, et riigikaitseliste ehitiste töövõime tagamiseks on üle 28 meetri kõrguste ehitiste osade püstitamine lubatud alles pärast riigikaitseliste kompensatsioonimeetmete täiemahulist rakendumist, mis eeldatavalt toimub 2026. aastal. Enne kompensatsioonimeetmete rakendumist on lubatud kuni 28 meetri kõrguste ehitiste osade püstitamine. Täpsemat teavet vastavate kompensatsioonimeetmete rakendumise aja ja mahu kohta annab Kaitseministeerium edaspidi.

Ühtlasi juhime tähelepanu, et vastavalt ehitusseadustiku § 120 lõike 1 punktile 1 tuleb üle 28 meetri kõrguste ehitiste püstitamise soovi korral kooskõlastada projekteerimistingimuste või ehituslubade eelnõud Kaitseministeeriumiga. Palume nimetatud nõuet kajastada ka eriplaneeringu seletuskirjas.

Muid riigikaitselistest vajadustest lähtuvaid tingimusi eriplaneeringu detailse lahenduse koostamiseks Riigi Kaitseinvesteeringute Keskusel ei ole.

Täname, et arvestate planeeringu koostamisel riigikaitseliste vajaduste ja huvidega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Katri Raudsepp
üldosakonna juhataja

Ene Mägi
+372 5332 6339 ene.magi@rkik.ee

OÜ HENDRIKSON & KO

Tartu maakond

Tartu linn

Tartu linn

Raekoja plats 9

51004

hendrikson@hendrikson.ee

Teie: 02.11.2023 nr

Meie: 18.12.2023 nr 6.2-2/53401

**Viru Keemia Grupp AS biotoodete
tootmiskompleksi Lüganuse valla
eriplaneeringu detailsest lahendusest**

Esitasite Põllumajandus- ja Toiduametile (edaspidi PTA) 02.11.2023 kirja (registreeritud PTA dokumendihaldussüsteemis nr 6.2-2/53175) milles palute väljastada tingimused eriplaneeringu eseme biotoodete tootmiskompleksi (edaspidi BTT) detailse lahenduse koostamiseks Ida-Viru maakonnas Lüganuse vallas Aa külas Kohtla metskond 2 (katastriüksus 43701:003:0310) kinnisasjal.

Eriplaneeringu tegevus on seotud Ahu/PÜ-54 Kohtla (MS 1107110020030/ehitis 001) maaparandusehitise ja Tuhavälja 1/PÜ-54 Kohtla (MS 1107070010010/ ehitis 002) maaparandusehitise maa-alaga ja selle eesvoolu kaitsevööndi maa-alaga ning riigi poolt korrashoitava ühiseesvoolu Varbe peakraav (MS 1107110020000/ehitis 001) maaparandusehitise kaitsevööndi maa-alaga.

Maaparandussüsteemi maa-alal tegevusi planeerides tuleb järgida vastavalt kehtiva maaparandusseadusega (edaspidi MaaParS) sätestatud korda. MaaParS § 47 alusel peab olema tagatud maaparandussüsteemi ehitiste ja rajatiste korrashoid ning toimimisvõime. Maaparandussüsteem peab selle kasutamise kestel vastama maaparandussüsteemi nõuetele (maaparandusseadus, edaspidi MaaParS § 5).

PTA käsitleb maaparandussüsteemi maa-alale BTT rajamist muu ehitise ehitamisena (MaaParS § 50) ning maaparandussüsteemi lisavee juhtimine tuleb ehitusloa või muu loa (nt keskkonnaluba) andja poolt PTA-ga kooskõlastada (MaaParS § 53). PTA kooskõlastab või annab loa tegevuseks, kui sellega ei kahjustata maaparandussüsteemide nõuetekohast toimimist. Vajaduse korral määrab PTA kooskõlastuse või loa kõrvaltingimused, mis tagavad kinnisasjal ja naaberkinnisasjal paikneva maaparandussüsteemi toimimise, sealhulgas kohustuse maaparandussüsteem rekonstrueerida ja rekonstrueerimise lõpetamise tähtpäeva.

Projekteerimistingimuste taotluse võib esitada ning uurimistööd ja vajadusel rekonstrueerimistööd võib teha enne muu ehitise ehitusloa või muu loa (nt keskkonnaluba) taotlemist, selle ajal või pärast seda, aga tuleb arvestada, et muu ehitise ehitamisega ning lisavee juhtimisega maaparandussüsteemi võib alustada alles peale rekonstrueeritud maaparandusehitistele PTA poolt kasutusloa väljastamist ning eriplaneeringuga hõlmatud maa-ala maaparandussüsteemi maa-alalt välja arvamist (MaaParS § 31 lg 1, § 53 lg 4 ja 8, § 54). Eelnimetatud tingimustega tuleb arvestada

ning neid tuleb kajastada ka eriplaneeringuga seotud dokumentides. Arvestades eespool toodud tingimustega, st järgides maaparandusseadusega sätestatud korda, on eriplaneeringu esialgne lahendus võimalik.

Lisaküsimuste korral võite pöörduda PTA Ida regiooni Rakvere esindusse allpool toodud kontaktidel.

(allkirjastatud digitaalselt)

JANEK KIVI

Peaspetsialist

Janek Kivi

Põllumajandus- ja Toiduameti Ida regioon

Kreutzwaldi 5/2, Rakvere

Telefon: +372 5326 9051

e-post: janek.kivi@pta.agri.ee

POLITSEI- JA PIIRIVALVEAMET

Merlin Kalle
OÜ Hendrikson & Ko
merlin@dge.ee

Teie 02.11.2023 nr

Meie 16.12.2023 nr 2.1-3/41690-2

Viru Keemia Grupp AS-i biotoodete tootmiskompleksi detailne lahendus

Politsei- ja Piirivalveamet (PPA) on Teie taotluse tingimuste väljastamiseks Viru Keemia Grupp AS-i biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse koostamiseks Lüganuse vallas läbi vaadanud ja analüüsinud selle tootmiskompleksi mõju meie teenustele. PPA ei sea eritingimusi selle tootmiskompleksi eriplaneeringu koostamiseks.

Kui teil on täiendavaid küsimusi või vajate lisateavet, võite meiega kirja jaluses olevatel kontaktidel julgelt ühendust võtta.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Andres Sinimeri
Logistikabüroo juht

Janek Raik, 53477541, janek.raik@politsei.ee

Janek Kivi
Põllumajandus- ja Toidumeti Ida regioon
janek.kivi@pta.agri.ee

Teie 18.12.2023 nr 6.2-2/53401
Meie 22.02.2024

Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi Lügánuse valla eriplaneeringu detailsest lahendusest

Täname tingimuste edastamise eest.

Peame oluliseks informeerida Ametit maaparandussüsteemide käsitlemisest eriplaneeringu detailses etapis ning anda tehase kavandamise üldpõhimõtted.

Vastavalt Viru Keemia Grupp AS- i esitatud infole on biotoodete tehase kavandamisel arvestatud järgmisega:

- Kogu protsessivesi nn transporditakse tehaseesse veetrassiga ca 10 km kauguselt Uus-Kiviõli ja Ojamaa kaevandustest ning lähiala veesüsteemi sellega ei mõjutata. Tarbevesi (arvestusega ca 250 töötajat) on planeeritud võtta puurkaevudega.
- Kogu puhastatud heitvesi suunatakse veetrassiga Järve Biopuhastisse ja sealt edasi süvamere lasku. Ehk – mõjutusi piirkonnale ei ole.
- Tulenevalt ala hoonestusest ca 10% alast kogutakse hoonete sademeveed veepuhastusejaama ja vastavalt keskkonnavalastest nõuetest kasutatakse ära protsessiveena.
- Territooriumist ca 50% muudetakse hoonestuse- ja palgiplatsialaks. Territooriumisiselt kujundatakse sellest tulenevalt kraavid ringi, kuid juhindutakse alast väljuvate kraavide asukohtadest ja nende osas muudatusi ei tehta.
- Liites tehase *layout* eriplaneeringu I etapi raames. Kuna paralleelselt käivad läbirääkimised tehnoloogiatarbijatega, siis liites *layout* on kerges muutumises, kuid põhimõttelisi muutusi ei tule. Sellest tulenevalt teostatakse ala kraavisüsteemide projekt eriplaneeringu järgselt enne ehitusloa taotlust.

Eelnevast tulenevalt täidetakse eriplaneeringu raames maaparandussüsteemide nõudeid alast väljuvate kraavisüsteemide säilitamise osas ja teostatakse detailsed joonised ehitusloa taotlemise eelselt järgnevatel põhjustel:

- Viru Keemia Grupp AS on sunnitud ära ootama eriplaneeringus kehtestatavad kriteeriumid tehnoloogia tarnijatele.
- Eelnevatest tulenevalt lõpetatakse tehnoloogiatarbijatega lõplik lahendus ja detailid.
- Eelneva järgselt on võimalik teostada joonised.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Merlin Kalle

Detailplaneeringute projektijuht- planeerimisekspert

Sama: Koopia: Teadmiseks: Viru Keemia Grupp AS lauri.raid@vkg.ee

+372 502 5549 merlin@dge.ee

TELEKOMMUNIKATSIOONIALASED TEHNILISED TINGIMUSED NR 38797564

Tehniliste tingimuste liik	Detailplaneering
Kliendinumber	326590
Isikukood/Registrikood	10269950
Nimi	OÜ Hendrikson & Ko
Kontaktisik	Merlin Kalle telefon 5025549
e-post	merlin@dge.ee
Aadress	RAEKOJA PLATS 9, TARTU LINN, TARTU LINN 51004, TARTU MAAKOND
Ehitise nimetus ja asukoha kirjeldus	VKG AS biotoodete tootmiskompleksi kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu detailne lahendus
Ehitise sihtotstarve	Tootmishooned
Telia sidevõrgu lõpp-punkt	Ei määrata
Objekti haardeulatus	üle 50m
Olemasolev sidevõrk	<p>Töötsooni jääb magistraalkaabel 96 kiudu. Näha ette kõik meetmed olemasolevate liinirajatiste kaitseks tagamaks nende säilivus ehitustööde käigus. Tagada trasside paiknemisel vastavus EVS 843:2003 nõuetega. Teede ja tänavate alla jäävad sidekaablid kaitsta poolitatavate kaablikaitsetorudega või paigaldada reservtoru kaablite kõrvale kaevust kaevuni. Kogu piirkonnas näha ette olemasolevate liinirajatiste säilitamine (vajadusel välja tõstmine, reservtorude lisamine, sidekaevude rekonstrueerimine/lisamine koos luukide vahetusega). Juhul, kui on vajalik Telia liinirajatisi ümber paigutada, siis projekti koostaja peab leidma lahenduse ja koostama projekti selliselt, et tagada Telia Eesti AS-i töötavate ühenduste toimimise. Projekti koostamisel teostada vajalikud uuringud, täpsustada liinirajatiste paiknemine looduses, s.h liinirajatiste sügavused ja teostada Telia Eesti AS-i järelevalve esindajaga objekti ülevaatus, liinirajatiste paiknemise kohta edastada oma küsimused eelnevalt (jvida@boftel.com). Geoloogiliste uuringute tarbeks tehtavate puuraukude asukohad kooskõlastada Telia Eesti AS-ga. Kõik tööd sideliinirajatiste kaitseks ja materjalid hangib töövõtja omal kulul. Siderajatiste ümbertõstmiseks tuleb projekti koosseisus esitada eraldi kaustana olemasolevate sidekaablite ümberlülitusprojekt. Soovitavalt olemasolevate liinirajatiste uuringud ja ümberlülitustööd tellida Enersense AS-lt . Siderajatiste ümberpaigaldamisel ümberpaigutatud siderajatised tasuta Telia Eesti AS-ile üle anda asendusrajatisena(s.h reservtorud). Ümberpaigaldatavatele liinirajatistele näidata servituudialad. Telia Eesti AS-i liinirajatiste (sidekanal, kaablid ja jaotusseadmed) väljakanne, abinõude rakendamine liinirajatiste kaitseks ja isikliku kasutusõiguse (servituudi) lepingute sõlmimine väljakantavatele osadele toimuvad Tellija kulul, vastavalt „Asjaõigusseaduse Rakendusseadusele § 15”. Rekonstrueeritavad liinirajatised jäävad Telia-Eesti AS-i omandisse. Liinirajatisi kaitsevööndis on liinirajatisi omaniku loata keelatud igasugune tegevus, mis võib ohustada liinirajatisi. Tööde lõppedes esitada dokumentatsioon Telia ehitaja</p>

portaali geopank.elion.ee. Täiendav info nõuete kohta paikneb aadressil: <https://www.telia.ee/partnerile/ehitajale-maaomanikule/>

Telia Eesti AS (edaspidi nimetatud Telia) sideteenuste tarbimise võimaldamiseks on vaja projekteerida ja rajada ühendus Telia sidevõrgu lõpp-punktist objekti/hoone sisevõrgu ühendus(jaotus)kohani, sealhulgas:

Tehnilise lahenduse kirjeldus	Võtta tehnilised tingimused ELASA käest ning ehitada välja vastavalt ELASA tingimustele.
Sisevõrgu kirjeldus	Hoone sisevõrk ehitada CAT6 kaabliga.

Nõuded geodeetilisele alusplaanile ja projektile

- Majandus- ja taristuministri 14. aprilli 2016. a määrus nr 34 "Topo-geodeetilisele uuringule ja teostusmöödistamisele esitatavad nõuded"
- Telia dokument "Liinirajatiste projekteerimine ja maakasutuse seadustamine. v4."
- Telia dokument "Üldnõuded ehitusprojektide koostamiseks ja kooskõlastamiseks ning ehitamiseks liinirajatiste kaitsevööndis"

Tööde teostamine sidevõrgu kaitsevööndis võib toimuda kooskõlastatult Telia järelevalvega. Info järelevalve kohta telefoninumbril 526 2792

Telia Eesti AS ei võta väljastatud tehniliste tingimustega sideehitiste väljaehitamise ega omandamise kohustust.

Täiendavad tehnilised nõudmised

Tehniline lahendus (ehitusprojekt, planeering) esitada enne ehitusloa/-teatise menetlust Ehitisregistris Teliale kooskõlastamiseks Ehitajate portaali (<https://www.telia.ee/partnerile/ehitajale-arendajale/>) kaudu.

Käesolevad telekommunikatsioonialased tehnilised tingimused koostati 12.04.2024 ning on kehtivad kuni 11.04.2025

Telia Eesti AS volitatud esindaja
Priit Nigol
e-post: priit.nigol@telia.ee

ELASA Elektroonilise side alased tehnilised tingimused nr: TT2985

Taotleja: OÜ Hendrikson & Ko

Registrikood/isikukood: 10269950

Aadress: Tartu maakond, Tartu linn, Tartu linn, Raekoja plats 9

Taotluse esitaja: MERLIN KALLE

Telefon: 5025549

E-post: merlin@dge.ee

Tellija: VIRU KEEMIA GRUPP AS

Aadress: Järveküla tee 14, Järve linnaosa, Kohtla-Järve linn, Ida-Viru maakond

Telefon: 5116100

E-post: lauri.raid@vkg.ee

Ehitise sihtotstarve: detailplaneering

Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi Lüganuse valla eriplaneeringu detailne lahendus; Kohtla metskond 2, kt 43701:003:0310

Lüganuse Vallavolikogu 25.08.2021 otsusega nr 317 algatati Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi (BTT) rajamiseks Lüganuse valla eriplaneering ja eriplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH). Eriplaneeringu koostamise eesmärk on kaaluda biotoodete tootmiskompleksi rajamise võimalikkust, leida võimalusel selleks sobivaim asukoht ning koostada selle rajamiseks detailne lahendus. Eriplaneeringu detailse lahenduse koostamise lähtedokumendiks on Lüganuse Vallavolikogu 29.06.2023 otsus nr 114 Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi Lüganuse valla eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja keskkonnamõju strateegilise hindamise I etapi aruande vastuvõtmine. Eriplaneeringu detailse lahenduse koostamise eesmärgiks on määrata kavandatava tootmiskompleksi ehitusõigus ja lahendada muud asjakohased planeerimiseseaduse § 126 lõikes 1 nimetatud ülesanded. Eriplaneeringu I etapis ja sellega paralleelselt koostatud KSH-s leiti BTT-le sobivaim asukoht on Aa külas Kohtla metskonna maal nn Põhja ala. Kogu siiani koostatud materjal on üleval projekti veebilehel: <https://hendrikson.ee/maps/BTT-EP/> Põhja ala asub suurimal määral katastriüksusel: Kohtla metskond 2, kt 43701:003:0310.

Planeeringualale kavandatakse tootmisüksus ning ala maakasutuse otstarve muudetakse maatulundusmaast tootmismaaks.

Tootmiskompleksi hooned ja suuremad rajatised kavandatakse eeldatavalt ala põhjaossa ja puiduplatsid ala lõunaossa.

Planeeringualale on avalikult teelt transpordi juurdepääs tagatud põhja suunast mööda nr 4370023 Aa-Kohtla teed. See juurdepääs on kavandatud peamiseks ühenduseks veo- ja sõiduautodele.

Teine olemasolev juurdepääsu suund on lõunasuunast mööda nr 3200054 Roodu teed ja nr 13115 Kohtla-Nõmme kõrvalmaanteed.

Täiendav juurdepääs on kavandatud ida- ehk Kohtla-Järve suunalt ehitades juurdepääsutee Kivi teeni nr 3220050.

Tingimused:

Liitumispunkt: ELASA sidekaev 096K48, milles kaablimuhv 096M38

- Valida sideteenust pakkuma hakkavaid sideoperaatoreid ja kooskõlastada lahendus nendega.
- Rajada sidetrass (multitoru 14/10 ja kaabel min Ø6mm) ELASA sidekaevuni 096K48.
- Multitoru ja kaabli toomine sidekaevu 096K48 võib toimuda vaid ELASA volitatud esindaja, AS Connecto Eesti, juuresolekul.
- Sidekaevu 096K48 jätta kaablivaru 15m.
- Rohkem kui ühe sideühenduse rajamiseks tuleb paigaldada kliendikaev või kapp koos muhvida, kus saab teha hargnemise.
- Kaabli ühendamiseks muhvi 096M38 tuleb teenust pakkuval sideoperaatoril tellida ELASA'lt klienditellimus KLT.

- Kaabli ühendamise muhvi teostab AS Connecto Eesti.
- Kiudude keevitamine teostada vastava kiudude jaotusskeemile (väljastatakse koos KLT tööga).
- ELASA sidevõrguga seonduva sidetrassi teostusjoonis või kulgemise skeem edastada ELASA'le koos KLT tööga andmebaasi ELA-12 vahendusel.

Eesti Lairiba Arenduse Sihtasutuse (ELASA) elektroonilise sidevõrgu säilimiseks on vajalik ehitusprojekti ette näha järgmised punktid:

- Liinirajatise kaitsevööndis on liinirajatise omaniku loata keelatud igasugune tegevus, mis võib ohustada liinirajatist (Elektroonilise side seadus, peatükk 11).
- Liinirajatise kaitsevööndis töötamisel on pinnase töötlemisel keelatud mehhanismide/masinate kasutamine ja kõik tööd tuleb teostada käsitööna.
- Ehitusprojekt esitada kooskõlastamiseks Eesti Lairiba Arenduse SA võrguhalduse infosüsteemi (ELVI) kaudu <https://elvi.elasa.ee/>.
- Ehitusloakohustusega tehnoarajatise ehitamine kaitsevööndis on lubatud ainult vastavalt kooskõlastatud ehitusprojektile KOV poolt väljastatud ehitusloa alusel.
- Majandus- ja taristuministri 25.06.2015 määrusele nr 73 „Ehitise kaitsevööndi ulatus, kaitsevööndis tegutsemise kord ja kaitsevööndi tähistusele esitatavad nõuded“ vastava tegutsemisluba EstWin liinirajatise kaitsevööndis tegutsemiseks on vajalik taotleda järgmiste tööde tegemiseks:
  - mullatööde tegemine sügavamal kui 0,3 meetrit ja küntaval maal sügavamal kui 0,45 meetrit;
  - mis tahes mäe-, laadimis-, süvendus-, lõhkamis-, üleujutus-, niisutus- ja maaparandustööd;
  - puude istutamine ja langetamine;
  - vees paikneva liinirajatise kaitsevööndis süvendustööde tegemine, veesõiduki ankurdamine ning heidetud ankru, kettide, logide, traalide ja võrkudega liikumine, veesõidukite liiklustähiste ja poide paigaldamine ning jää lõhkamine ja varumine;
  - pinnases paikneva liinirajatise kaitsevööndis löökmehhanismidega töötamine, pinnase tihendamine või tasandamine, transpordivahenditele ja mehhanismidele läbisõidukohtade rajamine;
  - muu infrastruktuuri avarii kõrvaldamine.
- ELASA liinirajatise kaitsevööndis tegutsemiseks taotlemisest vaata: www.connecto.ee
Tööde teostamine Eesti Lairiba Arenduse Sihtasutuse sidevõrgu liinirajatiste kaitsevööndis võib toimuda kooskõlastatult AS Connecto Eesti järelevalvajaga.

Täiendav info telefonil +372 55609436

Käesolevad tehnilised tingimused väljastatud 19.04.2024 ning on kehtivad kuni 19.04.2025

Väljastaja:
ELASA volitatud esindaja
MARKO MITTAL

LÜGANUSE VALLAVALITSUS

Nimekirja alusel

22.07.2024 nr 6-1/12-90

Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu kooskõlastamiseks esitamine

Lüganuse Vallavalitsus menetleb kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu - Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailset lahendust, millega määratakse kavandatud krundile ehitusõigus ja lahendatakse muud planeerimisseaduse (PlanS) § 126 lõikes 1 nimetatud asjakohased ülesanded. Eriplaneeringu detailse lahenduse väljatöötamise aluseks on Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi Lüganuse valla eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) I etapi aruanne, mis võeti vastu Lüganuse Vallavolikogu 29.06.2023 otsusega nr 114. Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu detailne lahendus on ehitusprojekti koostamise alus. Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse ja KSH aruande eelnõu koostamine viiakse läbi koostöös valitsusasutustega, kelle valitsemisalas olevaid küsimusi detailne lahendus käsitleb (PlanS § 112 lõige 1). Kohaliku omavalitsuse eriplaneering esitatakse Teile kooskõlastamiseks vastavalt Vabariigi Valitsuse poolt 17.12.2015 vastu võetud määrusele nr 133 "Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused".

Eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja sellega paralleelselt koostatud KSH-s leiti biotoodete tootmiskompleksile (BTT) sobivaim asukoht Lüganuse vallas Aa külas Kohtla metskonna maal, mida nimetati „Põhja ala“. Ala hõlmas järgmisi kinnisasju: Kohtla metskond 2 (kt 43701:003:0310), Kohtla metskond 136 (kt 43701:003:0155), Tõrviku (kt 43701:003:0103) ja minimaalsel määral Tuhavälja (kt 43701:003:0127). Seoses maaomandi muudatustega täpsustati planeeringu koostamisel detailse lahenduse planeeringuala piiri; ala suurus jäi samaks, kuid alasse haarati lisaks Männiku kinnisasi (kt 43701:003:0253). Eriplaneeringu detailse lahenduse koostamisel lähtuti eriplaneeringu asukoha eelvaliku ehk I etapis välja valitud sobivast alast ja BTT-le määratud üldistest püstitamise tingimustest, samuti nii esimese kui teise etapi KSH aruande järeldustest ning koostatava valla üldplaneeringu kasutamise- ja ehitustingimustest, kehtivast seadusandlusest jmt.

Planeeringu lahendusega moodustati alale jäävast kolmest kinnisasjast või kinnisasja osast üks krunt tootmishoonete ehitamiseks, kus muuhulgas toodetakse elektri- ja soojusenergiat. Krundi ehitusõigusega määrati hoonete suurimaks lubatud arvuks krundil 50, hoonete lubatud maksimaalseks suhteliseks kõrguseks 90 m ja hoonete suurimaks lubatud ehitisealuseks pinnaks 347 860 m², mis annab planeeritud krundi täisehituse protsendiks 20. Eeldatavalt kavandatakse hoonestus krundi hoonestusala põhjaossa. Põhiosale maa-alast on kavandatud puidu laoplatsid. Eeldatavalt kujuneb valdavaks tootmisala hoonestuse suhteliseks kõrguseks ca 15-30 m. Tõenäoliselt realiseeritakse ehitusõiguses määratud maksimaalne suhteline kõrgus (90 m) vaid konkreetsel hooneosal või hoonel, millel on maksimaalne kõrgus funktsionaalselt hädavajalik. Rajatistele kõrgus- ja arvupiirangut määratud ei ole. Eeldatavalt on ala kõrgeimaks rajatiseks korsten, mille kõrgus võib küündida 120 meetrini. Käesoleval ajal ei ole alale üle 28 m kõrguseid ehitisi

lubatud kavandada, kuna need vähendaks riigikaitseliste ehitiste töövõimet. Lähiaastatel on Kaitseministeeriumil kavas rakendada täiendavad riigikaitselikud kompensatsioonimeetmed, mille tulemusel on kavandatud asukohas võimalik kõrguspiiranguteta püstitada ka üle 28 m kõrguseid ehitisi. Seega riigikaitseliste ehitiste töövõime tagamiseks on üle 28 m kõrguste ehitiste osade püstitamine lubatud alles pärast riigikaitseliste kompensatsioonimeetmete täiemahulist rakendumist, mis eeldatavalt toimub 2026. aastal. Enne kompensatsioonimeetmete rakendumist on lubatud kuni 28 meetri kõrguste ehitiste osade püstitamine.

Avalikult teelt transpordi juurdepääs on BTT-le tagatud põhja suunast mööda nr 4370023 Aa-Kohtla teed, ida suunalt läbi Kohtla-Järve linna Järve linnaosa, lõuna suunalt olemasoleva tee 4370023 Aa-Kohtla tee kaudu. Lisaks on planeeritud raudteeühendus lõuna suunalt - Nitrofert AS-i raudteelt. Autode ja jalgrataste parkimine on lahendatud moodustatud krundi siseselt. Haljasala ja kõrghaljastuse osakaal krundil tuleb määrata projekteerimisel kehtiva üldplaneeringu järgi.

Planeeringualale jääv maaparandussüsteemi eesvool tuleb kas likvideerida või torustada või rekonstrueerida uues asukohas. Maaparandussüsteemid tuleb ümber ehitada nii, et on tagatud nende korrashoid ja nõuetekohane toimimine väljaspool planeeringuala maatulundusmaadel. Väljaspool planeeringuala asuvatesse maaparandussüsteemidesse ei ole kavandatud tootmisalalt pärinevat drenaaži- ja sademevett juhtida. Planeeringus on esitatud tehnovõrkude põhimõtteline lahendus, mis täpsustub projekteerimise etapis. Põhimõtteline toorvee trass on planeeritud algusega Aidu karjäärist olemasoleva põlevkivi lintkonveieri kõrvale. Alternatiivina ei välistata lisavee võtmist Ojamaa kaevandusest ja/või Uus-Kiviõli II kaevandusest ning merest. Olmeveevarustuse allikaks saab olla kas rajatav puurkaev või toota joogivesi puhastades tootmisüksuses nt karjääri/kaevanduse vett. Tootmises tekkiva reovee ning olmevee töötlemiseks on kavandatud BTT territooriumile reoveepuhasti ja heitvee ärajuhtimiseks torustik, mille kaudu suunatakse puhastatud vesi süvamere kollektori kaudu Soome lahte. Puhastatud heitvee ärajuhtimiseks on kavandatud kasutada OÜ Järve Biopuhastus olemasolevat kuid mittetöösolevat heitvee trassi, mis suundub Soome lahte.

Planeeritud tootmisehitiste elektrivarustus on kavandatud tagada oma toodetud elektrist. Omatarbest üle jääv elektrienergia on kavandatud suunata üldisesse elektrivõrku (Püssi alajaam). Tootmisprotsessis on kavandatud toota ka soojust. Omatarbest üle jääv soojusenergia on kavandatud suunata Kiviõli ja Püssi ning Kohtla-Järve ja Jõhvi linna.

Planeeritud tegevuseks seatud keskkonnatingimused tulenevad läbi viidud KSH järeldustest.

BTT rajamisel tekib võimalus väärindada suur osa seni eksporditavast madalakvaliteedilisest puidust Eestis. Sellel on kaudne positiivne mõju Eesti metsamajandusele tänu stabiilse kohapealse paberipuidu ja puiduhakke töötleja tekkele. Tänaseni on antud sortimentide realiseerimine sõltunud ekspordinõudluse heitlikkusest ja pikemast transpordivahemaast. Kohapealse väärindaja puudumise tõttu on Eestis kasvanud ka antud toorme kasutus energeetikas kaskaadkasutusprintsipi vastaselt. Stabiilne paberipuidu kohapealne nõudlus võimaldab metsamajandamise töid ühtlasemalt planeerida ja motiveerib ka harvendusraiate osakaalu tõstmist lageraiete arvelt tänu tekkepõhise sortimendi nõudluse parenemisele. Teiseks vähendab kohapealne tarbimine toorme transpordikulu ja süsinikuheidet vahemaa vähenemise arvelt. Kolmandaks võimaldab toorme kohapealne väärindamine parendada Eesti LULUCF süsinikusidumist läbi puittoodete ja põlevkivielektritootmise asendusefekti. BTT rajamine toetab rohepööret. BTT rajamise näol luuakse seni põlevkivi kaevandamisele ja töötlemisele põhinevas piirkonnas eeldused üleminekuks taastuval toorainel põhinevale tootmistegevusele, millega kaasnevad ka positiivsed mõjud Eesti kasvuhoonegaaside

bilansile. Lisaks tselluloosile toodetakse elektri- ja soojuseenergiat ning biokeemia tooteid, BTT on tehnoloogiliselt tõestatud lahendus fossiilsetest kütustest toodetud elektri asendamiseks ilmastikutingimustest sõltumatu taastuenergia. Seejuures kaasneb muudatus piirkonna kaugküttesüsteemide soojusenergiaga varustamisel – põlevkivist toodetava soojusenergia osakaal peab järjest vähenema, see asendatakse BTT protsessidest ülejäävast soojusest saadud energiaga. Projekti realiseerimisega kasvaks Eesti taastuvelektri tootmine 28% võrra võrreldes 2022. aastaga, millest pool suunatakse vabale turule.

Lähtuvalt PlanS § 116 lõikest 1 esitame Teile Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu kooskõlastamiseks, enne selle seadusekohast vastuvõtmist.

Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailne lahendus ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu on kättesaadav veebiaadressil: <https://www.lyganuse.ee/vkg-biotoodete-tootmiskompleks>

Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi Lüganuse valla eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja KSH I etapi aruanne on kättesaadav samuti veebiaadressil: <https://www.lyganuse.ee/vkg-biotoodete-tootmiskompleks>

Palume oma kooskõlastus edastada 30 päeva jooksul Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu saamisest arvates Lüganuse Vallavalitsusele e-postiga aadressile valitsus@lyganuse.ee või postiga aadressile Keskpuiestee 20, Kiviõli linn, Lüganuse vald 43199, Ida-Viru maakond.

Kui kooskõlastaja ei ole 30 päeva jooksul kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu detailse lahenduse eelnõu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu saamisest arvates kooskõlastamisest keeldunud ega ole taotlenud tähtaja pikendamist, loetakse kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu detailne lahendus ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu kooskõlastaja poolt vaikimisi kooskõlastatuks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Max Kaur

abivallavanem vallavanema ülesannetes

Anu Horn
53026061, anu.horn@lyganuse.ee

LÜGANUSE VALLAVALITSUS

Nimekirja alusel

23.07.2024 nr 6-1/12-91

Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõule arvamuse esitamise võimalusest teavitamine

Lüganuse Vallavalitsus menetleb kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu - Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailset lahendust, millega määratakse kavandatud krundile ehitusõigus ja lahendatakse muud planeerimisseaduse (PlanS) § 126 lõikes 1 nimetatud asjakohased ülesanded. Eriplaneeringu detailse lahenduse väljatöötamise aluseks on Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi Lüganuse valla eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) I etapi aruanne, mis võeti vastu Lüganuse Vallavolikogu 29.06.2023 otsusega nr 114. Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu detailne lahendus on ehitusprojekti koostamise alus.

Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse ja KSH aruande eelnõu koostamisse kaasatakse isikud, kelle õigusi võib planeering puudutada, isikud, kes on avaldanud soovi olla kaasatud, samuti isikud ja asutused, kellel võib olla põhjendatud huvi eeldatavalt kaasneva olulise keskkonnamõju või kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu elluviimise vastu. Samuti võib eriplaneeringu detailse lahenduse koostamisse kaasata isiku, kelle huve planeering võib puudutada (PlanS § 112 lõige 2 ja 3).

Eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja sellega paralleelselt koostatud KSH-s leiti biotoodete tootmiskompleksile (BTT) sobivaim asukoht Lüganuse vallas Aa külas Kohtla metskonna maal, mida nimetati „Põhja ala“. Ala hõlmas järgmisi kinnisasju: Kohtla metskond 2 (kt 43701:003:0310), Kohtla metskond 136 (kt 43701:003:0155), Tõrviku (kt 43701:003:0103) ja minimaalsel määral Tuhavälja (kt 43701:003:0127). Seoses maaomandi muudatustega täpsustati planeeringu koostamisel detailse lahenduse planeeringuala piiri; ala suurus jäi samaks, kuid alasse haarati lisaks Männiku kinnisasi (kt 43701:003:0253).

Eriplaneeringu detailse lahenduse koostamisel lähtuti eriplaneeringu asukoha eelvaliku ehk I etapis välja valitud sobivast alast ja BTT-le määratud üldistest püstitamise tingimustest, samuti nii esimese kui teise etapi KSH aruande järeldustest ning koostatava valla üldplaneeringu kasutamise- ja ehitustingimustest, kehtivast seadusandlusest jmt.

BTT põhitegevuseks on kuni 500 000 tonni aastas okas- ja lehtpuutselluloosi tootmine täiustatud KRAFT-tehnoloogiaga, sh kaalutakse kuni 100 000 t/a ligniini eraldamist aurustamisprotsessis, mis töödeldakse edasi toorgraafidiks. Osa tselluloosi võidakse töödelda edasi nn eritselluloosiks. Kaasneb kuni 30 000 t/a biokeemiatoodete (tallõli, metanool, tärpentiin) saamine. Kõik need saadused müüakse klientidele edasiseks tootestamiseks. Omatarbe rahuldamiseks rajatakse

väävelhappetehas ja klooridioksiidi pleegituslahuse tootmisüksus. Tehas projekteeritakse vastavalt parima võimaliku tehnika (PVT) nõuetele. Tehase rajamiseks vajalikul maa-alal paikneksid toorpuidu ja puiduhakke laoplatid, tselluloosi ja biokeemia tootmiseks vajalikud tootmisüksused, elektri- ja soojusenergia koostootmisjaam, toorvee- ja reoveepuhasti, territooriumi sisene taristu (sh auto- ja raudteed). Tootmisprotsessis toodetakse bioenergiat, millest osa kasutatakse omatarbeks ning ülejäänud suunatakse elektri- ja soojusvõrku.

Toormena on kavas kasutada männi, kuuse ja kase paberipuitu, sh sobivusel peenpalki, ning okaspuu-ja kasehakkpuitu. Puidutoorme ettevalmistamisel tekib kõrvalsaadusena puukoor, mida on kavas kasutada taastuenergia tootmiseks või müüa biomassi kasutavatele energiatootjatele. Samuti tekib saepuru, mida on kavas kasutada BTT kompleksis taastuenergia tootmiseks ning ülejääv kogus müüa kas väärindajate olemasolul puitlaastplaadi tootjatele või biomassi kasutavatele energiatootjatele.

Planeeringu lahendusega moodustati alale jäävast kolmest kinnisasjast või kinnisasja osast üks krunt tootmishoonete ehitamiseks, kus muuhulgas toodetakse elektri- ja soojusenergiat. Krundi ehitusõigusega määrati hoonete suurimaks lubatud arvuks krundil 50, hoonete lubatud maksimaalseks suhteliseks kõrguseks 90 m ja hoonete suurimaks lubatud ehitisealuseks pinnaks 347 860 m², mis annab planeeritud krundi täisehituse protsendiks 20. Eeldatavalt kavandatakse hoonestus krundi hoonestusala põhjaossa. Põhiosale maa-alast on kavandatud puidu laoplatid.

Eeldatavalt kujuneb valdavaks tootmisala hoonestuse suhteliseks kõrguseks *ca* 15-30 m. Tõenäoliselt realiseeritakse ehitusõiguses määratud maksimaalne suhteline kõrgus (90 m) vaid konkreetset hooneosal või hoonel, millel on maksimaalne kõrgus funktsionaalselt hädavajalik. Rajatistele kõrgus- ja arvupiirangut määratud ei ole. Eeldatavalt on ala kõrgeimaks rajatiseks korsten, mille kõrgus võib küündida 120 meetrini.

Käesoleval ajal ei ole alale üle 28 m kõrguseid ehitisi lubatud kavandada, kuna need vähendaks riigikaitseliste ehitiste töövõimet. Lähiaastatel on Kaitseministeeriumil kavas rakendada täiendavad riigikaitselikud kompensatsioonimeetmed, mille tulemusel on kavandatud asukohas võimalik kõrguspiiranguteta püstitada ka üle 28 m kõrguseid ehitisi. Seega riigikaitseliste ehitiste töövõime tagamiseks on üle 28 m kõrguste ehitiste osade püstitamine lubatud alles pärast riigikaitseliste kompensatsioonimeetmete täiemahulist rakendumist, mis eeldatavalt toimub 2026. aastal. Enne kompensatsioonimeetmete rakendumist on lubatud kuni 28 meetri kõrguste ehitiste osade püstitamine.

Avalikult teelt transpordi juurdepääs on BTT-le tagatud põhja suunast mööda nr 4370023 Aa-Kohtla teed, ida suunalt läbi Kohtla-Järve linna Järve linnaosa, lõuna suunalt olemasoleva tee 4370023 Aa-Kohtla tee kaudu. Lisaks on planeeritud raudteeühendus lõuna suunalt - Nitrofert AS-i raudteelt. Autode ja jalgrataste parkimine on lahendatud moodustatud krundi siseselt.

Haljasala ja kõrghaljastuse osakaal krundil tuleb määrata projekteerimisel kehtiva üldplaneeringu järgi.

Planeeringualale jääv maaparandussüsteemi eesvool tuleb kas likvideerida või torustada või rekonstrueerida uues asukohas. Maaparandussüsteemid tuleb ümber ehitada nii, et on tagatud nende korrashoid ja nõuetekohane toimimine väljaspool planeeringuala maatulundusmaadel.

Väljaspool planeeringuala asuvatesse maaparandussüsteemidesse ei ole kavandatud tootmisalalt pärinevat drenaaži- ja sademevett juhtida. Planeeringus on esitatud tehnovõrkude põhimõtteline lahendus, mis täpsustab projekteerimise etapis. Põhimõtteline toorvee trass on planeeritud algusega Aidu karjäärist olemasoleva põlevkivi lintkonveieri kõrvale. Alternatiivina ei välistata lisavee võtmist Ojamaa kaevandusest ja/või Uus-Kiviõli II kaevandusest ning merest. Olmeveevarustuse allikaks saab olla kas rajatav puurkaev või toota joogivesi puhastades tootmisüksuses nt karjääri/kaevanduse vett. Tootmises tekkiva reovee ning olmereovee töötlemiseks on kavandatud BTT territooriumile reoveepuhasti ja heitvee ärajuhtimiseks torustik, mille kaudu suunatakse puhastatud vesi süvamere kollektori kaudu Soome lahte. Puhastatud heitvee ärajuhtimiseks on kavandatud kasutada OÜ Järve Biopuhastus olemasolevat kuid mittetöösolevat heitvee trassi, mis suundub Soome lahte.

Planeeritud tootmishitiste elektrivarustus on kavandatud tagada oma toodetud elektrist. Omatarbest üle jääv elektrienergia on kavandatud suunata üldisesse elektrivõrku (Püssi alajaam).

Tootmisprotsessis on kavandatud toota ka soojust. Omatarbest üle jääv soojusenergia on kavandatud suunata Kiviõli ja Püssi ning Kohtla-Järve ja Jõhvi linna.

Planeeritud tegevuseks seatud keskkonnatingimused tulenevad läbi viidud KSH järeldustest.

BTT rajamisel tekib võimalus vääridada suur osa seni eksporditavast madalakvaliteedilisest puidust Eestis. Sellel on kaudne positiivne mõju Eesti metsamajandusele tänu stabiilse kohapealse paberipuidu ja puiduhakke töötleva tekkele. Tänapäeval on antud sortimentide realiseerimine sõltunud ekspordinõudluse heitlikkusest ja pikemast transpordivahemaast. Kohapealse vääridaja puudumise tõttu on Eestis kasvanud ka antud toorme kasutus energeetikas kaskaadkasutusprintsibi vastaselt. Stabiilne paberipuidu kohapealne nõudlus võimaldab metsamajandamise töid ühtlasemalt planeerida ja motiveerib ka harvendusraiate osakaalu tõstmist lageraiete arvelt tänu tekkepõhise sortimendi nõudluse parenemisele. Teiseks vähendab kohapealne tarbimine toorme transpordikulu ja süsiniku-heidet vahemaa vähenemise arvelt. Kolmandaks võimaldab toorme kohapealne vääridamine parendada Eesti LULUCF süsinikusidumist läbi puittoodete ja põlevkivielektritootmise asendusefekti.

BTT rajamine toetab rohepööret. BTT rajamise näol luuakse seni põlevkivi kaevandamisele ja töötlemisele põhinevas piirkonnas eeldused üleminekuks taastuval toorainel põhinevale tootmistegevusele, millega kaasnevad ka positiivsed mõjud Eesti kasvuhoonegaaside bilansile. Lisaks tselluloosile toodetakse elektri- ja soojusenergiat ning biokeemia tooteid, BTT on tehnoloogiliselt tõestatud lahendus fossiilsetest kütustest toodetud elektri asendamiseks ilmastikutingimustest sõltumatu taastuvenergiaga. Seejuures kaasneb muudatus piirkonna kaugküttesüsteemide soojusenergiaga varustamisel – põlevkivist toodetava soojusenergia osakaal peab järjest vähenema, see asendatakse BTT protsessidest ülejäävast soojusest saadud energiaga. Projekti realiseerimisega kasvaks Eesti taastuvelektri tootmine 28% võrra võrreldes 2022. aastaga, millest pool suunatakse vabale turule.

Lähtuvalt PlanS § 116 lõikest 1 esitame Teile Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu arvamuse andmiseks, enne selle seadusekohast vastuvõtmist.

Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailne lahendus ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu on kättesaadav veebiaadressil: <https://www.lyganuse.ee/vkg-biotoodete-tootmiskompleks>

Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi Lüganuse valla eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja KSH I etapi aruanne on kättesaadav samuti veebiaadressil: <https://www.lyganuse.ee/vkg-biotoodete-tootmiskompleks>

Palume oma arvamus edastada 30 päeva jooksul Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu saamisest arvates Lüganuse Vallavalitsusele e-postiga aadressile valitsus@lyganuse.ee või postiga aadressile Keskpuiestee 20, Kiviõli linn, Lüganuse vald 43199, Ida-Viru maakond.

Kui arvamuse andja ei ole 30 päeva jooksul kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu detailse lahenduse eelnõu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu saamisest arvates arvamust avaldanud ega ole taotlenud tähtaja pikendamist, eeldatakse, et arvamuse andja ei soovi nende kohta arvamust avaldada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Max Kaur

Abivallavanem vallavanema ülesannetes

Anu Horn

53026061; anu.horn@lyganuse.ee

KAITSEMINISTEERIUM

Lüganuse Vallavalitsus

valitsus@lyganuse.ee

Teie: 22.07.2024 nr 6-1/12-90

Meie: 01.08.2024 nr 12-1/24/306-2

Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse ja KSH aruande eelnõu koostamine

Kaitseministeerium koostab Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu märkusteta.

Täname, et olete arvestanud Kaitseministeeriumi esitatud tingimuste ja riigikaitseliste vajadustega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Mikk Raud

Osakonnajuhataja asetäitja osakonnajuhataja ülesannetes

Paul Künimägi

Paul.Kunimagi@kaitseministeerium.ee, 717 0225

Ene Mägi

Ene.Magi@rkik.ee, 5332 6339

POLITSEI- JA PIIRIVALVEAMET

Max Kaur
Lüganuse Vallavalitsus
valitsus@lyganuse.ee

Teie 22.07.2024 nr 6-1/12-90

Meie 01.08.2024 nr 2.1-3/27599-2

Kooskõlastamine

Politsei- ja Piirivalveamet kooskõlastab Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Hannes Jaanimäe
administratsioon, logistikabüroo,
kinnisvaragruppi juht

Janek Raik, 53477541, janek.raik@politsei.ee

TERVISEAMET

Lüganuse Vallavalitsus
valitsus@lyganuse.ee

Teie 22.07.2024 nr 6-1/12-90

Meie 05.08.2024 nr 9.3-4/23/10007-7

**Viru Keemia Grupp AS biotoodete
tootmiskompleksi eriplaneeringu
detailse lahenduse ja keskkonnamõju
strateegilise hindamise aruande eelnõu
kooskõlastamine**

Esitasite Terviseametile (edaspidi amet) planeerimisseaduse § 116 lg 1 alusel kooskõlastamiseks Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu (edaspidi eriplaneering) detailse lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) aruande eelnõu.

Eriplaneeringu detailse lahenduse koostamise eesmärgiks on määrata kavandatava tootmiskompleksi ehitusõigus ja lahendada muud asjakohased planeerimisseaduse § 126 lõikes 1 nimetatud ülesanded. Tootmiskompleksi maa-alale on planeeritud toorpuidu ja puiduhakke laoplatsid, tselluloosi ja biokeemia tootmiseks vajalikud tootmisüksused, elektri- ja soojusenergia koostootmisjaam, toorvee ettevalmistamine ja reoveepuhasti, territooriumi sisene taristu (sh auto- ja raudteed).

Planeeringuala hõlmab Kohtla metaskond 2 (tunnus 43701:003:0310, sihtotstarve maatulundusmaa 100%), Kohtla metaskond 136 (tunnus 43701:003:0155, sihtotstarve maatulundusmaa 100%), Männiku (tunnus 43701:003:0253, sihtotstarve maatulundusmaa 100%), Tõrviku (tunnus 43701:003:0103, sihtotstarve transpordimaa 100%) ja minimaalsel määral Tuhavälja (tunnus 43701:003:0127, sihtotstarve sihtotstarbeta maa 100%) kinnistuid. Planeeringuala pindala on 174 ha. Lähimad elu- ja ühiskondlikud hooned jäävad planeeringuala keskmeest ca 2 km kaugusele. Lähim eluhoone asub planeeringuala lõunapiirist ca 1,2 km kaugusel Roodu külas.

Koostamisel oleva Lüganuse valla üldplaneeringu kohaselt on planeeritava ala ulatuses maakasutuse juhtotstarbeks määratud tootmise maa.

Eriplaneeringu detailse lahenduse koostamisega viidi samaaegselt läbi KSH, mille eesmärgiks on hinnata kavandatava tegevuse elluviimisel kaasnevat olulist keskkonnamõju ning määrata ebasoodsa olulise keskkonnamõju vältimiseks ja leevendamiseks vajalikud meetmed. KSH raames hinnati muuhulgas planeeritava tegevuse mõju põhjaveele, pinnaveele, õhukvaliteedile (sh müra, vibratsioon ja lõhn) ning inimese tervisele (radoon, insolatsioon, elektromagnetväljad) ja toodi välja leevendusmeetmed.

Planeeringualal puudub ühisveevõrk ning joogiveevarustus töötajate tarbeks määratakse projekteerimise käigus. Veevarustuse allikaks saab planeeringualale rajada puurkaevu või toota joogivesi puhastades tootmisüksuses nt karjääri/kaevanduse vett.

Planeeringuala lähiümbruses puuduvad müratundlikud objektid, tootmiskompleks kavandatakse ja projekteeritakse selliselt, et planeeringualalt lähtuv müra ei ületaks territooriumi piiridest välja jäävas keskkonnas kehtestatud piirnorme. Juurdepääs planeeringualale toimub autotranspordiga ja raudteetranspordiga. Raudteelõigu vahetus läheduses ei asu müratundlikke objekte ning lisanduv mõju on tagasihoidlik.

Põhiline juurdepääsutee planeeringualale on Aa-Kohtla tee, mille kaudu on ühendus nr 1 Tallinn-Narva maantee. Kuna tootmiskompleksi käivitamisega kaasneb rasketranspordi osakaalu suurenemine, on Transpordiameti hinnangul ohutuse tagamiseks vajalik Tallinn-Narva mnt ja Aa-Kohtla tee ristmiku ümberehitamine. Arvestades tee liikluskootmust ning sõidukiirust (90 km/h) võib müra vähendamise meetmete vajadus esmajoones ilmnedagi just Tallinn – Narva maantee müra vähendamiseks. KSH kohaselt ei ole Tallinna – Narva maantee praegune ega tootmiskompleksi rajamisega lisanduv liikluskootmus sellisel tasemel, mille alusel põhimaantee omanik peab koostama välisõhu strateegilise mürakaardi ja selle alusel müra vähendamise tegevuskava. Seega kohalduvad välisõhu müra kaardistamise ja müra vähendamise tegevuskava koostamise sätted, mille aluseks on müra normtaseme ületamise kaardistamine või elanike põhjendatud kaebuste korral tehtud mõõtmised, mis kinnitavad olulist mürahäiringut; müra vähendamise abinõud ja nende rakendamise tähtsajad lepib kokku kohaliku omavalitsuse üksus müraallika valdajaga kokku.

Muudes liiklusuundades ei ole praeguse ega perspektiivse liikluskootmuse osas prognoositud võimalust leevendamist vajava mürahäiringu tekkeks.

Eesti Geoloogiateenistuse poolt koostatud pinnase radooniriski kaardi kohaselt asub planeeringuala kõrge või väga kõrge radooniriskiga alal ning planeerimisel tuleb hinnata, kas on vajalik rakendada radoonikaitse meetmeid.

Amet on tutvunud esitatud materjalidega ning kooskõlastab Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu, kuid esitab planeeringus arvestamiseks alljärgneva:

- Puurkaevu rajamisel tuleb arvestada [keskkonnaministri 09.07.2015 määruses nr 43 „Nõuded salvkaevu konstruktsiooni, puurkaevu või -augu ehitusprojekti ja konstruktsiooni ning lammutamise ja ümberehitamise ehitusprojekti kohta, puurkaevu või -augu projekteerimise, rajamise, kasutusele võtmise, ümberehitamise, lammutamise ja konserveerimise korra ning puurkaevu või -augu asukoha kooskõlastamise, ehitusloa ja kasutusloa taotluste, ehitus- või kasutusteate, puurimispäeviku, salvkaevu ehitus- või kasutusteate, puurkaevu või -augu ja salvkaevu andmete Eesti looduse infosüsteemi esitamise korra ning puurkaevu või -augu ja salvkaevu lammutamise teatise vormid](#)“ sätestatud nõuetega.
- Kuna planeeringuala jääb kõrgendatud radooniriskiga alale, siis kavandatava tegevusega kaasneb oht, et radoonisisaldus pinnases ja sellest tulenevalt ka hoonete siseõhus võib kohati olla kõrge. Soovitame planeeritaval alal teostada radoonitaseme uuringud, sest siseruumides tuleb tagada radooniohutu keskkond vastavalt EVS 840:2023 „Juhised radoonikaitse meetmete kasutamiseks uutes ja olemasolevates hoonetes“ toodule.
- Arvestada EVS-EN 17037:2019 „Päeva valgus hoonetes“ nõuetega.
- Planeeritava tegevusega kaasneb liikluskootmuse tõus ning liikluspõhise müra tase ei tohi ületada lähedal asuvatel müratundlikel maa-aladel keskkonnaministri 16.12.2017 määruse nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ lisas 1 toodud asjakohase mürakategooria liikluspõhise müra normtasemeid.

Amet soovib hinnata Tallinn-Narva maantee ja Aa-Kohtla tee ristmiku äärde jäävate elamute juures liikluspõhise müra tasemeid, et vajadusel rakendada leevendusmeetmeid juba

ristniku ümberehitamise käigus. Ristniku läheduses võivad esineda kõrgemad müratasemed, kuna sõidukite pidurdamine ja kiirendamine on mürarikkamad kui ühtlase kiirusega liiklemine.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisu Tamm
vaneminspektor (keskkonnatervis)
Ida regionaalosakond

Liisu Tamm
554 8431 liisu.tamm@terviseamet.ee

**TARBIJAKAITSE JA
TEHNILISE JÄRELEVALVE
AMET**

Lüganuse Vallavalitsus
Keskpuiestee 20
43125 Lüganuse vald, Kiviõli linn
Ida-Viru maakond

Teie: 22.07.2024 nr 6-1/12-90

Meie: 14.08.2024 nr 16-6/22-05167-010

**Viru Keemia Grupp AS biotoodete
tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse
lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise
hindamise aruande koostamine**

Edastasite Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile (TTJA) 22.07.2024 kirjaga nr 6-1/12-90 koostamiseks Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande.

Käesolevaga koostab TTJA Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse ja KSH aruande.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Liina Roosimägi
ehituse tegevusõiguse talituse juhataja

Hanna-Liis Heinla +372 620 1752
hannaliis.heinla@ttja.ee

MUINSUSKAITSEAMET

Hr. Dmitri Dmitrijev
vallavanem
Lüganuse vallavalitsus
Keskpuiestee 20
Kiviõli
Lüganuse vald
43199 Ida-Viru maakond
valitsus@lyganuse.ee

Teie 22.07.2024 nr 6-1/12-90

Meie kuupäev digiallkirjas nr 1.1-7/1279-3

Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu kooskõlastamine

Muinsuskaitseamet kooskõlastab oma pädevusvaldkonnast lähtudes Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu, kuid palume planeeringu ptk 3.16.1 lisada:

Pinnasetöödel tuleb olla tähelepanelik ja arvestada arheoloogiliste leidude ja arheoloogilise kultuurikihi ilmsikstuleku võimalusega. Muinsuskaitseadusest tulenevalt (§ 31 lg 1) on leidja kohustatud tööd katkestama, jätma leiu leiukohta ning teatama sellest Muinsuskaitseametile.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Kalle Merilai
Ida-Virumaa nõunik
Keskväljak 1
41594 Jõhvi
e-post: kalle.merilai@muinsuskaitseamet.ee

LÜGANUSE VALLAVALITSUS

Ida-Viru maakond
Lüganuse vald
Kiviõli linn
Keskpuiestee 20
43199
valitsus@lyganuse.ee

Teie: 22.07.2024 nr 6-1/12-90

Meie: 19.08.2024 nr 6.2-2/33199

Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu kooskõlastamine

Põllumajandus- ja Toiduameti (edaspidi PTA) Ida regiooni Rakvere esindusele esitati Lüganuse Vallavalitsuse poolt 22.07.2024 kiri nr 6-1/12-90 „Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu kooskõlastamiseks esitamine“ kooskõlastamiseks vastavalt planeerimisseaduse § 116 lõikest 1.

Eriplaneeringu (Edaspidi EP) detailse lahenduse koostamise eesmärgiks on määrata kavandatava tootmiskompleksi ehitusõigus ja lahendada muud asjakohased planeerimisseaduse § 126 lõikes 1 nimetatud ülesanded. Kavandatav biotoodete tootmiskompleksi EP asukoht paikneb Kohtla metskond 2 (katastritunnus 43701:003:0310), Kohtla metskond 136 (katastriüksus 43701:003:0155), Tõrviku (katastriüksus 43701:003:0103) ja vähesel määral Tuhavälja (katastriüksus 43701:003:0127) kinnistutel. Planeeringu alale jääb kraavkuivendusega AHU/PÜ-54 Kohtla (MS 1107110020030/ehitis 001) maaparandusehitis ja Tuhavälja 1/PÜ-54 Kohtla (MS 1107070010010/ehitis 002) maaparandusehitis ning selle eesvool. Lisaks jääb planeeringu alast põhja poole riigi poolt korrashoitav ühiseesvool Varbe peakraav (MS 1107110020000/ehitis 001). Planeeringuala läbib Tuhavälja 1/PÜ-54 Kohtla maaparandusehitis eesvool ja planeeringuga mõjutatud maaparandusehitis, mis jäävad planeeringualast väljapoole peavad planeeringu elluviimise järgselt vastama maaparandussüsteemi nõuetele (maaparandusseadus, edaspidi MaaParS § 5). Lisaks peab MaaParS § 47 järgi olema tagatud maaparandussüsteemi nõuetekohane toimimine.

Arvestades eeltoodut ning lähtudes OÜ Hendrikson & Ko (registrikood 10269950) poolt koostatud keskkonnamõju strateegilise hindamise eelnõus „Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi Lüganuse valla eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine“ ja Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi EP detailse lahenduse eelnõus „Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailne lahendus (töö nr 21004203) toodust kooskõlastab PTA Ida-Viru maakonnas Lüganuse vallas kavandatava biotoodete tootmiskompleksi EP detailse lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu.

(allkirjastatud digitaalselt)

JANEK KIVI

Peaspetsialist-koordinaator

Sander Koemets

Põllumajandus- ja Toiduameti Ida regioon

Kreutzwaldi 5/2, Rakvere

Telefon: +372 5331 2676

e-post: sander.koemets@pta.agri.ee

PÄÄSTEAMET

Lüganuse Vallavalitsus
valitsus@lyganuse.ee

Teie 22.07.2024 nr 6-1/12-90

Meie 22.08.2024 nr 7.2-3.3/4879-1

**Viru Keemia Grupp AS biotoodete
tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse
lahenduse kooskõlastamine ja
keskkonnamõju strateegilise hindamise
aruande tagastamine täiendamisteks**

Lähtuvalt planeerimisseaduse (PlanS) § 116 lõikest 1 esitasite Päästeameti Ida päästkeskusele Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande eelnõu kooskõlastamiseks.

Päästeameti Ida päästkeskus on läbi vaadanud Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu materjalid, planeeringu lahendusega moodustati alale jäävast kolmest kinnisasjast või kinnisasja osast üks krunt tootmishoonete ehitamiseks, kus muuhulgas toodetakse elektri- ja soojusenergiat.

Päästeametil on nimetatud eriplaneeringu osas järgmine märkus ning kooskõlastamistingimusega:

Väline tulekustutusvesi tuleb lahendada vastavalt siseministri määrusele nr 10 „Veevõtukohta rajamise, katsetamise, kasutamise, korrashoiu, tähistamise ja teabevahetuse nõuded, tingimused ning kord“

Eriplaneeringu kooskõlastus nr 4025-2024-2.

Päästeameti Ida päästkeskus on läbi vaadanud Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi KSH aruande eelnõu.

Juhime tähelepanu, et siseministri 02.09.2010 määrus nr 44 on kehtetu. Selle asemel on kehtestatud uue terviktekstiga määrus – siseministri 27.05.2024 määrus nr 14. Määrusega on kehtestatud uuendatud nõuded põlvmaterjalidele ja ohtlikele ainetele, sh ohutuskujad. Keskkonnaministri 20.09.2019 määruses nr 14 ei ole enam sätestatud nõuded hoidlate ohutuskujadele, need on leitavad nüüd siseministri määrusest nr 14. Määruse nr 14 kohaselt tuleb esitada põlvmaterjali ladustamise plaan enne põlvmaterjali ladustamist asukohajärgsele päästkeskusele – enam ei tule esitada neid plaane kooskõlastamiseks. Palume võtta arvesse määrustes sätestatud nõuded ning eemaldada viidet siseministri määrusele nr 44, sh korrigeerida KSHs olevaid sõnastusi.

KSHs on viidatud, et jälgitakse naftasaaduste hoidlaehitiste ohutusmeetmeid, kuid samas on planeeritud toota ning ka hoiustada ka muid kemikaale. Näiteks küttegaasile (LPG) tulenevad nõuded majandus- ja taristuministri 03.07.2015 määrusest nr 87 ning ohtlike ainete ladustamise tuleohutusnõuded siseministri 27.05.2024 määruses nr 14.

KSHs ei ole otseselt välja toodud stsenaariume, kuid on toodud välja eelduslikud ohud ning ohualad. Üks oht on seotud oksüdeerivate ainetega ning teine oht tsisternveoki BLEVEga. Arvestatud on 500 m ohualaga. Kirjeldatud ei ole, kas ja kuidas ohtlike kemikaalide tootmine, sh hoiukohad teineteist mõjutvad, sh kas on võimalik sisemise doominoefekti tekkimine. Täpsustatud on küll asjaolu, et kavandatav tegevus ei jää ühegi suurõnnetuse ohuga ega ohtlikku ettevõtte ohualasse ning ühtegi ohustatud tegevust ega inimesi 500 m mõjualas ei ole. Samas jääb arusaamatuks, kas ja kuidas võimalikud suurimad stsenaariumid võivad mõjutada tootniskompleksiga seotud inimesi ning vara ja keskkonda.

KemS § 32 lg 3 alusel, kui planeerimise ja projekteerimise faasis korraldatakse KSH või KMH, hinnatakse käitise seonduvaid riske ja ohte ning teavitatakse avalikkust selle menetluse käigus.

Eeltoodust tulenevalt palub Päästeamet KSHd täiendada

Juhul kui on küsimus KSH märkuste osas siis palume võtta ühendust ohutusjärelvalve büroo peainspektoriga Raili Lanno (+372 5302 2068, raili.lanno@rescue.ee)

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristina Kazmin

ohutusjärelvalve büroo nõunik

Lüganuse Vallavalitsus
valitsus@lyganuse.ee
Keskpuiestee 20
43199, Ida-Viru maakond, Lüganuse
vald, Kiviõli linn

Teie 22.07.2024 nr 6-1/12-90

Meie 23.08.2024 nr 7.2-1/24/6326-7

**Viru Keemia Grupp AS biotoodete
tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse
lahenduse ja KSH aruande eelnõu
kooskõlastamine märkustega**

Olete esitanud meile kooskõlastamiseks Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande eelnõu (edaspidi vastavalt *planeering* ja *KSH aruanne*). Planeeringuga määratakse planeeringuala ehitusõigus ja lahendatakse muud planeerimisseaduse (PlanS) § 126 lõikes 1 nimetatud asjakohased ülesanded.

Planeeringu koostamise aluseks on Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi Lüganuse valla eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja KSH I etapi aruanne, mille oleme kooskõlastanud 17.01.2023 kirjaga nr 7.2-1/22/876-7 ning millele oleme edastanud täiendavad ettepanekud 04.05.2023 kirjaga nr 7.2-1/23/6549-2 (edaspidi *ettepanekud*).

Võttes aluseks ehitusseadustiku (EhS) ja planeerimisseaduse (PlanS) **kooskõlastame planeeringu tingimusel**, et planeeringut korrigeeritakse järgmiselt.

1. Planeeringu seletuskirjas (Lisa 1) p 3.10.1.2. „Reoveekanalisatsioon“ lk 22-23 on kirjas: *Puhastatud heitvee merre juhtimiseks on kavandatud kasutada OÜ Järve Biopuhastus (JBP) olemasolevat täna mittekasutusel olevat heitvee Ø600 mm toru mis suundub Soome lahte. See toru kulgeb samas koridoris JBP töösoleva olemasoleva toruga ning on eeldatavalt vajalik renoveerida. BTT heitvee ärajuhtimiseks on Ø600 mm toru piisav, kuid kavas on renoveerimisel kasutada Ø1000 mm toru, et sinna saaks vajadusel ajutisel suunata JBT heitvee. /.../ Sellest tingituna säilib võimalus kasutada eriplaneeringu I etapis väljatöötatud lahendust, kuidas loodusväärtustele avalduda võivad mõjusid saab vältida, mille korral olemasoleva trassikoridori lõpuosas paigutatakse heitveetorustik suundpuurimisega tehtud tunnelisse, mis läheb sihtkaitsevööndist mööda. Vastavalt eriplaneeringu I etapi tulemustele on torude paigaldamise kontseptsiooniline lahendus suundpuurimise meetodiga järgnev (detailse lahenduse etapis see ei täpsustunud): Suundpuurimist rakendatakse mõjude vältimiseks Ontika maastikuakaitseala mereäärses sihtkaitsevööndis asuvatele elupaikadele ja kaitsealustele liikidele. Arvestades tehnilisi võimalusi ja ohutust tehakse suundpuurimisega kaks 0,8 m tunnelit, mille omavaheline kaugus on 3 m (arvestades lähimatest seinapunktidest, st siseküljelt). /.../ Oma ettepanekute p 2 viitasime riigiteega nr 1 ristuvate trasside kavandamisel vajadusele*

planeeringu detailsemas lahenduses arvestada meie poolt EhS § 99 lg 3 kohaselt esitatavate sügavus-, kaitsmis- ning muude ehituslike nõuete erisustega, sealhulgas torustiku rajamisega koos riigitee ümberehitamisega või riigitee konstruktsioone kahjustamata (kinnisel meetodil). Planeeringu seletuskirjas (Lisa 1) ei ole käsitletud riigiteega ristuva olemasoleva JBP Ø600 mm toru asendamisel Ø1000 mm toru vastu vajadusega teostada selleks suundpuurimine ka riigitee nr 1 alt läbi minekul. Täiendada planeeringu seletuskirja, käsitledes riigiteega ristuvate trasside rajamist kinnisel meetodil ning lisades kohustuse koostada vajalike tööde läbiviimiseks projekt, mille koostamiseks tuleb meie käest taotleda vastavad tehnilised tingimused.

Muuhulgas juhime tähelepanu, et meie hinnangul on planeeringu seletuskirjas vastuolu, sest selles käsitletakse võimalikku Ø600 mm olemasoleva heitvee toru väljavahetamist Ø1000 mm toru vastu, viidates samas eriplaneeringu I etapi tulemusele, mis väidetavalt käesoleva, detailse lahenduse käigus ei ole täpsustunud, aga milles algselt käsitletakse kahe 0,8 m tunneli rajamist. Tekib küsimus, kas olemasoleva Ø600 mm toru asendamiseks Ø1000 mm toruga rajatakse kaks 0,8 m tunnelit ning kas 0,8 m läbimõõduga tunnel (isegi, kui neid on 2 tk kõrvuti) on piisav Ø1000 mm toru paigaldamiseks suundpuurimise meetodil.

2. Planeeringu seletuskirja p 3.7. „Juurdepääsuteede asukohad ja liiklus- ning parkimiskorraldus“ käsitletakse juurdepääsu planeeringualale ning planeeringu seletuskirjas lk 16-17 on kirjas: *Planeeringualale on avalikult teelt transpordi juurdepääs tagatud põhja suunast mööda nr 4370023 Aa-Kohtla teed. See juurdepääs on kavandatud peamiseks ühenduseks veo- ja sõiduautodele. /.../ Lähtudes eriplaneeringu I etapi järeldustest ja koostamisel olevast üldplaneeringust, on peamiseks juurdepääsuteeks planeeringualale planeeritud Aa-Kohtla tee, mille kaudu on otseühendus nr 1 Tallinn-Narva maanteeaga. Kuna tootmiskompleksi käivitamisega kaasneb rasketranspordi osakaalu suurenemine, on Transpordiameti hinnangul ohutuse tagamiseks vajalik Tallinn-Narva mnt ja Aa-Kohtla tee ristmiku ümberehitamine. Arvestades perspektiivset liiklussagedust ja lisanduvat raskeliikluse osakaalu, tuleb rajada kanaliseeritud ristmik. Asukoha eelvaliku etapis on koostöös Transpordiametiga peetud otstarbekaks kolmeharulise kanaliseeritud ristmiku planeerimist olemasolevast ristmikust veidi Tallinna suunal ning samas piirkonnas mnt 1 Tallinn-Narva ning riigitee 13123 Aa-Hooldekodu tee ristmik sulgeda, muutes riigitee 13123 kohalikuks teeks juurdepääsudega teeäärsetele kinnistutele ning kergliiklejate juurdepääsuks mnt nr 1 Tallinn-Narva ääres paiknevale Aa bussipeatusele.*

Planeeringu seletuskirjas on käsitletud vajadust ümber ehitada planeeringuga kavandatava tegevuse realiseerimiseks riigitee nr 1 ja kohaliku tee Aa-Kohtla tee ristmik, kuid ei ole välja toodud, et riigitee ristmiku ümberehitamiseks on vajalik EhS § 99 lg 3 alusel taotleda meie käest nõuded projekti koostamiseks, ning samuti ei ole määratletud, kelle kohustus on riigitee ristmiku ümberehitamine (PlanS § 131 lg 1 ja 2).

Riigitee ristmiku ümberehitamise ajalise kavandamise osas nõustume põhimõtteliselt planeeringu seletuskirja p 3.16.2. „Planeeringu elluviimise tingimused“ toodud etappidega, kuid parema arusaadavuse mõttes on sobilik riigitee ristumiskoha ümberehitamine seal konkreetselt välja tuua.

3. Planeeringu seletuskirja p 3.7. lk 17 viidatakse liikuvusuuringule, mille kohaselt: */.../ tuleks ristmike ümberehitamise vajadust hinnates arvestada olemasolevate kõrvalmaanteede liiklussagedusi. Kui mnt nr 13123 Aa-Hooldekodu ristmik suletakse, siis selle tee liiklus jaguneb tõenäoliselt järgmiselt: mnt nr 13121 Voorepera-Saka 50%, mnt nr 13194 Aa-Aa rand 30% ning mnt nr 13133 Saka-Ontika-Toila 20%. Arvestades liiklussagedusi ning raskeliikluse väga madalat osakaalu, siis ristmike ümberehitamisel tuleks eelkõige kaaluda vasakpöörderaja ehitamisi peateele. Kiirendus- ja aeglustusradade rajamine parempöörajatele ei ole otseselt vajalik.*

Riigitee nr 13123 Aa-Hooldekodu tee aasta keskmine ööpäevane liiklussagedus 2023.

aastal oli 78 sõidukit, mis kolme erineva riigitee nr 1 ristmiku peale ümber jagunemisel ilmselt ei too kaasa vajadust nendest ühegi ümberehitamiseks. Sellest tulenevalt ei ole meie hinnangul vajalik eeltoodud lõigu lisamine planeeringu seletuskirja. Juhul kui kohalik omavalitsus, huvitatud isik ja/või planeeringu koostaja peavad seda siiski vajalikuks, tuleb planeeringu seletuskirjas määratleda konkreetsed tingimused (nt kui palju peab konkreetse riigitee nr 1 ristmiku pöördeliiklussagedus suurenema), millal on vajalik nende riigiteede ristmike ümberehitus ning samuti tuleb määratleda, kelle kohustus see on (PlanS § 131 lg 1 ja 2).

4. Planeeringu seletuskirja p 3.7. lk 19-20 on käsitletud bussipeatuste rajamist: *Vastavalt liikuvusuuringule hakkaksid tehase käivitumisel ja olemasoleva kohaliku tee nr 13123 Aa-Hooldekodu tee sulgemisel läbivale liiklusele Aa mõisat teenindavad bussiliinid liikuma kohaliku tee nr 13121 Voorepera-Saka tee kaudu. Nendel bussidel jääks läbimata praegune Aa peatus ning tuleks välja ehitada uus bussipeatus mõlemale poole teed Voorepera-Saka tee alguses. /.../ Lisaks on vajadusel võimalik rajada täiendav bussipeatus näiteks Voorepera-Saka tee äärde mnt nr 13191 Soodumäe-Moldova-Aa tee ristmiku piirkonda, et tagada juurdepääs ühistranspordile ka Moldova küla elanikele.* Vastavalt ühistranspordiseaduse § 13 lg 4 korraldab kohalik omavalitsus ühistransporditaristu objektide planeerimist, rajamist ja korrashoidu. Planeeringu seletuskirjast ei selgu, kelle (kohalik omavalitsus või planeeringu realiseerimisest huvitatud isik) kohustus on planeeringu realiseerimisega kaasnevate uute bussipeatuste rajamine (PlanS § 131 lg 1 ja 2).

Meil ei ole kommentaare KSH aruandele.

Planeeringu elluviimisel arvestada järgnevaga.

1. Kõik riigitee kaitsevööndis kavandatud ehitusloa kohustusega tööde projektid tuleb esitada meile nõusoleku saamiseks. Riigitee ristmiku ümberehitamiseks tuleb EhS § 99 lg 3 alusel taotleda meie käest nõuded projekti koostamiseks.
2. Kui kohalik omavalitsus annab planeeringualal projekteerimistingimusi EhS § 27 alusel või kavandatakse muudatusi riigitee kaitsevööndis, siis palume meid kaasata menetlusse.
3. Osaleme riigitee ümberehituse projekteerimises ja ehituses huvitatud isiku või kohaliku omavalitsusega (vastavalt PlanS § 131 lg 1 kohasele halduslepingule) sõlmitud kokkuleppe alusel. Kokkuleppe järgi kohustub huvitatud isik või kohalik omavalitsus korraldama ja finantseerima planeeringuala juurdepääsutee, riigitee ristmiku ümberehitamise ning sellega seotud tehnovõrkude ja –rajatiste projekteerimise ja ehitusega seotud kulud. Leping sõlmitakse hiljemalt enne ehitusloakohustuslikele ehitistele ehitusloa väljastamist.

Kooskõlastus kehtib kaks aastat kirja välja andmise kuupäevast. Kui planeering ei ole selleks ajaks kehtestatud, siis palume esitada planeering meile täiendavaks kooskõlastamiseks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Marek Lind

juhataja

planeerimise osakonna kooskõlastuste üksus

Lisad:

1. BTT EP detailse lahenduse seletuskiri
2. BTT detaise lahenduse KSH aruanne

Tuuli Tsahkna
58073001, Tuuli.Tsahkna@transpordiamet.ee

KESKKONNAAMET

Lüganuse Vallavalitsus
valitsus@lyganuse.ee

Teie 22.07.2024 nr 6-1/12-90

Meie 30.08.2024 nr 6-5/24/15706-2

**Viru Keemia Grupp AS biotoodete
tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse
lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise
hindamise aruande eelnõu tingimuslik
kooskõlastamine**

Esitasite Keskkonnaametile planeerimisseaduse (PlanS) § 116 lg 1 alusel kooskõlastamiseks Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande eelnõu. Keskkonnaamet pikendas vastamistähtaega 22.08.2024 kirjaga nr 6-5/24/17922 ja 28.08.2024 kirjaga nr 6-5/24/17600.

Eriplaneeringu detailse lahenduse koostamise eesmärgiks on määrata kavandatava tootmiskompleksi ehitusõigus ja lahendada muud asjakohased PlanS § 126 lg-s 1 nimetatud ülesanded. Eriplaneeringu I etapis ja sellega paralleelselt koostatud KSH-s leiti BTT-le sobivaim asukoht Lüganuse vallas Aa külas Kohtla metskonna maal, mida nimetati „Põhja ala“, mis hõlmab Kohtla metskond 2, Kohtla metskond 136, Tõrviku ja minimaalsel määral Tuhavälja kinnistuid¹. Seoses maaomandi muudatustega planeeringuala piiri täpsustamisel lisandus planeeringualasse Männiku kinnistu².

Keskkonnaamet kooskõlastab PlanS § 116 lg 1, Vabariigi Valitsuse 17.12.2015 määruse nr 133 „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused“ § 3 p 2 ja keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 23 lg 1 ning § 42 lg 3 alusel Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi omavalitsuse eriplaneeringu detailse lahenduse ja KSH aruande eelnõu tingimusel, et arvestatakse alljärgnevaga:

1. Heitvee torustikud on kavandatud rajada maa-alustena ning kasutades valdavalt lahtise kaeviku meetodit. Keskkonnaamet saab nõustuda heitvee torustiku rajamisega Ontika maastikukaitseala piiranguvööndisse vaid juhul, **kui sellega ei kaasne kaitseala kaitse-eesmärkide ja seisundi kahjustumist**. Keskkonnaamet kaitseala valitsejana ei saa anda nõusolekut torutrassi lahtise kaeve meetodil paigaldamiseks, kuna selline tegevus võib kahjustada Ontika maastikukaitseala Ontika piiranguvööndi kaitse-eesmärgi (Saka-Ontika-Toila klindiplateo, elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine ja kaitsealuste

¹ Katastritunnused 43701:003:0310; 43701:003:0155; 43701:003:0103; 43701:003:0127

² Katastritunnus 43701:003:0253

liikide kaitse, Vabariigi Valitsuse 17.04.2017 määrus nr 74 „Ontika maastikukaitseala kaitse-eeskirja“ § 13) saavutamist või kaitseala seisundit.

KSH aruandes tuleb hinnata, kas suundpuurimise meetodi kasutamine kahjustab Ontika maastikukaitseala kaitse-eesmärke või kaitseala seisundit.

Lisaks märgime, et seletuskirja ptk-i 3.10.1.2. kohaselt on puhastatud heitvee merre juhtimiseks kavandatud kasutada OÜ Järve Biopuhastus olemasolevat täna mitte kasutusel olevat heitvee Ø600 mm toru, mis kulgeb samas koridoris JBP töös oleva olemasoleva toruga ning suundub Soome lahte. Renoveerimisel on vajalik kasutada Ø1000 mm toru, et sinna saaks vajadusel ajutiselt suunata JPB heitvee. Keskkonnaameti hinnangul on tegemist olemasoleva toru asemele oluliselt suurema toru paigutamisega ehk olulise ümberehitamisega /rekonstrueerimisega, mille mõjusid on vajalik täiendavalt analüüsida.

Keskkonnaamet palub täpsustada kuidas mahub 1000 mm diameetriga toru suundpuurimisega tehtavasse tunnelisse 0,8 m. Kui väljatoodud tingimuste järgimisel saab suundpuurimist vajadusel kasutada ka teistes asukohtades, siis palub Keskkonnaamet täpsustada miks on valitud avatud kaeviku meetod (seletuskirja ptk 3.10.1).

2. KSH aruandes (lk 44) on toodud järgmist: „Lisaks, keelatud on avalik-õiguslikus omandis ning vastava notariaalse lepinguga kaitstava eraomandis oleva VEP-i raiumine, sh raadamine.“ Täpsustame, et raie on keelatud ka riigimetsas asuvas VEP-is, välja arvatud erandkorras tehtav raie ja kujundusraie Keskkonnaameti nõusolekul (keskkonnaministri 04.01.2007 määrus nr 2 „Vääriselupaiga klassifikaator, valiku juhend, kaitse korraldamine ning vääriselupaiga kaitseks lepingu sõlmimine ja kasutusõiguse tasu arvutamise täpsustatud alused“ § 26¹ lg 2).
3. Märgime, et uue väljalaskme segunemispirkonna määramisel tuleb arvestada OÜ Järve Biopuhastus heitvee väljalaskme koodiga IV001 määratud segunemispirkonnaga (kas toimub segunemispirkondade kattumine?). Kuna ühe kollektori avarii korral tagatakse heitvee äravool suublasse suurel osal aastast (KSH aruande ptk 3.3.2.1. „Heitvee puhastamise alternatiivsed võimalused“), siis tuleb kavandatava väljalaskme segunemispirkonna määramisel (sh avarii olukord) arvestada sellega, et olemasolevale heitvee väljalaskmele koodiga IV001 on määratud kuni 31.12.2024 segunemispirkond baariumi, oktüülfenooli ja tsingi osas.
4. Vastavalt KSH aruande ptk-s 1.1.3 ja seletuskirja ptk-s 3.10.1.3 toodule on sademevesi plaanis kokku koguda kõvapinnaga platsidelt ja teedelt ning hoonestuse katuselt ja puhastada ning osa sademeveest immutada kasutades looduslähedasi lahendusi. Arvestades käitise tegevusvaldkonda ja paiknemist nõrgalt kaitstud põhjaveega alal, saab osa krundil tekkivast sademeveest immutada krundisiseselt haljasaladel vaid juhul, kui tagatakse sademevee vastavus kehtivatele nõuetele. Looduslähedasi lahendusi on kavandatava tööstuse tüüpi arvestades võimalik kasutada vaid ohtlikest ehitistest ja rajatistest kaugemal, välistades vahemaa ja piirdega reostunud sademevee leviku. Vajadusel peab olema võimalik pinnasesse immutatavat sademeveet täiendavalt puhastada ning selle kvaliteeti kontrollida.

Keskkonnaamet palub seletuskirja ptk-s 3.11 täiendavalt selgitada kuidas plaanitakse vältida tulekustutusvee valgumist sademevee looduslähedastesse immutuskohtadesse.

Arvestades käitise paiknemist, tuleb tagada saastunud tulekustutusvee kokku kogumise ja puhastamise või äraandmise võimalus. Seletuskirja ptk-s 3.13.5.3 tuleb platsidel arvestada õlipüüdurite rajamise vajadusega.

Keskkonnaamet palub täpsustada, millist sademevee käitlust planeeritakse (sademevee puhastamine reoveepuhastis, sademevee puhastamine õlipüüdurites) ja kuhu juhitakse puhastatud sademevesi?

5. Juhime tähelepanu, et vastavalt KSH aruandele ületab kavandatava käitise raskmetallide heide heitvee väljalaskmele valdkondliku ministri 08.11.2019 määrusega nr 61 kehtestatud keskkonnakvaliteedi piirväärtust tsiingi (Zn) ja vase (Cu) osas (heid arvatult Zn: 321,8 µg/l, piirväärtus 50 µg/l; heide arvatult Cu 18,3 µg/l, piirväärtus 15 µg/l). Määruse nr 61 § 11 lg 1 kohaselt peab suublasse juhitava heitvee ohtlike ainete sisaldus vastama määruse lisas 1 sätestatud piirväärtustele. Määrus nr 61 § 11 lg 6 ja 9 võimaldab määruhes nr 61 sätestatud ohtlike ainete piirväärtusi ületada, mh juhul kui loa taotleja tõendab segunemiskiirkonna määramise taotluses, et piirväärtuste kohene täitmine ei ole sotsiaalmajanduslikel põhjustel võimalik, tagab ja tõendab regulaarse seirega, et heitvee veekogusse juhtimine ei põhjusta veeseaduse § 76 lõike 1 alusel kehtestatud ohtliku aine pinnavee keskkonna kvaliteedi piirväärtuse ületamist väljaspool segunemiskiirkonda, mis valdkondliku ministri 24.07.2019 määruse nr 28 § 5 kohaselt on tsiingil pinnavees aastas 10,9 µg/l, esitab nõuete täitmiseks tegevuskava projekti ning käitises rakendatakse tööstusheite seaduse mõistes parimat võimalikku tehnikat ja/või tehnikate kombinatsiooni. THS-i § 8 kohaselt on parim võimalik tehnika tehnilise arendustegevuse ning selles rakendatavate töömeetodite kõige tõhusam ja kõige paremini välja arendatud tase. Parim võimalik tehnika (edaspidi PVT) on praktiliselt sobiv heite piirväärtuste ja muude loa nõuete määramiseks, et vältida, või kui see pole teostatav, siis vähendada heidet ja selle mõju keskkonnale tervikuna. Käitises planeeritava tehnoloogia täpsemat vastavust prima võimaliku tehnika nõuetele mh, lisauuringute ja -meetmete rakendamise vajadust hindab Keskkonnaamet keskkonnakaitseloa menetlemise käigus (THS § 41 lg 3 ja 4, § 42 lg 1 ning § 44 lg 1 ja 2).

Kuna Keskkonnaametile teadaolevalt on Kliimaministeerium valmistamas ette määruse 61 muudatust seoses ohtlike ainete (sh Zn) piirväärtuste ning tegevuskava nõudega, siis täpsustuvad edaspidi ohtlike ainete suublasse juhtimise nõuded ja tingimused pärast vastava määruse muudatuse jõustumist.

6. Vastuvõtvasse veekogusse sattuvate saasteainetoguste vähendamiseks on PVT kasutada täielikult kloorivaba või moodsat elementaarse kloorivaba pleegitamist (PVT 19). Kavandatavas käitises ei kasutata täielikult kloorivaba tehnoloogiat. Arvestades, et pleegituskemikaal klooroksiidi (ClO₂) jääb reovee koosseisu (KSH aruande ptk 1.4.2.2), siis palume täpsustada kuidas toimub kloori vähendamine reoveepuhastusprotsessis ja milliseid täiendavaid meetmeid on kasutusele võetud Läänemere reostuse vähendamiseks klooriühenditega.
7. Kui merevee kasutamine jääb uue käitise veevajaduse rahuldamiseks arvestatavaks lahenduseks (seletuskirja ptk 3.10.1.1), siis palub Keskkonnaamet täpsemalt kirjeldada ka mereveetrassi rajamisega seonduvat (planeeritav lahendus, planeeritav vee hulk, trassi suurus ja täpne asukoht, võimalikku mõju looduskaitsealadele ja merekeskkonnale).

Arvestades teema vähest käsitletust palub Keskkonnaamet selgitada ja uuringuga tõendada KSH aruande ptk-s 3.3.1.1. toodud väidet, mille kohaselt puudub magestamisel tekkinud kontsentradi juhtimisel tagasi Narva lahte mõju Narva-Kunda lahe rannikuveekogumi keemilisele seisundile tulenevalt asjaolust, et magestamise protsessi käigus mingeid täiendavaid aineid merevette ei lisata. Märgime, et merevee kasutamise võimalikud lahendused ja mõjud ei ole piisavalt hinnatud.

8. Keskkonnaamet palub täpsustada tootmises tekkivad taaskasutatavad jäätmed (90 000 t/a), mida ringlusse võetakse ja jäätmeid, mida taaskasutatakse väljaspool käitist (60 000 t/a; seletuskirja ptk 3.13.4.1).
9. Seletuskirja ptk-s 3.13.5.2 on toodud, et ptk 3.10.2 kirjeldatud heitvee ärajuhtimine süvamerelasu kaudu ei mõjuta oluliselt merekeskkonda, sh mereelustikku. Märkime, et seletuskirja ptk-s 3.13.5.2 viidatud peatükk 3.10.2 ei kirjelda mitte heitvee ärajuhtimise mõju puudumist vaid elektrivarustust.
10. KSH aruande lühendite seletuses on märgitud ettevõtte nimi valesti. Mitte Järve Biopuhasti OÜ, vaid Järve Biopuhastus OÜ. Ettevõtte nimi on märgitud ka valesti KSH aruande ptk-s 1.1.3 (lk 12).
11. KSH aruande ptk-s 3.2.3.2 (lk 45-46) on märgitud, et Ontika maastikukaitsealal kasvavad kaitsealused taimeliigid rand-seahernes ja suur käopõll pole kaitseala kaitse-eesmärgiks. Keskkonnaamet ei nõustu selle seisukohaga. Asjaolu, et rand-seahernes ega suur käopõll ei ole prioriteetsetena eraldi Ontika maastikukaitseala kaitse eesmärgina mainitud, ei tähenda, et neid kaitsealal kaitsma ei peaks. Kaitse-eeskirja § 1 lg 1 p 1 alusel on kaitseala kaitse eesmärgiks kaitsta muuhulgas kõiki kaitsealuseid liike.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Helen Manguse
juhataja
keskkonnakorralduse büroo

Anna-Maria Tael 5351 3920 (keskkonnakorraldus)
anna-maria.tael@keskkonnaamet.ee

Lauri Saapar 527 3872 (looduskasutus)
lauri.saapar@keskkonnaamet.ee

Ljudmila Bogdanova 525 0480 (vesi)
ljudmila.bogdanova@keskkonnaamet.ee

Anni Aasa 5698 7154 (vesi)
anni.aasa@keskkonnaamet.ee

Liilia Tamm 5692 8735 (metsandus)
liilia.tamm@keskkonnaamet.ee

KLIIMAMINISTEERIUM

Max Kaur
Lüganuse Vallavalitsus

Teie 22.07.2024 nr 6-1/12-90

Meie 09.09.2024 nr 7-15/24/3583-4

Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande elnõu kooskõlastamine

Austatud Max Kaur

Esitasite Kliiministeeriumile kooskõlastamiseks Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi (BTT) eriplaneeringu detailse lahenduse¹ ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande². Eriplaneeringu detailse lahenduse väljatöötamise aluseks on Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi Lüganuse valla eriplaneeringu asukoha eelvalik ja KSH esimese etapi aruanne, mis võeti vastu Lüganuse Vallavolikogu 29.06.2023 otsusega nr 114. Kliiministeerium kooskõlastab nimetatud eriplaneeringu detailse lahenduse, kui arvestatakse järgmiste märkustega.

1. KSH aruande ja eriplaneeringu detailse lahenduse seletuskirja tekstis on kohati kasutatud väljendit „puhastatud heitvesi“ või „heitveepuhastus“. Kuivõrd heitvee puhul on sisuliselt juba tegemist puhastatud reoveega, mis juhitakse suublasse, siis vajab tekst üle vaatamist ja korrastamist selles osas, millal on tegemist reoveega ja millal heitveega.
2. KSH aruande peatükis 4 „Keskkonnameetmed“ (lk 99) on kirjas: „Arvestades, et suhteliselt madala kontsentratsioonina heitvees sisalduvate raskmetallide, sh tsingi eemaldamise jaoks puuduvad tehnoloogilised lahendused ja VKG Fiber BTT projekteeritakse PVT nõuete järgi, nähakse vajadusel ette keskkonnakompleksloa taotlemisel tsingi ja vase segunemispiirkond vastavalt keskkonnaministri 08.11.2019 määruse nr 61 § 11 ja 12 sätetele, seejuures ei ole põhjendatud § 13 nimetatud tegevusekava esitamine“ (sama ka KSH aruande lk 60 ning eriplaneeringu detailse lahenduse seletuskirja lk 32). Siinkohal märgime, et Kliiministeerium on muutmas määrust nr 61. Muuhulgas planeerime sätestada, et kui tegevus vastab PVT-le, siis meetmete rakendamise tegevuskava ei ole vajalik esitada.

¹ Hendrikson DGE töö 21004203, versioon: 17.07.2024

² Hendrikson ja Ko töö, versioon: 16.07.2024

3. KSH aruande ptk 3.3.2.4 (lk 62) toodud joonisele 3.4 lisada selguse huvides legend. Ilma legendita ei ole see joonis päris selge (eriti arvestades, et kuja arvestatakse kanalisatsiooniehitise hoone välisseinast või rajatise või seadme välispiirjoonest ning et kuja tuleb määrata eraldi igale reovee puhastamise ja reoveesette töötlemise protsessi tehnoloogilisele osale). Kui puhasti koormus on üle 100 000 ie, siis sõltuvalt reovee puhastamiseks kasutatavast tehnoloogiast ja reoveesette töötlemise viisist jääb kuja ulatus üldjuhul (kui kohalik omavalitsus ei otsusta erandkorras seda suurendada) vahemikku 150 kuni 300 m.
4. KSH aruandes on alternatiivse veevõtuna käsitletud veevõttu Ojamaa kaevandusest, Uus-Kiviõli II kaevandusest ja Aidu karjäärist (ptk 3.3.1.1, lk 52-55). Ühe alternatiivina on mainitud ka merevee magestamist (lk 53). Lisaks loetletud alternatiivsetele veeressurssidele käsitleda KSH aruandes ka taaskasutusvee tootmist puhastatud Kohtla-Järve asulareoveest. Asulareovee puhastis puhastatud reovesi võib vajada küll täiendavat puhastust, et see sobiks BTT tehnoloogiliseks veeks, kuid merevee magestamisest on see siiski eeldatavalt soodsam. Võimalik täiendav puhastamine võib toimuda näiteks asulareovee puhasti territooriumil vee-ettevõtte majandustegevusena. Aruandes esitada parameetrite väärtused, millele puhastatud asulareoveest toodetud taaskasutusvesi peaks vastama, et seda oleks võimalik kasutada BTT tehnilise veena. Seejuures tuleks taaskasutusvee kasutamise puhul muuhulgas positiivse avalduva keskkonnamõjuna hinnata ka reostuskoormuse vähenemist asulareovee puhasti suublas (suublasse suunatava heitvee kogus väheneb BTT-s kasutatava taaskasutusvee koguste võrra).
5. KSH aruande ptk 3.3.2.3 „Ohtlike ainete suublasse juhtimine BTT heitveega“ (lk 59) on kirjas: „HELCOMi avaldatud dokumentidest selgub, et Läänemerega seotud asulate reoveepuhastite väljundi raskmetallide keskmine kontsentratsioon oli baariumil ~10 000 µg/l, tsingil ja niklil ~1500 µg/l, vasel ~200 µg/l, st ligikaudu 4-100 korda üle Eestis kehtestatud heite piirväärtuste.“. Selle lausega on tehtud ekslikud järeldused aruande koostamisel kasutatud HELCOM dokumendist „Policy brief on heavy metals. Baltic Marine Environment Protection Commission“, sest nimetatud dokumendi graafikutelt on segamini aetud heitvees ohtlike ainete leidumise sagedused ja sisaldused. Viidatud HELCOM dokumendist järeldub, et tegelikult ohtlike ainete sisaldused heitvees ei ole nii kõrged kui KSH aruandes järeldatakse. Korrigeerida aruannet vastavalt.
6. Palume vaadata üle ja korrigeerida KSH aruande kokkuvõtte peatükis (lk 104) toorvee trassi käsitlevas lõigus Aidu karjääri veetaseme reguleerimise kõrgusvahemikud (aruandes on vahemikuks märgitud 42-42 m abs, mis tähendaks veetaseme samal tasemel hoidmist ja ei näe ette kõrguste muutust). Täiendavalt soovitame lk 104-105 toorvee trassi käsitlev lõik selgemini kirjutada, tuues esimesena veevõtu eelistatud lahendus (Aidu karjäär) ja viited I etapis pakutud valikud jätta täpsustuseks lõpupoole.
7. KSH aruande peatükis 3.3.4.1 „Metoodika“ on märgitud: „Käesolevas hinnangus eeldatakse, et tehase rajamine Eesti raiemahtusid ei muuda, kuna tehas kasutab turul saadaolevat puitmaterjali, mille kättesaadavus sõltub paljudest teguritest (sh riigi metsapoliitikast ja puiduturu olukorrast), mis on väljaspool ettevõtte mõju või kontrolli.“ Lisada aruandesse, kui suurt puidu hulka ja sellele vajadusele vastavat raiemahtu tehas eeldab.
8. Tuua aruandes selgelt välja ja eristada tehase otsest KHG heidet/sidumist (tootmisprotsesside heide tööstuse kategoorias, toodetesse sidumine LULUCFi kategoorias, toorme raie LULUCF kategoorias ja tehase rajamisega seotud raadamise mõju) ning kaudset heidet (sisseostetava puidu transport). Toorme raiemahu arvestuse juures võib lisada klausli, et tehas ei eelda

raiemahu kasvu ja asendab kütte- ja paberipuidu eksporti – siin võib selle erisuse sisse tuua, palju koos sidumisega positiivne bilanss LULUCFis võiks olla, võrreldes alternatiivsete puidu kasutusviisidega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Yoko Alender
Kliimaminister

(allkirjastatud digitaalselt)
Vladimir Svet
Taristuminister

Ülle Luiks, 623 1220, ulle.luiks@kliimaministeerium.ee
Anni Mandel, 605 1257, anni.mandel@kliimaministeerium.ee
Helena Gailan, 626 2868, helena.gailan@kliimaministeerium.ee
Laura Remmelgas, 626 2895, laura.remmelgas@kliimaministeerium.ee
Olav Ojala, 626 2919, olav.ojala@kliimaministeerium.ee
Margus Korsjukov, 626 2853, margus.korsjukov@kliimaministeerium.ee

ELERING AS NR 12-9/2024/493
12.08.24

Kooskõlastuse taotleja:
Taotleja e-post:
Objekti iseloomustus:

Lüganuse Vallavalitsus
valitsus@lyganuse.ee
Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi
eriplaneeringu detailse lahenduse ja keskkonnamõju
strateegilise hindamise aruande eelnõule arvamuse
esitamise võimalusest teavitamine

**Lüganuse Vallavalitsus "Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu
detailse lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõule arvamuse
esitamise võimalusest teavitamine"**

Liinid

1. Eriplaneeringu alal kulgevad alljärgnevad Elering ASile kuuluvad 110-330 kV õhuliinid:

- 330 kV L300H Püssi haru
- 110 kV L190/L191 Püssi-LVT/Püssi-MVT
- 110 kV L125/L123 Püssi-MVT/Püssi-LVT

Nimetatud õhuliinide kaitsevööndites tegutsemine on reguleeritud Ehitusseadustiku §-de 70 ja 77 majandus- ja taristuministri määrusega.

Gaas

Elering AS-ile kuulub D-kategooria paralleelülekandegasitorustik Jõhvi-Tallinn, mille nominaalne läbimõõt on DN500 mm ja töö rõhk 38 bar (siin ja edaspidi nimetatud kui Gaasitorustikud). Lüganuse vallas eriplaneeringu alal paikneb Eleringi Gaasitorustik.

DN500 gaasitorustiku kaitsevööndi ulatus on 10 m gaasitorustiku teljest mõlemale poole (MTM määrus nr 73, vastu võetud 25.06.2015, § 13).

Gaasitorustiku ohutuskuja on 25 m Gaasitorustiku teljest mõlemale poole. Ohutuskuja on Gaasitorustiku ja ehitise, kus võivad viibida inimesed, vahekaugus ohutuse tagamiseks ning on määratud vastavalt standardile EVS 884.

Menetluse palume arvestada alljärgnevate asjaoludega:

- 1) Inimeste, vara, loomade ja keskkonna ohutuse tagamiseks, lähtuda Gaasitorustiku paiknemisel planeeringu alas standardi EVS 884 põhinõuetest.
- 2) Hooneid milles võivad viibida inimesed Gaasitorustiku ohutuskujasse mitte kavandada.
- 3) Tänavavalgustuse ja liiklusmärkide paigaldamine Gaasitorustiku kaitsevööndisse ei ole lubatud.

- 4) Gaasitorustiku kaitsevööndis ei ole lubatud kasvatada puid ja põõsaid.
- 5) Eleringi hoolduspersonalil peab olema igal ajal juurdepääs Gaasitorustiku kaitsevööndile ja seda ei tohi piirata aiaga.
- 6) Biotoodete tootmiskompleksi võimalik mõju Gaasitorustiku terviklikkusele ja ohtude võimalikud leevendusmeetmed tuleb kaardistada asjakohase riskianalüüsi raames.
- 7) Teiste kommunikatsioonide ja Gaasitorustiku ristumiste väljaehitamiseks tuleb esitada Eleringile tehniliste tingimuste taotlus. Mh juhime tähelepanu, et raudtee ja Gaasitorustiku ristumise kavandamisel lähtuda standardi EVS 884 põhinõuetest.
- 8) Kõik ehitusdokumendid, mis hõlmavad Gaasitorustiku ohutuskuja ala, esitada Eleringile kooskõlastamiseks (Gaasitorustiku puudutavas osas).
- 9) Kõik Eleringile suunatud päringud palume saata e-kirjaga vho.kooskolastused@eeling.ee.

/allkirjastatud digitaalselt/

Vambola Randmaa
Elering AS
Gaasivõrgu käidu juht
tel. 516 2521

/allkirjastatud digitaalselt/

Urmas Jõesaar
Elering AS
Liinide hooldusjuht
tel. 512 9808

Lüganuse Vallavalitsus
valitsus@lyganuse.ee

Teie: 19.08.2024 nr 6-1/12-99
Meie: 18.09.2024 nr 3-1.1/2024/4346

V.a. Max Kaur

Arvamus Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõule

Küsite oma 19.08.2024 RMKle saadetud kirjas arvamusi ja ettepanekuid Lüganuse vallas Aa külas Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõule. Planeeringuala paikneb riigile kuuluvatel kinnistutel Kohtla metskond 2 (43701:003:0310) ja Kohtla metskond 136 (43701:003:0155), milliste riigivara volitatud asutuseks on RMK. Lisaks kavandatakse tootmiskompleksini tehnovõrke, milliste täpne asukoht selgub projekteerimise käigus, kuid on eeldatavalt samuti puutumuses RMK halduses oleva riigimaaga. RMK on eelnõule andnud kooskõlastuse ka 21.08.2024 kirjaga nr 3-1.1/2023/4346, mida järgnev täiendab.

Olles tutvunud Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõudega, avaldame täiendavalt järgmist:

- Vallavalitsuse kirjas on lause „Stabiilne paberipuidu kohapealne nõudlus võimaldab metsamajandamise töid ühtlasemalt planeerida ja motiveerib ka harvendusraiate osakaalu tõstmist lageraiete arvelt tänu tekkepõhise sortimendi nõudluse parenemisele.“ Juhime tähelepanu, et harvendusraieid kui hooldusraieid tehakse keskealises metsas ja lageraiet kui uuendusraieid küpses metsas. Kuna mõlema raieliigi mahu määrab lisaks puiduturu olukorrale ja metsaomanike valmisolekule metsi majandada eeskätt vastavas vanuseklassis olevate metsade olem, siis ei ole lageraiete asendamine harvendusraietega praktikas võimalik.
- Seletuskirja lk 19 on käsitletud RMK Penijõe-Aegviidu-Kauksi matkatee ümberprojekteerimisega seotud muudatusi. Palume antud lõiku täiendada, et raja ümberplaneerimine teostada arendajal koostöös RMK külastuskorraldusosakonnaga ja selleks vajalikud projekteerimis- ja ehituskulud kannab arendaja.
- Seletuskirja punktis 3.9 on kirjeldatud maaparandussüsteemide ümberehitusega seotud protsesse. Palume antud peatükki täiendada täpsustustega, et maaparandussüsteemide ehitusprojektid koostada koostöös maaomanike või nende esindajatega ning nendega kooskõlastada. Planeeringu elluviimise järgselt kuivendussüsteemide toimimise tagamiseks vajalikud projekteerimis- ja ehituskulud kannab arendaja. Sama täiendus palun viia sisse ka lk 37 maaparandussüsteemide puututavas ossa.
- Seletuskirja punktis 3.10.2 on viidatud, et elektripaigaldiste maakasutusõigus tuleb tagada servituudialana. Palun täiendada sama täpsustusega ka teisi tehnovõrke (sh teid) käsitlevaid peatükke.

- Seletuskirja lk 36 on lause „Stabiilne paberipuidu kohapealne nõudlus võimaldab metsamajandamise töid ühtlasemalt planeerida ja motiveerib ka harvendusraiate osakaalu tõstmist lageraiete arvelt tänu tekkepõhise sortimendi nõudluse parenemisele.“ Juhime tähelepanu, et harvendusraieid kui hooldusraieid tehakse keskealises metsas ja lageraiet kui uuendusraieid küpses metsas. Kuna mõlema raieliigi mahu määrab lisaks puiduturu olukorrale ja metsaomanike valmisolekule metsi majandada eeskätt vastavas vanuseklassis olevate metsade olem, siis ei ole lageraiete asendamine harvendusraietega praktikas võimalik.
- Seletuskirja lk 38 palun täiendada punktis 1 lauset „Planeeritud krundi alusel katastriüksuse moodustamine“ sõnastusega „koostöös maaomaniku või tema esindajaga“.
- Seletuskirja lk 38 palun täiendada punkti 2 sõnastusega „koostöös maaomaniku või tema esindajaga“.
- Seletuskirja lk 38 palun täiendada punkti 6 sõnastusega „koostöös maaomaniku või tema esindajaga“.
- Seletuskirja lk 38 palun täiendada punktiga „Krundi ehitusõiguse realiseerimine krundi omaniku poolt.“

Keskkonnamõjude strateegilise hindamise aruande osas avaldame järgmist:

- Lk 20 olev lause „Palgiplatsi arvestuses on eeldatud tarneahela vaheladustamisega metsateede äärde, terminalidesse ja sadamatesse.“ Palume seletuskirjas täpsustada, kas metsateede äärde vaheladustamisega on mõeldud tavapäraseid metsamaterjali vaheladusid raielankide lähistel või täiendavaid vaheladusid tehasekompleksi ümbruses olevate metsateede ääres. Kui mõeldud on viimasena esitatud varianti, siis sellise lahendusega RMK ei nõustu. Toorme ladustamine tuleb lahendada tervikuna tehasekompleksi territooriumil ja täiendavaid alternatiive tehase ümbruse riigimaadele mitte kavandada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Kusmin
RMK Kinnisvaraosakond
Planeeringute spetsialist
jyrgen.kusmin@rmk.ee
505 3387

Koopia: info@kliimaministeerium.ee

Lüganuse Vallavalitsus
valitsus@lyganuse.ee
Keskpuiestee 20
43199 Kiviõli Ida-Virumaa

Koprapere OÜ
Sillaoru, Purtse küla
43302, Lüganuse vald
Meie 23.08.2024

Taotlus arvamuse avaldamise tähtaja pikendamiseks

Austatud Lüganuse Vallavalitsus

Teavitame tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõule arvamuse esitamise võimalusest.

Palute oma arvamus edastada 30 päeva jooksul Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu saamisest arvates Lüganuse Vallavalitsusele e-postiga aadressile valitsus@lyganuse.ee või postiga aadressile Keskpuiestee 20, Kiviõli linn, Lüganuse vald 43199, Ida-Viru maakond

Asjaolud :

OÜ Koprapere sai tutvuda asjaoludest lähtuvalt aruande eelnõuga märgatavalt hiljem kui Teie poolt 23.07.2024 peale tööpäeva saadetud e-kiri .

Teemad on keerulised, tekstis puuduvad kohati otseviited algallikatele või on faktivigadega, mis raskendab asjakohase arvamuse avaldamist.

Vastava ala (hüdroloogia) asjatundjate kaasamine sisulisse arutellu puhkuseperioodil on märkimisväärselt keerulisem- kohati pea võimatu.

Taotlus:

Taotlen tähtaja pikendamist 30 päeva võrra,

Lugupidamisega

Jaan Tsernant

/ allkirjastatud digitaalselt /

Lüganuse Vallavalitsus
valitsus@lyganuse.ee

Teie: 23.07.2024 nr 6-1/12-91
Meie: 30.08.2024 nr 14-3/1293-1

Arvamus Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõule

Lüganuse Vallavalitsus esitas Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile (ReM) 23.07.2024 kaaskirjaga nr 6-1/12-91 Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi (BTT) eriplaneeringu detailse lahenduse (eriplaneering) ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande eelnõu arvamus avaldamiseks lähtudes planeerimisseaduse (PlanS) § 116 lõikest 1. Seoses täiendava menetlusaja vajadusega pikendas ReM tulenevalt haldusmenetluse seaduse §-st 41 kirjale vastamise tähtaega 30. augustini 2024. a.

Vastavalt PlanS § 95 lõikele 1 koostatakse kohaliku omavalitsuse eriplaneering olulise ruumilise mõjuga ehitise püstitamiseks, kui olulise ruumilise mõjuga ehitise asukoht ei ole üldplaneeringus määratud. Vabariigi Valitsuse 01.10.2015 määrus nr 102 „Olulise ruumilise mõjuga ehitiste nimekiri“ määratleb olulise ruumilise mõjuga ehitistena (ORME) määruse punkti 9 kohaselt tootmiskompleksi, kus toodetakse pulpi puidust või samalaadsetest kiudmaterjalidest. Kehtivas Lüganuse valla üldplaneeringus ei ole käsitletud ORME asukohti ega rajamistingimusi.

Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi kohaliku omavalitsuse eriplaneering ja selle keskkonnamõju strateegiline hindamine algatati Lüganuse Vallavolikogu 25.08.2021 otsusega nr 317. Eriplaneeringu detailse lahenduse väljatöötamise aluseks on Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi Lüganuse valla eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja KSH I etapi aruanne (VKG BTT I etapp), mis võeti vastu Lüganuse Vallavolikogu 29.06.2023 otsusega nr 114. Vastuvõetud asukoha eelvaliku ala asub Lüganuse valla territooriumil Lüganuse vallas Aa külas Kohtla metskonna maal, hõlmates järgmisi kinnisasju: Kohtla metskond 2 (43701:003:0310), Kohtla metskond 136 (43701:003:0155), Tõrviku (43701:003:0103) ja minimaalsel määral Tuhavälja (43701:003:0127) ning Männiku (43701:003:0253). 174 ha suurusest alast on metsaga kaetud ca 62 ha. Ala vahetus ümbruses kasvab mets.

Avalikult teelt on transpordi juurdepääs BTT-le tagatud põhja suunast mööda nr 4370023 Aa-Kohtla teed, ida suunalt läbi Kohtla-Järve linna Järve linnaosa, lõuna suunalt olemasoleva tee 4370023 Aa-Kohtla tee kaudu. Lisaks on planeeritud raudteeühendus lõuna suunalt - Nitrofert AS-i raudteelt.

BTT põhitegevuseks on kuni 500 000 tonni aastas okas- ja lehtpuutselluloosi tootmine täiustatud KRAFT-tehnoloogiaga, sh kaalutakse kuni 100 000 t/a ligniini eraldamist aurustamisprotsessis, mis töödeldakse edasi toorgraafidiks. Osa tselluloosi võidakse töödelda edasi nn eritselluloosiks. Kaasneb kuni 30 000 t/a biokeemiatoodete (tallõli, metanool,

tärpentiin) saamine. Kõik need saadused müüakse klientidele edasiseks tootestamiseks. Omatarbe rahuldamiseks rajatakse väävelhappetehas ja klooridioksiidi pleegituslahuse tootmisüksus. Tehas projekteeritakse vastavalt parima võimaliku tehnika (PVT) nõuetele. Tehase rajamiseks vajalikul maa-alal paikneksid toorpuidu ja puiduhakke laoplatsid, tselluloosi ja biokeemia tootmiseks vajalikud tootmisüksused, elektri- ja soojusenergia koostootmisjaam, toorvee- ja reoveepuhasti, territooriumi sisene taristu (sh auto- ja raudteed). Tootmisprotsessis toodetakse bioenergiat, millest osa kasutatakse omatarbeks ning ülejäänud suunatakse elektri- ja soojusvõrku.

Eriplaneeringu lahendusega moodustatakse alale jäävast kolmest kinnisasjast või kinnisasja osast üks krunt tootmishoonete ehitamiseks, kus muuhulgas toodetakse elektri- ja soojusenergiat, ning määratakse ehitusõigus kuni 50 hoone püstitamiseks. Eeldatavalt kavandatakse hoonestus krundi hoonestusala põhjaossa. Põhiosale maa-alast on kavandatud puidu laoplatsid.

Tutvunud esitatud materjalidega, märgime planeerimise korraldamise valdkonnast järgmist:

1. ReMile arvamuse andmiseks esitatud planeeringumaterjalidele ei ole lisatud kõiki menetlusdokumente, mis tõendaksid avalikkuse, asjaomaste asutuste ning puudutatud isikute nõuetekohast kaasamist, seetõttu ei saa ReM nende osas käesolevas kirjas oma seisukohta anda. Hiljem KOV EP heakskiitmiseks esitamisel (PlanS § 121 lg 1) palume lisada planeeringumaterjalide hulka etappide kaupa süstematiseeritult ka kogu varasem eriplaneeringu menetlust kajastav materjal, sealhulgas

- teated Ametlikes Teadaannetes (PlanS § 96 lg 6, § 102 lg 1, § 108 lg 1, § 109 lg 4);
- väljavõtted vastavatest ajalehtedest (PlanS § 196 lg 5, § 100 lg 5, § 102 lg 1, § 106 lg 5, § 108 lg 1);
- dokumentatsioon, mis tõendab PlanS §-de 99 ja 112 kohaste asjaomaste asutuste ja puudutatud isikute kaasamist KOV EP menetlusse (PlanS § 196 lg 7, § 100 lg 4, § 101 lg 2, § 105 lg 1, § 106 lg 4, § 107 lg 2, § 109 lg 4, § 116 lg 1);
- kirjavahetus asutustega, kellega on planeeringu koostamisel koostööd tehtud.

Palume kohalikul omavalitsusel tagada, et eriplaneeringu koostamisse oleksid kaasatud kõik isikud, kelle õigusi võib planeering puudutada ja isikud, kes on avaldanud soovi olla planeeringu koostamisse kaasatud. Samuti isikud ja asutused, kellel võib olla põhjendatud huvi eeldatavalt kaasneva olulise keskkonnamõju või eriplaneeringu elluviimise vastu, sealhulgas valitsusvälised keskkonnaorganisatsioonid neid ühendava organisatsiooni kaudu. Juhime tähelepanu, et eriplaneeringust puudutatud on teiste hulgas ka isikud, kelle kinnisasjad piirnevad juurdepääsuteede koridoridega.

2. Eriplaneeringu seletuskirja peatükis 2.2. on märgitud, et eriplaneeringu I etapi koostamisel arvestati kõigi asjakohaste strateegiliste dokumentidega, sh Ida-Viru maakonna-planeeringuga 2030+ (IVMP) ning sedastati, et eriplaneeringu koostamisel lähtutakse roheline võrgustiku ja väärtusliku maastiku käsitlelusest koostatavast valla üldplaneeringust ning üldplaneeringuga määratud ruumilise arengu põhimõtete ja asjakohaste tingimustega. Lüganuse Vallavolikogu 22. detsembri 2022 otsusega nr 87 vastu võetud Lüganuse valla üldplaneeringu (koostatav ÜP) seletuskirja peatükis 6.3.2. „Roheline võrgustik“ on toodud, et *üldplaneeringuga on täpsustatud maakonnaplaneeringuga määratud rohevõrgustiku piire /-, sealhulgas roheline võrgustiku tugiala piiri biotoodete tootmiskompleksi ja tööstusjäätmete prügilaga KOV eriplaneeringutega seoses, asukoha eelvaliku vastuvõtmise otsustele tuginedes.*

Koostatava ÜP KSH aruandes (vastavaks tunnistatud Lüganuse Vallavolikogu 22.12.2022 otsusega nr 87) ei ole mõjude hindamisel rohelisele võrgustikule BTT rajamisega arvestatud, kuna selle koostamise ajal ei olnud eriplaneeringu asukoha eelvaliku otsust veel langetatud. Nimetatud aruande joonisel 4 (lk 40) on eriplaneeringuga hõlmatud ala ulatuses märgitud nii Ida-Viru maakonnaplaneeringuga kui ka koostatava üldplaneeringuga määratud roheline võrgustik. Koostatava ÜP KSH aruandes (lk 69) on BTT osas märgitud: *AS Viru Keemia Grupp on esitanud Lüganuse vallale taotluse algatada eriplaneering tselluloosil põhinevate biotoodete tehase rajamiseks. Ettevõtte nägemuses on mõlema olulise ruumilise mõjuga ehitisele sobivaimaks asukohaks VKG olemasoleva tootmiskompleksi lähiala, kuid asukoht valitakse eriplaneeringutega.*

Eriplaneeringuga hõlmatud territoorium asub valdavas osas IVMP-ga määratud rohevõrgustiku tuumalal. Märgime, et üldplaneeringu KSH koostamise käigus ei ole eriplaneeringu alal rohevõrgustiku tuumala vähendamise mõjusid hinnatud. Samuti märgime, et eriplaneering peab kehtestamisel olema kooskõlas üldplaneeringuga, samuti maakonna-planeeringuga. Palume kohalikul omavalitsusel põhjalikult kaaluda, kas koostatavas üldplaneeringus lisaks ca 31 ha IVMP kohase rohevõrgustiku pindala muutusele (VKG BTT I etapi KSH aruande ptk 3.2.4.3 „Rohevõrk“), täiendava ca 174 ha IVMP-s määratud rohevõrgu tugiala vähendamist saab lugeda maakonnaplaneeringu täpsustamiseks. Selgitame, et kohaliku omavalitsuse eriplaneeringuga ettepanekut üldplaneeringu muutmiseks üldjuhul teha ei saa, mistõttu tuleb kohalikul valitsusel tagada, et eriplaneeringu kehtestamisel oleks see kooskõlas hetkel kehtiva üldplaneeringuga.

Samuti palume kohalikul omavalitsusel põhjalikult kaaluda, kas koostatavas üldplaneeringus lisaks ca 31 ha IVMP kohase rohevõrgustiku pindala muutusele (VKG BTT I etapi KSH aruande ptk 3.2.4.3 „Rohevõrk“), täiendava ca 174 ha IVMP-s määratud rohevõrgu tugiala vähendamist saab lugeda maakonnaplaneeringu täpsustamiseks. Märgime, et kohaliku omavalitsuse eriplaneeringuga ettepanekut üldplaneeringu muutmiseks üldjuhul teha ei saa, mistõttu tuleb kohalikul valitsusel tagada, et koostatava üld- ja eriplaneeringu vahel ei oleks vastuolusid.

Eriplaneeringu detailse lahenduse etapis ei ole rohevõrgustiku teemat käsitletud. Seega juhul, kui kohaliku omavalitsuse hinnangul on asukoha eelvaliku etapi KSH-s rohevõrgustikule tekkivaid mõjusid piisavalt analüüsitud, tuleb need kaalutlused kindlasti ka detailses lahenduses välja tuua. Eriplaneering on ilmses vastuolus maakonnaplaneeringuga. Kui Lüganuse Vallavalitsus soovib teha ettepanekut maakonnaplaneeringu muutmiseks, saab seda teha eriplaneeringuga või üldplaneeringuga.

Lisaks juhime tähelepanu, et ehkki koostatav üldplaneering on läbinud põhilahenduse avalikustamise ning esitatud ReMile heakskiitmiseks, ei ole üldplaneeringus käsitletavate teemade paljusust ning suurt avalikku huvi arvestades võimalik prognoosida kehtestamise otsuseni kuluvat aega. Kuivõrd eriplaneeringu lahenduse õiguspärasus on otseselt sõltuv koostatava üldplaneeringu kehtima hakkamisest, palume kohalikul omavalitsusel eriplaneeringut menetledes sellega arvestada.

3. KSH aruande peatüki 3.3.3. kohaselt jäävad müratundlikud alad planeeritavast kompleksist kaugele, mille tõttu võib eeldada, et ülenormatiivne müra elamualadeni ei ulatu. Sellegipoolest ei ole välistatud mõningane mürahairing ümberkaudsetele aladele. Esitatud materjalidest ei selgu muuhulgas, kas Aa külades Mooni, Kangru, Saare, Sepa, Sibritsa, Karikakra, Teeäärse ja Tellingu kinnistutel asuvate elamute hoovialadel jääb müra normide

piiresse, arvestades, et Tallinn-Narva maantee mõjutustele võib lisanduda BTTst tulenev häiring. Palume lisada KSH aruandele mürakaardid tõendamaks, et müranorme ei ületata.

4. Eriplaneeringu seletuskirja peatükis 3.7. (lk 19) on käsitletud planeeringuala läbivat RMK Penijõe-Aegviidu-Kauksi matkatee/loodusrada, millele on seoses tootmiskompleksi kavandamisega leitud asendustrajektoor väljaspool planeeringuala. Palume eriplaneeringus märkida, millises elluviimise etapis on plaanis matkaraja ümbertõstmine.

5. Suur osa planeeringualast on kavandatud puiduladustamise platsideks, samas ei ole eriplaneeringus toodud selle ala suurust, vajadust ja rajamise järjekorda. Planeeringuga on määratud vaid hoonestusala ja suurim lubatud ehitisealune pind. Arendaja on suuliselt selgitanud platside suuruse tingimuslikkust seoses puiduladustamise võimaliku vajadusega tulevikus juhaks, kui kehtestatud raierahu peaks pikendatama. Kuivõrd eriplaneeringust ei selgu puiduladustamise platside suurus, rajamise järjekord ja kasutamise vajadus, palume selles osas planeeringut täiendada, muuhulgas lisada tingimus, et teatud osa ei rajata enne kui raierahu pikendamisega seoses peaks platside järele vajadus tekkima.

6. Eriplaneeringu põhijoonisel on näidatud põhimõtteline lahendus hoonete, sõidutee, haljastuse jms paiknemise kohta, kuid puudub info vastavate alade pindalade kohta. Seletuskirja haljastust käsitlevas peatükis 3.8. on sätestatud, et *haljasala ja kõrghaljastuse osakaal krundil tuleb projekteerimisel määrata kehtiva üldplaneeringu järgi. Kõrghaljastuse osakaal arvutada täiskasvanud puu eeldatava võra projektsiooni kaudu*. Kuna planeering koosneb planeerimise tulemusena valminud seletuskirjast ja joonistest, mis täiendavad üksteist ja moodustavad ühtse terviku (PlanS § 3 lg 2), palume vastav tingimus märkida ka põhijoonisele. Samuti palume põhijoonisel ära näidata eriplaneeringu seletuskirja peatükis 3.4. toodud tingimused vääriselupaikade säilitamiseks.

Lähtuvalt PlanS § 121 lõikest 1 palume pärast eriplaneeringu vastuvõtmist ja avalikustamist esitada see koos kõigi menetlusdokumentidega valdkonna eest vastutavale asutusele heakskiitmiseks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Heddy Klasen

Ruumilise planeerimise osakonna juhataja

Loona Kangur loona.kangur@agri.ee 55 22 691

Lembe Reiman lembe.reiman@agri.ee 588 51 406

Eesti Keskkonnaühenduste Koja ja Päästame Eesti Metsad MTÜ seisukoht Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi Lüganuse valla eriplaneeringu detailse lahenduse ja KSH II etapi aruande eelnõu kohta

Täname kaasamast ja materjale jagamast. Eesti Keskkonnaühenduste Koda (EKO) ja Päästame Eesti Metsad MTÜ (PEM) jäävad laias laastus oma varasemate seisukohtade (20.01.2023 nr 1-5/23/5664; 4.05.2023 nr 1-5/23/5788; 31.03.2022 nr 1-5/22/5373) juurde: puudub kindlus, et sellises mahus tselluloositehase rajamine Eestisse on jätkusuutlik ning kooskõlas Eesti kliima- ja keskkonnapoliitika eesmärkide ning võetud rahvusvaheliste kohustustega. Teeme ettepaneku täiendada KSH aruannet ja selle tulemuste põhjal vastavalt ka planeeringu detailset lahendust järgnevate punktide alusel.

Puidutoorme kättesaadavus

Puidutoorme kättesaadavust on käsitletud KSH aruandes ptk 1.3.1, ning kumulatiivseid mõjusid ptk 3.3.8, kuid puudub terviklik, ammendav käsitlus tehasele vajalikus mahus paberipuidu kättesaadavuse kohta. Puudub ka EP LS ja KSH VTK lk 49 nimetatud uuring puidu kättesaadavusest, milles *“võrreldakse erinevaid raiestsenaariume, tehasele vajalike puidusortimentide saadavust ning sortimentide lõikes naaberriikide väliskaubanduse andmeid”*.

- **Puidu kättesaadavus Eestis**

KSH aruandes ei ole arvestatud tulevikus raiemahtude vähenemisega Eestis muude põhjuste hulgas ka kliima- ning elurikkuse eesmärkide täitmiseks ning selle mõjuga toorme kättesaadavusele. RMK esitas 2023. aasta septembris [raiemahu prognoosi 200-aastases perspektiivis](#), millest nähtub, et riigimetsa uuendusraiete pindala langeb lähema 50 aasta jooksul ligemale poole võrra, sest küpset metsa pole enam piisavalt. See prognoos on tehtud eeldusega, et RMK majandatava metsamaa pindala ei vähene, mis ei arvesta EL elurikkuse strateegia ja Montreal-Kunmingi elurikkuse raamistikust Eestile tulenevate kohustustega suurendada kaitsealade pindala vähemalt 30%-ni maismaast, kaitstes eeskätt kõige suurema elurikkuse ja süsinikusisaldusega alasid, mis Eestis on eelkõige metsad. Ka ei arvesta see prognoos hiljuti Kliimaministeeriumi avaldatud Looduskaitse seaduse muutmise eelnõuga, millega on kavas kaitse alla võtta 30% maismaast ja seda eelkõige riigimaa arvelt, mis tähendab ka RMK hallatava majandusmetsa vähenemist ning teistel aladel, nt ranna- ja kaldaalad, raiepiirangute suurendamist. Kliimakindla majanduse seaduse eelnõus seatakse Eesti LULUCF sektori eesmärgiks 2030 netonull ehk sidumise ja heite tasakaal, mis on oluliselt ambitsioonikam ELi LULUCF määruses Eestile sätestatud

eesmärgist ja mille saavutamiseks võib olla vaja riigimetsa raiemahtu veelgi vähendada. Keskkonnaagentuur on oma 2021. aasta analüüsis [“Maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse sektori sidumisvõimekuse analüüs kuni aastani 2050”](#) välja toonud, et metsaraied on olnud Eestis suurimad inimtekkeliste kasvuhoonegaaside netoheite mõjutajad LULUCFi sektoris (lk 19) ning samast analüüsist nähtub, et ainuke raiemahu stsenaarium, mille korral metsamaalt lähtuv KHG heide ei hakka sidumist ületama, tähendab raiete keskmist kogumahtu ca 7 milj m³ - märkimisväärselt vähem, kui on viimastel kümnenditel raiutud.

Erametsades on raie olnud veelgi intensiivsem (vt sama KAURI analüüs), mistõttu ei saa väita, et BTT jaoks vajaliku toorme puudujääk kaetakse erametsadest tulevate raietega - ka seal on raieküpsed metsad otsa lõppemas. RMK pikaajaline prognoos viitab esiteks kasvavale puidu kui tooraine defitsiidile ning teiseks tõenäolisele märkimisväärsle puiduhinna tõusule.

Leiame, et KSH aruandes esitatud lähtekoht: *“puidutoorme hankimise mõju avaldub eelkõige vedudega kaasneda võiva müra kaudu”* on ekslik. Eelkõige avaldub puidutoorme hankimise mõju negatiivse mõjuna elurikkusele Eesti (või ka teiste piirkondade, kust tooret on plaanis varuda) metsades läbi tehase toormevajadusega kaasneva raiesurve. KSH aruandes lk 17 toodu: *“BTT eeldab, et neile tootmises vajamineva puidu tarnijad tegutsevad vastavuses selle valdkonna jätkusuutlikkuse kriteeriumitega, sh rakendavad valdkonnas sätestatud hoolsuskohustust ja järgivad õigusaktide nõudeid. Seega, nagu ka varasemalt käesoleva eriplaneeringu KSH VTK-s sätestatud, ei käsitleta käesolevas mõju hindamises tooraine hankimise mõju raiemahtudele jm metsandusega seotud teemadele, sh bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemide kaitse – vastavaid arenguid suunatakse ja mõjusid hinnatakse riigi tasandil (Eestis metsanduse arengukavaga ja selle mõju hindamisega).”* ei ole vastutustundlik lähtekoht ega ammendav elurikkusele avalduva mõju hindamata jätmiseks. Ka näitab senine kogemus, et metsa intensiivseks majandamiseks ning puidu töötlemiseks tehtud üledimensioneeritud ning jätkusuutliku raiemahuga mitte kooskõlas olevad investeeringud on üks jätkusuutmatu raiesurve suurimaid faktoreid.

KSHs viidatav metsanduse arengukava, mis peaks reguleerima lähituleviku raietegevust, on koostamisel alates 2017 ja siiani vastu võtmata. Hetkel avalikustamisel olevate Metsaseaduse muudatustega on kavas see arengukava üldse ära kaotada. Metsanduse arengukavale on KSH aruandes viidatud veelgi, nt lk 50. Leiame, et antud olukorras metsanduse arengukava ei saa käsitleda pädeva allikana, palume aruannet korrigeerida.

Samuti on teada fakt, et raiete keskkonnamõju ei hinnata Eestis piisavalt. Selle kohta on mitmeid Riigikohtu otsuseid ning [Euroopa Komisjon on algatanud](#) selle tõttu rikkumismenetluse Eesti suhtes. Ka peamine kasutusel olev sertifitseerimissüsteem [FSC ei täida oma tegelikku ülesannet](#), mistõttu on keskkonnaühenduste esindajad sellega seotud kojast välja astunud. Kinnitusi, et Eesti metsade majandamine ei ole viimastel aastakümnetel olnud jätkusuutlik ega looduskeskkonna taluvuspiire arvestav, leiab ridamisi veelgi. Olgu selleks [metsalindude arvukuse langustrend](#), mis on seotud raie ja metsade noorenemisega või põhjalikul andmeanalüüsil põhineva [metsade alternatiivse hindamise](#) tulemused ja järeldused. **Leiame jätkuvalt, et KSH raames on kohane ja vajalik analüüsida tehase rajamisega kaasnevat vastutust ja survet looduskeskkonnale.**

Oluline faktor, mis mõjutab toorme kättesaadavust, on siseriiklik konkurents samale ressursile. Pärnusse on kavandamisel metanoolitehas puidutarbega 1 milj m³/a (planeering ja KSH algatatud 18.02.2024), paberipuitu plaanib suures koguses kasutada ka Fibenol, samas olemasolev haavapuitmassi tehas Estonian Cell aastase puidutarbega 440 000 m³

[vaagub sisuliselt hinge seoses kõrgete sisendhindadega](#), sh puidu hind. On ebarealistlik eeldada, et kogu praegu Eestist eksporditav paberipuit hakkab neis tingimustes edaspidi jõudma BTTsse või et Eestis kättesaadavad paberipuidu kogused jäävad samaks, nagu praegu on KSH arvutustes eeldatud.

- **Puidu kättesaadavus lähiriikides**

Viimasel kümnendil on süsiniku sidumine LULUCF sektoris vähenenud nii Eestis kui lähiriikides (Rootsi, Soome, Läti) ja seda suuresti metsades toimuva tõttu. Seoses Venemaa sõjategevusega Ukrainas on kadunud puidu impordi võimalus Venemaalt ja Valgevenest, mis oli varem oluline toorme allikas siin piirkonnas puitu vajavatele tööstustele. Samal ajal on ehitatud või planeerimisel mitmeid uusi puitu vajavaid tehaseid. Arvestades lisaks LULUCF määrusest tulenevaid kohustusi piirkonna riikidele, on väga tõenäoline, et puidu kättesaadavus regioonis väheneb ning sellest tulenevalt puidu hind tõuseb. Arvestades, et kavandatava tehase toodang on sisend teistele ettevõtetele ning ettevõttel endal puudub võimekus biotoodete tehase toodangust kõrgema hinna ja lisandväärtusega tooteid valmistada, on võimekus võimaliku toorme hinnatõusuga kaasa minna väga sõltuv tehase toodangu hindadest, mis sõltub üldisest commodity turgude hinnatasemest. Seetõttu on väga suur risk, et nii suure toormevajadusega tehase lisandudes tekib suur surve jätkusuutmatute raiemahtude jätkamiseks ka tulevikus. See on kirjas ka Lüganuse valla vastuses Rahandusministeeriumile "Eelnevast lähtudes eeldab EMPL ja arendaja, et nii Eesti valitsus, kui ka Rahandusministeerium võtavad arvesse metsamajanduse mõju töökohtadele, lisandväärtusele, maksutulule ja ühiskonna survet rohetoote järgi (asendamaks fossiilseid) ja ei poolda Eesti raiemahtude vähendamist alla 10 miljoni m3 aastas."

Praegune lähiaastate paberipuidu ekspordil põhinev arvutus ei ole piisav, kuna ei võta arvesse teadaolevaid trende toorme kättesaadavuse osas ega konkurentsi samale toormele. **ETTEPANEK: läbi viia VTKs ette nähtud uuring ning esitada KSH aruande koosseisus analüüs, kuidas on olulisel määral kahanevate raiemahtude kontekstis tagatud tehasele toorme kättesaadavus ning kust hakkab toore pärinema, kui Eestis raiemahud langevad.**

Kavandatava biotoodete tehase kliimamõju

Kavandatava tehase põhiline näiline positiivne kliimamõju tuleneb LULUCF arvestusmetoodikast, mille järgi toodetesse salvestatud süsinik annab positiivse efekti. Juhime tähelepanu, et toodetesse sidumise kohta on aruandes vastukäivad andmed, mis tuleks ühtlustada: lk 77 on väide, et aastatel 2031-2040 oleks keskmine sidumine toodetesse 205 000 t CO₂ekv aastas, kuid lk 80 on kirjas, et aastatel 2031-2040 oleks indikatiivne keskmine sidumine 720 000 t CO₂ekv aastas. Järgmiste kümnendite sidumise numbrid on mõlemas kohas samad. Esimese numbri puhul on varasemalt viidatud Maaülikooli uuringule, teise numbri puhul viide puudub.

Arvestades tehase suurt toormevajadust (u 2,3 miljonit m³ puitu ja puiduhaket aastas) on saavutatav lisasidumine puittoodetesse vaid u 200 000 t CO₂ekv aastas ning sedagi lühiajaliselt, sest enamuse tehase toodangust läheb lühiajalise kasutusega toodeteks (keskmine poolestusaeg 2 a). Oluliselt suurem positiivne kliimamõju oleks saavutatav sama puidu raiumata jätmisel, sest 1 mln m³ raiet on ca 1,1–1,2 mln t CO₂ ekv heidet LULUCF

sektoris¹. Kliimakindla majanduse seaduse eelnõu seletuskirjas on korduvalt rõhutatud vajadust puidusektoris suurendada pikaajaliste toodete osakaalu ning vajadust eelistada kliimaseaduse eesmärkide täitmisel meetmete valikul elurikkust toetavaid meetmeid. Leiame, et antud tehas seda ei tee, kuivõrd 2-aastase keskmise elueaga toode ei ole kindlasti pikaajaline, samuti ei saa märkimisväärse raiesurve lisandumist pidada elurikkust toetavaks.

Kliimamõjude arvutamisel on ilma põhjendusega jäetud arvestamata erinevate heitetegurite ning arvutusmetoodika võimalike ja tõenäoliste muutumistega tulevikus, “kuna need oleks suure määramatusega ning sõltuvad paljuski kliimapoliitilistest valikutest ja nende elluviimise edukusest.” (lk 73). **Meie hinnangul on see aruande oluline puudujääk, sest mõjutab kliimamõju arvutusi oluliselt.**

ETTEPANEK: lisada vähemalt mõned tulevikustsenaariumid lisada.

Hetkel sisaldab stsenaariumite võrdlus ainult 0-stsenaariumi ehk tehase rajamata jätmist ning sisaldab ainult väga üldist kirjeldust võrreldavast olukorrast ehk metsamaa säilimisel. Viimane ei ole kindlasti piisavalt põhjalik ega objektiivne, et anda ühest hinnangut tehase rajamise kasuks ning just sellises mahus.

ETTEPANEK: analüüsida KSH raames BTT võimekust kohaneda vajadusel oluliselt väiksemate tootmismahudega ning võimalust rajadagi tehas väiksema tootmismahuga (stsenaariumid nt 1/2, 1/4 ja 1/10 mahus), hõlmates analüüsi ka kliimamõju (sh toormekogustega seotud raievajadus). Ühtlasi teeme ettepaneku, et see analüüs võiks asendada praeguse stsenaariumite võrdluse, hõlmates ka 0-variandi.

Kliimakindlus

KSH aruandes lk 89 on jõutud järelduseni, et asukohapõhiste kliimariskide-aspektidega nagu maalihked, merevee taseme tõus, rannikuerosioon, hüdroloogiline režiim ja soolase vee sissetung, metsatulekahjud seotud riskide tase kavandatava tegevuse suhtes ei muutu kliima muutudes. Selle järelduseni viinud analüüsi ei ole välja toodud. Arvestades, et kavandatav ehitis asub rohevõrgustiku tuumalal ning põudadega kaasneb metsatulekahjude sagenemine ja tehasele on kavandatud suuremahuline puidu varumine laoplatsidel, et maandada toorme kättesaadavuse ebaühtlust ajas (vastus Rahandusministeeriumile KSH I etapi aruande esitatud kommentaarile).

ETTEPANEK: lisada analüüs metsatulekahjude sagenemise võimalikest mõjudest ning sellega seotud riskihaldusmeetmetest.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Maia-Liisa Anton

Eesti Keskkonnaühenduste Koja koordinaator

---

¹ Kliimakindla majanduse seaduse eelnõu seletuskiri lk 44

Lüganuse Vallavalitsus
Lgp Anu Horn
valitsus@lyganuse.ee
Keskpuiestee 20
43199 Kiviõli Ida-Virumaa

Koprapere OÜ

Sillaoru, Purtse küla
43302, Lüganuse vald
Teie: 27.08.2024
Meie: 02.09.2024

Teabenõue / Tagasiside

Austatud arengu- ja planeerimisteenistuse juht (tellija)

Teie 27.08.2024 :

Nõustume, et materjalid on mahukad ning vajavad ehk rohkemgi aega kui seadusega ettenähtud 30 päeva.

Annan hetkel Teile märku, et arvesse lähevad tagasisided, mis laekuvad hiljemalt 09.09.2024.

Kindlasti olete Te teadlik, et EP järgmistes etappides (avalik väljapanek, avalik arutelu) on samuti võimalus materjalidega tutvuda, küsimusi esitada ja ettepanekuid teha.

Meie 23.08.2024:

Teemad on keerulised, tekstis puuduvad kohati otseviited algallikatele või on faktivigadega, mis raskendab asjakohase arvamuse avaldamist.

Info mis on vajalik:

- OÜ Entec Eesti, 2024. VKG biotoodete tehase heit- ja reovee käitlemise uuring. 23.04.2024
- Polikarpus, M., 2021. Ojamaa kaevandusest väljapumbatava vee Kohtla-Järvele suunamise mõjud piirkonna looduslikele veesüsteemidele, Rakvere.
- Eesti Geoloogiateenistus. "Lüganuse vald planeeritava biotoodete tehase tootmisvee allikate alternatiivid", Rakvere 2023.
- OÜ Entec Eesti, 2024. Veevõtu võimaluste uuring Aidu karjäärast VKG biotoodete tehase tarbeks.
- Polikarpus, M., 2021. Ojamaa kaevandusest väljapumbatava vee Kohtla-Järvele suunamise mõjud piirkonna looduslikele veesüsteemidele, Rakvere.
- Polikarpus, M., Tarros, S., Osjamets, M., Raidla, V., Pärn, J., Paat, R., Jõelet, A., Kohv, M., Marandi, A., Latsepov, L., 2023. Uus-Kiviõli ja Uus-Kiviõli II kaevanduste hüdrogeoloogiliste mõjude hindamine. Eesti Geoloogiateenistus, Rakvere. EGF- 9838.
- OÜ Entec Eesti, 2024. VKG biotoodete tehase heit- ja reovee käitlemise uuring.
- Tallinna Tehnikaülikool Meresüsteemide Instituut, Tartu Ülikool Eesti Mereinstituudiga uuringu „Viru Keemia Grupp AS'i biotoodete tootmiskompleksi heitvee süvamereväljalasu mõju uuring“. Tallinn, 2023.
- Kliimaministeeriumi kiri 15.04.2024 nr 1-17/24/1315-2

- lisada viitena selguse huvides toimivate / plaanitavate kaevanduste kehtivad keskkonnaload otseviitena, et oleks aru saada millise veekogumi suublasse / veehaardesse on lubatud juhtida kaevanusest väljapumbatavat vett, mida käsitleb vastav ksh

Taotlus:

Edastada vajalik informatsioon, mis on vajalik arvamuseks / kooskõlastamiseks või teha kättesaadavaks läbi KSH oselingi.

Lugupidamisega

Jaan Tsernant

/ allkirjastatud digitaalselt /

LÜGANUSE VALLAVOLIKOGU

OTSUS

Kiviõli

25. september 2024 nr 211

Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu detailse lahenduse vastuvõtmine

Lügänuše Vallavolikogu 25.08.2021 otsusega nr 317 algatati Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi rajamiseks Lügänuše valla eriplaneering ja eriplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine. Lähtuvalt haldusmenetluse seaduse §5 lõikest 5, kuna planeering on algatatud enne planeerimisseaduse (PlanS) muudatuste jõustumist 13.01.2022, lähtuti eriplaneeringu menetlemisel algatamise aja kehtivast PlanS-st.

Vastavalt PlanS § 95 lõikele 1 koostatakse kohaliku omavalitsuse eriplaneering olulise ruumilise mõjuga ehitise püstitamiseks, kui olulise ruumilise mõjuga ehitise asukoht ei ole üldplaneeringus määratud. Vabariigi Valitsuse 01.10.2015 määrus nr 102 „Olulise ruumilise mõjuga ehitiste nimekiri“ määratleb olulise ruumilise mõjuga ehitistena (ORME) määruse punkti 9 kohaselt tootmiskompleksi, kus toodetakse pulpi puidust või samalaadsetest kiudmaterjalidest. Kehtivas Lügänuše valla üldplaneeringus ei ole käsitletud ORME asukohti ega rajamistingimusi.

Eriplaneering algatati Viru Keemia Grupp (VKG) AS taotluse alusel.

Eriplaneeringu koostamise eesmärk on kaaluda biotoodete tootmiskompleksi (BTT) rajamise võimalikkust, leida võimalusel selleks sobivaim asukoht ning koostada selle rajamiseks detailne lahendus. Eriplaneeringu käigus uuritakse BTT rajamise võimalusi, rajamise võimalikkus selgub planeerimise ja mõjude hindamise protsessi tulemusena.

BTT põhitegevuseks on ligikaudu 500 000 tonni aastas (t/a) okas- ja lehtpuutselluloosi tootmine täiustatud KRAFT-tehnoloogiaga, sh kaalutakse kuni 100 000 t/a ligniini eraldamist aurustamisprotsessis, mis töödeldakse edasi toorgraifiidiks. Osa tselluloosi võidakse töödelda edasi nn eritselluloosiks. Kaasneb ligikaudu 30 000 t/a biokeemiatoodete (tallõli, metanool, tärpentiin) saamine. Kõik need saadused müüakse klientidele edasiseks tootestamiseks. Omatarbe rahuldamiseks rajatakse väävelhappetehas ja klooridioksiidi pleegituslahuse tootmisüksus. Tehas projekteeritakse vastavalt parima võimaliku tehnika (PVT) nõuetele.

Toormena on kavas kasutada männi, kuuse ja kase paberipuitu, sh sobivusel peenpalki, ning okaspuu- ja kasehakkpuitu. Puidutoorme ettevalmistamisel tekib kõrvalsaadusena puukoor, mida on kavas kasutada taastuenergia tootmiseks. Samuti tekib saepuru, mida on kavas kasutada BTT kompleksis taastuenergia tootmiseks ning ülejääv kogus müüa kas väärindajate olemasolul puitlaastplaadi tootjatele või biomassi kasutavatele energiatootjatele. BTT kompleksis toodetud

bioenergiast osa kasutatakse omatarbeks ning ülejäänud suunatakse elektri- ja soojusvõrku (tekib võimalus pakkuda soojusenergiat Kohtla-Järve ja Jõhvi linnadele, lisaks analüüsitakse kaugkütte trassi rajamist Kiviõli ja Püssi linnadesse).

Tehase rajamiseks vajalikul maa-alal paikneksid toorpuidu ja puiduhakke laoplatsid, tselluloosi ja biokeemia tootmiseks vajalikud tootmisüksused, elektri- ja soojusenergia koostootmisjaam, toorvee ettevalmistamine ja reoveepuhasti ja territooriumi sisene taristu (sh auto- ja raudteed).

Eriplaneeringu asukoha eelvaliku ehk I etapis ja sellega paralleelselt koostatud keskkonnamõju strateegilise hindamises (KSH) leiti BTT-le sobivaim asukoht Lügänu vallas Aa külas Kohtla metskonna maal, mida nimetati „Põhja ala“.

Lügänu Vallavolikogu 29.06.2023 otsusega nr 114 võeti vastu Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi Lügänu valla eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja keskkonnamõju strateegilise hindamise I etapi aruanne.

Otsuses nr 114 märgiti, et eriplaneeringu asukoha eelvalik ja I etapi KSH aruanne tuleb aluseks võtta eriplaneeringu detailse lahenduse koostamisel. Samuti et detailse lahenduse koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus tuleb viia läbi asjakohased uuringud, määrata kavandatava tootmiskompleksi ehitusõigus ja lahendada muud asjakohased planeerimiseseaduse § 126 lõikes 1 nimetatud ülesanded.

Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi Lügänu valla eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja I etapi keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne on kättesaadav Lügänu valla veebilehel: <https://www.lyganuse.ee/vkg-biotoodete-tootmiskompleks> ja eriplaneeringu veebilehel: <https://dge.ee/maps/BTT-EP/materjalid.html>.

Otsuse nr 114 vastuvõtmise järgselt jätkati eriplaneeringu II etapiga ehk detailse lahenduse koostamise ja selle keskkonnamõju strateegiline hindamise läbiviimisega, kuna selleks on olemas menetluse jätkamisest huvitatud isik. Planeeringumenetlust jätkati 13.01.2022 jõustunud muudatustega PlanS kohaselt.

Eriplaneeringu detailse lahenduse koostamise eesmärgiks on määrata kavandatava tootmiskompleksi ehitusõigus ja lahendada muud asjakohased PlanS § 126 lõikes 1 nimetatud ülesanded. Detailse lahenduse koostamine on detailplaneeringuga sarnanev menetlus – detailse lahendusega määratakse püstitatavate ehitiste ehitusõigus ja lahendatakse muid detailplaneeringule seatud ülesandeid (PlanS § 111 lg 1).

Detailse lahenduse alusel kehtestatav eriplaneering annab konkreetsele objektile ehitusõiguse ning see on mõeldud lähiaastate ehitustegevuse aluseks. Detailse lahenduse koostamise eesmärk on seega sobivaks tunnistatud alal töötada välja täpsed tingimused objekti ehitamiseks, mis vastab huvitatud isiku reaalsetele arendushuvile. Samal ajal detailse lahenduse väljatöötamisega hinnatakse täpsemalt samuti kavandatava ehitustegevusega kaasnevaid mõjusid ning töötatakse välja nende leevendamise meetmed. Detailne lahendus ning keskkonnamõju strateegiline

hindamine ja selle aluseks olevad uuringud arvestavad reaalse arendusega ehk tegevusega, mida huvitatud isik tahab ja on võimeline tehniliselt ellu viima.

Eriplaneeringu detailse lahenduse väljatöötamise aluseks on VKG AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja I etapi KSH aruanne. Samuti arvestati strateegilise planeerimisdokumendina koostamisel oleva Lüganuse valla üldplaneeringuga, kuna üldplaneering on läbinud vastuvõtmise ja avalikustamise etapi.

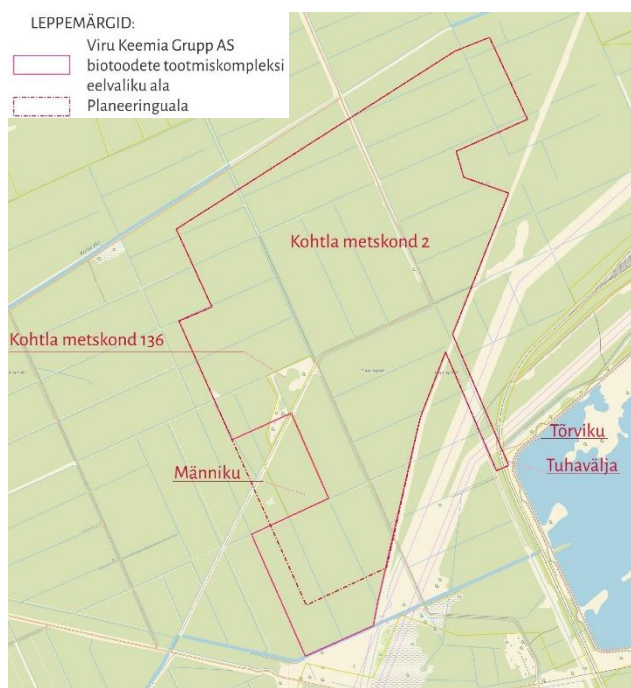
Eriplaneeringu asukoha eelvaliku etapis valiti BTT-le sobivaks alaks 174 ha suurune territoorium, mis hõlmas järgmisi kinnisasju: Kohtla metskond 2 (kt 43701:003:0310), Kohtla metskond 136 (kt 43701:003:0155), Tõrviku (kt 43701:003:0103) ja minimaalsel määral Tuhavälja (kt 43701:003:0127). Seoses maaomandi muudatustega täpsustati planeeringu koostamisel detailse lahenduse planeeringuala piiri, ala suurus jäi samaks (vt joonis allpool). Alasse haarati lisaks Männiku kinnisasi (kt 43701:003:0253).

Ehk kui eriplaneeringu asukoha eelvaliku etapis jäeti Kohtla metskond 136 kinnisasjal asuv kauni kuldkinga (II kaitsekategooria taimeliik) kasvukoht eelvaliku alast välja, siis detailse lahenduse etapis haarati see koos Männiku kinnisasjaga planeeringualasse. Sealjuures võeti detailse lahenduse etapis arvesse asukoha eelvaliku etapis esitatud tingimust: säilitada kauni kuldkinga kasvukoht.

„Põhja ala“ osutus tootmiskompleksile sobivaimaks asukohaks, sest selle vahetus läheduses ei asu tiheasustusega alasid: lähimad elu- ja ühiskondlikud hooned jäävad planeeringuala keskmest ca 2 km kaugusele, Kohtla-Järve elamud jäävad 2 km tsoonist välja, lähim eluhoone asub planeeringuala lõunapiirist ca 1,2 km kaugusel; territooriumi ümbritseb mets, alale viib otse avalikult kasutatav 4370023 Aa-Kohtla tee, mis tagab hea ühenduse Tallinn-Narva maanteega, lähedusse jääb Nitroferti raudtee ja mitmed tehnovõrguühendused.

Planeeringuala 174 ha suurusest alast on metsaga kaetud ca 62 ha. Ala vahetus ümbruses kasvab mets. Alal asub rohkesti kuivenduskraave ja mõned metsateed.

Asukoha eelvaliku ja KSH I etapi aruande vastuvõtmise otsuses seati kohustus läbi viia asjakohased uuringud. Sellest lähtuvalt koostati KSH läbiviimise raames järgmised uuringud, hinnangud: „Lüganuse valda planeeritava biotoodete tehase tootmisvee allikate alternatiivid“

(Eesti Geoloogiateenistus, 2034/2024), „Veevõtu võimaluste uuring Aidu karjäärist VKG biotoodete tehase tarbeks“ (OÜ Entec Eesti, juuli 2024), „Viru Keemia Grupp AS'i biotoodete tootmiskompleksi heitvee süvamereväljalasuse mõju uuring“ (Tallinna Tehnikaülikool meresüsteemide instituut, Tartu Ülikool Eesti mereinstituut, 2023), „Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi Lügane valla eriplaneeringu ja keskkonnamõjude strateegilise hindamise liikuvusuuring“ (OÜ Reaalprojekt, 2023) ja „Biotoodete tootmiskompleksi rajamise eriplaneeringuala botaaniline inventuur Lügane vallas“ (MTÜ Käoraamat, 2022).

Detailse lahenduse koostamise eelselt teostati alal topo-geodeetiline mõõdistus ja ehitusgeoloogiline aruanne.

Planeeringuga moodustati kolmest kinnisasjast või kinnisasja osast üks krunt tootmishoonete ehitamiseks. Tõrviku ja Tuhavälja kinnisasjade piire ja sihtotstarvet ei ole kavandatud muuta. Kinnisasjad on planeeringualasse kaasatud lahenduse funktsionaalseks sidumiseks olemasoleva taristuga.

Planeeritud krundile määrati kasutamise sihtotstarveteks tootmishoone maa, elektrienergia tootmise ja jaotamise ehitise maa ja soojusenergia tootmise ja jaotamise ehitise maa. Lähtuvalt krundi kasutuse iseloomust (konkreetselt otstarbest) ja ruumivajadusest ja arvestades konkreetse piirkonna ruumi ja keskkonnavälja tagamise üldisi põhimõtteid, on krundi suuruseks kavandatud 1 739 311 m² (173,93 ha)

Vastavalt eriplaneeringu I etapi järeldustele on krundi hoonestusala piiritlemisel lähtutud tingimusest säilitada kauni kuldkinga kasvukoht ning vääriselupaigad. Kauni kuldkinga säilimiseks on vajalik kasvukoha ümber puhvertsoon, millest tingituna on krundi hoonestusala kavandatud n-ö auguga. Kuigi hoonestusala on nii alale jäävast kui väljaspool ala asuvatest vääriselupaiga piiridest kavandatud minimaalselt 10 m kaugusele, on soovitatav ehitada vääriselupaikadest minimaalselt 60 m kaugusele, et ehitatud keskkonna ja vääriselupaiga üleminekuala oleks puhverdatud (60 m puhvertsoon on esitatud ka planeeringujoonistel).

Määratud krundi ehitusõiguse kohaselt on hoonete suurimaks lubatud ehitisealuseks pinnaks 347 860 m² ehk krundi hoonete täisehituse protsendiks on kavandatud 20%. Tavaliselt on tootmisterritooriumitel hoonestatav ala suurem, kuid siin tingib täisehituse protsendi kavandatud tegevuse iseloom ehk vajadus rajada puiduladustamise platse ja puidu ettevalmistamise kompleks.

Hoonete lubatud maksimaalseks suhteliseks kõrguseks on ehitusõiguses määratud 90 m, mis lähtub võimalikust ehitise kasutusotstarbele vastavast eeldatavast vajalikust maksimaalsest ruumi kõrgusest. Eeldatavalt kujuneb valdavaks tootmisala hoonestuse suhteliseks kõrguseks ca 15-30 m. Tõenäoliselt realiseeritakse ehitusõiguses määratud maksimaalne suhteline kõrgus (90 m) vaid konkreetsetel hooneosal või hoonel, millel on maksimaalne kõrgus funktsionaalselt hädavajalik. Eeldatavalt kavandatakse kõrgemad ehitised krundi põhjaossa. Soovitatav on tootmishoonete visuaalsete häiringute ning tehnogeensete maastike mõju vähendamiseks rajada

liigendatud fassaadiga ning mitmekesisema välisilmega hooneid, vältides samas silmatorkavaid erksaid värve.

Ehitusõiguse kohaselt on lubatud krundile ehitada kuni 50 hoonet.

Rajatistele kõrgus- ja arvupiirangut määratud ei ole. Eeldatavalt on ala kõrgeimaks rajatiseks korsten, mille kõrgus võib küündida 120 meetrini.

Käesoleval ajal ei ole alale üle 28 m kõrguseid ehitisi lubatud kavandada, kuna need vähendaks riigikaitseliste ehitiste töövõimet. Lähiaastatel on Kaitseministeeriumil kavas rakendada täiendavad riigikaitselised kompensatsioonimeetmed, mille tulemusel on kavandatud asukohas võimalik kõrguspiiranguteta püstitada ka üle 28 m kõrguseid ehitisi. Seega riigikaitseliste ehitiste töövõime tagamiseks on üle 28 m kõrguste ehitiste osade püstitamine lubatud alles pärast riigikaitseliste kompensatsioonimeetmete täiemahulist rakendumist, mis eeldatavalt toimub 2026. aastal. Enne kompensatsioonimeetmete rakendumist on lubatud kuni 28 meetri kõrguste ehitiste osade püstitamine.

Planeeringualale on avalikult teelt transpordi juurdepääs tagatud põhja suunast mööda nr 4370023 Aa-Kohtla teed. See juurdepääs on kavandatud peamiseks ühenduseks veo- ja sõiduautodele. Teine olemasolev juurdepääsu suund sõiduautodele on lõunasuunast mööda nr 3200054 Roodu teed ja nr 13115 Kohtla-Nõmme kõrvalmaanteed. Ükski olemasolevatest teedest oma tehniliste parameetrite poolest ei suuda teenindada planeeritud tootmiskompleksi ja vajavad rekonstrueerimist. Kuna tootmiskompleksi käivitamisega kaasneb rasketranspordi osakaalu suurenemine, on Transpordiameti hinnangul ohutuse tagamiseks vajalik Tallinn-Narva mnt ja Aa Kohtla tee ristmiku ümberehitamine (rajada kanaliseeritud ristmik). Lisaks on leitud, et pärast eriplaneeringu kehtestamist läbilaskvuse ja liiklusohutuse seisukohast lähtuvalt tuleb kaaluda planeeringuala kontaktvööndi olemasolevate kõrvalmaanteed ristmike (nr 13121 Voorepera–Saka ja nr 13194 Aa–Aa rand) ümberehitamise vajadust.

Juurdepääs ida suunalt on kavandatud läbi Kohtla-Järve linna Järve linnaosa ja see on planeeritud eelkõige töötajate ja teenindava personali juurdepääsuks, kuid ka alternatiivseks pääsuks Tallinn-Narva maanteele. Järveküla tee kaudu on võimalik sõiduautode ja ühistranspordi liiklus ja tooraine ning toodangu vedu seda tänavat mööda autotranspordiga lubatud ei ole. Kõik nimetatud teed on kavandatud juurdepääsudeks BTT-le, läbi territooriumi avalikku liiklust planeeritud ei ole.

Tootmiskompleksile on planeeritud ka raudteeühendus lõuna suunalt – Nitfer Investments OÜ-le kuuluva raudteeharu kaudu, millelt on kavandatud territooriumisisesed raudteeharud. Juurdepääs toormele ja toodangule on kavandatud nii autotranspordi kui ka raudteetranspordi kaudu.

Autode ja jalgrataste parkimine tuleb lahendada tootmiskraandil selle siseselt, arvestades kavandatava otstarbega ja tegeliku vajadusega.

Planeeringuala läbib mööda Aa-Kohtla teed RMK Penijõe-Aegviidu-Kauksi matkatee/loodusrada, mis on koostamisel oleva üldplaneeringu kohaselt ümbertõstetud väljapoole käsitletud ala (läänepool asuvale metsateele).

Kuigi planeeritud tootmiskrundi näol on tegemist tootmisalaga, kus vajalikud ehitisealused pinnad on suured, tuleb arvestada kliimamuutustest põhjustatud sademete hulga suurenemise ja suviste tihenevate põuaperioodidega ning näha hoonestusest, parkimiskohtadest ja teedest/platsidest vabad pinnad ette haljastatavana. Haljasala ja kõrghaljastuse osakaal krundil tuleb määrata projekteerimisel kehtiva üldplaneeringu järgi.

Seoses BTT asumisega kraavitud maaparandushoiualal, tuleb maaparandussüsteemid tuleb ümber ehitada nii, et on tagatud nende korrashoid ja nõuetekohane toimimine väljaspool planeeringuala maatulundusmaadel. Planeeringualal on kavandatud maakasutuse sihtotstarbe muutmine tootmismaaks ja kokku kogutav drenaaži- ja sademevesi on kavas maksimaalselt kasutada tootmisprotsessis. Väljaspool planeeringuala asuvatesse maaparandussüsteemidesse ei ole kavandatud tootmisalalt pärinevat drenaaži- ja sademevett juhtida.

Detailses lahenduses on esitatud planeeritud tegevuse tehnovõrkudega varustatuse põhimõtteline lahendus. Detailses lahenduses on täpsustatud asukoha eelvaliku etapis väljatöötatud lahendusi.

BTT olmeveega varustamiseks on ette nähtud võimalus rajada alale puurkaev, alternatiivse võimalusena on võimalik toota joogivesi puhastades tootmisüksuses nt karjääri/kaevanduse vett. Tootmiseks vajalik toorvesi on kavandatud võtta Aidu karjäärist. Alternatiivina ei välistata lisavee võtmist Ojamaa kaevandusest ja/või Uus-Kiviõli II kaevandusest. Välistatud ei ole ka merevee kasutamine, kui osutub vajalikuks eeltoodud allikate miinimumveehulkade tingimustes tootmises vajaliku vee tagamine. Tootmises tekkiva reovee ning olmereovee töötlemiseks on kavandatud krundile rajada reoveepuhasti ja heitvee ärajuhtimiseks torustik, mille kaudu suunatakse puhastatud vesi süvamere kollektori kaudu Soome lahte. BTT territooriumi sademevesi tuleb osaliselt kokku koguda ja käidelda ning osaliselt imbub haljaspindadele sattunud sademevesi maasse. Alternatiivselt arvestatakse projekteerimisel võimalusega juhtida osa kokku kogutud sademeveest puhastatud heitvee trassi kaudu Järve biopuhastisse või Nitrofert AS hetkel kasutusest väljas olevasse, kuid vajadusel renoveeritavasse väljalasku või Kohtla-Järve poolkoksiprügila Viru Keemia Grupp hallatavatesse settebasseinidesse. Välistatud ei ole ka projekteerimisel välja töötatavad teised lahendused, kuid kõikide lahenduste korral peab arvestama käideldava sademevee vastavusega kehtivatele nõuetele ja lahendus ei tohi kahjustada vastuvõtivate süsteemide toimimist. Tootmisprotsessis on kavandatud toota bioenergiat, sh elektrit, soojusenergiat ja auru. Nii toodetud elektrit, auru kui soojusenergiat on kavandatud kasutada tootmises, kuid omatarbest ülejäävat energiat on kavandatud suunata ühisvõrku. Alternatiivse (eeldatavalt n-ö avariilahendusena) on BTT-le kavandatud ka gaasiühendus.

Detailses lahenduses on kajastatud põhimõttelised tehnovõrkude lahendused ja -ühenduste skeemid ning juurdepääsu suundade skeem. Täpsed tehnovõrguvarustuse ja juurdepääsuteede lahendused tuleb anda projektidega.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande tulemused on lisatud kohaliku omavalitsuse eriplaneeringusse ehk leevendavad meetmed on järgmised:

Kavandatava BTT asukohaks on metsamaa, tehase rajamiseks on vaja maakasutuse juhtotstarbe muutmine tootmiskaas (üldplaneeringus arvestatud). Tehase rajamiseks vajaliku maaeralduse tegemisel tuleb arvestada, et säilitada tuleb kauni kuldkinga kasvukoht ning vääriselupaigad.

BTT asukoht võeti välja Lüganeuse valla üldplaneeringuga määratavate tuulenergeetika arendamiseks potentsiaalselt sobivate alade seast. Vastavusse viidi ka rohevõrgustiku tugiala ulatus.

BTT asukoht jääb maaparandushoiualale. Seetõttu kaasneb tehase rajamisega vajadus ehitada maaparandussüsteemid ümber, nii et on tagatud nende nõuetekohane toimimine piirkonna maatulundusmaadel. Ümberehituse detailid selguvad projekteerimisetapis. Lahendada vastavalt maaparandusseaduse nõuetele, sh kooskõlastada tegevused Põllumajandusametiga.

Maaparandussüsteemidega ühendatud pinnaveekogude seisundit võib mõjutada ehitustegevuse aegne sademevee ärajuhtimine territooriumilt ja kaevikutesse kogunenud põhjavee väljapumpamine. Mõlemal juhul on suublasse juhtimiseks vaja saada vee erikasutusluba, samuti nõusolek Põllumajandusametilt maaparandussüsteemi lisavee juhtimiseks. Kui lisavee juhtimiseks tuleb eesvool või kuivenduskraav rekonstrueerida, tohib eesvoolu või kuivenduskraavi lisavett juhtida, kui pärast rekonstrueerimistööd on maaparandussüsteemile kasutusluba antud.

Detailses lahenduses on arvestatud tingimusega säilitada BTT ala servas paiknevad VEP-id ning arvesse on võetud ka servaeefekti vältimiseks soovitusliku 60 m laiuse VEP-e ümbritseva ala säilitamist. Need alad on samuti kavandatud hooldusvabaks haljasalaks. Sellel haljasalal tuleb raietegevust vältida.

Muude alalt leitud kaitsealuste taimede osas on inventeerijad olnud seisukohal, et taimede kaitseks täiendavaid meetmeid pole vaja rakendada. Siiski tuleb siin arvestada ka looduskaitseaduses (LKS) seatud piiranguid. LKS § 48 lg 4 järgi rakendub piiritlemata (st väljaspool kaitstavat ala) III liikide elupaikades isendi kaitse. § 55 lg 8 täpsustab, et keelatud on III kaitsekategooria liikide hävitamine ja loodusest korjamine ulatuses, mis ohustab liigi säilimist selles elupaigas.

Läbiviidava hüdrogeoloogilise uuringu detailsete tulemuste põhjal koostati eriplaneeringu teises etapis veevõtu lahendus, mis arvestab BTT kavandatava veevõtu mõju Purtse jõe vooluhulgale madalvee perioodidel ja tagab nii põhjavee kui pinnavee saadavuse teistele tegevustele. Kuna vajalikuks võib osutuda lisavee võtmine piirkonna teistest kaevandustest / karjäärdest või mereveest, ei saa veevõtu lahenduse selgumiseni kinnitada veevõtu trassi ja heitvee ärajuhtimise trassi kulgemise lahendust.

Puhastatud heitvee Soome lahte suunamiseks eelistati lahendust, kus saab kasutada Järve Biopuhastus OÜ puhastatud heitvee trassi. Esmased kokkulepped Järve Biopuhastus OÜ-ga on saavutatud, et leida lahendus, mis oleks piisav nii Järve Biopuhastus OÜ kui BTT tarbeks. Lisaks võib osutuda vajalikuks saada Ontika MKA piiranguvööndis kaitseala valitsejalt (Keskkonnaamet) nõusolek Järve Biopuhastus OÜ 600 mm toru rekonstrueerimiseks (EP KSH I etapis andis Keskkonnaamet kooskõlastuse suundpuurimise meetodi kasutamiseks). Süvamerelasu asukoht on praeguse Järve Biopuhastus OÜ väljalasu läheduses. Uut mõju merepõhjale ning merepõhja elustikule ei teki.

Lähtuvalt kaasnevast raskmetallide heitest on vaja segunemiskiirkonna kehtestamine süvamerelasu ümbruses. Uue väljalaskme segunemiskiirkonna määramisel tuleb arvestada OÜ Järve Biopuhastus heitvee väljalaskme koodiga IV001 määratud segunemiskiirkonnaga (kuni 31.12.2024 on määratud segunemiskiirkond baariumi, oktüülfenooli ja tsiingi osas), st tuleb arvestada võimalusega, et kaks segunemiskiirkonda kattuvad. Seejuures on ka oluline arvestada võimalust, et Järve Biopuhasti heitvesi võidakse avariilukorras suunata BTT väljalasku.

Projekteerimisetapis kaaluda detailse lahenduse faasis esteetiliselt-tajutavat keskkonda parendavaid meetmeid, st kaaluda hoonetele ja rajatistele välisilmele tingimuste seadmist nagu morfoloogiline sobitamine (korrata nt iseloomulikke jooni ümbritsevas maastikus); värvi või materjali sobitamine sh ka nt rohekatused, kohalikud materjalid; tehase ümbruses kogukonnale vajalike teenuste arendamine (nt park, puhkeala), tehase territooriumil puhkealad töötajatele (nt ümbritsevas maastiku iseloomujoonte, värvi, tekstuuri vms järgi tehase välisilme kohandamine) jms.

BTT ala läbib RMK Penijõe-Aegviidu-Kauksi matkatee. Kuna tegemist on Eesti siseselt olulise matkateega, leiti suletavale lõigule asendustrajektoor. See suunati mööda alast läänepoolle jäävaid metsateid.

BTT käitises toimuda võivad avariiliste sündmuste tagajärjed ei ulatu väljapool käitist asuvate objektideni. Tootmiskompleksi töötajaid ja vara võivad eelkõige ohustada sündmused, mis on seotud füüsikaliste ohtudega (tulekahju teke, tehnoloogilises protsessis olevate gaaside-aurude süttimisega kaasneda võiv plahvatusoht). Seni kuni ei ole teada, kuidas tehnoloogilise ja ehitusliku projektiga on lahendatud seadmete paigutus ja leevendusmeetmed, saab lähtuda üldistest tuleohutuspõuetest, mis on üldjuhul piisavad, et nende alusel määratleda ohutuid ladustuskaugusi. Kuid osa tootmisprotsessiga seotud detaile selgub alles seadmete projekteerimise etapis. Seetõttu seatakse BTT ohtlike kemikaale käitlevate üksuste paigutamisel ja projekteerimisel eesmärgiks vältida käitisesiseste dominoefektide tekkevõimalust.

23.07.-19.08.2024 esitati Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailne lahendus ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu kooskõlastamiseks PlanS § 112 lõikes 1 nimetatud asutustele ning teavitati § 112 lõikes 2 nimetatud isikuid ja asutusi võimalusest esitada kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu detailse lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu kohta arvamust.

Edastatud materjali kooskõlastas 10 asutust: Kaitseministeerium, Politsei- ja Piirivalveamet, Terviseamet, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, Muinsuskaitseamet, Põllumajandus- ja Toiduamet, Päästeamet, Transpordiamet, Keskkonnaamet ja Kliimaministeerium.

Arvamusavaldusi edastati kokku kuus tükki: Elering AS, Kohtla-Järve Linnavalitsus, Riigimetsa Majandamise Keskus, Koprapere OÜ, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium ja Eesti Keskkonnaühenduste Koda.

Kaitseministeerium, Politsei- ja Piirivalveamet, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet ja Põllumajandus- ja Toiduamet kooskõlastasid esitatud lahenduse märkuste ja tingimusteta, ülejäänud kooskõlastajad ja kaasatavad esitasid ettepanekuid, tingimusi või oma arvamuse.

Asutuste ja arvamuste avaldajate osas, kellele eriplaneeringu materjalid edastati ja kellelt vastust ei saanud, lähtus Lüganuse Vallavalitsus PlanS § 116 lõikest 2, mille kohaselt, kui kooskõlastaja või arvamuse andja ei ole 30 päeva jooksul kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu detailse lahenduse eelnõu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu saamisest arvates kooskõlastamisest keeldunud või arvamust avaldanud ega ole taotlenud tähtaja pikendamist, loetakse kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu detailne lahendus ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu kooskõlastaja poolt vaikimisi kooskõlastatuks või eeldatakse, et arvamuse andja ei soovi nende kohta arvamust avaldada.

Esitatud ettepanekute, tingimuste ja arvamuste osas kaaluti nendega arvestamist ning vastavalt kujundatud seisukohale tehti eriplaneeringu detailses lahenduses ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes täiendusi-muudatusi.

Saanud kooskõlastuste ja arvamuste ning nendega arvestamise kokkuvõte on toodud Lüganuse Vallavalitsuse veebilehel aadressil: <https://www.lyganuse.ee/vkg-biotoodete-tootmiskompleks>.

Käesoleva kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu lahenduses on arvestatud koostamisel oleva Lüganuse valla üldplaneeringu ettepanekuga muuta Ida-Viru maakonnaplaneeringut Aa küla roheline võrgustiku osas. Nimelt nii maakonnaplaneering kui koostatav valla üldplaneering sätestavad roheline võrgustiku toimimist ja sidusust tagavad tingimused. Muuhulgas, et roheline võrgustiku funktsioneerimiseks ei tohi looduslike alade osatähtsus tugialadel langeda alla 90% ning tugialadele ja koridoridele pole soovitatav uute teatud taristute (kiirteed, prügilad, jäätmeoidlad ja teised kõrge keskkonnariskiga objektid) ulatuslik rajamine. Planeeringutes on seatud tingimuseks, et juhul, kui uute taristute rajamine on vajalik või vältimatu, tuleb planeeringu käigus hoolikalt valida rajatiste asukohta ning koostada keskkonnamõjude strateegiline hindamine. Ning kõrge keskkonnariskiga objektide planeerimisel tuleb ette näha meetmed nende negatiivsete keskkonnamõjude leevendamiseks. Maakonnaplaneeringuga määratud roheline võrgustiku üldised kasutustingimused ei sätesta absoluutset ehituskeeldu ja ei välista võimalust roheline võrgustiku tugialale tootmiskompleksi kavandada.

BTT eriplaneeringuga kavandatav maa-ala ja vahetusse lähedusse kavandatava tööstusjäätmete prügilat tõttu tugiala ääreala muudatused moodustab maakonnaplaneeringuga määratud (1957 ha

suurusest) tugialast ca 9%, koos olemasolevast/planeeritavast taristust tulenevate korrektuuridega kokku 10% ning valla üldplaneeringuga määratud (3261 ha suurusest) tugialast 5,4%, koos olemasolevast/planeeritavast taristust tulenevate korrektuuridega kokku 6%. Ala paikneb roheline võrgustiku äärealal (kirdeosas), seega tugiala ei killustata, maakonnaplaneeringu järgne tugiala osatähtsus tootmiskompleksi rajamisel ei lange alla 90%.

Tootmiskompleksi rajamisega kaasnevad muudatused roheline võrgustiku osas ei ole olulise keskkonnamõjuga, kuna tootmiskompleksi maa-alana kasutusele võetav ala ei ole hädavajalik ökosüsteemi teenuste osutamiseks. Lisaks on valla üldplaneeringuga määratud asendusalad, Aa küla tugiala piire täpsustades ja ulatust suurendades. Tugiala on maakonnaplaneeringuga võrreldes suurendatud 1045 ha.

Kui võtta arvesse nii vähenduste kui laienduste ettepanekuid, siis väheneks Lüganuse valla roheline võrgustiku kogupindala maakonnaplaneeringus määratletud võrgustikuga võrreldes ca 25,1 km² ehk ca 5,6% võrra. Seda muutust rohevõrgus võib lugeda pigem minimaalseks. Muudatuste sisseviimisel moodustab roheline võrgustik valla territooriumist vähemalt 70,6% (varasemalt moodustas 75% valla territooriumist). Arvestades, et roheline võrgustiku muudatusettepanekud tehti põhimõttel, et rohelisest võrgustikust arvati välja võrgu eesmärgi mitte toetava maakasutusega alad (nt karjäärid, asustus, põllumajandusmaa) ning nende asemel liideti rohevõrku loodusväärtuslikke alasid (looduslikke metsa-alasid ja kaitstavaid loodusobjekte jne), siis võib hoolimata pindala vähenemisest lugeda rohelist võrgustikku uuel kujul siiski paremini oma eesmärgi täitvaks. Roheline võrgustiku vähendamine ei too kaasa roheline võrgustiku üldist struktuuride katkestamist ning arvestades valla kahanevat rahvastikku ja sellest tulenevat madalat ehitus- ja arendussurvet ei ole eeldada olulist muutust senises roheline võrgustiku toimimises.

Eesti pikaajaline siht on tasakaalustada kasvuhoonegaaside heide ja sidumine hiljemalt 2050. aastaks ehk vähendada selleks ajaks kasvuhoonegaaside netoheide nullini, mis tähendab järkjärgult eesmärgipärast majandus- ja energiasüsteemi ümberkujundamist ressursitõhusamaks, tootlikumaks ja keskkonnahoidlikumaks.

BTT rajamise näol luuakse seni põlevkivi kaevandamisele ja töötlemisele põhinevas piirkonnas eeldused üleminekuks taastuval toorainel põhinevale tootmistegevusele, millega kaasnevad ka positiivsed mõjud Eesti kasvuhoonegaaside bilansile. Lisaks tselluloosile toodetakse elektrienergiat, BTT on tehnoloogiliselt tõestatud lahendus fossiilsetest kütustest toodetud elektri asendamiseks ilmastikutingimustest sõltumatu taastuveni energiaga. Seejuures kaasneb muudatus piirkonna kaugküttesüsteemide soojusenergiaga varustamisel – põlevkivist toodetava soojusenergia osakaal peab järjest vähenema, see asendatakse BTT protsessidest ülejäävast soojusest saadud energiaga.

BTT rajamisel tekib võimalus väärindada suur osa seni eksporditavast madalakvaliteedilisest puidust Eestis. Sellel on kaudne positiivne mõju Eesti metsamajandusele tänu stabiilse kohapealse paberipuidu ja puiduhakke töötleja tekkele. Täna on antud sortimentide

realiseerimine sõltunud ekspordinõudluse heitlikkusest ja pikemast transpordivahemaast. Kohapealse väärindaja puudumise tõttu on Eestis kasvanud ka antud toorme kasutus energeetikas kaskaadkasutusprintsibi vastaselt. Teiseks vähendab kohapealne tarbimine toorme transpordikulu ja süsiniku-heidet vahemaa vähenemise arvelt. Kolmandaks võimaldab toorme kohapealne väärindamine parendada Eesti LULUCF süsinikusidumist läbi puittoodete ja põlevkivielektritootmise asendusefekti.

BTT rajamisega lisandub hinnanguliselt 250 uut otsest töökohta ja vähemalt 1000 kaudset töökohta tootmiskompleksi teenindavas väärtusahelas. Skandinaaviamaade kogemus näitab, et suure ettevõtte rajamisel kaasneb piirkonnas palgakasv. Täiendavad töökohad ja mõju ettevõtluse arengule loovad piirkonnas nõudluskasvu kinnisvara ja infrastruktuuri järgi.

Planeeringu elluviimisel ei ole ette näha negatiivsete sotsiaalsete mõjude ilmnemist, kuna planeeringualale ei ole kavandatud objekte, mis tooks kaasa sotsiaalseid häiringuid (n-ö mentaalsed mõjud, sotsiaalset vastuolu tekitavad objektid) või ohustaks piirkonna turvatunnet, sest kavandatud tootmisotstarbeline tegevus on planeeritud asustusest piisavalt kaugele ning puhverdatud metsamaaga.

Kavandatava tegevuse elluviimisega ei takistata teiste ümbruskonna kinnisasjade senist või seni teadaolevaid tulevasi maakasutusvõimalusi. Planeeritud tegevus ei mõjuta seega teadaolevalt ühtegi asjakohast strateegilist planeerimisdokumenti negatiivselt.

Mõjud looduskeskkonnale hinnati keskkonnamõju strateegilise hindamise raames. Eriplaneeringus nimetatud keskkonnatingimuste täitmisel ei ole olulise keskkonnamõju tekkimine tõenäoline, sh arvestades koosmõju piirkonnas toimuvate tegevustega ja mõjude võimalikku kumulatiivsust. Kõikides valdkondades täidetakse õigusaktide nõudeid ning järgitakse Kraft-tselluloosi tootmise parimat võimalikku tehnikat (PVT), sh PVT-ga seotud ressursikasutust ja PVT järeldustega kehtestatud heite piirväärtusi. BTT rajamine ja käitamine ei põhjusta mõju Natura 2000 alade kaitse-eesmärkidele. BTT projekt ei ole praeguse teadmise juures vastuolus Eesti kliimaeesmärkidega ning puudub oluline mõju kliimamuutustele. Samuti ei ole kavandatav tegevuse tundlik kliimamuutuste suhtes. Ka puudub piiriülene mõju.

Käitisega seotud õhuheidet, veeheidet, jäätmetekke jm seiret korraldatakse vastavalt keskkonnakompleks-loa tingimustele. Keskkonnakvaliteedi seire on seotud süvamerelasule Zn ja vajadusel teistele raskmetallidele segunemistsooni kehtestamisega. Segunemistsooni piiril hinnatakse raskmetallide sisaldus merevees. Seirepunktid määratakse keskkonnakompleksloaga.

Arvestades eeltoodut on koostatava üldplaneeringu kohane maakonnaplaneeringu muutmise ettepanek ja BTT ala kavandamine põhjendatud, vajalik ja otstarbekas.

Planeeringu elluviimisel lähtutakse planeeringus seatud eluviimise tingimustest.

Kokkuvõttes on Vallavolikogu seisukohal, et Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneering vastab õigusaktidele ning et eriplaneeringu koostamisel on arvesse võetud keskkonnamõju strateegilise hindamise tulemusi.

Avaliku väljapaneku korraldamise eesmärgiks on avalikkuse kaasamine planeeringu koostamise protsessi, et välja selgitada kõikide planeeringust huvitatud isikute seisukohad planeeringu lahenduse osas. Pärast seisukohtade selgumist on võimalik, et Vallavalitsuse kaalutusotsuste tulemusel võib planeeringulahendus muutuda, sest planeerimismenetluse eesmärk on tagada võimalikult paljusid osapooli rahuldava lahenduse leidmine planeeringu kehtestamise hetkeks.

Lähtudes eeltoodust ning võttes aluseks kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 1 punkti 37, planeerimisseaduse § 117 ja Hendrikson DGE koostatud töö nr 21004203 “Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailne lahendus” ning arvestades kooskõlastamisel ja kaasamisel esitatud ettepanekutele ja arvamustele esitatud vastusseisukohti, Lügänu Vallavolikogu

o t s u s t a b:

1. Võtta vastu Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi Lügänu valla eriplaneering (Lisa 1. Koostaja Hendrikson DGE, töö nr 21004203).
2. Lügänu Vallavalitsusel korraldada punktis 1 nimetatud kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu avalik väljapanek, s.h teavitada vähemalt 14 päeva enne väljapaneku algust väljapanekust planeerimisseaduse § 118 lõikes 5 nimetatud isikuid ja asutusi ning avaldama väljapanekust teate planeerimisseaduse § 118 lõike 6 alusel üleriigilise levikuga ajalehes, vallalehes või maakonnalehes, võrguväljaandes Ametlikud Teadaanded ja valla veebilehel.
3. Otsus jõustub teatavakstegemisest.

Käesoleva korralduse peale võib esitada Lügänu Vallavolikogule vaide haldusmenetluse seaduses sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates korraldusest teadasaamise päevast või esitada kaebuse Tartu Halduskohtule, Jõhvi kohtumajas Kooli 2a, 41532 Jõhvi, halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates korralduse jõustumisest.

(allkirjastatud digitaalselt)

Andrea Eiche

vallavolikogu esimees

Lisa 1. Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneering.

02.10.24 "POSTMEES"

Lüganuse valla Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu avalikustamine

Lüganuse vallavolikogu võttis 25.09.2024 otsusega nr 211 vastu AS-i Viru Keemia Grupp (VKG) biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu. Planeeringu lahutamatu lisa on keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne. Planeeringu koostamise eesmärk on kaaluda biotoodete tootmiskompleksi rajamise võimalikkust, leida võimalusel selleks sobivaim asukoht ning koostada selle rajamiseks detailne lahendus.

Planeerimisseaduse § 118 lõike 1 alusel korraldab Lüganuse valla-valitsus AS-i VKG biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu avaliku väljapaneku 17. oktoobrist kuni 17. novembrini 2024 Lüganuse vallavalitsuses (Keskpuiestee 20, Kiviõli linn) ja valla veebilehel <https://www.lyganuse.ee/vkg-biotoodete-tootmiskompleks>.

Lüganuse vald

EST

LÜGANUSE VALLA VIRU KEEMIA GRUPP AS BIOTOODETE TOOTMISKOMPLEKSI ERI- PLANEERINGU AVALIKUSTAMINE

« Tagasi

Lüganuse Vallavolikogu võttis 25.09.2024 otsusega nr 211 vastu Viru Keemia Grupp (VKG) AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu. Planeeringu lahutamatuks lisaks on keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne. Planeeringu koostamise eesmärgiks on kaaluda biotoodete tootmiskompleksi rajamise võimalikkust, leida võimalusel selleks sobivaim asukoht ning koostada selle rajamiseks detailne lahendus.

Planeerimisseaduse § 118 lõike 1 alusel korraldab Lüganuse Vallavalitsus VKG AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu avaliku väljapaneku alates 17.oktoobrist kuni 17.novembrini 2024 Lüganuse Vallavalitsuses (Keskpuiestee 20, Kiviõli linn) ja valla veebilehel: **<https://www.lyganuse.ee/vkg-biotoodete-tootmiskompleks>**

Post

Meeldib 0

LÜGANUSE VALLAVALITSUS

Nimekirja alusel

02.10.2024 nr 6-1/12-121

Lüganuse valla Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu avalikustamine

Lüganuse Vallavolikogu võttis 25.09.2024 otsusega nr 211 vastu Viru Keemia Grupp (VKG) AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu. Planeeringu lahutamatuks lisaks on keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne.

Eriplaneeringu koostamise eesmärgiks on kaaluda biotoodete tootmiskompleksi rajamise võimalikkust, leida võimalusel selleks sobivaim asukoht ning koostada selle rajamiseks detailne lahendus.

Planeerimisseaduse § 118 lõike 1 alusel korraldab Lüganuse Vallavalitsus VKG AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu avaliku väljapaneku **alates 17. oktoobrist kuni**

17. novembrini 2024. aastal Lüganuse Vallavalitsuses (Keskpuiestee 20, Kiviõli linn) ja valla veebilehel: <https://www.lyganuse.ee/vkg-biotoodete-tootmiskompleks>

Eriplaneeringu koostamine toimub kahes etapis. Planeeringu asukoha eelvaliku ehk I etapis ja sellega paralleelselt koostatud keskkonnamõju strateegilises hindamises (KSH) leiti biotoodete tootmiskompleksile (BTT) sobivaim asukoht Lüganuse vallas Aa külas Kohtla metskonna maal, mida nimetati „Põhja ala“, suurusega 174 ha. Eelvaliku ala hõlmas järgmisi kinnisasju: Kohtla metskond 2 (kt 43701:003:0310), Kohtla metskond 136 (kt 43701:003:0155), Tõrviku (kt 43701:003:0103) ja minimaalsel määral Tuhavälja (kt 43701:003:0127).

Detailse lahenduse ehk II etapis ja sellega paralleelselt koostatud KSH-s täpsustati seoses maaomandi muudatustega planeeringuala piiri, ala suurus jäi samaks. Alasse haarati lisaks Männiku kinnisasi (kt 43701:003:0253). Planeeringuala piir on nähtav planeeringumaterjalides. Planeeringuala 174 ha suurusest alast on metsaga kaetud ca 62 ha. Ala vahetus ümbruses kasvab mets. Alal asub rohkesti kuivenduskraave ja mõned metsateed.

Planeeringualale BTT rajamiseks moodustati kolmest kinnisasjast või kinnisasja osast üks krunt, mille kasutamise sihtotstarveteks määrati tootmishoone maa, elektrienergia tootmise ja jaotamise ehitise maa ja soojusenergia tootmise ja jaotamise ehitise maa. Viimased kaks sihtotstarvet on määratud, kuna BTT-s on kavandatud toota nii omatarbeks kui üle jääva müügiks rohelist energiat: nii elektri- kui soojusenergiat. Eriplaneeringu detailse lahendusega määrati moodustatud krundile ehitusõigus BTT ehitamiseks ning lahendati planeerimisseaduse § 126 lõikes 1 nimetatud asjakohased ülesanded. Eriplaneeringu detailse lahenduse väljatöötamise aluseks on VKG AS BTT eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja I etapi KSH aruanne. Samuti arvestati strateegilise planeerimisdokumendina koostamisel oleva Lüganuse valla üldplaneeringuga, kuna üldplaneering on läbinud vastuvõtmise ja avalikustamise etapi.

BTT krundi hoonete täisehituse protsendiks on kavandatud 20%. Tavaliselt on tootmisterritooriumitel hoonestatav ala suurem, kuid siin tingib täisehituse protsendi kavandatud tegevuse iseloom ehk vajadus rajada puiduladustamise platse ja puidu ettevalmistamise kompleks. BTT territooriumil hakkavad perspektiivis paiknema toorpuidu ja puiduhakke laoplatsid, tselluloosi ja biokeemia tootmiseks vajalikud tootmisüksused, elektri- ja

soojusenergia koostootmisjaam, toorvee ettevalmistamine ja reoveepuhasti, territooriumi sisene taristu (sh auto- ja raudteed) jmt. Detailses lahenduses on kajastatud põhimõttelised tehnovõrkude lahendused ja -ühenduste skeemid ning juurdepääsu suundade skeem. Täpsed tehnovõrguvarustuse ja juurdepääsuteede lahendused tuleb anda projektidega.

BTT ala läbib RMK Penijõe-Aegviidu-Kauksi matkatee. Kuna tegemist on Eesti siseselt olulise matkateega, leiti suletavale lõigule asendustrajektoor alast läänepoolse jäävatel metsateedel.

Nii eriplaneeringu I kui II etapi KSH-s töötati välja leevendavad meetmed, millega arvestamisel on võimalik olulist ebasoodsat mõju vältida ja võimalikku ebasoodsat mõju vähendada. Meetmed töötati välja konkreetse arendusala vajadusi silmas pidades iga käsitletud teemavaldkonna lõikes. Meetmed hõlmavad järgmisi teemavaldkondi: maakasutus, taimeistik, pinna- ja põhjavesi, looduskaitse ja füüsilised ohud.

KSH aruande tulemused on arvesse võetud ja lisatud eriplaneeringusse, KSH aruanne on planeeringu lisaks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Dmitri Dmitrijev
vallavanem

Anu Horn
5302 6061 anu.horn@lyganuse.ee

Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu avaliku väljapaneku teade

Avaldamise algus: 02.10.2024

Avaldamise lõpp: tähtajatu

Lüganuse Vallavalitsus avaldab teadaande [planeerimisseaduse \(PlanS\) § 118 lõike 6](#) alusel.

Lüganuse Vallavalitsus teatab Lüganuse valla Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu avalikustamisest.

Lüganuse Vallavolikogu võttis 25.09.2024 otsusega nr 211 vastu Viru Keemia Grupp (VKG) AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu. Planeeringu lahutamatuks lisaks on keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne. Planeeringu koostamise eesmärgiks on kaaluda biotoodete tootmiskompleksi rajamise võimalikkust, leida võimalusel selleks sobivaim asukoht ning koostada selle rajamiseks detailne lahendus.

Planeerimisseaduse § 118 lõike 1 alusel korraldab Lüganuse Vallavalitsus VKG AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu avaliku väljapaneku alates

17. oktoobrist kuni 17. novembrini 2024 Lüganuse Vallavalitsuses (Keskpuiestee 20, Kiviõli linn) ja valla veebilehel:

<https://www.lyganuse.ee/vkg-biotoodete-tootmiskompleks>

Lüganuse Vallavalitsus

Kiviõli linn, Lüganuse vald, Ida-Viru maakond, Keskpuiestee 20

Telefon: 3321322

E-post: valitsus@lyganuse.ee

Teadaande number 2367120

KESKKONNAAMET

Lüganuse Vallavalitsus
valitsus@lyganuse.ee

Teie 02.10.2024 nr 6-1/12-121

Meie 13.11.2024 nr 6-5/24/17922-3

**Ettepanekud avalikustatud Lüganuse valla
Viru Keemia Grupp AS biotoodete
tootmiskompleksi eriplaneeringu kohta**

Teavitasite Keskkonnaametit Lüganuse valla Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande avalikustamisest (17.10-17.11.2024).

Lüganuse Vallavolikogu võttis 25.09.2024 otsusega nr 211 vastu Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu. Keskkonnaamet kooskõlastas tingimuslikult 30.08.2024 kirjaga nr 6-5/24/15706-2 Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi omavalitsuse eriplaneeringu detailse lahenduse ja KSH aruande esitluse.

Keskkonnaamet on tutvunud avalikustatud eriplaneeringuga ja märgime alljärgnevat:

1. Keskkonnaamet selgitab, et parim võimalik tehnika on tehnilise arendustegevuse ning selles rakendatavate töömeetodite kõige tõhusam ja kõige paremini välja arendatud tase. See hõlmab käitises kasutatavat tehnoloogiat ning käitise kavandamise, ehitamise, hooldamise, käitamise ja tegevuse lõpetamise viisi; käitajale mõistlikul viisil kättesaadavat nüüdisaegset tehnikat, mille kasutamine tegevusvaldkonnas on kulusid ja eeliseid arvesse võttes majanduslikult ja tehniliselt vastuvõetav ning tagab keskkonnanõuete parima täitmise ning seda keskkonna kui terviku kaitsmiseks kõrgel tasemel.

Parim võimalik tehnika (edaspidi PVT) on praktiliselt sobiv heite piirväärtuste ja muude loa nõuete määramiseks, et vältida või kui see pole teostatav, siis vähendada heidet ja selle mõju keskkonnale tervikuna. Käitaja peab kasutama parimat võimalikku tehnikat saastatuse vältimiseks ja vähendamiseks ning keskkonnanõuete parimaks täitmiseks (tööstusheite seadus (THS) § 26 lg 1 p 3, keskkonnaseadustiku üldosa seadus § 7 ja 8).

Eeltoodust lähtuvalt juhime veelkord tähelepanu, et kui kavandatava käitise raskmetallide heide ületab kehtestatavaid piirväärtusi ja käitises ei rakendata parimaid võimalikke kasutatavaid tehnikaid heite vähendamiseks (nt täiendavaid võimalikke saaste vähendamise tehnoloogiad) otsustab loa andmise või andmata jätmise, segunenispriirkonna määramise, piirväärtuste seadmise, keskkonnakaitsenõuete ja lisaabinõude seadmise Keskkonnaamet keskkonnakompleksloa menetluse raames (THS § 27, § 41 lg 3 ja 4, § 42 lg 1 ning § 44 lg 1 ja 2).

Käitises planeeritava tehnoloogia täpsemat vastavust parima võimaliku tehnika nõuetele on võimalik hinnata keskkonnakaitseloa menetlemise käigus (THS § ja 4, § 42 lg 1 ning § 44 lg 1 ja 2). Keskkonnaamet juhib tähelepanu, et lisaks käitise kavandatavale tegevusele võivad erinevaid keskkonnalubasid ja nõusolekuid vajada ka ehitusaegsed tegevused (veekogude süvendamine, tahkete ainete veekogusse paigutamine, põhjavee ümber juhtimine ja sademevee ära juhtimine, raie veekaitsevööndis) (veeseadus § 187 ja § 119). Keskkonnaamet palub tegevuslubade vajadusega arvestada enne tegevuste planeerimist.

2. KSH aruandesse on jäänud sisse viitamise näpuviga (lk 47), samuti seletuskirja (lk 40). Aruandes ja seletuskirjas on toodud, et raie on keelatud ka riigimetsas asuvas VEP-is, välja arvatud erandkorras tehtav raie ja kujundusraie Keskkonnaameti nõusolekul³⁵. Arvatavasti ülaindeks 35 on üleliigne.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Helen Manguse
juhataja
keskkonnakorralduse büroo

Anna-Maria Tael 5351 3920 (keskkonnakorraldus)
anna-maria.tael@keskkonnaamet.ee

Anni Aasa 5698 7154 (vesi)
anni.aasa@keskkonnaamet.ee

Liilia Tamm 5692 8735 (metsandus)
liilia.tamm@keskkonnaamet.ee

KLIIMAMINISTEERIUM

Dmitri Dmitrijev
Lüganuse Vallavalitsus

Teie 02.10.2024 nr 6-1/12-121

Meie 14.11.2024 nr 7-15/24/4717-2

Lüganuse valla Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneering ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne

Austatud Dmitri Dmitrijev

Teavitasiite Kliimaministeeriumit Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu avalikust väljapanekust. Kliimaministeerium kooskõlastas eriplaneeringu detailse lahenduse ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande 09.09.2024 kirjaga nr 7-15/24/3583-4, esitades ühtlasi materjalide kohta märkused. Tutvudes avalikul väljapanekul oleva planeeringu ja KSH aruandega (sh vastustega asutuste ettepanekutega arvestamise kohta, aruande lisa 4), esitame järgnevad märkused.

1. Palume korrigeerida KSH aruannet, kuna selles on endiselt kasutusel mõisted „puhastatud heitvesi“ ja „heitveepuhastus“. Mõistete „heitvee“ ja „reovee“ kasutamisel tuleb selguse mõttes järgida veeseaduse § 18 ja § 20. „Puhastatud heitvee“ asemel on korrektne „heitvesi“ või „puhastatud reovesi“ ning „heitveepuhastuse“ asemel „reoveepuhastus“.
2. Meie 09.09.2024 kirjas esitatud 2. punkti kohta märgime, et praegu veel kehtiva keskkonnaministri määruse nr 61 redaktsiooni § 11 lg 9 järgi otsustab § 13 nimetatud tegevuskava koostamise vajaduse Keskkonnaamet parimat võimalikku tehnikat rakendava loa omaja või taotleja puhul. Määruse nr 61 muutmise eelnõu järgi on küll kavandatud kaotada kohustus parima võimaliku tehnika rakendamisel koostada tegevuskava projekt, ent seni kuni määruse eelnõu ei ole jõustunud, ei ole aruandes õige öelda, et ei ole põhjendatud keskkonnaministri määruse nr 61 § 13 nimetatud tegevuskava esitamine. Pigem tuleks viidata, et määruse nr 61 muutmise eelnõus kavandatud muudatuse jõustumisel ei ole edaspidi parima võimaliku tehnika rakendamisel kohustust tegevuskava projekti koostada.
3. Kordame endiselt meie kirja 5. punktis esitatud märkust ning palume KSH aruannet korrigeerida, kuna aruandes viidatakse jätkuvalt ekslikult ülikõrgetele raskmetallide sisaldustele heitvees. KSH aruande peatükis 3.3.2.3 „Ohtlike ainete suublasse juhtimine BTT heitveega“ (lk 64) on väidetud, et „HELCOMi avaldatud dokumentidest selgub, et Läänemerega seotud asulate reoveepuhastite väljundi raskmetallide keskmine kontsentratsioon on oluliselt kõrgem Eestis kehtestatud heite piirväärtustest.“. Palume lauset

täiendada, tuues ära viite HELCOMi dokumentidele, mille alusel nii väidetakse, või mitte sellist väidet kasutada. KSH aruande koostamisel varem kasutatud HELCOM dokumendist „Policy brief on heavy metals. Baltic Marine Environment Protection Commission“ (<https://helcom.fi/wp-content/uploads/2022/03/policy-briefs-heavy-metals.pdf>) sellist järeldust teha ei ole võimalik, vaid dokumendi graafikult on näha, et pea kõikide raskmetallide keskmised sisaldused heitvees on kas alla Eesti heitvee piirnormi või selle lähedal.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Antti Tooming

elurikkuse ja keskkonnakaitse asekanstsler

Ülle Luiks, 623 1220

ulle.luiks@kliimaministeerium.ee

Anni Mandel, 605 1257

anni.mandel@kliimaministeerium.ee

Margus Korsjukov, 626 2853

margus.korsjukov@kliimaministeerium.ee

Lüganuse Vallavalitsus
Keskpuiestee 20
43199, Kiviõli linn, Lüganuse vald

Meie: 14.11.2024

Koopia:
Keskkonnaamet
Kliimaministeerium
Regionaal- ja Põllumajandusministeerium

Arvamus Viru Keemia Grupp AS biotoodete kompleksi eriplaneeringu keskkonnamõjude strateegilise hindamise aruande kohta.

Kavandatava tehase rajamisega kaasneks suures mahus (450 l/s ehk 12,5 Mm³/aastas) tehnoloogilise vee tarbimine ja peale kasutamist heitvee juhtimine otse Läänemerre. Esitatud Keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) dokumendis on peamise lahendusena ette nähtud tehnoloogilise vee võtt Purtse jõe valglast ja alternatiivina Läänemerest.

KSH läbiviijad on tellinud Purtse jõe valglast veevõtu võimaluste uuringuid, mis toovad välja tegevuse riskid ja mõjud – vett ei jätku, veevõtul on mõju Purtse jõe ökoloogilisele seisundile.

Planeeritava tehase tehnoloogilise veega varustamiseks nähakse ette ulatuslikku hüdrotehniliste rajatiste ehitamist ning vee kogustega manipuleerimist. Tegevuse tulemusena Purtse jõe vooluhulgad, veetase ja vee kogus vähenevad püsivalt.

Kuigi läbiviidud uuringud viitavad olulistele probleemidele tehnoloogilise vee varustamises Purtse jõe süsteemist, siis metoodilised uuringud ja analüüsid kavandatava veevõtu teostatavuse ning ökoloogiliste ja sotsiaal-majanduslike mõjude kohta ei ole piisavad.

KSH aruandes ei analüüsita kavandatava tegevuse vastavust EL veepoliitika raamdirektiivi vooluveekogude hea seisundi saavutamise eesmärkidega, mida riiklikul tasemel rakendatakse Veemajanduskavade kaudu. Purtse_2 veekogumi seisundi hinnang 2019. aastal on halb. Perioodi 2022-2027 VMK meetmekavas on 17 meetet, et saavutada Purtse_2 veekogumi (Purtse Ojamaa jõest Püssi paisuni + Purtse Püssi paisust Viru HEJ paisuni + Purtse Viru HEJ paisust suudmeni) hea seisund.

Purtse jõe vee mahu vähenemise ning vooluhulkade ja veetasemetega manipuleerimise tõttu on kavandataval tegevusel negatiivne mõju Purtse jõe ökoloogilisele seisundile sealhulgas kaitsealustele kalaliikidele. Tulevikus võiks küsitavaks osutuda kavandatava suuremahulise tehnoloogilise veevõtu tarbeks veeloa andmine Veeseaduse §192 lõige 8 alusel.

Purtse jõe (ja tema lisajõgede) jääkreostuse ning rändetõkete eemaldamisega tegeletakse käesoleval ajal süstemaatiliselt riiklike ja rahvusvaheliste programmide ning vahendite toel. Purtse valglast olulise veekoguse äravõtmine tekitaks aga uue inimtekkelise surveteguri ja halvendaks veekogumi ökoloogilist seisundit täiendavalt ning ohustaks juba elluviidud ökoloogilise seisundi parandamise tegevuste tulemuslikkust.

Kuna KSH eesmärk on „Välja töötada olemasolevasse keskkonda sobiv lahendus ja keskkonnatingimused, millest tootmiskompleksi kavandamisel ja ekspluatatsioonil lähtuda, tekitamaks keskkonnale võimalikult väikese jalajälje“ (KSH lk 9), siis meie hinnangul ei ole see ülesanne esitatud materjalide alusel täidetud.

Ettevaatuspõhimõttest lähtuvalt ei tohiks esitatud andmete põhjal tunnistada läbiviidud KSH lõpetatuks. Vaja oleks täiendavaid uuringuid ja metoodilist analüüsi mõjude ulatuse ja pakutavate lahenduste teostatavuse ning mõjude kohta. Samuti peaks tegevuse mõjusid Läänemere seisundile ja kaitse-eesmärkide saavutamisele põhjalikult hindama vastavat pädevust omavad sõltumatud eksperdid.

Lugupidamisega

Meelis Tambets

juhatuse liige
Eesti Loodushoiu Keskus
tel 5176886
e-mail meelis.tambets@gmail.com

Lüganuse Vallavalitsus
valitsus@lyganuse.ee

Teie: 02.10.2024 nr 6-1/12-121
Meie: 15.11.2024 nr 3-1.1/2023/4346

V.a. Dmitri Dmitrijev

Lüganuse valla Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringust

Teavitame oma 02.10.2024 RMKle saadetud kirjaga Lüganuse valla Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu avalikustamisest. Planeeringuala paikneb riigile kuuluvatel kinnistutel Kohtla metskond 2 (43701:003:0310) ja Kohtla metskond 136 (43701:003:0155), milliste riigivara volitatud asutuseks on RMK.

Olles tutvunud eriplaneeringu detailse lahenduse seletuskirja, jooniste ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandega, avaldame järgmist:

- Palume seletuskirjas (lk 7) ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes (lk 37) lausest „Taimkattes on planeeringualal esindatud metsamaa, raiesmik, rohumaa ja võsa“ eemaldada sõnad raiesmik ja võsa, kuna ka need taimekooslused on metsamaad.
- Palume seletuskirjas planeeringu elluviimise etappide loetelus (lk 49) lisada esimese ja teise etapi vahele lisapunktina „Planeeringuala kasutusõiguse andmine vastavalt Riigivaraseaduses ja Metsaseaduses sätestatule“.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Kusmin
RMK Kinnisvaraosakond
Planeeringute spetsialist
jyrgen.kusmin@rmk.ee
505 3387

Koopia: info@kliimaministeerium.ee

Eesti Keskkonnaühenduste Koda
Päästame Eesti Metsad MTÜ

Lüganuse vallavalitsusele

Teie: 02.10.2024 nr 6-1/12-121
Meie: 18.11.2024 nr 1-1/24/6416

Eesti Keskkonnaühenduste Koja ja Päästame Eesti Metsad MTÜ seisukoht Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi Lüganuse valla eriplaneeringu detailse lahenduse ja KSH II etapi aruande kohta

Täname võimaluse eest taas kaasa rääkida Viru Keemia Grupi kavandatava biotoodete tehase planeerimisel ja mõjude hindamisel. Jääme suuresti oma varasemate, 6.09.2024 kirjaga nr 1-5/24/6332 esitatud ettepanekute juurde, kuivõrd KSH aruanne ei ole nende põhjal vahepeal kuigivõrd täienenud. Järgnevalt esitame oma ettepanekud KSH aruande täiendamiseks ning põhjendava argumentatsiooni.

1) Puudub EP LS ja KSH VTK lk 49 nimetatud uuring puidu kättesaadavusest, milles *“võrreldakse erinevaid raiestsenaariume, tehasele vajalike puidusortimentide saadavust ning sortimentide lõikes naaberriikide väliskaubanduse andmeid”*. **Teeme ettepaneku uuring läbi viia ning ootame vastust küsimustele, kuidas on olulisel määral kahanevate raiemahtude kontekstis tagatud tehasele toorme kättesaadavus ning kust hakkab toore pärinema, kui Eestis raiemahud langevad.** Juhime tähelepanu, et planeeringut vastu võttes on kohalik omavalitsus kinnitanud, et planeering vastab õigusaktidele ning selle koostamisel on arvesse võetud keskkonnamõju strateegilise hindamise tulemusi. Samas puudub KSH aruandes uuring, mille läbiviimist VTK ette näeb ning ka selge argumentatsioon, millistel kaalutlustel on loobutud kavandatud uuringu läbiviimisest.

Sisulise poole pealt on probleemne, et KSH aruandes ei ole arvestatud tulevikus raiemahtude vähenemisega Eestis. See on vajalik muuhulgas kliima- ja elurikkuse eesmärkide täitmiseks ning mõjutab otseselt toorme kättesaadavust. RMK esitas 2023. aasta septembris [raiemahu prognoosi 200-aastases perspektiivis](#), millest nähtub, et riigimetsa uuendusraiate pindala langeb lähema 50 aasta jooksul ligemale poole võrra, sest küpset metsa pole enam piisavalt. See prognoos on tehtud eeldusega, et RMK majandatava metsamaa pindala ei vähene, mis ei arvesta EL elurikkuse strateegia ja Montreal-Kunmingi elurikkuse raamistikust Eestile tulenevate kohustustega suurendada kaitsealade pindala vähemalt 30%-ni maismaast, kaitstes eeskätt kõige suurema elurikkuse ja süsinikusaldusega alasid, mis Eestis on eelkõige metsad. Ka ei arvesta see prognoos hiljuti Kliimaministeeriumi avaldatud Looduskaitseaduse muutmise eelnõuga, millega on kavas kaitse alla võtta 30% maismaast ja seda eelkõige riigimaa arvelt, mis tähendab ka RMK hallatava majandusmetsa vähenemist ning teistel aladel, nt ranna- ja kaldaalad,

raiepiirangute suurendamist. Kliimakindla majanduse seaduse eelnõus seatakse Eesti LULUCF sektori eesmärgiks 2030 netonull ehk sidumise ja heite tasakaal, mis on oluliselt ambitsioonikam ELi LULUCF määruses Eestile sätestatud eesmärgist ja mille saavutamiseks võib olla vaja riigimetsa raiemahtu veelgi vähendada. Keskkonnaagentuur on oma 2021. aasta analüüsis "[Maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse sektori sidumisvõimekuse analüüs kuni aastani 2050](#)" välja toonud, et metsaraied on olnud Eestis suurimad inimtekkeliste kasvuhoonegaaside netoheite mõjutajad LULUCFi sektoris (lk 19) ning samast analüüsist nähtub, et ainuke raiemahu stsenaarium, mille korral metsamaalt lähtuv KHG heide ei hakka sidumist ületama, tähendab raiete keskmist kogumahtu ca 7 milj m³ - märkimisväärselt vähem, kui on viimastel kümnenditel raiutud.

Erametsades on raie olnud veelgi intensiivsem (vt sama KAURI analüüs), mistõttu ei saa väita, et BTT jaoks vajaliku toorme puudujääk kaetakse erametsadest tulevate raietega - ka seal on raieküpsed metsad otsa lõppemas. RMK pikaajaline prognoos viitab esiteks kasvavale puidu kui tooraine defitsiidile ning teiseks tõenäolisele märkimisväärsel puiduhinna tõusule.

Kavandatava tehase toodang on sisend teistele ettevõtetele ning ettevõttele endal puudub võimekus biotoodete tehase toodangust kõrgema hinna ja lisandväärtusega tooteid valmistada, mistõttu on võimekus võimaliku toorme hinnatõusuga kaasa minna väga sõltuv tehase toodangu hindadest, mis sõltub üldisest *commodity* turgude hinnatasemest. Seetõttu on väga suur risk, et nii suure toormevajadusega tehase lisandudes tekib suur surve jätkusuutmatute raiemahtude jätkamiseks ka tulevikus, et tagada vajaminevad puidukogused. Hinnatõusu põhjustab nii raiemahtude vähenemine kohapeal kui ka konkurents seniste paberipuidu eksportijatega, samuti asjaolu, et Eestis maaomanikeks ja metsa üles töötajateks olevatel Skandinaavia suurkontsernidel on samuti oma tselluloositehased, mis toorainet vajavad.

Lisaks mõjutab toorme kättesaadavust ka siseriiklik konkurents samale ressursile. Pärnusse on kavandamisel metanoolitehas puidutarbega 1 milj m³/a (planeering ja KSH algatatud 18.02.2024), paberipuitu plaanib suures koguses kasutada ka Fibenol, samas olemasolev haavapuitmassi tehas Estonian Cell aastase puidutarbega 440 000 m³ [vaagub sisuliselt hinge seoses kõrgete sisendhindadega](#), sh puidu hind. Samuti on ebarealistlik eeldada, et Eestis kättesaadavad paberipuidu kogused jäävad väheneva raiemahu tingimustes samaks, nagu praegu on KSH arvutustes eeldatud.

2) Teeme ettepaneku analüüsida KSH raames BTT võimekust kohaneda vajadusel oluliselt väiksemate tootmismahutudega ning võimalust rajadagi tehas väiksema tootmismahuga (stsenaariumid nt 1/2, 1/4 ja 1/10 mahus), hõlmates analüüsi ka kliimamõju (sh toormekogustega seotud raievajadus). Ühtlasi teeme ettepaneku, et see analüüs võiks asendada praeguse stsenaariumite võrdluse, hõlmates ka 0-variandi. Hetkel sisaldab stsenaariumite võrdlus ainult 0-stsenaariumi ehk tehase rajamata jätmist ning sisaldab ainult väga üldist kirjeldust võrreldavast olukorrast ehk metsamaa säilimisel. Viimane ei ole kindlasti piisavalt põhjalik ega objektiivne, et anda ühest hinnangut tehase rajamise kasuks ning just sellises mahus. Vt ka punkt 6 rohevõrgustiku muutmise seotud mõjude kohta, mis on samuti alternatiivide võrdlemisel asjakohane, kuivõrd väiksema tehasega kaasneks väiksem toormevajadus ning selle võrra ka väiksemad puidu ladustamisplatsid.

3) Leiame jätkuvalt, et on asjakohane ja vajalik ning **teeme ettepaneku analüüsida KSH raames tehase rajamisega kaasnevat vastutust ja survet looduskeskonnale**. Leiame, et KSH aruandes esitatud lähtekoht: *“puidutoorme hankimise mõju avaldub eelkõige vedudega kaasneda võiva müra kaudu”* on ekslik. Eelkõige avaldub puidutoorme hankimise mõju negatiivse mõjuna elurikkusele Eesti (või ka teiste piirkondade, kust tooret on plaanis varuda) metsades läbi tehase toormevajadusega kaasneva raiesurve. KSH aruandes lk 17 toodu: *“BTT eeldab, et neile tootmises vajamineva puidu tarnijad tegutsevad vastavuses selle valdkonna jätkusuutlikkuse kriteeriumitega, sh rakendavad valdkonnas sätestatud hoolsuskohustust ja järgivad õigusaktide nõudeid. Seega, nagu ka varasemalt käesoleva eriplaneeringu KSH VTK-s sätestatud, ei käsitleta käesolevas mõju hindamises tooraine hankimise mõju raiemahtudele jm metsandusega seotud teemadele, sh bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemide kaitse – vastavaid arenguid suunatakse ja mõjusid hinnatakse riigi tasandil (Eestis metsanduse arengukavaga ja selle mõju hindamisega).”* ei ole vastutustundlik lähtekoht ega ammendav elurikkusele avalduva mõju hindamata jätmiseks. See ei ole ka kooskõlas EL kestlikkusaruandluse kohustusega hinnata väärtusahela mõju nii üles- kui allavoolu. Ka näitab senine kogemus, et metsa intensiivseks majandamiseks ning puidu töötlemiseks tehtud üledimensioneeritud ning jätkusuutliku raiemahuga mitte kooskõlas olevad investeeringud on üks jätkusuutmatu raiesurve suurimaid faktoreid.

Hetkel puudub KSH aruandes veenev argumentatsioon selle kohta, milliste mehhanismide toel peaks praegu ekspordiks minev paberipuit hakkama jõudma just VKG tehasesse ning kust hakkab tulema puuduv tooraine, et saaks väita, et täiendavat raiesurvet tehase rajamisega ei kaasne. KSH aruandes esitatud andmete põhjal katab praegune paberipuidu eksport ca 2 milj m3 aastas enam-vähem tehase toormevajaduse, kuid Statistikaameti andmete põhjal on aastatel 2022-2024 paberipuitu eksporditud peaaegu poole vähem, vahemikus 1-1,6 milj m3 aastas. Seega isegi kui kogu praegu eksporditav paberipuu jõuaks VKG tehasesse, tekib vähemalt 1 milj m3 aastas toorme puudujääk. Hetkel on KSHs viidatud, et puuduv toore tuleb väljastpoolt Eestit, kuid puudub info selle kohta, kust täpsemalt. Arvestades üleraie tingimusi nii Soomes, Rootsis, Lätis kui ka Leedus ning Ukraina sõjaga kaasnevaid sanktsioone, tundub suurusjärgus poole tehasele vajaliku toorme importimine konkurentsivõimeliste hindadega väga kaheldav. Viimasel kümnendil on süsiniku sidumine LULUCF sektoris vähenenud nii Eestis kui lähiriikides (Rootsi, Soome, Läti) ja seda suuresti metsades toimuva tõttu. Arvestades LULUCF määrusest tulenevaid kohustusi piirkonna riikidele, on väga tõenäoline, et puidu kättesaadavus regioonis väheneb ning sellest tulenevalt puidu hind tõuseb. Lisaks puudub vastus küsimusele, mis peaks praeguseid eksportijaid veenma oma tegevust lõpetama ja puitu VKG BTT-le loovutama. Märkimisväärne osa metsaomanikest ja ülestöötajatest, samuti haket eksportivatest saeveskitest kuulub Skandinaavia kontsernidele, kellel on ka oma tselluloosivabrikud.

Kuni eelnevatele asjaoludele veenvaid selgitusi esitatud ei ole, oleme veendunud, et VKG BTT ärimudelisse on sisse kirjutatud raiemahu tõus Eestis ja seega on vajalik hinnata ka sellest tulenevat mõju nii elurikkusele, kliimale kui kliimaeesmärkide täitmisele. Raiemahu tõusu eeldust kinnitab ka Lüganuse valla vastus Rahandusministeeriumile: *“Eelnevast lähtudes eeldab EMPL ja arendaja, et nii Eesti valitsus, kui ka Rahandusministeerium võtavad arvesse metsamajanduse mõju töökohtadele, lisandväärtusele, maksutulule ja ühiskonna survet rohetoodete järgi*

(asendamaks fossiilseid) ja ei poolda Eesti raieahtude vähendamist alla 10 miljoni m³ aastas.

Ärimudeli hindamiseks oleks KSH programmis ette nähtud puidu saadavuse uuring oluline, sest ette on nähtud ka " hinnata sortimentide lõikes naaberriikide väliskaubanduse andmeid". Arvestades, et [Soomes](#) ja [Rootsis](#) on üldiselt paberipuidu hind tuntavalt soodsam kui [Eestis](#), tekitab küsitavust tehase tasuvus ning selle toodangu konkurentsivõime, mille enamus sisendist on vähemalt 50% kallim kui naaberriikides.

KSHs viidatav metsanduse arengukava, mis peaks reguleerima lähituleviku raiegevust, on koostamisel alates 2017 ja siiani vastu võtmata. Hetkel avalikustamisel olevate Metsaseaduse muudatustega on kavas see arengukava üldse ära kaotada. Metsanduse arengukavale on KSH aruandes viidatud veelgi, nt lk 50. Leiame, et antud olukorras metsanduse arengukava ei saa käsitleda pädeva allikana, palume aruannet korrigeerida. Samuti on teada fakt, et raie keskkonnamõju ei hinnata Eestis piisavalt. Selle kohta on mitmeid Riigikohtu otsuseid ning [Euroopa Komisjon on algatanud](#) selle tõttu rikkumismenetluse Eesti suhtes. Ka peamine kasutusel olev sertifitseerimissüsteem [FSC ei täida oma tegelikku ülesannet](#), mistõttu on keskkonnaühenduste esindajad sellega seotud kojast välja astunud. Kinnitusi, et Eesti metsade majandamine ei ole viimastel aastakümnetel olnud jätkusuutlik ega looduskeskkonna taluvuspiire arvestav, leiab ridamisi veelgi. Olgu selleks [metsalindude arvukuse langustrend](#), mis on seotud raie ja metsade noorenemisega või põhjalikul andmeanalüüsil põhineva [metsade alternatiivse hindamise](#) tulemused ja järeldused.

4) Teeme ettepaneku täpsustada KSH aruandes kliimamõju hindamise stsenaariumid, arvestades erinevate raieahtu stsenaariumitega.

On arusamatu, mille põhjal on kliimamõju hindamisel lähtutud eeldusest, et "tehase rajamine Eesti raieahtusid ei muuda, kuna tehas kasutab turul saadaolevat puitmaterjali, mille kättesaadavus sõltub paljudest teguritest (sh riigi metsapoliitikast ja puiduturu olukorrast), mis on väljaspool ettevõtte mõju või kontrolli." (KSH aruanne pt 3.3.4.1 lk 81). Puidu saadaolevuse hindamisel on pt 1.3.1 lk 18 viidatud allikatena nt Keskkonnaagentuuri puidubilansile. Juhime tähelepanu, et puidubilans ei hinda turul saadaolevat puidukogust, vaid puiduvoogude liikumist. Nagu oleme eelpool välja toonud, on Eestis maaomanikeks ja metsa üles töötajateks olevatel Skandinaavia suurkontsernidel oma tselluloositehased, mis toorainet vajavad. Selle tõttu peaks täpsemalt selgitama, kuidas on hinnatud turul saadaoleva puidu kogust ning mille alusel võetud eelduseks, et kogu puidubilansis kajastatud eksporditav puit on turult arendajale vabalt saadaval. Meie hinnangul ei saa puuduva info tõttu võtta kliimamõju hindamisel eelduseks, et tehas raieahtu ei mõjuta.

Kavandatava tehase põhiline näiline positiivne kliimamõju tuleneb LULUCF arvestusmetoodikast, mille järgi toodetesse salvestatud süsinik annab positiivse efekti. Vastavalt Eesti Maaülikooli 2021. aastal valminud uuringule oleks 2031-2040 keskmine sidumine toodetesse 205 000 t CO₂ekv aastas, kuid edaspidi järjest vähenev ning juba aastatel 2031-2040 oleks keskmine sidumine toodetesse 23 000 t CO₂ekv aastas, mis on sisuliselt sama tehase heitmetega. **See tähendab, et alates aastast 2040 tehasel KHG arvestuses positiivne efekt sisuliselt puudub.** Arvestades tehase suurt toorme vajadust (u 2,3 miljonit m³ puitu ja puiduhaket aastas) on saavutatav lisasidumine puittoodetesse vaid u 200 000 t CO₂ekv aastas ning sedagi lühiajaliselt, sest enamus tehase toodangust läheb

lühiajalise kasutusega toodeteks (keskmine poolestusaeg 2 a). Oluliselt suurem positiivne kliimamõju oleks saavutatav sama puidu raiumata jätmisel, sest 1 mln m³ raiet on ca 1,1–1,2 mln t CO₂ ekv heidet LULUCF sektoris. Kliimakindla majanduse seaduse eelnõu seletuskirjas on korduvalt rõhutatud vajadust puidusektoris suurendada pikaajaliste toodete osakaalu ning vajadust eelistada kliimaseaduse eesmärkide täitmisel meetmete valikul elurikkust toetavaid meetmeid. Leiame, et antud tehas seda ei tee, kuivõrd 2-aastase keskmise elueaga toode ei ole kindlasti pikaajaline, samuti ei saa märkimisväärse raiesurve lisandumist pidada elurikkust toetavaks.

Lisaks on kliimamõjude hindamisel oluline hinnata jätkusuutlikku raiemahtu ületava püsiva raiemahu mõju metsavarude struktuurile ja puidu sortimendile. Kui metsavarude vanuselise struktuuri muutumise tõttu väheneb kestvustoodeteks sobiva puidu saadavus, siis on tõenäoline, et väheneb Eestis valmistatavate kestvustoodete maht ja sellest tulenevalt väheneb pikaajaline sidumine puittoodetesse. See vähendab veelgi BTT toodetest tekkivat lisanduvat sidumise efekti, mis on võrrreldes tehase enda heidetega olemas vaid esimesel tehase töötamise kümnendil.

Kliimamõjude arvutamisel on ilma põhjendusega jäetud arvestamata erinevate heitetegurite ning arvutusmetoodika võimalike ja tõenäoliste muutumistega tulevikus, “kuna need oleks suure määramatusega ning sõltuvad paljuski kliimapoliitilistest valikutest ja nende elluviimise edukusest.” (lk 73). Meie hinnangul on see aruande oluline puudujääk, sest mõjutab kliimamõju arvutusi oluliselt.

5) Teeme ettepaneku lisada KSH aruandesse analüüs metsatulekahjude sagenemise võimalikest mõjudest ning sellega seotud riskihaldusmeetmetest. KSH aruandes lk 89 on jõutud järelduseni, et asukohapõhiste kliimariskide-aspektidega nagu maalihked, merevee taseme tõus, rannikuerosioon, hüdroloogiline režiim ja soolase vee sissetung, metsatulekahjud seotud riskide tase kavandatava tegevuse suhtes ei muutu kliima muutudes. Selle järelduseni viinud analüüsi ei ole välja toodud. Arvestades, et kavandatav ehitis asub rohevõrgustiku tuumalal ning põudadega kaasneb metsatulekahjude sagenemine ja tehasele on kavandatud suuremahuline puidu varumine laoplatsidel, et maandada toorme kättesaadavuse ebaühtlust ajas (vastus Rahandusministeeriumile KSH I etapi aruande esitatud kommentaarile), on asjakohane hinnata ka metsatulekahjudega kaasnevaid riske. Meie hinnangul on ebapiisav “Lisa 4. KSH aruande kooskõlastuste ja koostöö koondtabel” lk 19 sama sisuga ettepanekule antud vastus “Metsatulekahjude esinemissageduse suurenemine ei mõjuta otseselt tehase tegevust – tehase maa-ala on piisava suurusega, et kavandada tule suhtes tundlikud objektid metsa-aladest kaugemale.” Vastuses ei selgitata, millised tehase objektid on ja ei ole tule suhtes tundlikud ning kus need täpsemalt metsa suhtes paiknevad.

6) Toetame Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi 30.08.2024 kirjas nr 14-3/1293-1 tõstatatud teemat ning teeme ettepaneku hinnata tootmiskompleksi rajamisest tuleneva rohevõrgustiku vähendamisega kaasnevaid mõjusid. Juhul kui seda tehakse koostamisel oleva Lüganuse valla üldplaneeringu KSH raames, on kohane VKG BTT eriplaneeringu KSH aruandes sellele ning põhijäreldustele ja -argumentidele viidata. Ühtlasi toome välja vajaduse järgida rohevõrgustiku muutmisest tulenevat loogilist järgnevust planeeringute kehtestamisel, st kehtestada koostamisel olev üldplaneering, millega viiakse sisse muudatus rohevõrgustikus, enne eriplaneeringut.

7) Teeme ettepaneku eemaldada KSH aruandest eksitav järeldus, nagu ei omaks heitveega Läänemerre lisanduvad ained negatiivset keskkonnamõju. KSH aruande pk 3.3.2 "Heitvee käitlemise mõjud" jõuab järeldusele, et BTT tööstusreoveepuhasti ning selle juurde kuuluvate reoveepuhastuse settesüsteemide käitamine ei põhjusta olulist keskkonnamõju. Sama peatükk sedastab, et lämmastiku aastane koormus on 56 t ja fosfori oma 5,6 t.

EL merestrateegia raamdirektiivi kohane merekeskkonna seisundihinnang (leitav lehel <https://kliimaministerium.ee/keskkonnakasutus/merestrateegia#i-etapp-eesti-merea>) eutrofeerumise osas sedastab, et Soome lahes (nagu ka suuremas osas meie merest) ei ole hea keskkonnaseisund saavutatud (üldhinnang lk 15), kusjuures Lüganuse vallaga piirneva mereosa seisund ei ole hea ei toitainete osas (lk 17) ega ka otseste ja kaudsete mõjude osas (vastavalt lk 18 ja 19).

Sõltumata sellest, mida näitavad mudelid, on arusaamatu, kuidas saab juba praegu eutrofeerunud merele täiendava lämmastiku ja fosfori lisamine mitte põhjustada olulist keskkonnamõju, kui just ei soovita väita, et antud projektiga on võimalik mööda hiilida aine jäävuse seadusest. Teatavasti ületab Eesti koormus Soome lahte nii lämmastiku kui fosfori osas HELCOMi tegevuskava eesmärkide seatu <https://helcom.fi/wp-content/uploads/2023/01/Summary-of-the-HELCOM-seventh-pollution-load-compilation-PLC-7.pdf>. Seega kava täitmiseks tuleb toitainekoormust vähendada, mitte kasvatada. Peame vajalikuks eksitav järeldus KSH aruandest eemaldada.

EL merestrateegia raamdirektiivi saasteainete osa hinnang (samuti allalaetav lehelt <https://kliimaministerium.ee/keskkonnakasutus/merestrateegia#i-etapp-eesti-merea>) sedastab, et Narva-Kunda lahe rannikuveekogum ei saavutanud head keskkonnaseisundit. Selles üheks põhjuseks on vase kontsentratsioon setetes. Samas oleks KSH aruande kohaselt prognoositav vase koormus merre 128 kg/a. Ühtlasi ületatakse vase kontsentratsioon 18,3 µg/l heite piirväärtuse 15 µg/l. Juba praegu ei ole saasteainete osas saavutatud head seisundit ja kavandatav tehas suurendaks seda põhjustanud aine kontsentratsiooni. Seetõttu ei saa nõustuda järeldusega olulise mõju puudumisest.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Maia-Liisa Anton

Eesti Keskkonnaühenduste Koja koordinaator
Eesti Keskkonnaühenduste Koda ühendab üheksat keskkonnaorganisatsiooni: Eestimaa Looduse Fond, Eesti Ornitoloogiaühing, Eesti Roheline Liikumine, Balti Keskkonnafoorum, Läänerannik, Nõmme Tee Selts, Pärandkoosluste Kaitse Ühing, Tartu Üliõpilaste Looduskaitsering, Keskkonnaõiguse Keskus. Päästame Eesti Metsad MTÜ tegeleb peamiselt metsade ja märgalade huvikaitsega.

Lüganuse Vallavalitsus
Lgp Anu Horn
valitsus@lyganuse.ee
Keskpuiestee 20
43199 Kiviõli Ida-Virumaa

Koprapere OÜ
Sillaoru, Purtse küla
43302, Lüganuse vald
Meie 16.11.2024

Arvamus kavandatava BTT projekti eriplaneeringu detailse lahenduse ja II etapi KSH aruande kohta

OÜ Koprapere esitas eriplaneeringu I etapi KSH aruande kohta arvamuse, milles selgitas planeeritava biotoodete tehase (BTT) veevõtuga kaasnevat mõju Purtse jõel asuvale Sillaoru hüdroelektrijaama veekasutusele. Siis oli I etapi KSH aruandes lühidalt märgitud, et täpne veevõtu lahendus selgub eriplaneeringu II etapis.

Praegu avalikul väljapanekul olevas II etapi KSH aruandest saab teada, et veevõtu mõjude täpsemaks väljaselgitamiseks viis Eesti Geoloogiateenistus eriplaneeringu koostamise ajal läbi hüdrokeoloogilised uuringud, et selgitada välja toorveevõtu lahendus.

Tehase tehnoloogilise vee vajadus on 12,5 miljonit m³ ehk 0,40 m³/s, mis pärast veekasutust suunatakse heitveena väljaspoole Purtse jõgikonda. Eriplaneeringu detailse lahenduse käigus läbi kaalutud võimalikud toorvee saamise allikad (Ojamaa ja Uus-Kiviõli kaevandused, Aidu karjäär) jäävad kõik Purtse jõgikonda, mis tähendab, et tehase veevõtuga kaasneb otsene mõju Purtse jõe hüdrooloogilisele režiimile.

Peamised lahendamata küsimused on järgmised:

1. Keskkonnamõju hindamisel tuleb analüüsida ja arvestada ka sotsiaalmajanduslike mõjudega. OÜ Koprapere on Lüganuse vallas Purtse jõel paikneva Sillaoru hüdroelektrijaama omanik ja kasutaja. Sillaoru HEJs Purtse jõe vee kasutamiseks on väljastatud riigi poolt keskkonnaluba ning jaama ehitised on püstitatud arvestades jõe senist äravoolu. Kuna kavandatava biotoodete tehase toorveega varustamisega pidevalt 0,40 m³/s kaasneb sama palju Purtse jõe vooluhulga vähendamine Sillaoru lävendis, on tegemist otsese ja mõõdetava mõjuga, mis on eriplaneeringu dokumentides jäetud arvestamata.
2. OÜ Koprapere veekasutus Purtse jõe Sillaoru lävendis on õiguslikult kindlaks määratud vee erikasutusloaga nr L.VV/327250 (keskkonnaameti poolt väljastatud 01.02.2016). Loa p 5.8.6 kohaselt tuleb allpool Sillaoru paisu tagada Purtse jões sanitaarvooluhulk 0,45 m³/s. Biotoodete tehase veevõtmisega Purtse jõgikonnast ja heitvee suunamisega väljaspoole jõgikonda 0,40 m³/s, jääb sanitaarvooluhulgast alles ainult 0,05 m³/s. Toodust tulenevalt ei ole OÜ-l Koprapere võimalik täita vee erikasutusloaga kohustuslikuks seatud tingimust.
3. Eriplaneeringu koostaja ja KSH hindamise läbiviija on eespool nimetatud probleemidega teinud teadlikult eksitavad järeldused (KSH aruande lk 60): Lähtuvalt eeltoodust ei põhjusta BTT rajamine ja käitamine võrreldes nn 0-stsenaariumiga olulisi muutusi Purtse jõe ökoloogilises seisundis ja ei mõjuta ka majandustegevusi, mis kasutavad Purtse jõe vett. Seetõttu ei ole nende teemade põhjalikum analüüs BTT rajamise kontekstis vajalik.

Olen juhtinud tellijale (omavalitsus) ja töövõtjale (mõjuhindaja) kirjadega 31.08.2022; 22.01.2023; 16.02.2023; 04.05.2024 tähelepanu käsitlemist vajavatest teemadest ja küsinud selgitusi.

Olen saanud vastuse: ... *tõenäoliselt antakse detailsem hinnang KSH II etapi aruandes ja detailses lahenduses* – mida täna tehtud ei ole.

Toodust tulenevalt on AS Viru Keemia Grupp biotoodete tehase eriplaneeringu II etapi KSH aruanne puudulik ja seda tuleb sotsiaalmajanduslike ning Purtse jõe avalduva ebasoodsa ökoloogilise mõjude osas täiendada ning korraldada täiendav avalik väljapanek.

Jaan Tsernant

OÜ Koprapere

/ allkirjastatud digitaalselt /

LÜGANUSE VALLAVALITSUS

Nimekirja alusel

25.11.2024 nr 6-1/12-128

Lüganuse valda kavandatava Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu avaliku väljapaneku tulemusi tutvustavad avalikud arutelud

Eriplaneeringu avalik väljapanek toimus alates 17. oktoobrist kuni 17. novembrini 2024. KOV EP avaliku väljapaneku jooksul laekus 6 kirjalikku arvamust.

Lüganuse Vallavalitsus korraldab eriplaneeringu avaliku väljapaneku tulemusi tutvustavad avalikud arutelud **10. detsembril 2024**. Avalikud arutelud toimuvad **Kiviõli Kunstide Koolis** (Vabaduse pst 6, Kiviõli linn) algusega **kell 15.00** ja **AA Mõisa peahoones** (lähiaadress Aa hooldekodu, Aa küla) algusega **kell 18.00**.

Avalikul arutelul tutvustab Lüganuse Vallavalitsus avaliku väljapaneku kestel esitatud kirjalikke arvamusi ja oma seisukohti nende kohta ning vastab muudele teemat käsitlevatele küsimustele. Aruteludel osaleb ka Viru Keemia Grupi biotoodete arendusmeeskond ning eriplaneeringu läbiviinud Hendrikson DGE konsultatsiooniettevõtte eksperdid. Planeeringu materjalid on kätte saadavad Lüganuse valla veebilehel <https://www.lyganuse.ee/vkg-biotoodete-tootmiskompleks>

Kiviõli Kunstide Koolis toimuvat avalikku arutelu saab vaadata ka otse veebiülekande teel ning seda ka salvestatakse. Veebilink, mille kaudu on võimalik arutelu jälgida, avalikustatakse valla kodulehel avaliku arutelu eel. Salvestus avalikustatakse nädala jooksul Viru Keemia Grupi koduleheküljel.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Dmitri Dmitrijev

vallavanem

Anu Horn

5302 6061, anu.horn@lyganuse.ee

Keskpuiestee 20
Kiviõli, Lüganuse vald
43199 Ida-Viru maakond

Telefon +372 332 1320
E-post valitsus@lyganuse.ee
www.lyganuse.ee

registrikood 77000223
a/k EE162200221068428704
AS Swedbank

LÜGANUSE VALLAVALITSUS

Keskkonnaamet
info@keskkonnaamet.ee

Teie: 13.11.2024 nr 6-5/24/17922-3

Meie: 28.11.2024 nr 6-1/12-129

Lügänuše valla Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu avalikustamise käigus esitatud ettepanekute vastused

Austatud Helen Manguse

Täname, et saatsite ettepanekud Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu ja selle keskkonnamõjude strateegilise hindamise (edaspidi KSH) aruande kohta. Tegite kaks ettepanekut, mille alusel on eriplaneeringu detailse lahenduse seletuskirja ja KSH aruande sõnastust täpsustatud. Need täpsustused ei ole KSH aruande oluliseks muutuseks vaid aruannet on selgemalt sõnastatud, sh esitatud aruandes varasemalt kajastatud pikemate käsitluste lühikokkuvõte. Edastame vallavalitsuse poolse seisukoha Teie poolt esitatud arvamusele (Lisa).

Kutsusime Teid eriplaneeringu ja selle lisaks oleva II etapi KSH aruande avaliku väljapaneku tulemusi tutvustavale avalikule arutelule 10.12.2024 kell 15:00 Kiviõli Kunstide Koolis (Vabaduse pst 6, Kiviõli linn) ja kell 18:00 Aa mõisa peahoones (lähiaadress Aa hooldekodu). (meie kiri 25.11.2024 nr 6-1/12-128). Kiviõli Kunstide Koolis toimuvast avalikust arutelust tehakse ka veebiülekanne, mille link avalikustatakse valla veebilehel enne avaliku arutelu toimumist.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Dmitri Dmitrijev
vallavanem

Lisa. KSH aruande koostajate selgitused Keskkonnaameti 13.11.2024 esitatud kirjalikule arvamusele.

Anu Horn
53026061, anu.horn@lyganuse.ee

Keskpuiestee 20
Kiviõli, Lügänuše vald
43199 Ida-Viru maakond

Telefon +372 332 1320
E-post valitsus@lyganuse.ee
www.lyganuse.ee

registrikood 77000223
a/k EE162200221068428704
AS Swedbank

Selgitused Keskkonnaameti 13.11.2024 kirjalikele ettepanekutele Lüganuse valla Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu kohta

Keskkonnaamet saatis Lüganuse Vallavalitsusele 13.11.2024 kirjaga nr 6-5/24/17922-3 arvamuse kavandatava VKG BTT projekti eriplaneeringu detailse lahenduse ja II etapi keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande kohta.

Tehti kaks ettepanekut, mille alusel on eriplaneeringu detailse lahenduse seletuskirja ja KSH aruande sõnastust täpsustatud. Need täpsustused ei ole KSH aruande oluliseks muutuseks vaid aruannet on selgemalt sõnastatud, sh esitatud aruandes varasemalt kajastatud pikemate käsitluste lühikokkuvõte.

1. Keskkonnaamet selgitab, et parim võimalik tehnika on tehnilise arendustegevuse ning selles rakendatavate töömeetodite kõige tõhusam ja kõige paremini välja arendatud tase. See hõlmab käitises kasutatavat tehnoloogiat ning käitise kavandamise, ehitamise, hooldamise, käitamise ja tegevuse lõpetamise viisi; käitajale mõistlikul viisil kättesaadavat nüüdisaegset tehnikat, mille kasutamine tegevusvaldkonnas on kulusid ja eeliseid arvesse võttes majanduslikult ja tehniliselt vastuvõetav ning tagab keskkonnanõuete parima täitmise ning seda keskkonna kui terviku kaitsmiseks kõrgel tasemel. Parim võimalik tehnika (edaspidi PVT) on praktiliselt sobiv heite piirväärtuste ja muude loa nõuete määramiseks, et vältida või kui see pole teostatav, siis vähendada heidet ja selle mõju keskkonnale tervikuna. Käitaja peab kasutama parimat võimalikku tehnikat saastatuse vältimiseks ja vähendamiseks ning keskkonnanõuete parimaks täitmiseks (tööstusheite seadus (THS) § 26 lg 1 p 3, keskkonnaseadustiku üldosa seadus § 7 ja 8).

/1.1/ Eeltoodust lähtuvalt juhime veelkord tähelepanu, et kui kavandatava käitise raskmetallide heide ületab kehtestatavaid piirväärtusi ja käitises ei rakendata parimaid võimalikke kasutatavaid tehnikaid heite vähendamiseks (nt täiendavaid võimalikke saaste vähendamise tehnoloogiaid) otsustab loa andmise või andmata jätmise, segunemispiirkonna määramise, piirväärtuste seadmise, keskkonnakaitsenõuete ja lisaabinõude seadmise Keskkonnaamet keskkonnakompleksloa menetluse raames (THS § 27, § 41 lg 3 ja 4, § 42 lg 1 ning § 44 lg 1 ja 2). Käitises planeeritava tehnoloogia täpsemat vastavust parima võimaliku tehnika nõuetele on võimalik hinnata keskkonnakaitseloa menetlemise käigus (THS § 4, § 42 lg 1 ning § 44 lg 1 ja 2).

/1.2/ Keskkonnaamet juhib tähelepanu, et lisaks käitise kavandatavale tegevusele võivad erinevaid keskkonnalubasid ja nõusolekuid vajada ka ehitusaegsed tegevused (veekogude süvendamine, tahkete ainete veekogusse paigutamine, põhjavee ümber juhtimine ja sademevee ära juhtimine, raie veekaitsevööndis) (veeseadus § 187 ja § 119). Keskkonnaamet palub tegevuslubade vajadusega arvestada enne tegevuste planeerimist.

Vastus:

/1.1/ KSH aruande ptk 3.3.2.3 „Ohtlike ainete suublasse juhtimine BTT heitveega“ lk 58 sõnastamisel on viidatu kajastatud. Selguse huvides on ptk 3.3.2.3 kokkuvõtvasse lõiku lisatud, et segunemispiirkonna määramine jm otsuse tegemine on Keskkonnaameti pädevuses: „Keskkonnaamet hindab keskkonnakompleksloa menetluse raames BTT käitises kavandatava tehnoloogia täpsemat vastavust PVT nõuetele ja otsustab segunemispiirkonna määramise, piirväärtuste seadmise, täiendavate

keskkonnakaitsenõuete jm lisaabinõude seadmise ning loa andmise või andmata jätmise.“ Sama täiendus on lisatud ka keskkonnameetmete ptk 4.1.1 lk 113 ja kokkuvõttesse lk 122.

/1.2/ Erinevate tegevuslubade vajadust on erinevate tegevuste ülevaates ptk 1.4 alapeatükkides ning ka KSH aruande ptk 3 hindamisosas kajastatud. Selguse huvides on ptk 1.4 sissejuhatusse lisatud kokkuvõttev ülevaade erinevate tegevuslubade vajadusest ja seda on korratud ka ptk 4.1.1 ja kokkuvõttes.

2. KSH aruandesse on jäänud sisse viitamise näpuviga (lk 47), samuti seletuskirja (lk 40). Aruandes ja seletuskirjas on toodud, et raie on keelatud ka riigimetsas asuvas VEP-is, välja arvatud erandkorras tehtav raie ja kujundusraie Keskkonnaameti nõusolekul³⁵. Arvatavasti ülaindeks 35 on üleliigne.

Vastus: Täname tähelepanu juhtimast, tegemist on korduva viitega. Vältimaks liigset viitamist on KSH aruandes ja eriplaneeringu detailse osa seletuskirjas vastva lõigu sõnastust toimetatud: „*Lisaks, avalik-õiguslikus omandis olevas metsas ja riigimetsas asuvas Eesti looduse infosüsteemi kantud VEP-s on keelatud raiumine (sh raadamine), välja arvatud erandkorras tehtav raie ja kujundusraie Keskkonnaameti nõusolekul³⁷. Raie, sh raadamine on keelatud ka vastava notariaalse lepinguga kaitstavas eraomandis olevas VEP-s³⁸.*

Lugupidamisega

Juhan Ruut
BTT EP KSH juhtekspert
Hendrikson & Ko OÜ

LÜGANUSE VALLAVALITSUS

Kliimaministeerium
info@kliimaministeerium.ee

Teie: 14.11.2024 nr 7-15/24/4717-2

Meie: 28.11.2024 nr 6-1/12-130

Lüganeuse valla Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu avalikustamise käigus esitatud märkuste vastused

Austatud Antti Tooming

Täname, et avaldasite arvamust Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu keskkonnamõtjude strateegilise hindamise (edaspidi KSH) aruande kohta. Tegite kolm märkust, mille alusel on tehtud aruandes täpsustused. Need täpsustused ei ole KSH aruande oluliseks muutuseks vaid aruannet on selgemalt sõnastatud või täpsustatud taustaandmeid. Edastame vallavalitsuse poolse seisukoha Teie poolt esitatud arvamusele (Lisa).

Kutsusime Teid eriplaneeringu ja selle lisaks oleva II etapi KSH aruande avaliku väljapaneku tulemusi tutvustavale avalikule arutelule 10.12.2024 kell 15:00 Kiviõli Kunstide Koolis (Vabaduse pst 6, Kiviõli linn) ja kell 18:00 Aa mõisa peahoones (lähiaadress Aa hooldekodu). (meie kiri 25.11.2024 nr 6-1/12-128). Kiviõli Kunstide Koolis toimuvast avalikust arutelust tehakse ka veebiülekanne, mille link avalikustatakse valla veebilehel enne avaliku arutelu toimumist.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Dmitri Dmitrijev
vallavanem

Lisa. KSH aruande koostajate selgitused Kliimaministeeriumi 14.11.2024 esitatud kirjalikule arvamusele.

Anu Horn
53026061, anu.horn@lyganuse.ee

Keskpuiestee 20
Kiviõli, Lüganeuse vald
43199 Ida-Viru maakond

Telefon +372 332 1320
E-post valitsus@lyganuse.ee
www.lyganuse.ee

registrikood 77000223
a/k EE162200221068428704
AS Swedbank

Selgitused Kliimaministeeriumi 14.11.2024 kirjalikule arvamusele Lüganuse valla Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande kohta

Kliimaministeerium saatis Lüganuse Vallavalitsusele 14.11.2024 kirjaga nr 7-15/24/4717-2 arvamuse kavandatava VKG BTT projekti eriplaneeringu detailse lahenduse ja II etapi keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande kohta.

Tehti kolm ettepanekut, mille alusel on eriplaneeringu detailse lahenduse seletuskirja ja KSH aruande sõnastust täpsustatud. Need täpsustused ei ole KSH aruande oluliseks muutuseks vaid aruannet on selgemalt sõnastatud või on täpsustatud nn taustaandmeid.

1. Palume korrigeerida KSH aruannet, kuna selles on endiselt kasutusel mõisted „puhastatud heitvesi“ ja „heitveepuhastus“. Mõistete „heitvee“ ja „reovee“ kasutamisel tuleb selguse mõttes järgida veeseaduse § 18 ja § 20. „Puhastatud heitvee“ asemel on korrektne „heitvesi“ või „puhastatud reovesi“ ning „heitveepuhastuse“ asemel „reoveepuhastus“.

Vastus: KSH aruande sõnastused on üle vaadatud ja korrigeeritud. Märkime, et sõna 'heitveepuhastus' kasutatakse tselluloosi PVT järeldeste eestikeelses versioonis ja tegemist on samuti õigusaktiga, kuid segaduste vältimiseks on KSH aruande osades, kus on tehtud PVT järeldeste väljavõtteid, sõnastust parandatud.

2. Meie 09.09.2024 kirjas esitatud 2. punkti kohta märkime, et praegu veel kehtiva keskkonnaministri määruse nr 61 redaktsiooni § 11 lg 9 järgi otsustab § 13 nimetatud tegevuskava koostamise vajaduse Keskkonnaamet parimat võimalikku tehnikat rakendava loa omaja või taotleja puhul. Määruse nr 61 muutmise eelnõu järgi on küll kavandatud kaotada kohustus parima võimaliku tehnika rakendamisel koostada tegevuskava projekt, ent seni kuni määruse eelnõu ei ole jõustunud, ei ole aruandes õige öelda, et ei ole põhjendatud keskkonnaministri määruse nr 61 § 13 nimetatud tegevuskava esitamine. Pigem tuleks viidata, et määruse nr 61 muutmise eelnõus kavandatud muudatuse jõustumisel ei ole edaspidi parima võimaliku tehnika rakendamisel kohustus tegevuskava projekti koostada.

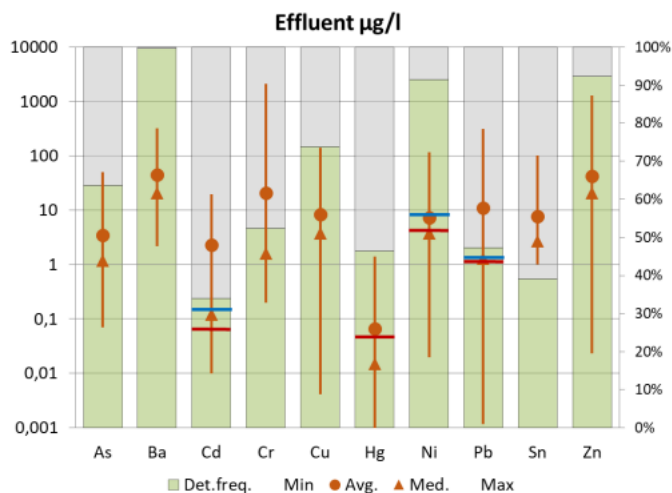
Vastus: KSH aruande sõnastust on vastavalt täpsustatud (lk 65, lk 112).

3. Kordame endiselt meie kirja 5. punktis esitatud märkust ning palume KSH aruannet korrigeerida, kuna aruandes viidatakse jätkuvalt ekslikult ülikõrgetele raskmetallide sisaldustele heitvees. KSH aruande peatükis 3.3.2.3 „Ohtlike ainete suublasse juhtimine BTT heitveega“ (lk 64) on väidetud, et „HELCOMi avaldatud dokumentidest selgub, et Läänemerega seotud asulate reoveepuhastite väljundi raskmetallide keskmine kontsentratsioon on oluliselt kõrgem Eestis kehtestatud heite piirväärtustest.“. Palume lauset täiendada, tuues ära viite HELCOMi dokumentidele, mille alusel nii väidetakse, või mitte sellist väidet kasutada. KSH aruande koostamisel varem kasutatud HELCOM dokumendist „Policy brief on heavy metals. Baltic Marine Environment Protection Commission“ (<https://helcom.fi/wp-content/uploads/2022/03/policy-briefs-heavy-metals.pdf>) sellist järeldust teha ei ole võimalik, vaid

dokumendi graafikult on näha, et pea kõikide raskmetallide keskmised sisaldused heitvees on kas alla Eesti heitvee piirnormi või selle lähedal.

Vastus: KSH aruandesse on uuesti lisatud varasemalt eemaldatud andmeallikas ja selles toodud kontsentratsioonid. Varasemas kirjas 09.09.2024 viitasite, et „Nimetatud dokumendi graafikutelt on segamini aetud heitvees ohtlike ainete leidumise sagedused ja sisaldused. Viidatud HELCOM dokumendist järeldeb, et tegelikult ohtlike ainete sisaldused heitvees ei ole nii kõrged kui KSH aruandes järeldatakse.“ Tegelikult seisnes eksitus maksimaalse ja keskmise kontsentratsiooni osas. Allpool on lisatud ka graafik, millelt tulemused loeti (tekstiliselt neid allikas esitatud ei ole).

KSH aruande teksti ptk 3.3.2.3 on täpsustatud järgmiselt: „HELCOMi avaldatud dokumentidest selgub, et Läänemerega seotud asulate reoveepuhastite väljundi raskmetallide keskmised / maksimaalsed kontsentratsioonid olid baariumil ~75 / 500 µg/l, tsingil ~75 / 1500 µg/l, vasel ~10/200 µg/l /joonealune viide: Policy brief on heavy metals. Baltic Marine Environment Protection Commission. <https://helcom.fi/wp-content/uploads/2022/03/policy-briefs-heavy-metals.pdf/>. Keskmised tulemused olid valdavalt Eestis kehtestatud heite piirväärtuse piires, kuid Zn keskmine ületas seda 1,5 korda. Mõõdetud maksimaalsed kontsentratsioonid ületasid Eesti heite piirväärtust 5-30 korda (Ba 5, Zn 30, Cu ~13 korda).“ Samuti on korrigeeritud ptk 4.1.1 lk 111.

Lugupidamisega

Juhan Ruut
BTT EP KSH juhtekspert
Hendrikson & Ko OÜ

LÜGANUSE VALLAVALITSUS

Koprapere OÜ
jaants@gmail.com

Teie: 16.11.2024

Meie: 28.11.2024 nr 6-1/12-131

Lügänuše valla Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu avalikustamise käigus esitatud tähelepanekute vastused

Austatud Jaan Tsernant

Täname, et avaldasite arvamust Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu ja selle keskkonnamõjude strateegilise hindamise (edaspidi KSH) aruande kohta. Tõite oma vastuskirjas välja kolm peamist lahendamata küsimust, mille me edastasime KSH aruande koostajale. Kokkuvõtlikult võib öelda, et Teie arvamuses puuduvad otsesed ettepanekud või seisukohad eriplaneeringu detailise lahenduse kohta. KSH aruande koostajad on Teie poolt välja toodud lahendamata küsimused tähelepanelikult läbi töötanud. Nende poolt on antud ka selgitused ja KSH aruandes jääme endiselt seisukohale, et võrreldes nn 0-stsenaariumiga ei teki olulisi muutusi Purtse jõe ökoloogilises seisundis ja ei mõjuta ka oluliselt majandustegevusi, mis kasutavad Purtse jõe vett. Seetõttu ei ole Sillaoru HEJ tootmismahdade (ja elektrienergia müügist saadava tulu) muutused veerežiimist tingitud muudatustega üheselt seotavad ning ei ole põhjust KSH aruandes näha ette vastavaid kompensatsioonimeetmeid. Samas ei välista ei vallavalitsuse ega KSH hindajate seisukoht osapoolte (VKG Fiber OÜ ja Koprapere OÜ) vahel kokkulepete sõlmimist muudel alustel kui KSH-s toodud järeldused.

Esitatud lahendamata küsimuste alusel leiame, et ei ole põhjendatud KSH aruande täiendamine ja täiendava avaliku väljapaneku korraldamine. Edastame vallavalitsuse poolse seisukoha Teie poolt esitatud arvamusele KSH koostaja selgituste läbi (Lisa).

Kutsusime Teid eriplaneeringu ja selle lisaks oleva II etapi KSH aruande avaliku väljapaneku tulemusi tutvustavale avalikule arutelule 10.12.2024 kell 15:00 Kiviõli Kunstide Koolis (Vabaduse pst 6, Kiviõli linn) ja kell 18:00 Aa mõisa peahoones (lähiaadress Aa hooldekodu). (meie kiri 25.11.2024 nr 6-1/12-128). Kiviõli Kunstide Koolis toimuvast avalikust arutelust tehakse ka veebiülekanne, mille link avalikustatakse valla veebilehel enne avaliku arutelu toimumist.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Dmitri Dmitrijev
vallavanem

Lisa. KSH aruande koostajate selgitused Koprapere OÜ 16.11.2024 esitatud kirjalikule arvamusele

Anu Horn
53026061, anu.horn@lyganuse.ee

Keskpuiestee 20
Kiviõli, Lügänuše vald
43199 Ida-Viru maakond

Telefon +372 332 1320
E-post valitsus@lyganuse.ee
www.lyganuse.ee

registrikood 77000223
a/k EE162200221068428704
AS Swedbank

Selgitused OÜ Koprapere 16.11.2024 kirjalikule arvamusele kavandatava BTT projekti eriplaneeringu detailse lahenduse ja II etapi KSH aruande kohta

OÜ Koprapere saatis Lüganuse Vallavalitsusele 16.11.2024 kirjaga arvamuse kavandatava VKG BTT projekti eriplaneeringu detailse lahenduse ja II etapi KSH aruande kohta. Arvamuses väljendab OÜ Koprapere muret VKG BTT kavandatava veevõtu osas, mis OÜ Koprapere hinnangul omab otsest mõju Purtse jõe hüdroloogilisele režiimile ja seekaudu negatiivset mõju Sillaoru hüdroelektrijaama veekasutusele. Koprapere OÜ on seisukohal, et KSH II etapi aruanne jätab koos läbiviidud hüdrogeoloogiliste uuringutega lahendamata küsimused, millele on KSH protsessi käigus korduvalt tähelepanu juhitud, st lubatud „*tõenäoliselt antakse detailsem hinnang KSH II etapi aruandes ja detailses lahenduses*“ tehtud ei ole ja sellest tulenevalt on KSH aruanne puudulik, seda tuleb sotsiaalmajanduslike ning Purtse jõe avalduva ebasoodsa ökoloogilise mõjude osas täiendada ning korraldada täiendav avalik väljapanek. Arvamuses on toodud 3 peamist küsimust, millele KSH aruanne vastamata jätab hoolimata korduvatest kirjadega 31.08.2022; 22.01.2023; 16.02.2023; 04.05.2024 tähelepanu juhtimisest käsitlemist vajavatele teemadele.

1. Keskkonnamõju hindamisel tuleb analüüsida ja arvestada ka sotsiaalmajanduslike mõjudega. OÜ Koprapere on Lüganuse vallas Purtse jõel paikneva Sillaoru hüdroelektrijaama omanik ja kasutaja. Sillaoru HEJs Purtse jõe vee kasutamiseks on väljastatud riigi poolt keskkonnaluba ning jaama ehitised on püstitatud arvestades jõe senist äravoolu. Kuna kavandatava biotoodete tehase toorveega varustamisega pidevalt 0,40 m³/s kaasneb sama palju Purtse jõe vooluhulga vähendamine Sillaoru lävendis, on tegemist otsese ja mõõdetava mõjuga, mis on eriplaneeringu dokumentides jäetud arvestamata.

Siinkohal tuleb nentida, et KHS juhtekspert ja OÜ Koprapere esindaja on eriplaneeringu ja KSH protsessi välitel suhelnud mitte ainult kirjas viidatud kuupäevadel vaid oluliselt rohkem ja mitte ainult kirjalikult. Muuhulgas on kinnitatud, et OÜ Koprapere soov on saada 'otsese ja mõõdetava mõju' eest kompensatsiooni, mis vastab OÜ Koprapere 16.02.2023 saadetud mõju hindamise lähteülesandes hinnata BTT käitamise pikaajalist mõju Purtse jõe äravoolule 4. punkti küsimustele „Kui suur on BTT käitamise pikaajaline mõju äravoolule Sillaoru Hüdroelektrijaamas järgnevatest aspektidest: - pikaajaline keskmine veehulk aastas, mis ei läbi looduslikku suublat (m³), - pikaajaline keskmine kadu aastas elektrienergia tootmisel hüdroenergiast (kW), - pikaajaline keskmine elektrienergia hulk aastas, mis jääb tootmata.

Suhtluses on pooled üritanud seisukohti korduvalt selgitada. Paraku on poolte lähteseisukohad mõneti erinevad, mistõttu ei ole ühisele arusaamisele jõutud, sh mida tähendab sotsiaalmajanduslike mõjude hindamine. KeHJS § 40 lg 4 punktis 6 viidatakse, et KHS aruanne peab sisaldama hinnangut eeldatavalt olulise vahetu, kaudse, kumulatiivse, sünergilise, lühi- ja pikaajalise, soodsa ja ebasoodsa mõju kohta keskkonnale, sealhulgas inimese tervisele ning sotsiaalsetele vajadustele ja varale, kultuuripärandile ja maastikele, mida võib kokkuvõtvalt nimetada keskkonnaseisundi kaudu avaldatavateks sotsiaalmajanduslikeks mõjudeks. Seejuures lähtutakse nõuetele vastavast keskkonnamõju strateegilise hindamise programmist (mida planeeringute kontekstis nimetati vahepeal 'väljatöötamise kavatsuseks').

Siinkohal tuleb nentida, et hindamismetoodikast lähtuvalt võrreldakse keskkonnamõju hindamisel muuhulgas kavandatava tegevuse avaldatavat mõju olemasolevas olukorras avalduva mõjuga ja kuivõrd tekib oluline muudatus (see on käesoleva KSH metoodilistes alustes välja toodud - kokkuvõtvalt selgitatud eriplaneeringu detailse etapi KSH aruande ptk 3.1, detailsemalt lähteseisukohtade ja väljatöötamise kavatsuse dokumendis ptk 4.1). Kuna Purtse jões oleva vee kogus sõltub olulisel määral piirkonna kaevandustega seotud tegevustest, siis on olemasolev olukord dünaamiline mitte ainult sempoonselt vaid ka pikemas ajalisel perspektiivis (detailsemad selgitused allpool vastuses punktile 2).

KSH aruande koostamisel on jõutud järeldusele, mis paraku ei lange kokku OÜ Koprapere sirgjooniselise arusaamaga, et BTT veevõtt 0,4 m³/s tähendab igal juhul sama koguse vee vähenemist Purtse jões (järgneva järeldusega mittenõustumisga on viidatud arvamuse 3. punktis). Lähtudes Purtse jõe vooluhulkade loomulikust varieeruvusest aastate lõikes ja sempoonselt ning olemasolevas olukorras tugevast sõltuvusest väljapumbatud kaevandusvee mahtudest (keskmine väljapumbatav kogus 0,8 m³/s, kuid see maht on ajas muutuv ja tulevikus võib täielikult lakata, kuna põlevkivi kaevandused ühel hetkel lõpetavad tegevuse). Kuid suletud kaevandused kujunevad veega täitumise järgselt täiendavateks veeallikateks. Purtse jõe majandamise kava aluseks olevas uuringus (AS Maves Töö nr 7187 „Purtse jõe põhjasete ohtlike ainete uuring Purtse jõe majandamise kavaks“, Tallinn 2008) on välja toodud, et kui suletakse ka Estonia kaevandus, siis kaob Estonia kaevanduse depressioonilehter, mille tulemusena suureneb Purtsesse voolava vee hulk võrreldes kaevanduste töötamise ajal juhitava vee hulga. Tavapärase veekogusega aasta kohta on prognoostud, et täiendav veekogus on 0,7 m³/s (tõus tasemelt 6,9 m³/s tasemele 7,6 m³/s). Veevaese aasta korral täiendavat veekogust ei teki (kui aastakeskmine vooluhulk on 3,6 m³/s, mis vastab ligikaudu minimaalsele aastakeskmisele vooluhulgale alates 1990. aastast). Teatud määral muudab olemasolevat olukorda ka asjaolu, et tänaseks ei toimu enam Püssi paisule eelnenud veevõttu (AS Repo Vabrikud on tegevuse lõpetanud, tootmiseladmed demonteeritud). Kliimamuutuste kontekstis toob EGT aruanne kokkuvõtvalt välja, et Põhja-Eesti jõgede, sh Purtse jõe äravoolus toimunud pikaajalised muutused on üldiselt statistiliselt ebaolulised. Täheldatav on ainult positiivne nihe märtsi äravoolus alates 1989. aastast ja oluline äravoolu vähenemine maikuu. Üldised režiimihked jõgede äravoolus vastavad sademete rohkete ja kuivade perioodide vaheldumisele (peroodi pikkus on 12...15 aastat). Seega võib kokkuvõtvalt järeldada, et BTT veevõtt ei põhjusta olemasoleva olukorraga võrreldes olulist muutust. Siit järeldub, et võrreldes nn 0-stsenaariumiga ei teki olulisi muutusi Purtse jõe ökoloogilises seisundis ja ei mõjuta ka oluliselt majandustegevusi, mis kasutavad Purtse jõe vett.

Seetõttu ei ole Sillaoru HEJ tootmismahtude (ja elektrienergia müügist saadava tulu) muutused veerežiimist tingitud muudatustega üheselt seotavad ning ei ole põhjust KSH aruandes näha ette vastavaid kompensatsioonimeetmeid. See on ka peamine põhjus, miks arvamuse avaldaja on jätkuvalt seisukohal, et KSH aruanne jätab olulised küsimused lahendamata. Samas ei välista KSH hindajate seisukoht osapoolte (VKG Fiber OÜ ja Koprapere OÜ) vahel kokkulepete sõlmimist muudel alustel kui KSH-s toodud järeldused.

2. OÜ Koprapere veekasutus Purtse jõe Sillaoru lävendis on õiguslikult kindlaks määratud vee erikasutusloaga nr L.VV/327250 (keskkonnaameti poolt väljastatud 01.02.2016). Loa p 5.8.6 kohaselt tuleb allpool Sillaoru paisu tagada Purtse jões sanitaarvooluhulk 0,45 m³/s. Biotoodete tehase veevõtmisega Purtse jõgikonnast ja heitvee suunamisega väljaspoole jõgikonda 0,40 m³/s, jääb sanitaarvooluhulgast alles ainult 0,05 m³/s. Toodust tulenevalt ei ole OÜ-l Koprapere võimalik täita vee erikasutusloaga kohustuslikuks seatud tingimust.

Selgitame, et VKG BTT eriplaneeringu koostamise käigus viidi läbi uuringud võimalike veevõtuallikate leidmiseks. Arvestades eriplaneeringu asukohta, siis keskenduti kõigepealt veevõtu võimaluste osas töötavatest kaevandustest väljapumbatava põhjavee kasutusega kaasnevate mõjude uurimisele. Selleks koostas Eesti Geoloogiateenistus (EGT) uuringu „Lüganuse valda planeeritava biotoodete tehase tootmisvee allikate alternatiivid“. EGT uuringus välja toodud kitsaskohad viitasid sellele, et kõigis võimalikes veevõtu allikates (Vahtsepa kraav, Ojamaa kaevandus, Uus-Kiviõli II kaevandus, Aidu karjäär) on suurveeperioodil vett palju, kuid madalveeperioodil jääb veest puudu.

EGT uuringu koostamisel lähtuti ühe tingimusena sellest, et kavandatav veevõtt Purtse jõe valgala paikneva(te)st veevõtuallikast ei tohi mõjutada Purtse jõe miinimumvooluhulka ($0,45 \text{ m}^3/\text{s}$ Sillaoru paisu juures). Purtse jõe ajalooline keskmine vooluhulk on $6,68 \text{ m}^3/\text{s}$, ajalooline miinimum $0,29 \text{ m}^3/\text{s}$ (mõõdetud 15.08.1964) ja ajalooline maksimaalne vooluhulk $151 \text{ m}^3/\text{s}$ (mõõdetud 24.04.1931). EGT uuringus toodi välja, et Purtse jõe vooluhulkade erinevus suurvee ja madalvee perioodil erineb keskmiselt pea 10 korda, sealjuures on maksimaalsetes vooluhulkades näha langustrendi. Purtse jõe keskmiste ja minimaalsete vooluhulkade muutusel on seos kaevandustegevusega. Ajalooliste seireandmete põhjal jõuti EGT uuringus järeldusele, et piirkonna põlevkivikaevandused ja -karjäärid suurendasid kõige intensiivsemalt kaevandustegevuse ajal (periood 1973-1999) Purtse jõe keskmist minimaalset vooluhulka veidi üle 2 korra võrreldes sellele eelnenud perioodiga (1923-1972). On üsna tõenäoline, et pärast kaevandustegevuse lõpetamist langevad Purtse jõe keskmised miinimumvooluhulgad tagasi kaevandamiseelsele aega. Kaevandatud aladel on netoinfiltratsioon küll suurem, kuid tänu isevoolsetele väljalaskmetele ja kaevandustegevuse tõttu oluliselt muutunud kivimi filtratsiooniomadustele drenitakse peamiselt sügis-talvistest sademetest kaevandatud alal infiltreerunud vesi suve alguseks kaevandustest välja.

Kokkuvõttes jõuti uuringu tulemuste põhjal järeldusele, et suureveeperioodil on Purtse jõe valgala vett piisavalt ja sellel perioodil esinevate veekoguste puhul ei oma Purtse jõe valgalt vee välja juhtimine negatiivset mõju Purtse jõe ökoloogilisele seisundile. Küll aga saab piiravaks vee ärajuhtimine madalveeperioodil. Purtse jõe vooluhulka mõjutavad kaevanduste väljavoolud selliselt, et seni, kuni toimub kaevanduste veeärastus, on madalveeperioodil esinevad vooluhulgad suuremad võrreldes kaevandamisele eelnenud ajaga. Kuna kaevandustegevus on toimunud juba pikka aega, siis on see mõjutanud ka vee-elustiku jt koosluste kujunemist. Seega mõjutaks madalveeperioodil vooluhulkade vähenemine Purtse jõe elustikku. Kuigi madalveeperioodil kaevandustest Purtse jõkke pumbatavad veekogused on väikesed, siis arvestades ökoloogilise miinimumvooluhulga tagamise vajadust, ei saa madalveeperioodil Purtse jõe valgalt vett nõ ära võtta. Seetõttu jõuti BTT eriplaneeringu detailse lahenduse koostamisel järeldusele, et BTT tehnoloogiliseks veevõtuks on kõige sobilikum suletud Aidu karjäär, mida saab tehniliselt kujundada veehoidlaks. Veehoidla võimaldab varuda vett suurveeperioodil ja varutud vett kasutada madalveeperioodil. KSH aruande kohaselt ei välistata alternatiivina lisavee võtmist Ojamaa kaevandusest ja/või Uus-Kiviõli II kaevandusest. Välistatud ei ole ka merevee kasutamine, kui tulevikus osutub vajalikuks eeltoodud allikate miinimumveehulkade tingimustes tootmises vajaliku vee tagamine. Igal juhul on VKG BTT eriplaneeringu detailse lahenduse koostamisel arvestatud sellega, et BTT veevõtt ei tohi vähendada Purtse jõe ökoloogilist miinimumi (Sillaoru HEJ paisu juures $0,45 \text{ m}^3/\text{s}$).

Eeltoodud alternatiivsete veeallikate kasutamise võimalus madalvee perioodil võimaldab anda vajadusel Aidu karjääri kogutud vett Purtse jõe miinimumvooluhulkade kompenseerimiseks, st sel juhul avaldaks kavandatav positiivset mõju Purtse jõele olemasoleva olukorraga võrreldes.

3. Eriplaneeringu koostaja ja KSH hindamise läbiviija on eespool nimetatud probleemidega teinud teadlikult eksitavad järeldused (KSH aruande lk 60): „Lähtuvalt eeltoodust ei põhjusta BTT rajamine ja käitamine võrreldes nn 0-stsenaariumiga olulisi muutusi Purtse jõe ökoloogilises seisundis ja ei mõjuta ka majandustegevusi, mis kasutavad Purtse jõe vett. Seetõttu ei ole nende teemade põhjalikum analüüs BTT rajamise kontekstis vajalik.“

See on juba kokkuvõttev seisukoht ja eraldi kommenteerimist ei vaja.

Nendime, et arvamuses puuduvad ettepanekud-seisukohad eriplaneeringu detailise lahenduse kohta.

Kokkuvõttes ei ole arvamuse alusel põhjendatud KSH aruande täiendamine ja täiendava avaliku väljapaneku korraldamine.

Käesolevad selgitused moodustavad osa eriplaneeringu dokumentatsioonist ja lisatakse eriplaneeringu portaali, kus nad on koos KSH aruande jm eriplaneeringu materjalidega kättesaadavad.

Lugupidamisega

Juhan Ruut
BTT EP KSH juhtekspert
Hendrikson & Ko OÜ

LÜGANUSE VALLAVALITSUS

Eesti Loodushoiu Keskus
Meelis.tambets@gmail.com

Teie: 14.11.2024

Meie: 28.11.2024 nr 6-1/12-132

Lügänuuse valla Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu avalikustamise käigus esitatud arvamuste vastused

Austatud Meelis Tambets

Täname, et olete esitanud Eesti Loodushoiu Keskuse esindajana arvamuse Viru Keemia Grupp AS biotoodete kompleksi eriplaneeringu keskkonnamõtjude strateegilise hindamise (edaspidi KSH) aruande kohta. Edastasime Teie arvamused KSH aruande koostajatele. KSH aruande koostajad on esitanud meile omapoolsed selgitused teie tõstatatud küsimustele (lisatud) ja jõudnud järeldusele, et KSH aruande täiendamine ei ole põhjendatud.

Eriplaneeringu koostamise korraldajana nõustume KSH koostajate esitatud seisukohtadega. Lisaks, hinnates kogu veevõtu kujunemise protsessi ja selle mõju käsitlust erinevatel etappidel, jõuame meie järeldusele, et KSH eesmärk „Välja töötada olemasolevasse keskkonda sobiv lahendus ja keskkonnatingimused, millest tootmiskompleksi kavandamisel ja eksploatatsioonil lähtuda, tekitamaks keskkonnale võimalikult väikese jalajälje“ on täidetud. Esitatud veevõtu lahendus erineb oluliselt eriplaneeringu algatamisel väljapakutust ja muudatused tagavad, et jalajälg oleks keskkonnale võimalikult väike.

Laiem sotsiaal-majanduslik hinnang, mis arvestab ka keskkonnakaitseliste kaalutlusega, on esitatud Lügänuuse Vallavolikogu 25.09.2024 otsuses nr 211 eriplaneeringu detailse lahenduse vastuvõtmise kohta (kättesaadav mh eriplaneeringu portaalist https://dge.ee/maps/BTT-EP/dokumendid/Vastuvotmine/okt-2024/BTT_EP_vastuv_otsus.pdf)

Eeltoodust tulenevalt ei pea me vajalikuks KSH aruande täiendamist. Edastame vallavalitsuse poolse seisukoha Teie poolt esitatud arvamusele KSH koostaja selgituste läbi (Lisa).

Kutsusime Teid eriplaneeringu ja selle lisaks oleva II etapi KSH aruande avaliku väljapaneku tulemusi tutvustavale avalikule arutelule 10.12.2024 kell 15:00 Kiviõli Kunstide Koolis (Vabaduse pst 6, Kiviõli linn) ja kell 18:00 Aa mõisa peahoones (lähiaadress Aa hooldekodu). (meie kiri 25.11.2024 nr 6-1/12-128). Kiviõli Kunstide Koolis toimuvast avalikust arutelust tehakse ka veebiülekanne, mille link avalikustatakse valla veebilehel enne avaliku arutelu toimumist.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Dmitri Dmitrijev
vallavanem

Lisa. KSH aruande koostajate selgitused Eesti Loodushoiu Keskuse 14.11.2024 esitatud kirjalikule arvamusele

Anu Horn
53026061; anu.horn@lyganuse.ee

Keskpuistee 20
Kiviõli, Lügänuuse vald
43199 Ida-Viru maakond

Telefon +372 332 1320
E-post valitsus@lyganuse.ee
www.lyganuse.ee

registrikood 77000223
a/k EE162200221068428704
AS Swedbank

Selgitused Eesti Loodushoiu Keskuse 14.11.2024 kirjalikule arvamusele Viru Keemia Grupp AS biotoodete kompleksi eriplaneeringu keskkonnamõtjude strateegilise hindamise aruande kohta

Eesti Loodushoiu Keskus saatis Lüganuse Vallavalitsusele 14.11.2024 kirjaga arvamuse Viru Keemia Grupp AS biotoodete kompleksi eriplaneeringu keskkonnamõtjude strateegilise hindamise aruande kohta. Arvamuses väljendab Eesti Loodushoiu Keskus muret VKG biotoodete tootmiskompleksi (BTT) kavandatava veevõtu ja -heite osas ja on seisukohal, et ei ole täidetud KSH eesmärk „Välja töötada olemasolevasse keskkonda sobiv lahendus ja keskkonnatingimused, millest tootmiskompleksi kavandamisel ja eksploatatsioonil lähtuda, tekitamaks keskkonnale võimalikult väikese jalajälje“ ja ettevaatuspõhimõttest lähtuvalt ei tohiks esitatud andmete põhjal tunnistada läbiviidud KSH lõpetatuks. Eelnevalt on esitatud mitmeid seisukohti selle järelduse toetamiseks. Need seisukohad oleme rühmitanud neljaks teemaks (arvamuses selget jaotust ega numeratsiooni ei olnud).

1. Kavandatava tegevuse tõttu vee koguse vähenemine Purtse jões (ja seekaudu mõju ökoloogilisele seisundile). Peamise probleemina tuuakse välja ohtu, et *Purtse jõe vee mahu vähenemise ning vooluhulkade ja veetasemetega manipuleerimise tõttu on kavandataval tegevusel negatiivne mõju Purtse jõe ökoloogilisele seisundile sealhulgas kaitsealustele kalaliikidele. KSH läbiviijad on tellinud Purtse jõe valglast veevõtu võimaluste uuringuid, mis toovad välja tegevuse riskid ja mõjud – vett ei jätku, veevõtul on mõju Purtse jõe ökoloogilisele seisundile.*

Selgitame, et VKG BTT eriplaneeringu koostamise käigus viidi läbi uuringud võimalike veevõtuallikate leidmiseks. Arvestades eriplaneeringu asukohta, siis keskenduti kõigepealt veevõtu võimaluste osas töötavatest kaevandustest väljapumbatava põhjavee kasutusega kaasnevate mõjude uurimisele. Selleks koostas Eesti Geoloogiateenistus (EGT) uuringu „Lüganuse valda planeeritava biotoodete tehase tootmisvee allikate alternatiivid“. EGT uuringus välja toodud kitsaskohad viitasid sellele, et kõigis võimalikes veevõtu allikates (Vahtsepa kraav, Ojamaa kaevandus, Uus-Kiviõli II kaevandus, Aidu karjäär) on suurveeperioodil vett palju, kuid madalveeperioodil jääb veest puudu.

EGT uuringu koostamisel lähtuti ühe tingimusena sellest, et kavandatav veevõtt Purtse jõe valgala paikneva(te)st veevõtuallikast ei tohi mõjutada Purtse jõe miinimumvooluhulka ($0,6 \text{ m}^3/\text{s}$ Sillaoru paisu juures). Purtse jõe ajalooline keskmine vooluhulk on $6,68 \text{ m}^3/\text{s}$, ajalooline miinimum $0,29 \text{ m}^3/\text{s}$ (mõõdetud 15.08.1964) ja ajalooline maksimaalne vooluhulk $151 \text{ m}^3/\text{s}$ (mõõdetud 24.04.1931). EGT uuringus toodi välja, et Purtse jõe vooluhulkade erinevus suurvee ja madalvee perioodil erineb keskmiselt pea 10 korda, sealjuures on maksimaalsetes vooluhulkades näha langustrendi. Purtse jõe keskmiste ja minimaalsete vooluhulkade muutusel on seos kaevandustegevusega. Ajalooliste seireandmete põhjal jõuti EGT uuringus järeldusele, et piirkonna põlevkivikaevandused ja -karjäärid suurendasid kõige intensiivsemalt kaevandustegevuse ajal (periood 1973-1999) Purtse jõe keskmist minimaalset vooluhulka veidi üle 2 korra võrreldes sellele eelnenud perioodiga (1923-1972). On üsna tõenäoline, et pärast kaevandustegevuse lõpetamist langevad Purtse jõe keskmised miinimumvooluhulgad tagasi kaevandamiseelse aega. Kaevandatud aladel on netoinfiltratsioon küll suurem, kuid tänu iseveolsetele väljalaskmetele ja kaevandustegevuse tõttu oluliselt muutunud kivimi filtratsiooniomadustele drenitakse peamiselt sügis-talvistest sademetest kaevandatud alal infiltreerunud vesi suve alguseks kaevandustest välja.

Kokkuvõttes jõuti uuringu tulemuste põhjal järeldusele, et suureveeperioodil on Purtse jõe valgalal vett piisavalt ja sellel perioodil esinevate veekoguste puhul ei oma Purtse jõe valgalalt vee välja juhtimine negatiivset mõju Purtse jõe ökoloogilisele seisundile. Küll aga saab piiravaks vee ärajuhtimine madalveeperioodil. Purtse jõe vooluhulka mõjutavad kaevanduste väljavoolud selliselt, et seni, kuni toimub kaevanduste veeärastus, on madalveeperioodil esinevad vooluhulgad suuremad võrreldes kaevandamisele eelnenud ajaga. Kuna kaevandustegevus on toimunud juba pikka aega, siis on see mõjutanud ka vee-elustiku jt koosluste kujunemist. Seega mõjutaks madalveeperioodil vooluhulkade vähenemine Purtse jõe elustikku. Kuigi madalveeperioodil kaevandustest Purtse jõkke pumbatavad veekogused on väikesed, siis arvestades ökoloogilise miinimumvooluhulga tagamise vajadust, ei saa madalveeperioodil Purtse jõe valgalalt vett nõ ära võtta. Seetõttu jõuti BTT eriplaneeringu detailse lahenduse koostamisel järeldusele, et BTT tehnoloogiliseks veevõtuks on kõige sobilikum suletud Aidu karjäär, mida saab tehniliselt kujundada veehoidlaks. Veehoidla võimaldab varuda vett suurveeperioodil ja varutud vett kasutada madalveeperioodil. KSH aruande kohaselt ei välistata alternatiivina lisavee võtmist Ojamaa kaevandusest ja/või Uus-Kiviõli II kaevandusest. Välistatud ei ole ka merevee kasutamine, kui tulevikus osutub vajalikuks eeltoodud allikate miinimumveehulkade tingimustes tootmises vajaliku vee tagamine. Igal juhul on VKG BTT eriplaneeringu detailse lahenduse koostamisel arvestatud sellega, et BTT veevõtt ei tohi vähendada Purtse jõe ökoloogilist miinimumi (Sillaoru HEJ paisu ja kalapääsu juures kokku 0,6 m³/s).

Siinkohal tuleb nentida, et hindamismetoodikast lähtuvalt võrreldakse keskkonnamõju hindamisel muuhulgas kavandatava tegevuse avaldatavat mõju olemasolevas olukorras avalduva mõjuga ja kuivõrd tekib oluline muudatus (see on käesoleva KSH metoodilistes alustes välja toodud - kokkuvõtvalt selgitatud eriplaneeringu detailse etapi KSH aruande ptk 3.1, detailsemalt lähteseisukohtade ja väljatöötamise kavatsuse dokumendis ptk 4.1). Kuna eeltoodust tuleneb, et Purtse jões oleva vee kogus sõltub olulisel määral piirkonna kaevandustega seotud tegevustest, siis on olemasolev olukord dünaamiline mitte ainult sesoonselt vaid ka pikemas ajalisel perspektiivis. Seejuures võib Lüganuse hüdromeetriaajaama mõõtmisandmetele tuginedes tekkida selle dünaamika tõttu olukord, kus vooluhulk paisutusest ülesvoolu paiknevas mõõtepunktis on eeltoodust ökoloogilisest miinimumist väiksem (alates 1923. aastast esinenud 721 päeval, kusjuures valdavalt enne 1972. aastat; erandiks 8.-23.09.2013), st vee vähesus oli enne suuremamahulist kaevandustegevust Purtse jõele iseloomulik. Kui kaevandamine lõpetatakse, siis lõpetatakse ka kaevandusvee väljapumpamine, kuid suletud kaevandused kujunevad veega täitumise järgselt täiendavateks veeallikateks. Purtse jõe majandamise kava aluseks olevas uuringus (AS Maves Töö nr 7187 „Purtse jõe põhjasetete ohtlike ainete uuring Purtse jõe majandamise kavaks“, Tallinn 2008) on välja toodud, et kui suletakse ka Estonia kaevandus, siis kaob Estonia kaevanduse depressioonilehter, mille tulemusena suureneb Purtsesse voolava vee hulk võrreldes kaevanduste töötamise ajal juhitava vee hulgaga. Tavapärase veekogusega aasta kohta on prognoostud, et täiendav veekogus on 0,7 m³/s (tõus tasemelt 6,9 m³/s tasemele 7,6 m³/s). Veevaese aasta korral täiendavat veekogust ei teki (kui aastakeskmise vooluhulk on 3,6 m³/s, mis vastab ligikaudu minimaalsele aastakeskmisele vooluhulgale alates 1990. aastast). Kliimamuutuste kontekstis toob EGT aruanne kokkuvõtvalt välja, et Põhja-Eesti jõgede, sh Purtse jõe äravoolus toimunud pikaajalised muutused on üldiselt statistiliselt ebaolulised. Täheldatav on ainult positiivne nihe märtsi äravoolus alates 1989. aastast ja oluline äravoolu vähenemine maikuus. Üldised režiiminihked jõgede äravoolus vastavad sademete rohkete ja kuivade perioodide vaheldumisele (perioodi pikkus on 12...15 aastat). Seega võib kokkuvõtvalt järeldada, et BTT veevõtt ei põhjusta olemasoleva olukorraga võrreldes olulist muudatust.

2. Eesti Loodushoiu Keskus välja, et *KSH aruandes ei analüüsita kavandatava tegevuse vastavust EL veepoliitika raamdirektiivi vooluveekogude hea seisundi saavutamise eesmärkidega, mida riiklikul tasemel rakendatakse Veemajanduskavade kaudu. Purtse_2 veekogumi seisundi hinnang 2019. aastal on halb. Perioodi 2022-2027 VMK meetmekavas on 17 meedet, et saavutada Purtse_2 veekogumi (Purtse Ojamaa jõest Püssi paisuni + Purtse Püssi paisust Viru HEJ paisuni + Purtse Viru HEJ paisust suudmeni) hea seisund.*

Selgitame, et vooluveekogumi Purtse Ojamaa jõest suudmeni (Purtse_2) koondseisund hinnati Keskkonnaagentuuri poolt 2023. a seisuga halvaks järgmiste tegurite põhjal:

- Halva keemilise seisundi näitajad 2023 seisuga: benso(a)püreen, tributüültina, tsüpermetriin ja nikkel vees ning antratseen, benso(a)püreen ja benso(k)fluoranteen settes; varasematest seiretest leitud näitajad - diklorometaan vees (2012), PBDE elustikus(2018), Hg elustikus (2019).
- Kesise ökoloogilise seisundi näitajad 2023 seisuga: jõgede kalastiku indeks, varasemast vesikonnaspetsiifilised saasteained, varasemast vask (seirejaamas SJA5163000). Kesise ökoloogilise seisundi põhjused 2023 seisuga: varasemast paisud (Püssi - hoitakse nüüd avatuna, Sillaoru), taimekaitsevahendid, Erra, Kohtla ja Purtse jõe reostus, Ojamaa jõe kaudu töötavate Kiviõli ja Ojamaa kaevanduste vesi, suletud kaevanduste isevoolsed väljalaskmed.

Perioodi 2022-2027 VMK meetmetena on veekogu seisundi parandamiseks ette nähtud järgmised tehnilised meetmed:

- Jääkreostuse likvideerimine: Purtse jõe reostunud põhjasetete (JRA0000081) ohutustamine. Osaliselt teostatakse projekti "Projekteerimis-ehitustööd Purtse jõe, Kohtla jõe ja fenoolisoo jääkreostuse ohutustamiseks" (riigihanke number 187218) raames.
- Püssi paisu osas kalade rändetingimuste parandamine ja kalade läbipääsu tagamine (KMH lõpetatud 18.10.2023).
- Lehtmetsa (Purtse) paisu kalade rändetingimuste parandamine ja kalade läbipääsu tagamine.
- Loomapidamishoonete ja põllumajandustootmisega seotud meetmed (nt lekkekindlad hoidlad, tõhusate väetamistehnoloogiate rakendamine, taimekaitsevahendite piiratud kasutamine jne).

KSH-ga hinnatud kavandatav VKG BTT veevõtt ei oma mõju veekogumi Purtse_2 seisundile, sest vette ei juhita saasteained ega kavandata tõkestusrajatisi.

3. Sotsiaalmajanduslik põhjendus. *Kuigi läbiviidud uuringud viitavad olulistele probleemidele tehnoloogilise vee varustamises Purtse jõe süsteemist, siis metoodilised uuringud ja analüüsid kavandatava veevõtu teostatavuse ning ökoloogiliste ja sotsiaalmajanduslike mõjude kohta ei ole piisavad. ... Vaja oleks täiendavaid uuringuid ja metoodilist analüüsi mõjude ulatuse ja pakutavate lahenduste teostatavuse ning mõjude kohta.*

KSH aruandes on viidatud, et Aidu karjääri keskmine äravool on 1 m³/s ja BTT vajadus 0,41 m³/s, st Aidu karjääri väljavool läbi Ojamaa jõe Purtse jõkke on ligi 2,5 korda suurem BTT planeeritud maksimaalsest tarbimisest. Vältimaks suvise perioodi veedefitsiiti (kui sademete vähesusest tulenevalt väljavool keskmisest madalam), on lahenduseks väljavoolukraavile paigaldatav regulaator, mille eesmärk oleks ajatada suurvee perioodi väljavoolu hulka. Kavandatud on hoida veepinna taset kevadel maksimaalselt ajaloolise kõrgvee tasemel 43 m (merepinnast) ning riskide maandamiseks teostada

sõudekanalis vajalikud kaldapervede tugevdused ja kõrgendamised. Eelnevalt 1. punktis kirjeldatud alternatiivsete veeallikate kasutamise võimalus madalvee perioodil võimaldab anda vajadusel Aidu karjääri kogutud vett Purtse jõe miinimumvooluhulkade kompenseerimiseks, st sel juhul avaldaks kavandatav positiivset mõju Purtse jõe olemasoleva olukorraga võrreldes. Teine positiivne mõjukomponent Aidu veetaseme reguleerimisel oleks Ojamaa jõe kevadise üleujutushulga vähenemine, kui Uus-Kiviõli ja Uus-Kiviõli II kaevandustest väljapumbatav vesi suunata kõrgvee perioodil Aidu karjääri (Kristjan Piirimäe. Uus-Kiviõli ja Uus-Kiviõli II kaevanduste väljapumbatava vee üleujutusriskide hinnang. 2023-2024).

Aidu karjäär on tehislik veekogu, mille väljavoolu kanal on 4 m lai ja 1-2 m sügav. Paigaldatava regulaatori puhul ei ole tegu „ulatusliku hüdrotehnilise rajatisega“ – veetaseme reguleerimine toimub seni registreeritud maksimaalsete veetasemete piires.

Kui sotsiaalmajanduslike mõjude all on mõeldud mõjusid teistele veetarbijatele, siis majanduslikust aspektist on jões olnud 2 veetarbijat, millest tänaseks on likvideeritud Püssi paisule eelnenud veevõtt (AS Repo Vabrikud on tegevuse lõpetanud, tootmisseadmed demonteeritud). Alles on Sillaoru HEJ, kuid kirjeldatud veevõtu ja jaotamise konseptsiooni järgi välditakse mõju Sillaoru HEJ-le hüdroturbiinide töomahu vahemikus. Lähtudes eelnevalt viidatud Purtse jõe vooluhulkade loomulikust varieeruvusest aastate lõikes ja sesoonselt ning olemasolevas olukorras tugevast sõltuvusest väljapumbatud kaevandusvee mahtudest (keskmine väljapumbatav kogus 0,8 m³/s, kuid see maht on ajas muutuv ja tulevikus võib täielikult lakata, kuna põlevkivi kaevandused ühel hetkel lõpetavad tegevuse), siis ei põhjusta kavandatava BTT veevõtt olemasoleva olukorraga olulist muudatust ja seetõttu ei ole Sillaoru HEJ tootmismahude (ja elektrienergia müügist saadava tulu) muutused veerežiimist tingitud muudatustega üheselt seotavad. Seetõttu ei ole põhjust KSH aruandes näha ette vastavaid kompensatsioonimeetmeid (sh arvestades, et BTT veevõtu kontseptsiooniga tagatakse ökoloogilised miinimumvooluhulgad Sillaoru HEJ juures). Kuid see ei välista osapoolte vahel kokkulepete sõlmimist muudel alustel.

4. Mõjud Läänemere seisundile. Eesti Loodushoiu Keskus jõuab järeldusele, et *Vaja oleks täiendavaid uuringuid ja metoodilist analüüsi mõjude ulatuse ja pakutavate lahenduste teostatavuse ning mõjude kohta. Samuti peaks tegevuse mõjusid Läänemere seisundile ja kaitse-eesmärkide saavutamisele põhjalikult hindama vastavat pädevust omavad sõltumatud eksperdid.*

Viru Keemia Grupp AS'i biotoodete tootmiskompleksi heitvee mõju Läänemere seisundile uuriti Tallinna Tehnikaülikool meresüsteemide instituudi ja Tartu Ülikool Eesti mereinstituudi poolt, kes omavad vastavat pädevust ning on sõltumatud. Uuringu aruandega saab tutvuda Lüganuse valla kodulehel aadressil <https://www.lyganuse.ee/vkg-biotoodete-tootmiskompleks>

Uuringu käigus viidi läbi heitvee saasteainete leviku modelleerimine, millega selgitati välja, et kavandatava VKG BTT heitveest lähtuv täiendav reostuskoormus ei avalda selget mõju piirkonna toitainete sisaldusele ning mereelustiku indikaatorite näitajatele. Uuringuga ei tuvastatud BTT täiendava reostuskoormuse mõju ka Läänemere tegevuskava realiseerumise stsenaariumi korral (st BTT heitvesi ei halvendaks Läänemere seisundit ka pärast HELCOMis seatud eesmärkide realiseerumist). Ka siin on asjakohane viidata hindamismetoodikale, st kavandatava tegevuse avaldatava mõju võrdlemist olemasolevas olukorras avalduva mõjuga ja kuivõrd tekib oluline muudatus.

Kokkuvõttes ei ole KSH aruande täiendamine ettepanekute alusel põhjendatud. Käesolevad selgitused moodustavad osa eriplaneeringu dokumentatsioonist ja lisatakse eriplaneeringu portaali, kus nad on koos KSH aruande jm eriplaneeringu materjalidega kättesaadavad.

Lugupidamisega

Juhan Ruut
BTT EP KSH juhtekspert
Hendrikson & Ko OÜ

LÜGANUSE VALLAVALITSUS

Eesti Keskkonnaühenduste Koda

info@eko.org.ee

Päästame Eesti Metsad MTÜ

Teie: 18.11.2024 nr 1-1/24/6416

Meie: 28.11.2024 nr 6-1/12-133

Lügänuše valla Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu avalikustamise käigus esitatud ettepanekute vastused

Austatud Maia-Liisa Anton

Täname, et olete esitanud Eesti Keskkonnaühenduste Koda koordinaatorina arvamuse Viru Keemia Grupp AS biotoodete kompleksi eriplaneeringu keskkonnamõjude strateegilise hindamise (edaspidi KSH) aruande kohta. Edastasime Teie arvamused KSH aruande koostajatele.

Valdavalt on esitatud ettepanekud eriplaneeringu KSH aruande kohta. Eriplaneeringuga on seotav 6. punkti osa „Ühtlasi toome välja vajaduse järgida rohevõrgustiku muutmisest tulenevat loogilist järgnevust planeeringute kehtestamisel, st kehtestada koostamisel olev üldplaneering, millega viiakse sisse muudatus rohevõrgustikus, enne eriplaneeringut“. Tabelis on toodud selgitus planeerimiseseadusega antud võimaluste kohta, kuid üldplaneering ja eriplaneering on omavahel vastavusse viidud, sh on rohevõrgustikust vastava osa väljavõtmisega avaldavat mõju hinnatud mõlema planeeringu KSH aruandes. Millises järjekorras nimetatud planeeringud kehtestada, on Lügänuše Vallavalitsuse pädevuses, kuid sõltub suures osas ka sellest, millisesse menetlusetappi on parasjagu jõutud. 14.08.2024 on ÜP esitatud heakskiitmiseks Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile.

Ühtlasi on palve, et ei tõlgendataks edaspidi meelevaldselt Lügänuše Vallavalitsuse seisukohti. Jääb arusaamatuks, kuidas Lügänuše valla vastus Rahandusministeeriumile: “Eelnevast lähtudes eeldab EMPL ja arendaja, et nii Eesti valitsus, kui ka Rahandusministeerium võtavad arvesse metsamajanduse mõju töökohtadele, lisandväärtusele, maksutulule ja ühiskonna survet rohetoote järgi (asendamaks fossiilseid) ja ei poolda Eesti raieahtude vähendamist alla 10 miljoni m³ aastas.” kinnitab BTT projektiga seotud raieahtude suurenemist.

Kokkuvõttes ei ole KSH aruande ega eriplaneeringu täiendamine ettepanekute alusel põhjendatud. KSH aruande koostajad on esitanud meile omapoolsed selgitused teie tõstatatud küsimustele (lisatud) ja jõudnud järeldusele, et KSH aruande täiendamine ei ole põhjendatud.

Kutsusime Teid eriplaneeringu ja selle lisaks oleva II etapi KSH aruande avaliku väljapaneku tulemusi tutvustavale avalikule arutelule 10.12.2024 kell 15:00 Kiviõli Kunstide Koolis (Vabaduse pst 6, Kiviõli linn) ja kell 18:00 Aa mõisa peahoones (lähiaadress Aa hooldekodu). (meie kiri 25.11.2024 nr 6-1/12-128). Kiviõli Kunstide Koolis toimuvast avalikust arutelust tehakse ka veebiülekanne, mille link avalikustatakse valla veebilehel enne avaliku arutelu toimumist.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Dmitri Dmitrijev

vallavanem

Lisa. KSH aruande koostajate selgitused Eesti Keskkonnaühenduste Koda 18.11.2024 esitatud kirjalikule arvamusele

Anu Horn

53026061, anu.horn@lyganuse.ee

Keskpuiestee 20
Kiviõli, Lügänuše vald
43199 Ida-Viru maakond

Telefon +372 332 1320
E-post valitsus@lyganuse.ee
www.lyganuse.ee

registrikood 77000223
a/k EE162200221068428704
AS Swedbank

Selgitused Eesti Keskkonnaühenduste Koja ja Päästame Eesti Metsad MTÜ kirjalikele seisukohtadele Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi Lüganuse valla eriplaneeringu detailse lahenduse ja KSH II etapi aruande kohta

Eesti Keskkonnaühenduste Koda ja Päästame Eesti Metsad MTÜ saatsid Lüganuse Vallavalitsusele 18.11.2024 kirjaga nr 1-1/24/6416 seisukohad Viru Keemia Grupp AS biotoodete kompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse ja keskkonnamõjude strateegilise hindamise aruande kohta. Järgneva esitame selgitused, ülevaatlikkuse huvides on esitatud tabelina.

Valdavalt on esitatud märkused-ettepanekud eriplaneeringu KSH aruande kohta. Eriplaneeringuga on seotav 6. punkti osa „Ühtlasi toome välja vajaduse järgida rohevõrgustiku muutmisest tulenevat loogilist järgnevust planeeringute kehtestamisel, st kehtestada koostamisel olev üldplaneering, millega viiakse sisse muudatus rohevõrgustikus, enne eriplaneeringut“. Tabelis on toodud selgitus planeerimiseseadusega antud võimaluste kohta, kuid üldplaneering ja eriplaneering on omavahel vastavusse viidud, sh on rohevõrgustikust vastava osa väljavõtmisega avaldavat mõju hinnatud mõlema planeeringu KSH aruandes. Millises järjekorras nimetatud planeeringud kehtestada on Lüganuse Valla pädevuses.

Kokkuvõttes ei ole KSH aruande ega eriplaneeringu täiendamine ettepanekute alusel põhjendatud. Käesolevad selgitused moodustavad osa eriplaneeringu dokumentatsioonist ja lisatakse eriplaneeringu portaali, kus nad on koos KSH aruande jm eriplaneeringu materjalidega kättesaadavad.

Lugupidamisega

Juhan Ruut
BTT EP KSH juhtekspert
Hendrikson & Ko OÜ

Ülevaade EKO ja PEM seisukohtade - ettepanekute arvestamisest KSH aruandele

Arvamuse või märkuse sisu	Selgitused ja ettepaneku-märkuste arvestamisest, vajadusel täiendavad põhjendused
<p>1. Puudub EP LS ja KSH VTK lk 49 nimetatud uuring puidu kättesaadavusest, milles “võrreldakse erinevaid raieistsenaariume, tehasele vajalike puidusortimentide saadavust ning sortimentide lõikes naaberriikide väliskaubanduse andmeid”. Teeme ettepaneku uuring läbi viia ning ootame vastust küsimustele, kuidas on olulisel määral kahanevate raieimahtude kontekstis tagatud tehasele toorme kättesaadavus ning kust hakkab toore pärinema, kui Eestis raieimahud langevad. Juhime tähelepanu, et planeeringut vastu võttes on kohalik omavalitsus kinnitanud, et planeering vastab õigusaktidele ning selle koostamisel on arvesse võetud keskkonnamõju strateegilise hindamise tulemusi. Samas puudub KSH aruandes uuring, mille läbiviimist VTK ette näeb ning ka selge argumentatsioon, millistel kaalutlustel on loobutud kavandatud uuringu läbiviimisest.</p> <p>Sisulise poole pealt on probleemne, et KSH aruandes ei ole arvestatud tulevikus raieimahtude vähenemisega Eestis. See on vajalik muuhulgas kliima- ja elurikkuse eesmärkide täitmiseks ning mõjutab otseselt toorme kättesaadavust. RMK esitas 2023. aasta septembris raieimahu prognoosi 200-aastases perspektiivis, millest nähtub, et riigimetsa uuendusraiate pindala langeb lähema 50 aasta jooksul ligemale poole võrra, sest küpset metsa pole enam piisavalt. See prognoos on tehtud eeldusega, et RMK majandatava metsamaa pindala ei vähene, mis ei arvesta EL elurikkuse strateegia ja Montreal-Kunmingi elurikkuse raamistikust Eestile tulenevate kohustustega suurendada kaitsealade pindala vähemalt 30%-ni maismaast, kaitstes eeskätt</p>	<p>Esmalt puidusaadavuse uuringust.</p> <p>Konkreetne uuring ei ole eesmärk omaette vaid see on vajadusel sisend hinnangute andmiseks. BTT arendaja on kavandatava tehase keskse puidu saadavuse uuringud tellinud, kuid KHS-s puiduressursi kasutamise mõju hinnangute andmiseks seda otseselt ei kasutatud - VKG BTT ei kasuta Eestis konkreetset piiritletud ala või piirkonna puiduressurssi. Arendaja tellitud puidu saadavuse uuringus hinnati BTT jaoks vajaliku puidu hankimise keskmiseks kauguseks tootmiskompleksist 150 km (st hõlmatud on suur osa Eesti maakondadest ja tegemist on riigi tasandil avalduva mõjuga), kuid BTT ressursihankimise mõjuala sõltub riigi tasandil kokku-lepitud raieimahtudest – mida väiksem see on, seda kaugemale ulatub puidu hankimise piirkond. Puidu saadavuse uuringu põhjal koostas Eesti Rakendusuuringu Keskus Centar BTT keskselt „Puiduvarumise logistikauuringu. Tallinn 2023“, mida kasutas OÜ Reaalprojekt BTT liikuvusuuringu koostamiseks. Liikuvusuuringu põhjal on mh KSH-s hinnatud puidu transpordist tulenevaid mõjusid ja see on ka eriplaneeringu portaalis kättesaadav. Puidu saadavuse ja puidulogistika uuringud sisaldavad äriliselt tundlikku teavet ja seetõttu BTT arendaja neid ei avalikusta.</p> <p>See lähenemine on kooskõlas EP LS ja KSH VTK-ga (edaspidi VTK). Selle ptk 4.1.2 „Eri valdkondade mõjude hindamisest“ lk 47 „<i>Puiduressursi hankimise mõju hinnatakse eksperthinnanguga lähtudes üldisematest arengudokumentidest ja nende mõjuhinnangutest (sh hinnatakse sotsiaal-majanduslikku mõju). Ptk 4.2 on esitatud põhjalikum ülevaade läbiviidavatest või varem koostatud asjakohastest uuringutest.</i>“ VTK ptk 4.2 lk 48 on sissejuhatavalt uuringute kohta „<i>Kavandatava tegevuse mõjude väljaselgitamisel kasutatakse maksimaalselt strateegiliste arengudokumentide koostamisel ja muudel põhjustel riiklikul või kohalikul tasandil läbiviidud uuringuid, kui nendest saab asjakohaseid andmeid mõju hindamiseks (näiteks metsanduse arengukava, energiamajanduse arengukava, kasvuhoonegaaside heitkoguste poliitikate väljatootmisel ja ringmajanduse rakendamiseks tehtud uuringud).</i> Neid uuringuid kordama või üle vaatama ei hakata, vajadusel tehakse täpsustusi kavandatava tegevuse konteksti silmas pidades. Kasutatud uuringutele antakse viited KSH aruandes.“</p> <p>Teie viidatud lk 49 tekst on järgmine „<i>Puidu saadavuse uuring (ei ole olemuselt asukohavalikul kriteeriumiks, seetõttu on märgitud 2. etapi uuringuks, kuigi selle koostamine juba käib).</i> Koostab huvitatud isik. Uuringus võrreldakse erinevaid</p>

<p>kõige suurema elurikkuse ja süsinikisisaldusega alasid, mis Eestis on eelkõige metsad. Ka ei arvesta see prognoos hiljuti Kliimaministeeriumi avaldatud Looduskaitseaduse muutmise eelnõuga, millega on kavas kaitse alla võtta 30% maismaast ja seda eelkõige riigimaa arvelt, mis tähendab ka RMK hallatava majandusmetsa vähenemist ning teistel aladel, nt ranna- ja kaldaalad, raiepiirangute suurendamist. Kliimakindla majanduse seaduse eelnõus seatakse Eesti LULUCF sektori eesmärgiks 2030 netonull ehk sidumise ja heite tasakaal, mis on oluliselt ambitsioonikam ELi LULUCF määruses Eestile sätestatud eesmärgist ja mille saavutamiseks võib olla vaja riigimetsa raiemahtu veelgi vähendada. Keskkonnaagentuur on oma 2021. aasta analüüsis “Maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse sektori sidumisvõimekuse analüüs kuni aastani 2050” välja toonud, et metsaraied on olnud Eestis suurimad inimtekkeliste kasvuhoonegaaside netoheite mõjutajad LULUCFi sektoris (lk 19) ning samast analüüsist nähtub, et ainuke raie mahu stsenaarium, mille korral metsamaalt lähtuv KHG heide ei hakka sidumist ületama, tähendab raie keskmiht kogumahtu ca 7 milj m³ - märkimisväärselt vähem, kui on viimastel kümnenditel raiutud. Erametsades on raie olnud veelgi intensiivsem (vt sama KAURI analüüs), mistõttu ei saa väita, et BTT jaoks vajaliku toorme puudujääk kaetakse erametsadest tulevate raietega - ka seal on raieküpsed metsad otsa lõppemas. RMK pikaajaline prognoos viitab esiteks kasvavale puidu kui tooraine defitsiidile ning teiseks tõenäolisele märkimisväärsel puiduhinna tõusule. Kavandatava tehase toodang on sisend teistele ettevõtetele ning ettevõttel endal puudub võimekus biotoodete tehase toodangust kõrgema hinna ja lisandväärtusega tooteid valmistada, mistõttu on võimekus võimaliku toorme hinnatõusuga kaasa minna väga sõltuv tehase toodangu hindadest, mis sõltub</p>	<p><i>raiestsenaariume, tehasele vajalike puidusortimentide saadavust ning sortimentide lõikes naaberriikide väliskaubanduse andmeid. Uuringut ei saa lõpetada enne, kui on teada MAK 2030 raie maht (eeldatavalt lepitakse kokku 2022. aastal). Puidu varustuskindluse tagamiseks ja paindlikkuse tõstmiseks on arvestatud osalise importmahuga Lätist ja Leedust.“</i></p> <p>EP LS ja VTK-s viidati puidu saadavuse uuringule, sest puudus kindlus, kas riiklikult uuringud teostatakse. Kuna vahepeal on Metsanduse Arengukava 2021-2030 (MAK2030) raames analüüsid ja hinnangud koostatud (https://kliimaministeerium.ee/MAKKSHmaterjalid), siis VKG BTT EP ja KSH raames ei ole põhjust, sh lähtudes EP LS ja KSH VTK dokumendist, riigi tasandi analüüse dubleerida ja tulemuste põhjal uusi hinnanguid anda. Eelnevalt oleme BTT EP protsessi käigus viidanud, et strateegiliste arengudokumentide hierarhias madalamal asuva dokumendiga (BTT EP ja selle KSH) ei ole võimalik ümber hinnata kõrgemal asuva dokumendiga (MAK2030) seotud eesmärgi, antud juhul milliseks kujunevad Eestis puidu raie mahud.</p> <p>Tuleb ka nentida, et hetkel ei ole täidetud ka VTK lk 49 kirjas olev uuringu lõpetamise eeldus ehk MAK2030 ja sellega seotud raie mahud ei ole kokku lepitud (osapoolte arvamused ja nendel põhinevad stsenaariumid põhinevad erinevatel mahtudel, mis on vahemikus 7 mln kuni 19 mln m³/a). Teadaolevalt Eesti Vabariigi Valitsus kinnitas MAK2030 ja esitas Riigikogule, mida seal vastu ei võetud. Eelnevast tulenevalt on viimane kehtiv MAK2020, kus näiteks soovituslik raie maht on 12-15 miljonit m³ aastas. Siiski on hindamistes tuginetud MAK2030 analüüsidele ja järeldustele, mis on ka alusdokumentideks kliimakindla majanduse seaduse eelnõule. Selles on pikaajase raie mahu ühtlase kasutuse stsenaarium ligikaudu 10 miljonit m³ aastas (eelnõu seletuskirjas lk 48 on toodud vahemik ca 9,9-10,2 mln m³ aastas). Nagu KSH aruandes lk 18 on kajastatud, on BTT arendaja hinnanud selle raie mahu sobivaks: „Planeeringust huvitatud isik on kinnitanud, et ta on arvestanud BTT rajamise majandusliku ostarbekuse hindamisel metsanduse arengukava tõenäoiseima stsenaariumiga, kus pikaajaline (10 aasta) keskmine raie maht on 10 mln tihumeetrit aastas.“</p> <p>Siinkohal tuleb nentida, et kliimakindla majanduse seaduse eelnõu seletuskirja koostamisel on arvestatud kuni juuli 2024 tehtud uuringutega, st eeldatavalt on järelduste tegemisel arvestatud nii RMK 2023 raie mahu prognoosi kui Keskkonnaagentuuri 2021. a analüüsi. Eelnõu lk 49 toob ka välja, et on arvestatud erinevate stsenaariumitega ja Keskkonnaagentuuri kaasajastatud andmetega (ja ühtlasi annab kinnituse mõju hindajate seisukohale, et ühe tegevuse keskselt ei ümber hinnata riigi tasandil toimuvat ja ei ole ka võimalik kitsalt anda hinnangut, kas riiklikud eesmärgid täidetakse – seosed on olulisemalt laiemad): „<i>Olemasolevate meetmetega võrreldes on eesmärgi täitmiseks tänastele andmetele tuginedes (Keskkonnaagentuur, 2024) vajalik rakendada lisameetmeid, mis</i></p>
---	--

<p>üldisest commodity turgude hinnatasemest. Seetõttu on väga suur risk, et nii suure toorme vajadusega tehase lisandudes tekib suur surve jätkusuutmatute raieahtude jätkamiseks ka tulevikus, et tagada vajaminevad puidukogused. Hinnatõusu põhjustab nii raieahtude vähenemine kohapeal kui ka konkurents seniste paberipuidu eksportijatega, samuti asjaolu, et Eestis maaomanikeks ja metsa üles töötajateks olevatel Skandinaavia suurkontsernidel on samuti oma tselluloositehased, mis toorainet vajavad. Lisaks mõjutab toorme kättesaadavust ka siseriiklik konkurents samale ressursile. Pärnusse on kavandamisel metanoolitehas puidutarbega 1 milj m³/a (planeering ja KSH algatatud 18.02.2024), paberipuitu plaanib suures koguses kasutada ka Fibernol, samas olemasolev haavapuitmassi tehas Estonian Cell aastase puidutarbega 440 000 m³ vaagub sisuliselt hinge seoses kõrgete sisendhindadega, sh puidu hind. Samuti on ebarealistlik eeldada, et Eestis kättesaadavad paberipuidu kogused jäävad väheneva raieahtu tingimustes samaks, nagu praegu on KSH arvutustes eeldatud.</p>	<p><i>tagaksid ca 1 mln tm/a madalama raieahtu. Raieahtu reguleerivateks meetmeteks võivad sõltuvalt eesmärgist olla näiteks majandusmetsade raieahtu maksimaalse pindala kahandamine, raieahtude tõstmine, küpsusdiameetri rakendamisest loobumine, metsa struktuursete elementide säilitamine ning säilikpuude-põlispuude ja kõdupuidu hulga suurendamine, metsa uuenuks lugemise kriteeriumite muutmine, looduslähedasemate metsamajandamisvõtete soosimine, metsade mittepuiduliste saaduste ja kasutusviiside edendamine ning turuväliste hüviste ja teenuste (sh looduskaitse, rekreatsioon) soosimine eriti just ajalooliselt järjepidevatel metsamaadel, metsade hõlmamine heite kompenseerimise või looduskahju kompenseerimise lahendustesse, raadamise vältimine, piiranguvööndites ja kaldakaitsevööndis paiknevate metsade leebemate majandamisvõtete rakendamine (lage- ja veerraie asendamine teiste raieviisidega sh püsimeetsandusvõtetega jm), metsakaitsealad jm. Eelmainitud lisameetmeid vajavale stsenaariumile lisaks koostati ka võrdlusstsenaarium raieahtuga 11 mln m³ (sh ka puuttoode ühtlane kasutus 11 mln m³ korral), millest selgus, et 2030. aasta netoheite eesmärgi saavutamiseks tuleks tänaste andmete kohaselt juba 2030. aastaks aiandusturba kaevandamisest pärit heidet vähendada 92%. Seda stsenaariumit ei ole sotsiaalmajanduslike mõjude tõttu otstarbekas rakendada.“</i></p> <p>Järgnevalt allpool eraldi selgitused toorme kättesaadavuse ning päritolu kohta, kui Eestis raieahtud langevad, hinna- ja konkurentsitingimuste osas.</p> <p>Kokkuvõtvalt: KSH aruannet ei ole põhjust selle punkti alusel täiendada (tegemist oleks aruande liigse koormamisega, sest kokkuvõtvalt on kõik teemad kajastatud). BTT rajamine arvestab raieahtuga, mis tulenevad strateegilistest arengudokumentidest ja on aluseks võetud ka õigusaktide koostamisel. Käesolevad selgitused lisatakse eriplaneeringu portaali, kus nad on koos KSH aruande jm eriplaneeringu materjalidega kättesaadavad.</p>
<p>Selgitused toorme kättesaadavuse ning päritolu kohta, kui Eestis raieahtud langevad, hinda ja konkurentsitingimuste osas. Kuna see on seotud konkreetse majandusvaldkonna teemadega, millel põhineb ka BTT äriplaan ja selle riskide hindamisega, siis on selle sisustanud BTT arendaja VKG Fiber OÜ juhatuse liige Lauri Raid (kes on puidutööstuse erialase hariduse, eluaegse sektori töökogemuse ja ka paralleelselt pikaaegne EMPL juhatuse liige, kus olemuslikult üks tegevuse prioriteete on Eesti metsatagavara hoidmine kõrgel tasemel).</p> <p><u>Tooraine saadavus</u></p> <p>BTT toormeks sobib männi-, kuuse- ja kasepaberipuit ning saetööstuse hake. Vastavalt riiklikule analüüsile Puidubilanss 2022 (https://keskkonnaportaal.ee/sites/default/files/Teemad/Mets/Puidubilanss%202022.pdf) oli nende sortimentide ekspordimaht 3,6 mln kuupmeetrit, kus sama aasta raieaht oli 12,1 mln kuupmeetrit (https://kliimaministeerium.ee/elurikkus-keskkonnakaitse/metsandus/metsastatistika). Kui arvesse võtta Kliimakindla Majandusseaduse prognoos raieahtu osas ca 10 miljonit m³, siis eelnev tase võib langeda 3,0 miljoni m³ tasemele. BTT sortimendipõhine kaalutus keskmine toorme vajadus on 2,24 miljonit m³, mida 2022 aasta sama toorme ekspordimaht ületas 61%-ga. Oleme teada andnud, et kuni 20% importi Lätist ja Leedust on äriplaani osa. Detailsem toorme konkurents Eestist eksportijatega on arendaja äriplaani risk, mida</p>	

hoolikalt analüüsitakse ja arvestatakse investeerimisotsuse tegemisel. Eelnevale tuginedes BTT ei tule mõjutama Eesti raieahte, vaid tuleb väärindama osa Eestist eksporditavat toorainet. BTT arendamisel on algusest peale arvestatud, et paberipuidu toorme kohalik nõudlus motiveerib metsamajandajad osaliselt lageraiet asendama harvendusraiena, mis on ka Eesti avaliku ühiskonna ootus.

Vähenevate raieahtude teema

Nõus, et metsamajandamine peab orienteeruma 50-200 perspektiivist, kuid sama ei pea tegema ühe ettevõtte äriplaan k.a. ressursipoliitika, kuna selle ettevõtte eeldatav kasutusiga jääb viidatud ajaperspektiivist väiksemaks. Kui menetluses olev kliimakindla majanduse seadus näeb perspektiivselt majandamist 10 miljoni m³ kategoorias, siis on selles eeldatavalt ka analüüsitud osapoolte eriarvamusi. SMI2023 järgi on 31,6% eesti metsadest kaitse või piirangute all (https://keskkonnaportaal.ee/sites/default/files/Teemad/Mets/SMI%20tulemused%202023/SMI2023_tulemused_graafikud.pdf) ja märgitud EL eesmärk on täidetud.

Nõustume, et RMK uuendusraiete osakaal väheneb, kuid tuletame meelde, et koguraie ei muutu sellest proportsionaalselt. St kasvab harvendusraie, kus paberipuidu sortimendi väljatulek suurem.

Erametsa raieaht

Eesti erametse raieaht on 70% eesti raieaht. Teadaolevalt on riigi ja erametsa eesmärkide reguleerimine erinev k.a. tänased raieametodite proportsioonid erinevad. Siinkohal täpsustame, et paberipuit ei ole sama, kui saepalk ja on kaasuv sortiment kõikidest raieliikidest, ning suurema väljatulekuga just harvendusraietest võrreldes uuendusraietest.

Puidutoorme hind ja kasutuse konkurentsitingimused

Nimetatud riskid on arendaja äririskiks, millega tegeleme, kuid konkurentsist tulenevalt ei saa avalikustada. Arvamus, et Skandinaavia suurkontsernidel on võimekus kõrgemat toormehinda maksta on ekslik – transpordivahemaa Baltikumist on lisakulu. Viidatud metanoolitehase peatoore on metsaraie jäätmed, mis on erinev BTT toormest. Fibenol on tänaseni keskendunud kasepuidule, mis on piiratud sortiment BTT-s ja ka nemad on teavitanud, et neil on üks eesmärk väärindada jäätmeid (nt vineeritööstuse hake). Estonian Cell (mille tehasejuht Lauri Raid on pikalt olnud) kasutab haavapaberipuitu, mis ei ole BTT toore. Nende seisund „vaagub sisuliselt hinge“ on eelkõige seotud ülikõrgete energiahindadega. Erinevalt kavandatavast BTT-st ei kata Estonian Cell tehas oma energiavajadust (reoveepuhasti biogaasist toodetav energia katab sellest väikese osa).

2. Teeme ettepaneku analüüsida KSH raames BTT võimekust kohaneda vajadusel oluliselt väiksemate tootmiskahtudega ning võimalust rajadagi tehas väiksema tootmiskahuga (stsenaariumid nt 1/2, 1/4 ja 1/10 mahus), hõlmates analüüsi ka kliimamõju (sh toormekogustega seotud raievajadus). Ühtlasi teeme ettepaneku, et see analüüs võiks asendada praeguse stsenaariumite võrdluse, hõlmates ka 0-variandi. Hetkel

Väiksema tehase rajamise ettepanekut olete te BTT ja KSH EP protsessis läbivalt teinud, kuid endiselt on keskkonnamõju hindajate vastus sama: keskkonnamõju hindamisel tuleb arvestada reaalsete alternatiividega, sh tootmiskahuga stsenaariumitega. BTT arendaja analüüsis seda ettepanekut, kuid on seisukohal, et väiksemas mahus tootmiskompleksi ole konkurentsivõimeline, sh puudutab see keskkonnanõuete täitmise võimekust (mida väiksem on tootmiskaht, seda suurem on erinevate meetmete rakendamise erikulu ja seda suuremad on riskid). Allpool ka Lauri Raid täiendav selgitus.

<p>sisaldab stsenaariumite võrdlus ainult 0-stsenaariumi ehk tehase rajamata jätmist ning sisaldab ainult väga üldist kirjeldust võrreldavast olukorrast ehk metsamaa säilimisel. Viimane ei ole kindlasti piisavalt põhjalik ega objektiivne, et anda ühest hinnangut tehase rajamise kasuks ning just sellises mahus. Vt ka punkt 6 rohevõrgustiku muutmise seotud mõjude kohta, mis on samuti alternatiivide võrdlemisel asjakohane, kuivõrd väiksema tehasega kaasneks väiksem toorme vajadus ning selle võrra ka väiksemad puidu ladustamisplatsid.</p>	<p>Rohevõrgustiku osas on teemat KSH aruandes käsitletud, sh anti asukohavaliku etapis detailne ülevaade võrgustiku piires olevatest loodusväärtusest. Täpsemalt teie 6. küsimuse vastuses.</p> <p>Palgiplatsi suurus on seotud toormevarumise riskide realiseerumise võimalusega. KSH aruandes on see selgelt välja toodud, et suure palgiplatsi rajamine sõltub sellest, kuivõrd aasta lõikes tooraine varumine kõigub (seos raierahu pikkusega). Praeguse raierahu pikkuse juures jäetakse reservi 30-50 ha, et tagada toormevaru, kui raierahu perioodi pikeneb .</p> <p>Ettepaneku alusel KSH aruannet ei täiendata.</p>
<p><u>Lauri Raid:</u> BTT võimsuse kavandamisel hinnati erinevaid tootmismahte. Tulenevalt Eestist eksporditud toormemahust oleks maksimaalne alternatiiv 61% suurem tehas, ehk lähtudes Eestis väärindamata toormemahust võimalik kaaluda tselluloositehast tootmismahule 800 000 tonni aastas; arvestades raiemahu 10 miljonit m³ stsenaariumis oleks see 650 000 tonni aastas tselluloosi. Äririskide tõttu oleme selle välistanud. Juba EP ja KSH algatamisel andis BTT arendaja avalikult teada, et alla 0,5 miljonit tonni aastas tehase toodangumahu majanduslikult mõttekas rajada ei ole võimalik ja selliste alternatiivide kaalumine ei ole ratsionaalne.</p>	
<p>3. Leiame jätkuvalt, et on asjakohane ja vajalik ning teeme ettepaneku analüüsida KSH raames tehase rajamisega kaasnevat vastutust ja survet looduskeskonnale. Leiame, et KSH aruandes esitatud lähtekoht: “puidutoorme hankimise mõju avaldub eelkõige vedudega kaasneda võiva müra kaudu” on ekslik. Eelkõige avaldub puidutoorme hankimise mõju negatiivse mõjuna elurikkusele Eesti (või ka teiste piirkondade, kust tooret on plaanis varuda) metsades läbi tehase toorme vajadusega kaasneva raiesurve. ... <i>/Siinkohal järgnevad pikemad põhjendused, mis suuresti kordavad 1. punktis toodud teemasid. Seetõttu on kogu tekst toodud teemade kaupa eraldi allpool ja seal on esitatud ka pikemad selgitused, järgmise lõiguna on esitatud selle punkti kokkuvõtte./</i> Kuni eelnevatele asjaoludele veenvaid selgitusi esitatud ei ole, oleme veendunud, et VKG BTT ärimudelisse on sisse kirjutatud raiemahu tõus Eestis ja seega on vajalik hinnata ka sellest tulenevat mõju nii elurikkusele,</p>	<p>Siinkohal valdavalt korratakse 1. punktis tõstatatud teemasid ja seetõttu on ka selgitused valdavalt samad.</p> <p>BTT toorme hankimise areaal hõlmab enamiku Eesti maakondadest ja tegemist on riigi tasandil avalduva mõjuga. BTT ressursihankimise mõjuala sõltub riigi tasandil kokku-lepitud raiemahtudest – mida väiksem see on, seda kaugemale ulatub puidu hankimise piirkond. Riigi tasandi uuringud on tehtud MAK 2030 koostamise raames ja muuhulgas on antud ka hinnangud, milliseks kujuneb erinevate raiemahtude mõju Eesti elurikkusele, kliimale ja kliimaeesmärkide täitmisele. Seejuures on arvestatud erinevate puidu väärindamise projektidega. Kliimakindla majanduse seaduse eelnõus on pikaajaseks raiemahuks ligikaudu 10 miljonit m³ aastas. Nagu KSH aruandes lk 18 on kajastatud, on BTT arendaja hinnanud selle raiemahu BTT rajamiseks sobivaks.</p> <p>Arusaamatuks jääb Lüganeuse valla seisukoha väljatoomine tõendusena, et BTT rajamisega raiemaht tõuseb – kui vald „ei poolda Eesti raiemahtude vähendamist alla 10 miljoni m³ aastas”, e saa seda kuidagi võtta väitena, et raiemaht peab olema sellest rohkem.</p> <p>Täiendavalt <u>Lauri Raid:</u> BTT ei avalda mõju raiemahtudele, vaid tuleb tarbima Eestist täna eksporditud tooret. Antud küsimuses on selge seisukoht koalitsioonilepingus ja Eesti Ministeeriumites, kes võtnud poliitiliseks eesmärgiks Eestisse puidu keemilise töötlemise esindaja lubada mahus, mis on alla Eesti toorme ekspordi mahu. Eesti seadusandja ei</p>

<p>kliimale kui kliimaeesmärkide täitmisele. ... Raiemahu tõusu eeldust kinnitab ka Lüganuse valla vastus Rahandusministeeriumile: “Eelnevast lähtudes eeldab EMPL ja arendaja, et nii Eesti valitsus, kui ka Rahandusministeerium võtavad arvesse metsamajanduse mõju töökohtadele, lisandväärtusele, maksutulule ja ühiskonna survet rohetoote järgi (asendamaks fossiilseid) ja ei poolda Eesti raieahtude vähendamist alla 10 miljoni m³ aastas.”</p>	<p>eelistada ühtegi konkreetset projekti, kuid seisukoht toorme saadavuse osas on selge. Viidatud üledimensioneeritud Eesti puidutöötlemise maht puudutab tänast saepalgi ning vineeripaku vajadust ehk primaarsortimenti. Kuid paberipuit ja hake kuuluvad sekundaarsesse sortimenti ja nende järgi ei määra metsamajandajad raieahte.</p> <p>Ettepanekute alusel KSH aruannet ei täiendata.</p>
<p>/3.1/ KSH aruandes lk 17 toodu: “BTT eeldab, et neile tootmises vajamineva puidu tarnijad tegutsevad vastavuses selle valdkonna jätkusuutlikkuse kriteeriumitega, sh rakendavad valdkonnas sätestatud hoolsuskohustust ja järgivad õigusaktide nõudeid. Seega, nagu ka varasemalt käesoleva eriplaneeringu KSH VTK-s sätestatud, ei käsitleta käesolevas mõju hindamises tooraine hankimise mõju raieahtudele jm metsandusega seotud teemadele, sh bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemide kaitse – vastavaid arenguid suunatakse ja mõjusid hinnatakse riigi tasandil (Eestis metsanduse arengukavaga ja selle mõju hindamisega).” ei ole vastutustundlik lähtekoht ega ammendav elurikkusele avalduva mõju hindamata jätmiseks. See ei ole ka kooskõlas EL kestlikkusaruandluse kohustusega hinnata väärtusahela mõju nii üles- kui allavoolu. Ka näitab senine kogemus, et metsa intensiivseks majandamiseks ning puidu töötlemiseks tehtud üledimensioneeritud ning jätkusuutliku raieahtuga mitte kooskõlas olevad investeeringud on üks jätkusuutmatu raiesurve suurimaid faktoreid. /.../ Ka peamine kasutusel olev sertifitseerimissüsteem FSC ei täida oma tegelikku ülesannet, mistõttu on keskkonnaühenduste esindajad sellega seotud kojast välja astunud.</p> <p><u>Vastus:</u> KSH aruandes on toodud, et BTT tootmiskompleksis toormena kasutatav puit peab vastama tõendatult jätkusuutlikkuse kriteeriumitele, sh keskkonnameetmete peatükis (lk 109). Seejuures ei ole viidatud konkreetsele jätkusuutlikkuse standardile.</p> <p>Täiendavalt <u>Lauri Raid:</u> BTT ei ole metsamajandaja vaid puidu väärindaja. Hoolsuskohustused on juba automaatselt kohaldatud sertifitseeritud puidu tarnijatele. Kõik märkused seoses bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemide kaitsega on asjakohased metsa majandajatele (mitte puidu väärindajatele) ja puidu väärindajale saab vaid kohandada nõuet: 100% tarneid peab olema sertifitseeritud ja kontrollitud. FSC standardi probleemid tuleb lahendada väljaandva organisatsiooni ja standardit tunnustavate riikide vahel.</p>	
<p>/3.2/ Hetkel puudub KSH aruandes veenev argumentatsioon selle kohta, milliste mehhanismide toel peaks praegu ekspordiks minev paberipuit hakkama jõudma just VKG tehasesse ning kust hakkab tulema puuduv tooraine, et saaks väita, et täiendavat raiesurvet tehase rajamisega ei kaasne. KSH aruandes esitatud andmete põhjal katab praegune paberipuidu eksport ca 2 milj m³ aastas enam-vähem tehase toorme vajaduse, kuid Statistikaameti andmete põhjal on aastatel 2022-2024 paberipuitu eksporditud peaaegu poole vähem, vahemikus 1-1,6 milj m³ aastas. Seega isegi kui kogu praegu eksporditav paberipuit jõuaks VKG tehasesse, tekib vähemalt 1 milj m³ aastas toorme puudujääk. Hetkel on KSHs viidatud, et puuduv toore tuleb väljastpoolt Eestit, kuid puudub info selle kohta, kust täpsemalt. Arvestades üleraie tingimusi nii Soomes, Rootsis, Lätis kui ka Leedus ning Ukraina sõjaga kaasnevaid sanktsioone, tundub suurusjärgus poole tehasele vajaliku toorme importimine konkurentsivõimeliste hindadega väga kaheldav. Viimasel kümnendil on süsiniku sidumine LULUCF sektoris vähenenud nii Eestis kui lähiriikides (Rootsi, Soome, Läti) ja seda suuresti metsades toimuva tõttu. Arvestades LULUCF määrusest tulenevaid kohustusi piirkonna riikidele, on väga tõenäoline, et puidu kättesaadavus regioonis väheneb ning sellest tulenevalt puidu hind tõuseb. Lisaks puudub vastus küsimusele, mis peaks praeguseid eksportijaid veenma oma tegevust</p>	

lõpetama ja puitu VKG BTT-le loovutama. Märkimisväärne osa metsaomanikest ja ülestöötajatest, samuti haket eksportivatest saeveskitest kuulub Skandinaavia kontsernidele, kellel on ka oma tselluloosivabrikud. /.../

Ärimudeli hindamiseks oleks KSH programmis ette nähtud puidu saadavuse uuring oluline, sest ette on nähtud ka " hinnata sortimentide lõikes naaberriikide väliskaubanduse andmeid". Arvestades, et Soomes ja Rootsis on üldiselt paberipuidu hind tuntavalt soodsam kui Eestis, tekitab küsitavust tehase tasuvus ning selle toodangu konkurentsivõime, mille enamus sisendist on vähemalt 50% kallim kui naaberriikides.

Vastus: KSH aruandes on lk 9 toodud, et toormena on kavas kasutada männi, kuuse ja kase paberipuitu, sh sobivusel peenpalki, ning okaspuu ja kasehakkpuitu, sh on esitatud arvestuslik jaotus, kuid tegelik jagunemine paberipuu ja hakke vahel varieerub. Eesti eksport paberipuidu ja hakke sortimentidele oli 2022. aastal 3,6 mln m³. Juhul, kui raiemahuks oleks 10 mln m³ aastast, siis 2022 aastaga võrreldes oleks BTT-le sobiva sortimendi kogus -20%, st ca 3 mln m³.

KSH aruande ülesanne ei ole analüüsida majanduse toimimise mehhanisme ja konkurentsitingimusi. Teie viidatud link Soome hindadele algab lausega „*The price of wood varies*“ (puidu hind on muutlik), lisaks ei ole Soome ja Rootsi piirkondade keskne hinnastatistika automaatselt üle kantav Eesti puidu hindadele. Uue paberipuu müügivõimaluse lisandumine Eestis muudab hinnamaastikku, sh jäävad ära veokulud välisriikidesse. Iga majandusanalüüs tehakse teatud eeldustel, mis võivad tulevikus tegelikkuses kujunevast olukorrast mõnevõrra erineda. Näiteks on biotoodete tootmiskompleksile koostanud KPMG Baltics OÜ 2024 aasta septembris VKG Fiber OÜ tellitud sotsiaalmajandusliku analüüsi, milles on järeltatud suurt positiivset sotsiaalmajanduslikku mõju kõikides hinnatud kategooriates (Eesti majandusele, keskkonnale, puidusektorile, energiasektorile, Ida-Virumaale). KSH koostajaid ei hakka selle alusel täiendada senini KSH aruandes olevaid sotsiaal-majanduslikke näitajaid, sest töö sissejuhatuses on lõik „*Oluline on rõhutada, et meie aruandes esitatud eeldatava finantsinformatsiooni realiseerumine sõltub selle aluseks olevate eelduste jätkuvast kehtivusest. Eeldusi tuleb üle vaadata ja parandada, et need kajastaksid muutusi kauplemissharjumustes, kulustruktuurides või äritegevuses. Me ei vastuta eeldatava finantsinformatsiooni realiseerumise eest. Tegelikud tulemused võivad osutuda eeldatavas finantsinformatsioonis esitatud tulemustest erinevateks, sest sündmused ja asjaolud on sageli oodatust erinevad ja need võivad olulisel määral erineda.*“ KPMG analüüs toob mh kokkuvõtvalt välja, et BTT rajamise mõju hakkab avalduma juba praegu.

/3.3/ KSHs viidatav metsanduse arengukava, mis peaks reguleerima lähituleviku raietegevust, on koostamisel alates 2017 ja siiani vastu võtmata. Hetkel avalikustamisel olevate Metsaseaduse muudatustega on kavas see arengukava üldse ära kaotada. Metsanduse arengukavale on KSH aruandes viidatud veelgi, nt lk 50. Leiame, et antud olukorras metsanduse arengukava ei saa käsitleda pädeva allikana, palume aruannet korrigeerida. Samuti on teada fakt, et raiete keskkonnamõju ei hinnata Eestis piisavalt. Selle kohta on mitmeid Riigikohtu otsuseid ning Euroopa Komisjon on algatanud selle tõttu rikkumismenetluse Eesti suhtes. ... Kinnitusi, et Eesti metsade majandamine ei ole viimastel aastakümnetel olnud jätkusuutlik ega looduskeskkonna taluvuspiire arvestav, leiab ridamisi veelgi. Olgu selleks metsalindude arvukuse langustrend, mis on seotud raie ja metsade noorenemisega või põhjalikul andmeanalüüsil põhineva metsade alternatiivse hindamise tulemused ja järelused.

Vastus: MAK on kavandatava tegevusega seonduv strateegiline planeerimisdokument ja sellele viitamata jätta ei ole asjakohane. Siinkohal tuleb nentida, et tuginetakse MAK2030 raames antud uuringutele ja hinnangutele. Oluline näitaja on aastane raiemaht, mida siiani kinnitatud ei ole. Kuid selles osas on vastuvõtmisel kliimakindla majandamise seadus, mis kehtestab õiguslikult siduva raiemahu. Eeldatavalt on riik teinud selle määramisel asjakohased järelused, sh jätkusuutlikkuse tagamiseks tuginedes nii teie viidatud andmetele kui teistele uuringutele. Ühtlasi tuleb eeldada, et riik täidab riigikohtu otsuseid ja vastavalt tõhustab keskkonnamõjude hindamist raiete läbiviimisel.

<p>4. Teeme ettepaneku täpsustada KSH aruandes kliimamõju hindamise stsenaariumid, arvestades erinevate raie mahu stsenaariumitega. /4.1/ Kavandatava tehase põhiline näiline positiivne kliimamõju tuleneb LULUCF arvestusmetoodikast, mille järgi toodetesse salvestatud süsinik annab positiivse efekti. Vastavalt Eesti Maaülikooli 2021. aastal valminud uuringule oleks 2031-2040 keskmine sidumine toodetesse 205 000 t CO₂ekv aastas, kuid edaspidi järjest vähenev ning juba aastatel 2031-2040 oleks keskmine sidumine toodetesse 23 000 t CO₂ekv aastas, mis on sisuliselt sama tehase heitmetega. See tähendab, et alates aastast 2040 tehasel KHG arvestuses positiivne efekt sisuliselt puudub. Arvestades tehase suurt toorme vajadust (u 2,3 miljonit m³ puitu ja puiduhaket aastas) on saavutatav lisasidumine puittoodetesse vaid u 200 000 t CO₂ekv aastas ning sedagi lühiajaliselt, sest enamuse tehase toodangust läheb lühiajalise kasutusega toodeteks (keskmine poolestusaeg 2 a). Oluliselt suurem positiivne kliimamõju oleks saavutatav sama puidu raiumata jätmisel, sest 1 mln m³ raiet on ca 1,1–1,2 mln t CO₂ ekv heidet LULUCF sektoris.</p>	<p>Selgitustes 1. küsimuse kohta on antud ka ülevaade, et riik on hinnanud kasvuhoonegaaside heitkoguste hindamisel erinevaid raie mahu stsenaariume ja ei võta aluseks stsenaariumi 11 mln m³/a, millega kaasneks negatiivsem mõju. KSH aruande ptk 3.3.4.1 on välja toodud metoodilised alused kuidas eri BTT tegevuse komponentide lõikes on KHG heidet arvestatud. Toodete süsiniku sisalduse puhul on arvestatud ptk 3.3.4.2 viidatud asjaoludega: „Paberi ja papi lühikese poolestusaja tõttu on kahaneb selle positiivne mõju kiiresti peale tehase käitamise algust - aastatel 2031-2040 oleks keskmine sidumine 205 000 t CO₂ekv aastas, kuid järgmisel kümnendil langeks see juba 23 000 t CO₂ekv aastas ning langus jätkuks järgmistel kümnenditel – tabel 3.11 ja joonis 3.11“. KSH aruandes on ka viidatud, et sidumist toodetesse mõjutab kõige rohkem ligniini tootmine (sellisel juhul oleks keskmine sidumine 720 000 t CO₂ekv aastas), kuid vastavasse tehnoloogiasse investeerimisotsust ei ole praegu arendaja vastu võtnud ja seda kokkuvõttes ei kajastu. Lisaks on Kliimaministeerium 09.09.2024 kirjaga nr 7-15/24/3583-4 teinud ettepaneku, et toorme raie mahu arvestuse juures võib lisada klausli, et tehas ei eelda raie mahu kasvu ja asendab kütte- ja paberipuidu eksporti – siin võib selle erisuse sisse tuua, palju koos sidumisega positiivne bilanss LULUCFis võiks olla, võrreldes alternatiivsete puidu kasutusviisidega. Kuna ettevõtte neid näitajaid ei kontrolli, siis ei ole seda tehtud. Kuid kindlasti ei ole asjakohane tehase bilansis kajastata selle mahu raiumata jätmist – nagu eelnevalt korduvalt viidatud, ei muuda tehase rajamine raie mahute.</p> <p>KSH aruannet ettepanekute alusel ei täiendata.</p>
<p>/4.1/ On arusamatu, mille põhjal on kliimamõju hindamisel lähtutud eeldusest, et “tehase rajamine Eesti raie mahutusi ei muuda, kuna tehas kasutab turul saadaolevat puitmaterjali, mille kättesaadavus sõltub paljudest teguritest (sh riigi metsapoliitikast ja puiduturu olukorrast), mis on väljaspool ettevõtte mõju või kontrolli.” (KSH aruanne pt 3.3.4.1 lk 81). Puidu saadaolevuse hindamisel on pt 1.3.1 lk 18 viidatud allikatenäht Keskkonnaagentuuri puidubilansile. Juhime tähelepanu, et puidubilans ei hinda turul saadaolevat puidukogust, vaid puiduvoogude liikumist. Nagu oleme eelpool välja toonud, on Eestis maaomanikeks ja metsa üles töötajateks olevatel Skandinaavia suurkontsernidel oma tselluloositehased, mis toorainet vajavad. Selle tõttu peaks täpsemalt selgitama, kuidas on hinnatud turul saadaoleva puidu kogust ning mille alusel võetud eelduseks, et kogu puidubilansikajastatud eksporditav puit on turult arendajale vabalt saadaval. Meie hinnangul ei saa puuduva info tõttu võtta kliimamõju hindamisel eelduseks, et tehas raie mahut ei mõjuta.</p> <p><u>Vastus:</u> Puidutoorme saadavust, kasutamise konkurentsitingimusi ja raie mahutude teemat on selgitatud eelnevalt punktides 1, 3 ja 3.2.</p> <p>/4.2/ Kliimakindla majanduse seaduse eelnõu seletuskirjas on korduvalt rõhutatud vajadust puidusektoris suurendada pikaajaliste toodete osakaalu ning vajadust eelistada kliimaseaduse eesmärkide täitmisel meetmete valikul elurikkust toetavaid meetmeid. Leiame, et antud tehas seda ei tee, kuivõrd 2-aastase keskmise elueaga toode ei ole kindlasti pikaajaline, samuti ei saa märkimisväärse raiesurve lisandumist pidada elurikkust toetavaks.</p>	

Vastus: BTT kompleksi rajamiseks sobiv raiemaht 10 mln m³/a vastab kliimakindla majanduse eelnõus toodud raiemahule,

/4.3/ Lisaks on kliimamõjude hindamisel oluline hinnata jätkusuutlikku raiemahtu ületava püsiva raiemahu mõju metsavarude struktuurile ja puidu sortimendile. Kui metsavarude vanuselise struktuuri muutumise tõttu väheneb kestmustoodeteks sobiva puidu saadavus, siis on tõenäoline, et väheneb Eestis valmistatavate kestmustoodete maht ja sellest tulenevalt väheneb pikaajaline sidumine puittoodetesse. See vähendab veelgi BTT toodetest tekkivat lisanduvat sidumise efekti, mis on võrreldes tehase enda heidetega olemas vaid esimesel tehase töötamise kümnendil. Kliimamõjude arvutamisel on ilma põhjendusest jäetud arvestamata erinevate heidetegurite ning arvutusmetoodika võimalike ja tõenäoliste muutumistega tulevikus, “kuna need oleks suure määramatusega ning sõltuvad paljuski kliimapolitiilistest valikutest ja nende elluviimise edukusest.” (lk 73). Meie hinnangul on see aruande oluline puudujääk, sest mõjutab kliimamõju arvutusi oluliselt.

Vastus: KSH aruandes on ptk 3.3.4.3 hinnatud võimalike leevendavate meetmete mõju ja ptk 3.3.4.4 tulevikutrendide muutuste mõju. Need meetmed vähendaksid arvestuslikku vähendamise potentsiaali ettevõtte kontrolli all olevatest meetmetest ~4 200 tCO₂ekv/a, arvestusmetoodikate täpsustamise tulemusena tõttu on hinnatud statsionaarsete põletusseadmetest pärineva CH₄ ja N₂O heide 7 698,5 tCO₂ekv/a ja transpordi heide ca 712,2 tCO₂ekv/a. Kokku on vähenemise potentsiaali 12 610,7 tCO₂ekv/a. Lisaks, kui otsustatakse teha investeerimisotsus ligniini eraldamisse (juhul, kui ligniiniil on nõudlus toodete toorainena), on täiendav keskmine sidumine 515 000 t CO₂ekv aastas. KSH aruandes on võetud siiski seisukoht mitte tuua välja näitajaid, mille realiseeritavus ei ole selge.

5. Teeme ettepaneku lisada KSH aruandesse analüüs metsatulekahjude sagenemise võimalikest mõjudest ning sellega seotud riskihaldusmeetmetest. KSH aruandes lk 89 on jõutud järelduseni, et asukohapõhiste kliimarisikide-aspektidega nagu maalihked, merevee taseme tõus, rannikuerosioon, hüdroloogiline režiim ja soolase vee sissetung, metsatulekahjud seotud riskide tase kavandatava tegevuse suhtes ei muutu kliima muutudes. Selle järelduseni viinud analüüsi ei ole välja toodud. Arvestades, et kavandatud ehitist asub rohevõrgustiku tuumalal ning põudadega kaasneb metsatulekahjude sagenemine ja tehasele on kavandatud suuremahuline puidu varumine laoplatidel, et maandada toorme kättesaadavuse ebaühtlust ajas (vastus Rahandusministeeriumile KSH I etapi aruande esitatud kommentaarile), on asjakohane hinnata ka metsatulekahjudega kaasnevaid riske. Meie hinnangul on ebapiisav “Lisa 4. KSH aruande kooskõlastuste ja koostöö koondtabel” lk 19 sama sisuga ettepanekule antud vastus “Metsatulekahjude esinemissageduse suurenemine ei mõjuta otseselt

Selgitame, et BTT tootmiskompleksile vajalik territoorium on arvestatud koos puhver-aladega. Objektide konkreetne paigutus määratakse ehitusprojektiga, seejuures arvestatakse väliste tulekahjude BTT hoonetele ülekandumise vältimise vajadust ja Siseministri 27.05.2024 määruses nr 14 „Põlevmaterjalide ja ohtlike ainete ladustamise tuleohutusnõuded“ sätestatuga. Kompleksi erinevate üksuste vahele jäetakse samuti piisavad vahekaugused, et vältida sisemiste tulekahjude laiemalt levikut. Sisuliselt on kõik põlevmaterjalide, sh puidu käitluskohad tuleohuga. KSH aruande ptk 1.1.3 lk 14 on esitatud kokkuvõtte eriplaneeringu detailse lahenduse seletuskirjast ptk 3.11: „Planeeringualal kavandatud tegevus liigitub tuleohutuse järgi valdavalt VI (tööstus- ja laohooned) kasutusviisi alla. Planeeritud hoonete tuleohutus- ja tuleohuklass tuleb määrata ehitusprojektis vastavalt kehtivale seadusandlusele. Kustutusvee normvooluhulgad määratakse ehitusprojektis, seejuures tuleb arvestada nii põlevmaterjali laoplatide mahtudega kui hoonetes projekteeritud tulepüsivusklassiga, tuletõkkeseksioonidest jms.“

Eriplaneeringu detailse lahenduse joonistel ja seletuskirjas on antud tootmiskompleksi üldine ehitusõigus, KSH aruande ptk 1.4.1 on toodud peamiste objektide loetelu ja eeldatav paigutus järgmiste selgitustega: „Siinkohal on tabelis 1.1 antud biotoodete tehase toimimiseks vajalike peamiste alade, hoonete ja rajatiste loetelu koos hõlmatava pindala ja eeldatava maksimaalse kõrgusega; paiknemine on näidatud joonisel 1.2. Näidatud parameetrid on ligikaudsed ja täpsustuvad edasise projekteerimise käigus. Samuti selgub täpne hoonestus edasisel projekteerimisel. **Tabelis toodud alade ja kogu kinnistu pindala suuruse (174 ha) võrdlemisel on oluline arvestada, et kogu ala ei ehitata täis ega võeta**

<p>tehase tegevust – tehase maa-ala on piisava suurusega, et kavandada tule suhtes tundlikud objektid metsa-aladest kaugemale.” Vastuses ei selgitata, millised tehase objektid on ja ei ole tule suhtes tundlikud ning kus need täpsemalt metsa suhtes paiknevad.</p>	<p>kasutusele. Esiteks tingib ala ebasümmeetriline kuju kasutamata jäävaid eraldisi, mida kasutatakse haljasaladena ja looduslike koosluste puhveraladena, teiseks on näidatud hoonete, rajatiste, teede ja trasside alad koos teenidusmaa ja/või ohutsoonidega.”</p> <p>Mis puudutab palkide pikemaajalist hoiustamist, siis tavapärane puidutööstuse praktika niisutada suvel palgivirnasid (KSH aruande ptk 1.4.2.1) on ühtlasi tuleohtu vähendav meede.</p> <p>Aruannet ettepaneku alusel ei täiendata.</p>
<p>6. Toetame Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi 30.08.2024 kirjas nr 14-3/1293-1 tõstatatud teemat ning teeme ettepaneku hinnata tootmiskompleksi rajamisest tuleneva rohevõrgustiku vähendamisega kaasnevaid mõjusid. Juhul kui seda tehakse koostamisel oleva Lüganeuse valla üldplaneeringu KSH raames, on kohane VKG BTT eriplaneeringu KSH aruandes sellele ning põhijäreldustele ja -argumentidele viidata. Ühtlasi toome välja vajaduse järgida rohevõrgustiku muutmise tulenevat loogilist järgnevust planeeringute kehtestamisel, st kehtestada koostamisel olev üldplaneering, millega viiakse sisse muudatus rohevõrgustikus, enne eriplaneeringut.</p>	<p>Seisukoht kehtestamise järjekorra osas võetud teadmiseks. Üldplaneeringu ja kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu kehtestamine on Lüganeuse Valla pädevuses. Siiski selgitame, et üldplaneeringu ja kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu omavahelised seosed on määratud planeerimisseadusega (PlanS) ja seaduses ei anta järgnevust nende planeeringute kehtestamisel, kuid kokkuvõttes peavad planeeringute lahendused omavahel kooskõlas. PlanS § 122 „Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu kehtestamine“ lg 3 säteb „<i>Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringuga kavandatud ehitise asukoht kantakse varem kehtestatud üldplaneeringusse 30 päeva jooksul kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu kehtestamisest arvates. Muudatuste sissekandmisel tuleb üldplaneeringu juures viidata, et vastaval maa-alal asub eriplaneeringuga kavandatud ehitis või tehnilise võimaluse korral kanda eriplaneeringuga kavandatud muudatused üldplaneeringu kaardile ja seletuskirja.</i>“</p> <p>Mis puutub Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi 30.08.2024 kirjas nr 14-3/1293-1 tõstatatud teemat, siis selle sisu on, et kui kavatakse kehtestada rohevõrgustiku vähendamine üldplaneeringuga, siis tuleb hinnata ka tootmiskompleksi rajamisest tuleneva rohevõrgustiku vähendamisega kaasnevaid mõjusid üldplaneeringu KSH aruandes. BTT EP KSH aruanne on vähendamist peamiselt käsitlenud I etapi aruandes, II etapi aruandes on esitatud ptk 3.2 kokkuvõtte, et mõju rohevõrgustikule on käsitletud I etapi aruandes ptk 3.2.4). Detailsemalt on II etapis ptk 3.2.3 hinnatud mõju taimeistikule seoses kaitsealuste taimeliikide paiknemisega kavandatava tehase territooriumil ja trasside ümbruses. Olulisi mõjusid loodusväärtusele ei ilmnenu.</p> <p>Esitatud ettepanekute alusel KSH aruannet ei täiendata.</p>
<p>7. Teeme ettepaneku eemaldada KSH aruandest eksitav järeldus, nagu ei omaks heitveega Läänemerre lisanduvad ained negatiivset keskkonnamõju. KSH aruande pk 3.3.2 “Heitvee käitlemise mõjud” jõuab järeldusele, et BTT tööstusreoveepuhasti ning selle</p>	<p>Viru Keemia Grupp AS'i biotoodete tootmiskompleksi heitvee mõju Läänemere seisundile uuriti Tallinna Tehnikaülikool meresüsteemide instituudi ja Tartu Ülikool Eesti mereinstituudi poolt, kes omavad vastavat pädevust ning on sõltumatud. Hinnang, et olulist mõju ei kaasne, on antud nii toitainete kui ohtlike ainete osas.</p>

<p>juurde kuuluvate reoveepuhastuse settesüsteemide käitamine ei põhjusta olulist keskkonnamõju. Sama peatükk sedastab, et lämmastiku aastane koormus on 56 t ja fosfori oma 5,6 t. EL merestrateegia raamdirektiivi kohane merekeskkonna seisundihinnang */ eutrofeerumise osas sedastab, et Soome lahes (nagu ka suuremas osas meie merest) ei ole hea keskkonnaseisund saavutatud (üldhinnang lk 15), kusjuures Lüganuse vallaga piirneva mereosa seisund ei ole hea ei toitainete osas (lk 17) ega ka otseste ja kaudsete mõjude osas (vastavalt lk 18 ja 19). Sõltumata sellest, mida näitavad mudelid, on arusaamatu, kuidas saab juba praegu eutrofeerunud merele täiendava lämmastiku ja fosfori lisamine mitte põhjustada olulist keskkonnamõju, kui just ei soovita väita, et antud projektiga on võimalik mööda hiilida aine jäävuse seadusest. Teatavasti ületab Eesti koormus Soome lahte nii lämmastiku kui fosfori osas HELCOMi tegevuskava eesmärkide seatu **. Seega kava täitmiseks tuleb toitainekoormust vähendada, mitte kasvatada. Peame vajalikuks eksitav järeldus KSH aruandest eemaldada.</p> <p>EL merestrateegia raamdirektiivi saasteainete osa hinnang */ sedastab, et Narva-Kunda lahe rannikuveekogum ei saavutanud head keskkonnaseisundit. Selles üheks põhjuseks on vase kontsentratsioon setetes. Samas oleks KSH aruande kohaselt prognoositav vase koormus merre 128 kg/a. Ühtlasi ületatakse vase kontsentratsioon 18,3 µg/l heite piirväärtuse 15 µg/l. Juba praegu ei ole saasteainete osas saavutatud head seisundit ja kavandatav tehas suurendaks seda põhjustanud aine kontsentratsiooni. Seetõttu ei saa nõustuda järeldusega olulise mõju puudumisest.</p>	<p>Siinkohal tuleb nentida, et nii merestrateegia kui selle seisundihinnang koosnevad osadest, millest igaühel on teatud roll. Sh on eesmärgid-tegevused jaotatud eri sektoritesse ja ka heited-mõjud jagunevad erinevate sektorite vahel (sarnaselt kliimamuutuste ohjamisega). Need eesmärgid ei sätestata uute tööstusettevõtete rajamise keeldu, kuid rajatavad käitised peavad vastama parima võimaliku tehnika nõuetele. Viidatud PLC-7 toob välja ka eri sektoris rakendatud meetmete efektiivsuse hindamine toitainete koormuse vähendamisel.</p> <p>Hindamismetoodikast lähtuvalt võrreldakse keskkonnamõju hindamisel muuhulgas kavandatava tegevuse avaldatavat mõju olemasolevas olukorras avalduva mõjuga ja kuivõrd tekib oluline muudatus (see on käesoleva KSH metoodilistes alustes välja toodud - kokkuvõtvalt selgitatud eriplaneeringu detailse etapi KSH aruande ptk 3.1, detailsemalt lähteseisukohtade ja väljatöötamise kavatsuse dokumendis ptk 4.1).</p> <p>56 t lämmastikku moodustab 0,015% lämmastiku üldisest koormusest ja 5,6 t fosforit 0,041% üldisest koormusest Läänemerre. Kui seda näiteks võrrelda PLC-7 ptk 4 tooduga, et seitsme suurima jõe toitainete sisend moodustas 39 % kogu Läänemere koormusest (372 000 t/a üldlämmastikku ja 13 500 t/a üldfosforit) ja kuigi koormused 1995-2017 on vähenenud, ületati NIC väärtused, mis peaksid tagama eutrofeerumise osas Läänemere hea seisundi, vastavalt 71 000 t ja 8 600 t võrra, selgitab see, et tegevuskavad on suunatud oluliste sisendite ohjamisele.</p> <p>Vase piirväärtus on kehtestatud siseriiklikult. Kliimaministeerium on selles osas KSH aruandele andnud seisukoha – kui kavandatav käitis vastab parima võimaliku tehnika nõuetele, on võimalik segunenemiskiirguse määramine.</p> <p>Kliimaministeerium kui Läänemere tegevuskava täitmise eest vastutav üksus on KSH aruande nõuetele vastavaks tunnistanud.</p> <p>KSH aruannet esitatud seisukohtade alusel ei täiendata.</p>
<p>* leitav lehel https://kliimaministeerium.ee/keskkonnakasutus/merestrategie#i-etapp-eesti-merea</p> <p>** https://helcom.fi/wp-content/uploads/2023/01/Summary-of-the-HELCOM-seventh-pollution-load-compilation-PLC-7.pdf .</p>	

LÜGANUSE VALLAVALITSUS

Riigimetsa Majandamise Keskus
rmk@rmk.ee

Teie: 15.11.2024 nr 3-1.1/2023/4346

Meie: 28.11.2024 nr 6-1/12-134

Lüganeuse valla Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu avalikustamise käigus esitatud ettepanekute vastused

Austatud Jürgen Kusmin

Täname, et avaldasite arvamust Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu detailse lahenduse kohta. Edastasime Teie arvamused KSH aruande koostajatele. Eriplaneeringu koostamise korraldajana nõustume esitatud ettepanekutega ja eriplaneeringu seletuskiri saab Teie poolt esitatud punktide osas korrigeeritud/täpsustatud.

Kutsusime Teid eriplaneeringu ja selle lisaks oleva II etapi KSH aruande avaliku väljapaneku tulemusi tutvustavale avalikule arutelule 10.12.2024 kell 15:00 Kiviõli Kunstide Koolis (Vabaduse pst 6, Kiviõli linn) ja kell 18:00 Aa mõisa peahoones (lähiaadress Aa hooldekodu). (meie kiri 25.11.2024 nr 6-1/12-128). Kiviõli Kunstide Koolis toimuvast avalikust arutelust tehakse ka veebiülekanne, mille link avalikustatakse valla veebilehel enne avaliku arutelu toimumist.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Dmitri Dmitrijev
vallavanem

Lisa. KSH aruande koostajate selgitused Riigimetsa Majandamise Keskuse 15.11.2024 esitatud kirjalikule arvamusele

Anu Horn
53026061, anu.horn@lyganuse.ee

Keskpuiestee 20
Kiviõli, Lüganeuse vald
43199 Ida-Viru maakond

Telefon +372 332 1320
E-post valitsus@lyganuse.ee
www.lyganuse.ee

registrikood 77000223
a/k EE162200221068428704
AS Swedbank

Selgitused Riigimetsa Majandamise Keskuse 15.11.2024 kirjalikule arvamusele Lüganuse valla Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi eriplaneeringu kohta

Riigimetsa Majandamise Keskuse saatis Lüganuse Vallavalitsusele 15.11.2024 kirjaga nr 3-1.1/2023/4346 arvamuse kavandatava VKG BTT projekti eriplaneeringu detailse lahenduse ja II etapi keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande kohta.

Tehti kaks ettepanekut, mille alusel on eriplaneeringu detailse lahenduse seletuskirja ja KSH aruande sõnastust täpsustatud.

/1./ Palume seletuskirjas (lk 7) ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes (lk 37) lausest „Taimkattes on planeeringualal esindatud metsamaa, raiesmik, rohumaa ja võsa“ eemaldada sõnad raiesmik ja võsa, kuna ka need taimekooslused on metsamaad.

Vastus: Viidatud sõnastuse eesmärk on edasi anda erinevat tüüpi taimekooslusi, sõnastust on täpsustatud: „Taimkattes on planeeringualal esindatud metsamaa ja metsamajanduse erinevate arenguetappide kooslused (mets, raiesmik, võsa) ning rohumaa.“

/2./ Palume seletuskirjas planeeringu elluviimise etappide loetelus (lk 49) lisada esimese ja teise etapi vahele lisapunktina „Planeeringuala kasutusõiguse andmine vastavalt Riigivaraseaduses ja Metsaseaduses sätestatule“.

Vastus: eriplaneeringu detailse osa seletuskirja on vastavalt täpsustatud.

Lugupidamisega

Juhan Ruut
BTT EP KSH juhtekspert
Hendrikson & Ko OÜ

Teist korda arvamus kavandatava BTT eriplaneeringu ja II etapi KSH aruande kohta

Olete KSH koostaja selgituste kaudu jõudnud seisukohale, et võrreldes nn 0-stsenaariumiga, kavandatava biotoodete tehase (BTT) rajamine ei tekita olulisi muutusi Purtse jõe ökoloogilises seisundis ja ei mõjuta ka oluliselt majandustegevusi, mis kasutavad Purtse jõe vett. OÜ Koprapere on analüüsinud eriplaneeringu koostaja ja KSH läbiviija OÜ Hendrikson ja Ko selgitusi (koostaja juhtekspert Juhan Ruut) ning oleme jätkuvalt seisukohal, et meie kirjas 16.11.2024 esitatud küsimused on jäänud endiselt sisuliselt käsitlemata. KSH aruanne on puudulik, seda tuleb sotsiaalmajanduslike ning Purtse jõe avalduva ebasoodsa ökoloogilise mõjude osas täiendada ning täienduste alusel tuleb korrigeerida eriplaneeringu seletuskirja. Järgnevalt esitame lahendamata jäänud küsimuste detailsema selgituse.

1. OÜ Hendrikson ja Ko vastuskirjas on püütud selgitada, et biotoodete tehase (BTT) veevõtt 0,4 m³/s ei tähenda sama koguse vee vähenemist Purtse jõe äravoolus. Tegemist on teadlikult eksitava järeldusega. KMH aruandes lk 58–59 on kirjutatud üheselt mõistetavalt: *BTT eriplaneeringu detailse lahenduse käigus läbi kaalutud võimalikud magevee allikad (Ojamaa ja Uus-Kiviõli kaevandused, Aidu karjäär) jäävad kõik Purtse jõe valgalale. Kaevanduste veeärastused on kujundanud Purtse jõe äravoolu valgalasiseselt ümber. Kavandatav veevõtt omab eeldatavat mõju Purtse jõe (VEE1013100) hüdroloogilisele režiimile ja seekaudu ökoloogilisele seisundile (koondseisund Ojamaa jõest suudmeni on hinnatud halvaks). BTT tehnoloogilise veevõtiga viiakse Purtse jõe valgalalt vesi välja. Kõige suuremat negatiivset mõju omab vee väljaviimine Purtse ja selle lisajõgede vooluhulkadele madalveeperioodil, suurvee ajal negatiivse mõju avaldust ette näha ei ole.*

BBT veevõtt 0,40 m³/s toimub Purtse jõe valglal olevaist veekogudest ja heitvesi suunatakse Soome lahte. Nii viiakse Purtse jõe valglast pidevalt ära vett 0,40 m³/s ja selle võrra väheneb Purtse jõe äravool allpool olevas lõigus, kuhu jääb nii Lüganuse hüdromeetriaajaam kui ka Sillaoru HEJ veehaare. **Sõltumata sellest, mil viisil toimub valglasisene vee ümberjaotamine nii ruumiliselt kui ka ajaliselt, on ikkagi tegemist Purtse jõe puhul äravoolu vähenemisega.** BTT veevõtu mõju Purtse jõe sõltub äravoolu dünaamikast, nii pikaajalisest (aastate võrdluses), veel selgemini aga sesoonsest muutlikkusest. Veevaestel aastatel (perioodidel) on mõju suurem, sest kriitilisest vooluhulgast väiksem äravool esineb suuremal määral ja suurema arvu päevade jooksul. Veerikastel aastatel ja perioodidel on mõju väiksem ja lühemaajalisem.

Purtse jõel Sillaoru veehaardes on tehniliselt võimalik kasutada vooluhulka 10,0 m³/s, millele lisandub kalapääsu (möödaviik kalapääs) suunamiseks vooluhulk 0,58 m³/s. Lisades juurde BTT veevõtu 0,40 m³/s, siis BTT veevõtt mõjutab veehaaret kui veehaardes langeb vooluhulk allapoole 11,0 m³/s. Kuna Lüganuse hüdromeetriaajaama ja Sillaoru HEJ veehaarde valgla suurus on praktiliselt kokkulangev, siis Lüganuse jaama andmeil saab lihtsasti analüüsida BTT veevõtu mõju Sillaoru veehaarde lävendis. Riikliku jõgede ööpäeva keskmise äravoolu andmed on avalikult kättesaadavad ja nii on võimalik BTT veevõtu (veesiire otse rannikuveekogumisse Purtse jõe läbimata) mõju analüüsida Sillaoru veehaardele. Purtse jõe Lüganuse vaatlusjaama äravoolu on mõõdetud alates 1923. aastast.

Nii on võimalik selgitada BTT võimaliku veehaarde veesiirde mõju otse rannikuveekogumisse OÜ Koprapere omandis olevale ja tema poolt opereeritava Sillaoru HEJ veekasutuse võimalustele hüdroloogiliselt erinevais tingimustes.

Pika aja jooksul arvukad erinevat tüüpi kaevanduste sulgemised ja avamised pole suutnud seni mõjutada Purtse jõe pikaajalist keskmist vooluhulka suubumisel rannikuveekogumisse, sest reeglina on kasutatud kaevandusest väljapumbatava vee suublaks Purtse jõge.

Aastakeskmise vooluhulga muutumisel muutuvad ka miinimum ja maksimumvooluhulk samuti ökoloogiline vooluhulk.

Purtse jõe aastakeskmises vooluhulgas 1923-2021 valgalal toimuvast põlevkivi kaevandamisest johtuvaid olulisi muutusi pole näha. Aja jooksul on kaevandamise pindala Purtse jõe valgala küll suurenenud, kuid jõe aastakeskmise vooluhulk on määratud valgala suuruse ja sademetega. LIFE IP Cleanest projekt Nikli uuring pinnavees Purtse valgalal 2022 4 peatükk Purtse valgala kokkuvõtte lk 27 raamitud järelus; Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ ; I.Tamm ; V. Kõrgmaa ; M. Laht

2. OÜ Koprapere veekasutus Purtse jõe Sillaoru lävendis on õiguslikult kindlaks määratud vee erikasutusloaga nr L.VV/327250 (keskkonnaameti poolt väljastatud 01.02.2016). Loa p 5.7 järgi on veekasutaja kohustatud tagama Sillaoru HEJ paisu lävendis vee suunamise kalapääsu vähemalt 0,58 m³/s ning p 5.8.6 kohaselt tuleb allpool Sillaoru paisu tagada Purtse jões sanitaarvooluhulk 0,45 m³/s. Märgime siinjuures, et sanitaarvooluhulk tagatakse kalapääsu kaudu juhitava vooluhulgaga. BTT veega varustamiseks väljaspoole Purtse jõgikonda suunatav vooluhulk 0,40 m³/s on suurema osatähtsusega ja suurema mõjuga Purtse jõe veevaesel perioodil. Biotoodete tehase veevõtmisega Purtse jõgikonnast ja heitvee suunamisega väljaspoole jõgikonda 0,40 m³/s, jääb sanitaarvooluhulgast alles ainult 0,05 m³/s ja kalapääsu käitamine veevesel perioodil loa p 5.7 kohaselt muutub keeruliseks. **Toodust tulenevalt muutub keeruliseks / ei ole võimalik täita vee erikasutusloaga Sillaoru veehaardes kohustuslikuks seatud tingimusi.** KSH aruandes on need asjaolud jäänud tähelepanuta (pole isegi mainitud).

Kokkuvõtte. BTT eriplaneeringu koostaja ja KSH hindamise läbiviija on eespool nimetatud probleemidega seoses teinud teadlikult eksitavad järeldused (KSH aruande lk 60): *Lähtuvalt eeltoodust ei põhjusta BTT rajamine ja käitamine võrreldes nn 0-stsenaariumiga olulisi muutusi Purtse jõe ökoloogilises seisundis ja ei mõjuta ka majandustegevusi, mis kasutavad Purtse jõe vett. Seetõttu ei ole nende teemade põhjalikum analüüs BTT rajamise kontekstis vajalik.* Eespool näidatud võrdlemise tulemusena on selge, et BTT veevõtt kavandatud hulgal mõjutab otseselt mitte ainult Sillaoru HEJ veekasutuse võimalusi, vaid veelgi suuremal määral Purtse jõe sanitaarvooluhulga tagamise ja Sillaoru kalapääsu veestamise võimalusi. Neid probleeme ei saa jätta selgitamata käesoleva eriplaneeringu keskkonnamõju hindamises.

Keskkonnamõju hindamist tehakse selleks, et anda otsustajale (Lüganuse vallavalitsus) ja tellijale (VKG Fiber OÜ) kõiki olulisi keskkonnaprobleeme ammendavalt ja objektiivselt läbiviidud mõjude hindamise tulemused. Ei saa nõustuda Hendrikson ja Ko järeldusega, et *ei välista osapoolte (VKG Fiber OÜ ja Koprapere OÜ) vahel kokkulepete sõlmimist muudel alustel kui KSH-s toodud järeldused.* Mistahes kokkuleppeid ei ole võimalik sõlmida, kui ühele osapooltele, kes on pealegi eriplaneeringu tellija, jäetakse olulised probleemid aruandes kajastamata.

Märgime, et Eesti Geoloogiateenistuse uuring „Lüganuse valda planeeritava biotoodete tehase tootmisvee allikate alternatiivid” on heal tasemel tehtud töö. Puuduseks tuleb lugeda, et pole antud üheselt mõistetavat hinnangut BTT veevõtu mõjust Purtse jõe äravoolule suubumisel rannikuveekogumisse.

Jaan Tsernant

OÜ Koprapere juhatuse liige

/ allkirjastatud digitaalselt /

LÜGANUSE VALDA KAVANDATAVA VIRU KEEMIA GRUPP AS BIOTOODETE TOOTMISKOMPLEKSI KOHALIKU OMAVALITSUSE ERIPLANEERINGU AVALIKU VÄLJAPANEKU TULEMUSI TUTVUSTAV AVALIKU ARUTELU

Aeg: 10.12.2024 kl 15.00-16.30

Koht: Kiviõli Kunstide Kool ja veebis Youtube lingil (arutelu kestel suurim vaatajate arv: 25 vaatajat)

Osalejad: eraldi osalejate lehel

Päevakord :

1. Anu Horn (Vallavalitsuse arengu- ja planeerimisteenistuse juht) sissejuhatus
2. Lauri Raid (VKG Fiber OÜ (VKG AS tütarettevõtte), planeeringu koostamisest huvitatud isik) projekti ja detailse lahenduse üldine tutvustus, sh näitlik ruumiline paigutus.
3. Juhan Ruut (Hendrikson & Ko OÜ keskkonnamõju strateegilise hindamise juhtekspert) ülevaade avalikustamise tulemustest ja seonduvatest eelnevatest menetlusosaliste ettepanekutest.
4. Küsimused-vastused, arutelu – esitatud detailne protokoll

4. Küsimused-vastused, arutelu:

Mart Thalfeldt (Eesti Loodushoiu Keskus) selgitab veelkord kirjalikult saadetud ettepanekute mõtet: meie mure on see, et planeeritud tegevust võrreldakse olemasoleva olukorraga, aga kui võtta olemasolev olukord ja kui tehast ei tehtaks, siis vett Purtse jõest välja ei võetaks ehk eeldused, et jões saavutatakse hea ökoloogiline seisund, oleks võibolla teostatav, kuna palju tegevusi juba teostatud, et jõe seisukord paraneks. Suur osa veemajanduskavaga seatud eesmärkidest on juba täidetud. Aga nüüd vee välja viimisega tekitatakse uus survetegur jõe ja head ökoloogilist seisundit ei saavutata ja on vastuolu riiklike eesmärkidega- seda peaks tõsiselt hindama. Oleme näinud uuringuid, kus võrreldes kaevandamisega pole Purtse jõe veehulgad suurenenud: sama vesi, mis sajab alla, jõuab läbi kaevanduste Purtse jõkke. Kui tulevikus antakse kompleksluba, on seda raske saada, sest on tingimus: „Ühtegi muud eesmärki ei tohiks halvendada“.

Juhan Ruut: selle valdkonna eest vastutajad, Keskkonnaamet ja Kliimaministeerium on KSH-s esitatud lähenemise ja järelduse, et võrreldes olemasoleva olukorraga olulist muutust ei teki, sobivaks tunnistanud. Samas on Keskkonnaamet kirjalikus seisukohas rõhutanud järgnevat lubade andmise etappi, kus muuhulgas veendutakse tehase tehnoloogias ja reoveepuhastuses parima võimaliku tehnika rakendamises kui antakse lõplik hinnang sellest sõltuva raskmetallide segunemiskiiruse määramise võimalikkusest Seoses Aidu karjääri vee reguleerimisega tuleb järgmistes arendusetappides koostada veekogu paisutamise projekt ja veeluba antakse, kui see on sobilik, st samuti veendutakse, nüüd juba täpsemate andmete alusel, et olulist keskkonnamõju ei esine.

Mis puudutab ökoloogilist seisundit. Oleme tutvunud ühe teise projekti raames tehtud uuringuga, kus on kirjeldatud oluliselt suuremas mahus jahutusvee võttu Aidu karjäärist ja selle võimalikust mõjust Purtse jõe. Selles on välja toodud, et halva ökoloogilise seisundi üheks põhjuseks on paisud. Jõe hea seisundi saavutamiseks on veemajanduskavas loetletud meetmed, millest ülevaade on antud ka KSH aruande olemasoleva olukorra ülevaates. BTT tehas on nende meetmete valguses neutraalne, st ei halvenda ega parenda olukorda.

Üks teema on vee kogus, mis olemasolevas olukorras on dünaamiline. Eelnimetatud uuringus on viidatud Purtse jõe ökoloogilisele miinimumvooluhulgale 0,56m³/s. Enne kaevandusvete juhtima hakkamist Purtse jõkke esines see mõõtmiste algusest 1923. aastal kokku paarituhandel päeval, pärast kaevandusvete väljapumpamise alustamist ainult ühel mõnepäevasel perioodil. Veevõtulahenduse väljatöötamise lähteülesandes arvestati vajadusega tagada Sillaoru HEJ juures vooluhulk 0,6m³/s. Enamasti on vett siiski rohkem, probleem seisneb selles, et kuidas tagada vee vähenemise vältimine minimaalsete vooluhulkade korral, eeldatavalt Aidu taseme reguleerimine siin aitab.

Üks näitajatest on ka vee kvaliteet, sh sulfaatiderikas kaevandusvesi, samuti Aidu karjääri vees nikli sisaldus üle normi. Kui Aidu veehulka ühtlustada ja võib olla teatud perioodil väljavool isegi katkestada, kas see aitaks kaasa Purts jõe seisundi paranemisele? Mitme aasta perspektiivis teie viidatud hea ökoloogiline seisund saavutatakse?, esialgse eesmärgi 2027. a osas on välja öeldud, et seda on vaja pikendada. Tehase puhul räägime praegu 20 aasta äriplaanist. Kui tehas alustab tegevust 2028, on veevõtt võimalik lõpetada 2048. aastal. See on lühem periood kui kaevandustegevuste prognoositud mõju. Kõigest sellest lähtuvalt on järeldatud, et olulist muudatust võrreldes olemasoleva olukorraga ei toimu.

Mart Thalfeldt: meile tundub, et vooluhulkade hindamise osa on puudu. Projekti käigus lahenduse leidmine: tahetakse tagada ökoloogiline miinimumvooluhulk, kuid kui kestavad pikalt veevaesed ajad ja selle ajal on vajalik tehasele vee tagamine ja jõkke jääb miinimumvooluhulk, siis see hakkab sõltuma tehase suvast, mida hiljem ei saa kontrollida. Põuad suurenevad, probleem süveneb. Peaasi, et modelleeritaks olud, palju vett võetakse ja kuidas see mõjutab Purtse jõge. Need erapooletud uuringud peaks olema, et otsustajad saaks teha otsuse.

Juhan Ruut: Aidu karjääri paisutuse projekteerimise teema on KSH-s välja toodud. Eesti Geoloogiateenistus teeb mõõtmisi edasi, et edaspidi rohkem andmeid oleks. Loataotluse koosseisus peab olema hüdrotehnilise rajatise projekt, samuti hinnangud võimaliku mõju kohta. Selleks ei ole vaja teha eraldi KMHd, näiteks ülikoolid saavad teha uuringu ilma ametliku mõju hindamiseta. Eesti Geoloogiateenistus on ka erapooletu.

Mart Thalfeldt: võibolla on merest vee võtmine teostatav variant?

Juhan Ruut: Jah, mereveevõtu võimalust ei ole perspektiivsena kõrvale heidetud ja see on üks võimalikest meetmetest, kui peaks selguma, et Aidu karjääril põhinev lahendus ei anna nt erandlikes tingimustes piisavalt vett. Kohe alguses see lahendada - kui kavandame merest veevõtu, siis tekivad uued mõjud: torustike rajamise küsimus läbi kaitsealade, mis Keskkonnaametiga on töö koostamisel arutluse all olnud. Senistel andmetel peaks kaevandustest väljapumbatavast veest ja ka pärast kaevanduste sulgemist neist väljavoolavast veest jätkuma, kuid kliima dünaamikat täpselt ennustada pole võimalik.

Pakuks lahendusena, et paneme aruandesse selgemalt kirja hüdrotehnilise rajatise projekteerimise ja loastamise ning sealjuures mõjude hindamise. Loa andmise etapis on rohkem teavet väljavoolu kohta, teada rajatise parameetrid ja see võimaldab täpsemalt hinnata, kas esinevad loa väljaandmist välistavad asjaolud.

Laila Meister (veebis osaleja): kas on kaalutud ka puhastatud reovee kasutamist?

Juhan Ruut: ka Kliimaministeerium tegi sama ettepaneku. See lahendus on iseenesest võimalik, kuid tulevad ette tehnilised takistused, sest kavas on toota toiduga kokkupuutuva materjali kvaliteediga tooteid, paraku on toiduohutuse nõudeid silmas pidades tsükli sulgemine välistatud. Kliimaministeerium on selle teadmiseks võtnud, et nende selle ettepanekuga ei arvestatud, väljapaneku ajal seda küsimust ei korratud. KSH aruandes ja projekteerimisel on teemaks ka sademevee kogumine ja kasutamine, nt palkide niisutamiseks laos ja enne koorimist pesemisel, kuid see ei vähenda oluliselt võetava vee kogust.

Henri Kaselo (Kohtla-Järve linnapea): mõju inimesele, millised negatiivsed sotsiaalmajanduslikud mõjud on siis, kui teha ei tule, kust Kohtla-Järve soojuse saab jm?

Juhan Ruut: sotsiaalmajanduslikke mõjusid hinnatakse KSHs keskkonna kaudu avalduda võiva mõju hindamise kaudu. Omapoolse hinnangu tehase mõjude kohta on andnud arendaja, mis on aruandes kavandatava tegevuse kirjelduse juures, vald on andnud laiema mõju hinnangu ja vastuvõtmise otsuses need aspektid välja toonud. Negatiivsed mõjud? Kõigepealt küsimus vallale - mis oleks alternatiiv põlevkivitööstusele-energeetikale?

Anu Horn: Teadaolevalt on maakonnas Õiglase Ülemineku Fond ja on ka ettevõtteid Lüganuse vallast, millised on saanud ÕÜF toetust uute ettevõtete rajamiseks, mis pakuksid alternatiivi. Aga me ei tea veel seda, millised on täpselt investeeringud kui palju on uusi täiendavaid töökohti nende ettevõtetes plaanitud. See on äriplaanides alles.

Juhan Ruut: See olekski üldiselt vastus planeeritud tegevuse mittetulemise osas. Sotsiaalmajanduslike mõjude hinnangutes antud plusse ei saa üks-üheselt keerata sama väärtusega miinuseks, küll aga jah, muudel teadaolevatel tegevutel sama mastaapi pole vastu panna.

Lauri Raid: tootmiskompleksis toodetav energiatoodang asendab tänast Eesti fossiilset energiat. Ida-Virumaa vajab töötöökohti, mis asendavad etapiliselt tänast põlevkivitööstust. Lüganuse vallas on äsja pankrotistunud AS Repo Vabrikud ja väljakutsed on fossiilsel sektoril.

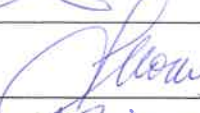

Irina Bojenko (VKG AS kommunikatsiooni- ja turundusjuht): Kas kellelgi on veel küsimusi?

Kuna küsimusi ei olnud, arutelu lõpetati.

Protokolli koostas: Merlin Kalle

Lüganuse valda kavandatava Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu avaliku väljapaneku tulemusi tutvustavad AVALIKUD ARUTELUD

- **Kiviõli Kunstide Koolis (Vabaduse pst 6, Kiviõli linn, Lüganuse vald) 10.detsembril 2024.a. algusega kell 15.00**

Nr	EES- JA PEREKONNANIMI	KONTAKT (e-post)	Allkiri
1	MART THALFELD	mart.thalfeldt@leodushoid.ee	
2	Anu HORN	anu.horn@lyganuse.ee	
3	Liisa Maria Mihhailov	liisamaria.mihhailov@lyganuse.ee	
4	Mart Kõrb	mart.korb@lyganuse.ee	
5	Gerly Pällo	gerly.pallo@lyganuse.ee	
6	Susanna Apri	susanna.apri@lyganuse.ee	
7	Lauri Raid	LAURI.RAID@UNG.EE	
8	KRISTEL KÜTI	KRISTELKUTI@LYGANUSE.EE	
9	Meelis Eldermann	eldermannmeelis@gmail.com	
10	Irina Bojarko	irina.bojarko@ung.ee	
11	Juhani Ruut	juhani@dgee.ee	
12	Henni Kaula	hennikaula@... gmail.com	
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			

LÜGANUSE VALDA KAVANDATAVA VIRU KEEMIA GRUPP AS BIOTOODETE TOOTMISKOMPLEKSI KOHALIKU OMAVALITSUSE ERIPLANEERINGU AVALIKU VÄLJAPANEKU TULEMUSI TUTVUSTAV AVALIKU ARUTELU

Aeg: 10.12.2024 kl 18.00-20.00

Koht: Aa mõisa peahoone

Osalejad: eraldi osalejate lehel

Päevakord :

1. Anu Horn (Vallavalitsuse arengu- ja planeerimisteenistuse juht) sissejuhatus
2. Lauri Raid (VKG Fiber OÜ (VKG AS tütarettevõtte), planeeringu koostamisest huvitatud isik) projekti üldine ja detailse lahenduse tutvustus, sh näitlik ruumiline paigutus.
3. Juhan Ruut (Hendrikson & Ko OÜ keskkonnamõju strateegilise hindamise juhtekspert) ülevaade avalikustamise tulemustest ja seonduvatest eelnevatest menetlusosaliste ettepanekutest. Kui tekib ettekande käigus küsimusi, võib neid esitada, kuid pikemad arutelud jääksid ikkagi pärast ettekannet.
4. Küsimused-vastused, arutelu– esitatud detailne protokoll

3. Küsimused esitluse käigus:

Jaan Tsernant (Koprapere OÜ): kas me kehtestame Aidu regulaatorile ökoloogilise vooluhulga? Mul on neid küsimusi Purtse jõe kohta palju, aga ma mõistan ka seda, et täna ei ole kõiki vastuseid, kuna osa täiendavat teavet selgub projekteerimisel ja see kaudu tekib ettevõttel teadmine, mida ta tahab täpselt.

Juhan Ruut: seetõttu on ka merevee võtu variant avatuks jäetud, kui Aidu karjääril põhineva lahenduse korral vett ikkagi ei peaks jätkuma.

Jaan Tsernant: Aidu on valgala pinnalt kõige suurem kogum, kus ka kaevanduse sulgemise prognoosid on ära toodud, suund on kindlasti õige, aga me ei tea, palju sellest abi on.

Juhan Ruut: Aidu on tehisveekogu ja seal on veetaseme reguleerimisel natukene teised reeglid. Edasistest uuringutest peaks täpsemalt selguma, kui palju vett Ojamaa jõkke väljavooluga tegelikult antakse, põhiküsimus on, kui palju kuivadel aegadel. Kuna olemasolev olukord ja selle jätkumine, kui tehast ei rajata, on sõltuvalt kaevanduste mõjust jne väga dünaamiline, siis hindamisel keskenduti sellele, kas võrreldes olemasoleva olukorraga toimub oluline muutus. Teadaolevatel andmetel oluliselt ei muutu, samas saab KSH aruandes selgemalt välja tuua, et kui on täpsemad andmed kavandatava hüdrotehnilise rajatise kohta, saab selle lõastamise käigus anda ka täpsemad hinnangud avalduvate mõjude kohta. Meil on siin erinevate teemade lõikes võimalik olemasoleva olukorra kohta ja ka koos tehasega tuua välja võimalikud erinevad stsenaariumid a, b, c, d ja e ja ei ole teada ei olemasolevas olukorras ega tehase rajamisel, mis stsenaarium realiseeruda võiks, siis hilisem täpsem järelhindamine/ täpsustamine tundub ainuvõimaliku lahendusena.

Jaan Tsernant: kasutan võimalust ja küsin eksperdilt, kui Purtse jõe valgalt võtta ära vooluhulk 0,4 m³/sek keskmiselt, kas aasta keskmine vooluhulk muutub sellest või ei muutu?

Juhan Ruut: kas me räägime veerikastest ja veevaesetest perioodidest ...

Jaan Tsernant: ei ma räägin, kui ma võtan keskmiselt aastas ära mingi hulga vett, kas keskmine vooluhulk muutub? Küsimuse suunitlus on selle pärast, kui muutub keskmine vooluhulk, muutuvad automaatselt miinimumvooluhulk, maksimumvooluhulk, muutub ökoloogiline vooluhulk. Täna on meil CleanEst mudeli töölaud olemas, muutuvad kõik andmed: puhastitele, veehaaretele, kõik. Keskmisest vooluhulgast räägitakse väga vähe, see on kõige lihtsamini aru saada, miks ma seda küsin, 2023 Life CleanEst viis läbi uuringu ja ainuke parameeter mis, Purtse jõe valgala on 800 km², ei ole muutunud aja jooksul, on, 10 a jooksul, on keskmine vooluhulk. Siin on 5, 6, 7, 8 maa-alust kaevandust suletud, nad on tulnud ja läinud, keskm vooluhulk on alati sama, sademed ja valgala, samuti ka teie enda uuringus on Geoloogiateenistus ütelnud, et keskmine vooluhulk on muutunud nõ marginaalselt.

Juhan Ruut: tegelikult päris nii ei ole, aga võibolla panna olemasoleva olukorra ülevaatesse viidatud uuringutest täiendavalt graafik, kust on väga hästi näha, kuidas on toimunud erinevatel aegadel keskmise vooluhulga muutused - enne kaevandusvete suunamise algust ja järgnevatel perioodidel, kui on toimunud olulisi muutusi. Kui lõpetatakse kaevandusvee pumpamine, annab see tegelikult muudatuse keskmises vooluhulgas. See on Geoloogiateenistuse tööst

välja võetav kui ka ühe teise projektiga seotud tööst, numbrid on seal välja toodud, kuidas keskmised vooluhulgad muutuvad ajalistes vaates.

Lauri Raid: jätkuks merevee võtu teemale. Erinevatel kaasamiskoosolekutel, Saka ja Aa külagagi, on trassid väga keskne teema. Mereveevõtu võimalik trass kavandatud Järve Biopuhastuse trassiga ühte suunda, kontseptsioon on praegune kasutuseta heitveetoru asendada suuremaga, sest seal on piisava laiussega paekivisüvend. Aga seal on ka Ontika maastikukaitseala ja sinna toru kavandamine on probleemne. Teine asi, kui rääkida mere veevõtust, tuleb merre rajada pöördosmoosijaam, aga tegelikult saab see olema meres olev pumpla koos pöördosmoosijaamaga, mille puhul on hästi palju teisi aspekte, mis tuleb arvesse võtta, sh rajamise kulu 70 miljonit. Mitte ära unustades seda, et hetkel, kui Uus-Kiviõli kaevandus on avamisel, on kaevandustest väljapumbatavad veemahud tõusnud, kuna toimivad kaks kaevandust korraga: lisaks Ojamaale ka Uus-Kiviõli ja kaevandustest väljapumbatav vee hulk on kaks korda suurem kui see, millest me siin praegu räägime. Tehisliku vee mõju Purtse jõe kaevanduste kaudu suureneb tänasega võrreldes kaks korda.

Jaana Tsernant: kaevanduse avamise kaheaastane tsükkel 100 a perspektiivis on tühine. Samuti 2011 a Aidu kärjääri täitumist on olnud huvitav jälgida. Eriti huvitav suhtumine oli see, et paneme ühe kaevanduse kinni, anname teisest asemele. Kõik need vee lahendused on Purtse jõe valgala, aga töö on kokku võtmata, mida nentis ka Loodushoiu Keskus, mille ma isegi mainisin oma teises kirjas ära, on see, et Geoloogiateenistus põhimõtteliselt on hea kogumistöö teinud, aga ta ei ole võtnud kokku seda suublas nõ.

Juhan Ruut: me võime kirjeldada detailselt erinevaid fakte ...

Jaana Tsernant: mitte libiseda sellest üle, need on peenikesed ja pikad teemad, need tulevad nii või naa välja ja mõjutavad nii ökoloogiat kui hilisemat tegutsemist, pärast on seda hilja rääkida.

Juhan Ruut: võibolla siis niimoodi, et olemasolevasse olukorda detailsemalt välja tuua uuringutes kirjutandu. See ei muuda tegelikult hindamise osa ega antavaid hinnanguid. Ma olen püüdnud vältida lähteandmete väljatoomist teemadel, kus olulist mõju tegelikult ei ole. Ma olen varasemalt kirjutanud aruandesse 50 lk ökoloogilise seisundi jne jne detailseid kirjeldusi ja pärast on kirjas üks lause, et kavandatav tegevus sellega paraku seotud ei ole. Lähtudes selle KSH programmi metoodikast, ei ole seda põhjalikult välja toonud, kuid see jah on üks võimalus.

Jaana Tsernant: Täna on tundmatu faktor, millist leevendust erinevatele muredele, nii looduskaitsetele kui vee-ettevõtjatele võib tuua Aidu kasutamine. Tundmatu on see seetõttu, et mida keskkond, kliima lubab seal ette võtta, sh arvestades Purtse jõe valgala,

Juhan Ruut: Purtse jõe valgala on 809 km², Aidu kärjääril on see uuringutes toodud ligikaudu 120 km². Tegelikult ei ole mõjutatud veevõttu kogu Purtse valgala.

Jaana Tsernant: Aidu 120 km² ongi Purtse jõe valgala. Nii et kui Aidu tegevusi ei toimu, on o stsenarium, et täna jookseb Aidu ülevoolust 0,2-1,5 m³ looduslikult välja ja samamoodi on ka kaevandustega, mis rahulikult täituvad ja see ongi kokkuvõte.

Juhan Ruut: Uuringute järgi annab olemasolevate kaevanduste täitumine süsteemi vett juurde. Kõige suurema mõjuga on Estonia kaevandus. Aga, mis teema keerukaks teeb, on see, et olemasolev olukord on dünaamiline ja milliseks see pikaajaliselt kujuneb, on raske prognoosida. Kui tehast kavandatakse äriplaani järgi 20 aastaks 2028-2048, on see suhteliselt lühike ajaperiood. See küll ei tähenda, et siis tehas automaatselt kinni pannakse, aga seda võidakse teha, kui see on põhjendatud, sõltub paljudest nüanssidest, sh kasvuhoonegaaside teemad ja kliima muutuste teema vee kogustele. Seetõttu ka mereveevõtu nõ akna lahti jätmine, millest Lauri rääkis, seda saab hinnata ikka siis, kui teema esile tuleb mitte 10 aastat ette. Nagu eelneval arutelul sai loodushoiu keskusele vastatud, siis me toonitame KSH aruandes, et loa väljaandmine hüdrotehnilisele rajatisele ei toimu ilma täiendava hindamiseta. Teine variant on täpsustada teise projekti raames avaldatud uuringu põhjal, kuidas jahutusvee võtt ja tagasisuunamine mõjutab Purtse jõe seisundit, aga sellisel juhul peab küsima, kas teise projekti andmeid võib tsiteerida. Seal on muuhulgas ka üht-teist Sillaoru paisu kohta.

Jaana Tsernant: olen selle uuringu läbi lugenud ja ka andnud koostajatele hinnangu, et peaaegu hea töö.

Ja loengutest on mees, et põlevkivitööstuse mõjud valgale lõpevad siis kui põlevkivi varud ammendavad. Valgala saab ilma kaevandusteta hakkama. Vesi saavutab lihtsalt oma loodusliku tasakaalu. Saatsin ka uue kirja.

Juhan Ruut: Kahjuks ma jah ei jõudnud seda uut, vahetult enne Kiviõli avalikku arutelu saadetud kirja läbi lugeda.

Külaelanikud uurisid merevee kasutamise kohta, et kui praegu tundub, et vette ei ole, et siis tuleb mereveetrass Aa külast ikkagi läbi?

Juhan Ruut: Aa külla pole ühtegi trassi kavandatud, perspektiivne merevee trass on kavandatud paralleelselt olemasoleva puhastatud reovee trassiga.

Külaelanik: kui vett ei ole, tuleks avalikku väljapanekut korrata?

Juhan Ruut: küsimus on praegu selles, mis on oluline muudatus KSH aruandes. Praegu on seal selgitatud võimalike kliimamuutuste mõju vee kogustele. Oluline on veevaeseks ajaks Aidu karjääri vett koguda, mida saaks tehas kasutada. Samas see on üks positiivne võimalus, mida ma pole küll välja toonud, on seda Aidu karjääri vett veevaesel ajal Purtse jõkke juhtida.

Lauri Raid: põhjavee Aidu karjääri veevõtt ei mõjuta, Geoloogiateenistus on seda käsitlenud.

Jätkus vestlus **Laila Meisteri**, **Juhan Ruudu** ja **Lauri Raid** vahel seoses Kiviõli Kunstide koolis toimunud arutelu käigus Laila Meisteri poolt esitatud küsimuse teemal, et kas kaaluti ka JBP puhastatud reovee kasutamist tootmises? Et puhastatud reovesi sobib merre laskmiseks, aga tootmisesse ei kõlba? Vastusena väljendati sama seisukohta, mis eelmisel arutelul, et kuna tootmiskompleksi toodetel võib perspektiivis olla kokkupuude toiduainetega (tooteohutusnõuded!) , ei ole võimalik reovett sellisele tasemele puhastada. Selgitati, et merre suunatava puhastatud reovee normid on teised ning tööstusettevõtte peab vastama PVT nõuetele. Näitena saab tuua, et Soomes ja Rootsis on kummaski ca 50 tselluloositehast ja puhastatud reovesi suunatakse samuti Läänemerre. Nemad tõlgendavad, et raskemetallid on looduslikku päritolu.

Uuriti ka seda, kas on kaalutud, et kui Purtse jõe valgalast võetakse tootmiseks vett, et see puhastatud ja kasutatud vesi lastakse sinna valgalasse tagasi? Vastati, et see pole paraku võimalik Eesti rangete keskkonnanõuete tõttu ning selleks peaks olema suurem veehulk valgalas, et segunemiskiirkonda määrata.

Jaan Tsernant: 1923-2021 uuring näitas, et kaevandused ei ole mõjutanud keskmist vooluhulka, sellepärast, et kõikides kaevanduste lubades on tingimus, et väljapumbatud vesi peab suubuma samasse suublasse, kust teda võeti ehk Purtse jõkke. Täna vahetatakse suublat.

Juhan Ruut: võibolla võiks sellele teemale punkti panna, sest Jaan Tsernanti kirjalikele seisukohtidele me käsitleme ja analüüsime. Siiski on Keskkonnaministeerium ja Kliimaministeerium KSH aruande läbi vaadanud ja ei ole probleemi nähtud.

Juhan Ruut jätkas Eesti Keskkonnaühenduste Koja ja Päästame Eesti Metsad MTÜ arvamuse käsitlemist ning arutati rohevõrgustiku, metsanduse ja kliimamõju teemal.

4. Arutelu:

Moonika (Mooni kinnistu): huvitub ristmiku ehitusest ja sellega seonduvast liiklusrumürast.

Juhan Ruut: põhimüra tuleb maanteest, müra modelleeriti ja leiti, et otstarbekas on rajada uuele teelõigule müratõke, mis annaks leevendust, kuid kas Transpordiamet müratõkke oma hallatavale maanteele omalt poolt rajab? Olemasolevas olukorras on juba müranorm ületatud.

Moonika: müratõke ei aita.

Lauri Raid: praegu ei ole Haljala-Kukruse riigi eriplaneeringu osas selgust, kuhu täpselt Tallinn-Narva trass hakkab asuma, kuid TRA pakkus välja Aa ristmiku lahenduse idee, mille alusel põhimõtteline lahendus on EP ja KSH aruandes välja toodud. Arendaja ettepanek on olnud Voorepera, ja Saka ristmikutele rajada lisaks aeglustus- ja kiirendusrajad, mida TRA ei ole pidanud vajalikuks, kuid arendaja nõus piirkonna inimeste huvides finantseerima. Kui ristmiku lahendus läheb töösse ja muu eriplaneeringus kirjeldatud, siis tehakse konkreetsete joonised, kus bussipeatuste jm asukohad reguleeritakse Transpordiameti poolt.

Moonika: bussipeatuse asukoht on ka otse meie maja juures ja tegelikult paneb kinni ainukese juurdepääsu septiku tühjendamiseks.

Jätkus arutelu Haljala-Kukruse riigi eriplaneeringu trasside üle. Ebakindlus, et kuhu ja millal uus teetrass tuleb? Käidi ka välja, et tootmiskompleksini viiva juurdepääsutee Aa ristmik nihutada elamust veel rohkem eemale. Ja arutleti liiklusskeemid muudatuste üle Tallinn-Narva maanteel ja teede hoolduse üle talvel. Arendaja lisas lubaduse, et Voorepera-Aa teelõigu lumehoolduse avariitöö korraldab arendaja ise, kui seda TRA ei tee.

Küsiti müra kohta, et kas on tehtud mõõtmisi. **Lauri Raid** selgitas, et tootmiskompleksi veel ei ole, kuid kui võtta olemasolevaid näiteid, näiteks Äänikoski 3 korda suurem tehas Soomes, mis asub 0,5 km kaugusel raamatukogust ning SCA Östrand asub 0,5 km eluhoonetest, siis kompleksi piiri peal on maksimaalne müratase 60 dB (öisel ajal madalam,

kuna piiratakse palgiplatsi operatsiooni). Selliste tehaste puhul paigutatakse kõik müraallikad hoonete sisse. Planeeritav kompleks jääb lähimatest elamutest ca 2 km kaugusele. Jätkati valgustuse, müra ja tuumajaama teemal. Arutus jätkus teemal, et kus on puiduressurss välja valitud asukohas ning vastati, et käsitletavad on erinevad maakonnad, mitte vaid Ida-Virumaa. Ida-Virumaa sobilik ka seetõttu, et põlevkivi tuleb asendada taastuva ressursiga. Küsiti, kas raudtee osa pole ületähtsustatud, mis sai vastuse, et teema on läbi mõeldud ning sellel on mitmeid toetavaid argumente, sh mõju kliimale autotransport versus raudteetransport.

Arutleti tootmiskompleksi ekspluatatsiooni aja üle, et keegi ei oska näha, mis toimub sel hetkel, kui tootmine on 20 a töös olnud ja kätte jõudnud 2050.a (kliimaneutraalsus). Ning ringiga jõuti jälle metsa teema juurde; juurdekasv, raiemaht jne. Ja et lähtuda tuleb siiski riiklikust metsastatistikast mitte alternatiivhindamistest.

Teemaks tõstatus, et ehituse ajal juurdepääsutee hakkab tolmana, et kuidas seda vältida. Vastati, et kas pannakse asfaldi alla või on olemas ehitusaegsed meetmed: näit tee niisutamine (variant kuni asfaldi all ei ole). Tegemist ehitusplaneerimisliku küsimusega.

Ettepanek: näidake konkreetsemaid tööjooniseid. Vastuseks, et KSH aruandes on üks võimalik lahendus olemas ja kolmelt konsultandilt on tellitud tehase asendiplaanid, kuid praegu ei olda veel selles etapis, et konkreetset projektteerida. Kui EP kehtestatakse, siis tuleb asendiplaanid veel üle vaadata ja vastavusse viia kehtestatud lahendusega. EP lahenduses on antud ehitusõigus ja üks võimalik lahendus, mis täpsustub projekteerimisel. Endiselt soovatakse näha lihtsustatud pilti (koosoleku esitluses tänaseks tehtud 3D maketti näidati), kui kõrged on tulevased hooned ja kuidas suhestuvad ümbritsevaga. Et oleks näha planeeritud lahendus.

Anu Horn: meil on need joonised olemas, situatsiooniskeem, põhijoonised, tehnovõrgud jne.

Lauri Raid selgitas, et peale projekteerimist on uuendatud 3D ka avalikkuse jaoks näidatav.

Juhan Ruut: edasisteks esitlusteks siis meelde jätta, et kui on soov kokku võtta näitame esmast väljavalitud lahendust ja põhilahenduse joonist kõrvale

Irina Bojenko (VKG AS kommunikatsiooni- ja turundusjuht) ütleb, et need kaks asja tehakse ära.

Kas on veel küsimusi?

Kuna küsimusi ei olnud, arutelu lõpetati

Jätkus vestlus väiksemates rühmades.

Juhan Ruut küsis Mooni kinnistu omanikult, kas müratõkete rajamise asemel on mõeldav kinnistu müümine. Sellele on omanikud mõelnud ja on nõus arendajaga teemat arutama.

Protokolli koostas: Merlin Kalle

Lüganuse valda kavandatava Viru Keemia Grupp AS biotoodete tootmiskompleksi kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu avaliku väljapaneku tulemusi tutvustavad
AVALIKUD ARUTELUD

- AA Mõisa peahoones (lähiaadress Aa hooldekodu, Aa küla, Lüganuse vald)
10.detsembril 2024.a. algusega kell 18.00

Nr	EES- JA PEREKONNANIMI	KONTAKT (e-post)	Allkiri
1	JAAN TERNANT	jaants@com	
2	Laila Meister	valikaja@bikelab	
3	Ilona Lepsalu	ilonalepsalu@gmail.com	Lepsalu
4	Villem Lepsalu	villem.lepsalu@gmail.com	Lepsalu
5	Siire Siir	siire@com	
6	Meelis Siir		
7	Katrin Reintop	aale@post.ee	Reintop
8	Maarika Ellat	maarik_99@hotmail.com	Ellat
9	HELMİ SIBRIST	helmi@com	
10	KAJA TOIKKA	toikka.kaja@gmail.com	Toikka
11	Ilmaris Hyyti	ilmaris@22	Hyyti
12	SIMON JÄRVELIN	simon@com	
13	Ere Sepp	eresepp68@gmail.com	
14	Ale HORN	ale.horn@leganuse.ee	
15	dauri laid		
16	Meelis Eldevee		
17	Siire Põhku		
18			
19			
20			

Lüganuse Vallavalitsus
Lgp Anu Horn
valitsus@lyganuse.ee
Keskpuiestee 20
43199 Kiviõli Ida-Virumaa

Koprapere OÜ
Sillaoru, Purtse küla
43302, Lüganuse vald
Meie 11.12.2024

Küsimused 10.12.2024 avalikul arutelul AA mõisa peahoones

1. Kas Purtse jõgi saab oma vee 800+ ruutkilomeetriselt valgalalt?
2. Kas eriplaneeringu detailse lahenduse käigus läbi kaalutud kõik võimalikud toorvee saamise allikad (Ojamaa ja Uus-Kiviõli kaevandused, Aidu karjäär) jäävad kõik Purtse valgalale ?
3. Kui kõik toorvee allikad jäävad Purtse jõgikonda kas see tähendab, et tehase veevõtuga kaasneb otsene mõju Purtse jõe hüdroloogilisele režiimile.
4. Kas tehase tehnoloogilise vee vajaduse puhul 12,5 miljonit m³ ehk 0,40 m³/s, mis pärast veekasutust suunatakse heitveena väljaspoole Purtse jõgikonda muutub Purtse jõe keskmine vooluhulk?
5. Miks ei ole üheski KSH dokumendis välja toodud hüdroloogilist arvutuskäiku ?
6. Kas keskmise vooluhulga muutusel muutub Purtse jõe miinimum vooluhulk?
7. Kas keskmise vooluhulga muutusel muutuvad Purtse jõe maksimum vooluhulk?
8. Kas keskmise vooluhulga muutusel muutuvad purtse jõe ökoloogiline vooluhulk?
9. Kas kaevandused kasutavad reeglina Purtse jõge suublana?
10. Kas mõni avatav või toimiv kaevandus Purtse valgalas kasutab soome lahe rannikuveekogumit suublana see tähendab suunab veed otse merre Purtse jõge läbimata?
11. Kas arvukad kaevanduste sulgemised ja avamised on muutnud Purtse jõe pikaaegst vooluhulga keskmist? (pikaaegne – pikem kui kaevanduse avamise või täitumise tsükkel)
12. Kas Purtse jõe pikaaegne keskmine vooluhulk sõltub sademetest ja valgalast?
13. Kas kaevandused mis asuvad Purtse jõe valgalal saavad oma vee sademetest?
14. Kas kaevandus tegevuste lõppemisel muutub pikaaegne keskmine vooluhulk Purtse jões?
15. Kas endist Aidu karjääri läbiv vooluveekogu valgala pindala on üle 100 ruutkilomeetri, millel on oluline osa purtse jõe keskmisest vooluhulgast?

16. Kas võimaliku tõkisrajatise rajamisega Aidu karjääri väljavoolavale veekogumile planeeritakse rajada kalapääs?
17. Kas võimaliku tõkisrajatise rajamisega Aidu karjääri väljavoolavale veekogumile on arvestatud ökoloogilise vooluhulgaga tõkisrajatisel ?

Koprapere OÜ

Jaan Tsernant

/ allkirjastatud digitaalselt /